

Velp

Rheden

De Steeg

Ellecom

Dieren

Spankeren

Laag-Soeren

Jaarstukken 2020

gemeente Rheden

Datum vaststelling B&W : 22 juni 2021

Datum besluitvorming Raad: 29 juni 2021

INHOUDSOPGAVE

Jaarverslag 3
Leeswijzer 4
Inleiding 5
Financiële resultaten 8
Programma's 13
1 Economische Ontwikkeling 14
2 Welzijn 24
3 Gebiedsontwikkeling 44
4 Duurzaamheid 53
5 Bestuur en Veiligheid 59
6 Financiën 68
7 Overhead 71
8 Algemene dekkingsmiddelen 74
Paragrafen 77
Lokale Heffingen 78
Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 83
Onderhoud Kapitaalgoederen 91
Financiering 99
Bedrijfsvoering 103
Verbonden Partijen 112
Grondbeleid 124
COVID-19 129
Taakvelden - Beleidsindicatoren 137
Jaarrekening 138
Baten en lasten en toelichting 139
Balans en toelichting 146
Taakvelden - Realisatie 176
SISA-Bijlage 178
Kerngegevens 180
Monitor Sociaal Domein 181

Jaarverslag

Leeswijzer

Voor u liggen de Jaarstukken 2020. Deze bestaan uit zowel het jaarverslag (programma's en paragrafen) de jaarrekening (balans en toelichting) en een aantal verplicht voorgeschreven bijlagen. Door deze drie onderdelen te combineren in de Jaarstukken 2020 is er samenhang in de verantwoording aan de raad en kan tevens volstaan worden met een aantal logische verwijzingen om dubbele overzichten te voorkomen.

Nog sterker dan vorig jaar volgt de verantwoording de opzet van de begroting, waardoor de verschillende P&C-documenten beter te vergelijken zijn.

Inleiding
In de inleiding benoemen we op hoofdlijnen de belangrijkste ontwikkelingen in 2020.

Financiële resultaten
We gaan hier kort in op het jaarrekeningsaldo van 2020. Een verdere toelichting staat bij de afzonderlijke programma's. Daarnaast geven we in de inleiding een toelichting op RFS 2020 en besteden we in een afzonderlijke paragraaf aandacht aan de financiële consequenties van COVID-19.

Programma's
Alle programma's kennen een korte algemene inleiding. Vervolgens hebben we, conform de indeling van de begroting, de beleidsvelden opgenomen met daarbij onze voornemens ten aanzien van die beleidsvelden en de realisatie daarop. Elk programma sluiten we af met de financiële verantwoording. Hoewel de raad autoriseert op programmaniveau, hebben we in voorliggende jaarstukken per programma de financiële resultaten op taakveld-niveau weergegeven. De belangrijkste afwijkingen (> € 50K) zijn daarbij apart toegelicht.

Inleiding

Het jaar 2020 zal de geschiedenis in gaan als het jaar van COVID-19, de levensbedreigende pandemie die de hele wereld in zijn greep kreeg. De sterfte aan COVID-19 komt in 2020 in de top 3 van doodsoorzaken. De pandemie bracht ons gezondheidszorgsysteem aan het wankelen. De toestroom aan coronapatiënten zette het hele zorgsysteem (Thuiszorg, verpleeghuis, ziekenhuis) onder zware druk waardoor reguliere zorg werd uitgesteld, afgeschaald, vermeden of niet gegeven.

De bestrijding van de besmetting door het virus heeft tot ingrijpende noodmaatregelen geleid. Deze noodmaatregelen hebben het maatschappelijk en economisch leven in 2020 sterk ontwricht.

De 1,5 meter-samenleving, de lockdown, de reisbeperkingen, de beperkte bezoekregeling, het thuiswerken, de gedwongen sluiting van onderwijs, horeca, winkels, theaters, musea, sportscholen en sportaccommodaties, attracties, evenementen en festivals hebben het sociale leven grotendeels lam gelegd. Mede daardoor staat ook de mentale gezondheid onder druk. Veel mensen hebben vaker gevoelens van angst, somberheid en eenzaamheid.
De effecten van COVID-19 komen harder aan bij kwetsbare bevolkingsgroepen, zoals lager opgeleide mensen, jongeren, ouderen, mensen met onderliggende gezondheidsproblemen, maar ook bij vitale ondernemers en hun werknemers in zwaar getroffen branches.
In heel Nederland kromp de economie in 2020 met 3,8%. Dat is de grootste krimp die het CBS ooit gemeten heeft. In de regio Arnhem-Nijmegen bedroeg de krimp 3%. Het is met name dankzij omvangrijke steunpakketten en de inventiviteit van ondernemers dat de economische impact relatief beperkt is gebleven (dan wel is uitgesteld). We zien echter ook nieuwe kwetsbare groepen zoals zzp'ers, flexwerkers en jongeren met “onvolledige” opleidingen en een geringere kans op werk.

Het was en is, in de woorden van onze premier, de grootste crisis in vredestijd na de Tweede Wereldoorlog. Toch is er ook hoop dat deze crisis een keerpunt kan zijn. Onder meer om onze maatschappij te verduurzamen, gezonder te maken en te vergroenen. Er zijn nieuwe initiatieven ontstaan en diverse ontwikkelingen zijn door corona in een stroomversnelling gekomen. Denk aan zorg en ondersteuning op afstand, de online-dienstverlening, het thuiswerken, en de digitale emancipatie van ouderen. Het bewustzijn over het belang van een goede, toegankelijke zorg is toegenomen evenals de waardering voor de eigen natuurlijke leefomgeving. Verder is de onderlinge verbondenheid in wijken en buurten versterkt.
COVID-19 heeft een enorme maatschappelijke impact waarop wij als lokale 1e overheid voor de inwoners hebben moeten acteren. Continuïteit van zorg aan de inwoners stond daarbij voorop. In een afzonderlijk hoofdstuk gaan wij nader in op de effecten en maatregelen voor onze organisatie en de door ons getroffen maatregelen.

Rheden Financieel Stabiel
De vastgestelde begroting 2020-2023, ging voor het jaar 2020 uit van een tekort van afgerond € 1,9 miljoen. In het voorjaar bleek sprake van extra negatieve effecten in 2019 die een structurele doorwerking kennen. Hiermee zou het begrote tekort voor 2020 verdubbeld worden en kwam ook het meerjarig perspectief opnieuw negatief uit.
Via een aanvulling op de zomerrapportage en een amendement op de kadernota heeft de raad, op voorstel van het college, besluiten genomen om die situatie weer te herstellen. Eind november hebben we een eindejaarsprognose opgesteld waarin we hebben aangegeven ruim onder het begrote tekort voor 2020 te blijven.

Transformatieplan 2.0
De kern van het Transformatieplan 2.0 is (a) het versterken van de eigen kracht en samenredzaamheid van onze inwoners door een versterking van de sociale Basis en het aanbod van algemene voorzieningen, (b) het normaliseren en afschalen naar passende zorg en (c) een reductie van het aantal aanbieders en sturing op basis van lumpsum.
In de loop van 2020 zijn verschillende maatregelen getroffen en voorbereid. Waar, binnen de corona-context, mogelijk zijn pilots uitgevoerd en projecten gestart. Een aantal maatregelen heeft vertraging opgelopen of bleek onvoldoende rendabel en/of effectief. De aanbestedingen met betrekking tot de versterking van de Sociale Basis en de lokale maatwerkvoorzieningen Jeugd zijn succesvol verlopen. Wij verwachten hiervan de komende jaren substantiële uitgavenreducties.
Op de drie belangrijkste onderdelen van het Transformatieplan 2.0 schetsen we hier kort de belangrijkste ontwikkelingen.

Jeugdwet
Het aantal cliënten is in het coronajaar gedaald ten opzichte van 2019. De uitgaven 2020 voor de Jeugdwet komen naar verwachting uit op het niveau van 2019. Daarmee is de stijgende uitgaventrend gestopt. De relatief hoge uitgaven worden met name veroorzaakt door een toename van het aantal intramurale verblijfsdagen en de omzetgaranties voor zorgaanbieders in verband met de continuïteit van het zorgstelsel, zelfs bij niet geleverde zorg.

Participatiewet
In tegenstelling tot de verwachtingen is het aantal bijstandsuitkeringen slechts beperkt gestegen. Er was zelfs sprake van een daling in de 2e helft van het jaar.

Wmo
Hier verwachten we dat de stijgende trend van de laatste jaren is omgebogen. Zichtbaar is dat een aantal maatregelen zijn vruchten afwerpt. Met name de uitgaven voor begeleiding zijn sterk gedaald. De wederom toegenomen kosten voor Hulp bij het Huishouden (HH) zijn een dissonant in het geheel. Daar staat tegenover dat de Pilot HH-algemene voorziening een substantiële besparing zal laten zien.

Regionale samenwerking
Het Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem-Nijmegen (GO) is een proces gestart dat moet leiden tot een versterkte regionale samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen. De cijfers van de regio laten zien dat we qua ontwikkeling achterblijven bij bijna alle andere regio's in Nederland, zowel economisch als qua bredere welvaart en welzijn. Het proces moet leiden tot een sterkere regio, met één agenda, één gezicht naar buiten en een lange termijnvisie als fundament.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
In 2020 is de Regionale Agenda 2021-2025 opgesteld met daarbij de actieagenda voor 2021. In de regionale agenda 2021-2025 zijn vijf grote regionale opgaven uitgewerkt naar speerpunten en doelstellingen. Met als leidend principe: kwalitatieve groei, voor een stedelijke ontwikkeling die in balans is met een groen en ontspannen leefkwaliteit. De gemeenteraden van de 18 regiogemeenten kunnen intekenen op de opgaven.

Parallel hieraan hebben de regio’s Arnhem-Nijmegen en FoodValley in het najaar van 2019 afgesproken om samen door te groeien naar een groene metropool van internationale betekenis. De ambitie is daarbij om circulair te worden in alle facetten van de leefomgeving en zo voorbeeld te zijn voor een gezonde groei. Met het Rijk is afgesproken om voor de regio Arnhem-Nijmegen-Foodvalley te komen tot een integrale verstedelijkingsstrategie voor de middellange termijn. Gecombineerd met de in 2020 geactualiseerde Woondeal kan de verstedelijkingsstrategie ook bijdragen aan het verbeteren van de woningmarkt op de korte termijn. In de 2e helft van 2020 is een Contourennotitie opgesteld met de belangrijkste bouwstenen voor de strategie en te verkennen scenario’s.

Organisatieontwikkeling
Kijkend naar de interne organisatie was 2020 een roerig jaar. COVID-19 had een grote invloed op de organisatie. Plotseling moest er vanuit huis gewerkt worden en er kwamen nieuwe en andere taken. Dit was voor de organisatie een flinke omslag, maar gebleken is dat we in staat zijn snel te schakelen. We konden onze dienstverlening vanuit huis continueren op een acceptabel niveau. Het zorgde echter ook voor een groter verloop en hogere uitval onder het personeel. Medewerkers vielen uit door COVID-19 of door de werkdruk die gepaard ging met de extra werkzaamheden en veranderde thuissituatie. Onder deze uitdagende omstandigheden, bleek de veerkracht en de flexibiliteit van de organisatie een groot goed. De prioriteit ligt en heeft altijd gelegen op de continuering van de zorg voor de inwoners.

Financiële resultaten

De jaarrekening 2020 sluit met een overschot van afgerond € 209 duizend, de eindejaarsprognose liet nog een tekort zien van € 0,7 miljoen.

In deze jaarrekening vindt de toelichting op afwijkingen plaats **ten opzichte van** de begroting na wijziging ofwel de stand van **de zomerrapportage**. Op dat moment heeft de raad de begroting namelijk voor het laatst gewijzigd vastgesteld, het verwachte tekort bedroeg op dat moment € 1,9 miljoen.

Afwijking ten opzichte van de primitieve begroting
Bij het vaststellen van de jaarstukken 2019 heeft de raad gevraagd voortaan ook aandacht te schenken aan de afwijking van het resultaat ten opzichte van de primitieve begroting en niet alleen ten opzichte van de gewijzigde begroting. In deze jaarstukken is er geen verschil tussen deze 2 saldi. Hoewel het tekort van de primitieve begroting, in eerste instantie, bij de zomerrapportage fors verder opliep, zijn daarvoor incidentele aanvullende besparingen voorgesteld waardoor het saldo van de zomerrapportage uiteindelijk op het niveau van de primitieve begroting is vastgesteld.

Programma	**Totaal**				
(Bedragen x € 1.000)	**Rekening**	**Primi-tieve begroting**	**Gewijzig-de begro-ting**	**Rekening**	**Saldo**
	2019	**2020**	**2020**	**2020**	**2020**
Lasten	120.574	118.042	120.891	129.168	-8.277
Baten	112.380	115.900	117.161	127.861	10.700
Saldo van baten en lasten	-8.194	-2.142	-3.731	-1.307	2.424
Reserves					
Toevoeging	2.437	0	0	3.615	-3.615
Onttrekking	7.252	184	1.771	5.131	3.360
Resultaat	-3.379	-1.959	-1.960	209	2.169

Afwijking per programma	
Programma	**Bedrag (x € 1.000)**
1. Economische ontwikkeling	1.688
2. Welzijn	-1.369
3. Gebiedsontwikkeling	381
4. Duurzaamheid	-75
5. Bestuur en Veiligheid	-399
6. Financiën	483
7. Overhead	-1.585
8. Algemene dekkingsmiddelen	3.046
Totaal hoger voordelig resultaat 2020	2.169

Ten opzichte van de stand van de zomerrapportage is er, per saldo, sprake van een positieve afwijking van € 2,2 miljoen. De grootste afwijkingen zijn afgerond de volgende:

Afwijkingen	Bedrag (x € 1.000)
Voordelen:	
Compensatie COVID-19	782
Lagere investeringen / onderhoud wegen	750
Algemene Uitkering	1.000
Inkomensregelingen	842
Begeleide participatie	256
Samenkracht en burgerparticipatie	213
WMO (maatwerkdienstverlening en voorzieningen)	137
totaal voordelen	3.980
Nadelen:	
Jeugdzorg	-2.086
Rheden Financieel Stabiel	-414
Pensioenvoorziening	-300
totaal nadelen	-2.800
Saldo overige afwijkingen, per saldo voordeel	990
Totaal verklaard hoger voordelig resultaat	2.169

Voor een nadere toelichting op deze en de overige afwijkingen wordt verwezen naar de betreffende programma's.

Rheden Financieel Stabiel (RFS)
Bij het vaststellen van de programmabegroting 2020-2023 heeft de raad ook tot een omvangrijk pakket aan bezuinigingen besloten. Alle maatregelen zijn financieel (meerjarig) vertaald en daarmee onderdeel van de verschillende taakvelden zoals deze binnen de programma's zijn opgenomen.

In deze jaarstukken geven we integraal inzicht in de realisatie van de maatregelen voor het jaar 2020. Eerder hebben we al aangegeven dat rapportage over de voortgang, vanaf 2021, zijn beslag krijgt via de reguliere P&C-documenten. Door de vertaling naar de taakvelden kunnen de bezuinigingen, op begrotingsbasis, als gerealiseerd worden beschouwd. Een afwijking van de betreffende maatregel komt daarmee dan ook als afwijking op het betreffende taakveld naar voren. Ook dat zal in deze jaarstukken zichtbaar zijn.

Inclusief de aanpassing van de zomerrapportage 2020 ziet de opgave en de realisatie voor de maatregelen in het kader van RFS er in 2020 als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk	Wijzigingen	Opgave	Gerealiseerd	Saldo
	2020	2020	2020	2020	2020
Transformatieplan	2.132	0	2.132	2.012	-120
Optimaliseren organisatie	15	68	83	68	-15
Overige	1.907	115	2.022	1.993	-29
Project Huisvesting	270	-20	250	250	0
Nader te onderzoeken	250	0	250	0	-250
totaal	4.574	163	4.737	4.323	-414

Bij de cijfers in deze tabel merken we op dat we alleen hebben gekeken naar de uitkomst op die taakvelden waarop ook daadwerkelijk maatregelen zijn getroffen. Wanneer op een bepaald taakveld nog minder uitgaven zijn gedaan is dat in deze tabel niet verwerkt omdat er anders geen zuiver beeld is van het behalen van de maatregelen.

Transformatieplan
Bij de budgetten die behoren tot het transformatieplan is het lastig vast te stellen, zeker door de invloed van COVID-19, in welke mate de werkelijke uitgaven precies beïnvloed zijn door de genomen maatregelen. Wel vallen een aantal zaken op. Zo hadden we binnen de € 2,1 miljoen rekening gehouden met een extra bijdrage van 500K voor Voogdij 18+. Deze bijdrage is 280K hoger uitgevallen. Daar staat tegenover dat de uitgaven voor Jeugd boven budget zijn uitgekomen waardoor een besparing van 400K niet is gehaald. Op het onderdeel transformatieplan is daardoor een beoogde besparing van per saldo 120K niet behaald.

Bij Wmo zien we dat de feitelijke uitgaven lager zijn dan de bijgestelde budgetten. Bij Jeugd is er sprake van hogere uitgaven dan geraamd. Met name die ontwikkeling baart ons de meeste zorgen omdat we in de meerjarenbegroting van hogere besparingen op Jeugd zijn uitgegaan. We verwijzen graag naar programma 2 voor een nadere toelichting hierop.

Optimaliseren organisatie
Bij optimaliseren organisatie draait het vooral om efficiencybesparingen. Bij de zomerrapportage was al gemeld dat een besparing vanaf 2021 een jaar eerder kon worden behaald. Eén maatregel is niet behaald in 2020, te weten de maatregel ‘minder inhuur via bemiddelingsbureaus’. Dit wil overigens niet zeggen dat we op de inzet van inhuur niet scherp zijn geweest. Sterker nog, in de paragraaf Bedrijfsvoering onder personeel en organisatie kunt u teruglezen dat er in 2020 voor € 1,3 minder is ingehuurd dan in 2019. Daarnaast was er in 2019 ook nog sprake van een overschrijding van de som van vast en ingehuurd personeel van € 1 miljoen waar dat in 2020 slechts 28K is. Zie ook toelichting bij paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel Personeel & Organisatie.

Overige
In totaal gaat het om 47 maatregelen, oplopend van € 2 duizend tot ruim € 400 duizend. Verreweg de meeste maatregelen zijn in 2020 gerealiseerd. Alleen binnen openbaar groen is een deel niet gerealiseerd. Voor 2020 was hiervoor besparing van € 94 duizend ingeboekt, deze is voor € 65 duizend wel gehaald maar voor € 29 duizend dus niet.

Project Huisvesting
Onder deze noemer was voor 2020 een eenmalig bedrag van 250K opgenomen. Het betrof een budget uit de voorgaande collegeperiode voor duurzaamheidsaanpassingen binnen de organisatie, o.a. voor huisvesting. Mede door de plannen voor een nieuw gemeentehuis is dit budget ingeleverd als bijdrage voor de totale taakstelling.

Nader te onderzoeken
Als sluitpost van de bezuinigingsmaatregelen is destijds voorgesteld een aantal zaken nader te onderzoeken, de zogenaamde 0-lijst. Bij de actualiteitenrapportage hebben we geconstateerd dat het besparingspotentieel een stuk lager is dan destijds verwacht. Hierop is die maatregel ook gehalveerd. In 2020 zijn we er niet in geslaagd om deze te realiseren. Wel hebben we in de actualiteitenrapportage onderstaande onderwerpen aangedragen die eventueel voor het restant van de 0-lijst in aanmerking komen:

- welstandsvrij bouwen;
- versobering hulpmiddelen;
- publieksbalies;
- toerisme;
- eigen bijdragen;
- samenwerking.

In 2020 heeft dit nog niet tot concrete acties geleid. Wel zijn er op diverse taakvelden in deze jaarstukken meevallers maar die kunnen niet als invulling van deze 'maatregel' worden beschouwd.

COVID-19
Voor de effecten van COVID-19 geldt dat deze alle programma's raken. In de conceptversie van de beleidsmatige verantwoording was hierover een passage in de inleiding opgenomen. In deze definitieve jaarstukken zijn hieraan de cijfers toegevoegd en zijn teksten aangevuld. De omvang leende zich hierdoor wat minder voor deze inleiding waardoor er voor is gekozen dit in een afzonderlijke paragraaf op te nemen.

In de tabel "Afwijkingen" is zichtbaar dat de compensatie voor COVID-19 een positief effect heeft van ruim € 0,7 miljoen voor bestemming. Dat heeft er echter alles mee te maken dat een deel van de ontvangen middelen nog niet besteed is aan het beoogde doel. Daarom wordt via het raadsvoorstel voorgesteld dit te storten in een reserve COVID-19 voor uitvoering in 2021.

Weerstandscapaciteit

Het risicoprofiel is ten opzichte van de begroting 2021 (laatste herziening) licht gestegen met in totaal € 100 duizend (nader toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen). Hier staat tegenover dat het weerstandsvermogen ook is gestegen. Dat komt doordat, zoals eerder gesteld, het verwachte tekort over 2020 lager uitvalt.
De weerstandsratio stijgt hierdoor van 1,8 (stand begroting 2021) naar 1,9. Vooralsnog is dit nog wel (ruim) voldoende maar de hoogte van de algemene reserve is nog niet op gewenste peil om de solvabiliteit naar een gezond niveau te brengen. Met het vaststellen van de meerjarenbegroting 2021-2024 is weliswaar voorzien in begrotingsoverschotten om deze weer op peil te brengen, maar zorgen zijn er nog steeds.

De belangrijkste zorg wordt gevormd door de uitgaven voor Jeugd. De stijgende uitgaventrend is weliswaar gestopt, maar nog steeds zijn de uitgaven fors hoger dan de geraamde budgetten. Daarnaast is er, zoals bekend, sprake van een herverdeling van het gemeentefonds. Hoewel de inwerkingtreding hiervan inmiddels is uitgesteld tot 2023 (op zijn vroegst) en de definitieve uitkomsten ook nog niet vast staan, lieten de voorlopige berekeningen zien dat wij harder worden getroffen dan de € 1,1 miljoen waarin in de meerjarenbegroting rekening was gehouden.

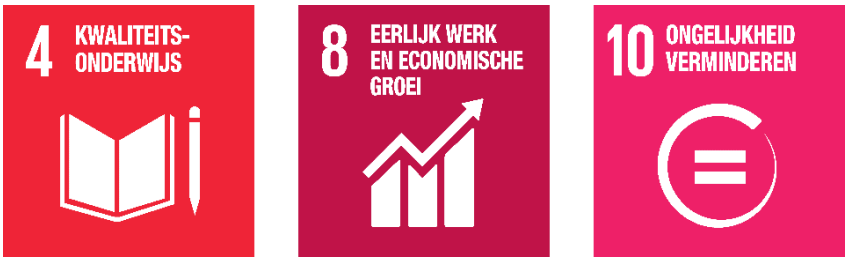
Bestemming rekeningresultaat

Het rekeningresultaat 2020 bedraagt € 209 duizend voordelig.
We stellen we voor om € 863 duizend te reserveren voor uitgaven COVID-19 in 2021. Daarnaast stellen we voor om het bedrag van onderschrijding Beschut Werk ad € 187 duizend mee te nemen naar 2021 om in te kunnen zetten voor Wmo (zie ook toelichting bij programma 1, onderdeel 'Belangrijkste afwijkingen' taakveld 6.4 Begeleide participatie).

Voor de invoering van de Wet Inburgering heeft de gemeente Rheden als onderdeel van de Algemene Uitkering een bedrag van € 87 duizend ontvangen. De vergoeding is verantwoord onder programma 8. We stellen voor om hiervan € 80 duizend te reserveren ter dekking van invoeringskosten.
Dit betekent per saldo een onttrekking aan de algemene reserve van € 921 duizend.

Programma's

1 Economische Ontwikkeling

Bestaand beleid
Onze inzet is een duurzame en robuuste economie. Iedereen die kan, moet kunnen werken. Daarom willen we meer banen voor onze inwoners. We vragen nadrukkelijk de ondernemers en het onderwijs hierbij te helpen en stimuleren de inwoners om zelf actief te zijn in het vinden van werk. Ook ambiëren wij een goed woon- en vestigingsklimaat met aantrekkelijke winkelgebieden en bedrijventerreinen.
Door afval te zien als grondstof maken we met elkaar de omslag naar een circulaire economie. Onderwijsinstellingen ondersteunen we bij het voorkomen van achterstanden, het terugdringen van schooluitval en huisvesting. Wij bouwen aan een gezonde toekomst voor recreatie en toerisme met daarbij specifieke aandacht voor de toegankelijkheid van Nationaal Park De Veluwezoom.
Met ons beleid dragen wij bij aan:

- goed onderwijs;
- fatsoenlijke banen en economische groei;
- minder ongelijkheid.

Algemeen

Mede door aandacht voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat werken wij aan een vitale en veerkrachtige samenleving. Ondernemers zijn niet alleen van belang voor de samenleving vanwege hun economische bijdrage, ze dragen op tal van andere manieren bij. Met ondernemers zetten wij bijvoorbeeld in op het verlagen van mensen die niet aan het werk zijn. In 2019 was er een substantiële daling te zien van het aantal mensen in de bijstand. Door de wereldwijde Covid-19 pandemie zien wij nu een stagnatie van de daling. Met ondernemers en onderwijs werken wij een verbetering in de aansluiting tussen het onderwijs en het bedrijfsleven. Ondernemers worden gestimuleerd en aangejaagd om met duurzaamheid en circulaire economie aan de slag te gaan. Met het onderwijs werken wij vanuit een strategische agenda aan gezondheid, duurzaamheid, veiligheid en kansengelijkheid.

Werk en re-integratie

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
Wij streven naar goed en voldoende werk voor de inwoners. Iedereen in Rheden heeft een kans om mee te doen.

Eén van de effecten van Corona is de instroom van arbeid-fitte mensen met een relatief geringe afstand tot de arbeidsmarkt. De focus is om deze groep snel naar werk te begeleiden waarbij de uitdaging vooral ligt op het voorhanden zijn van vacatures. De groep met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt vergt een ander soort aandacht waarbij het stijgen op de participatieladder veelal niet direct leidt tot uitstroom. Ondanks dat het aantal vacatures in de regio redelijk stabiel bleef, was er wel een verschuiving waar te nemen. Meer zorg, minder horeca en toerisme. De

bemiddelbaarheid voor onze doelgroep is daar lager omdat de zorg veelal specifieke kwaliteitseisen stelt aan medewerkers.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
·Realiseren van duurzame uitstroom. Op basis van een grondige analyse wordt een ambitieuze en realistische doelstelling bepaald.	Bestand is in beeld gebracht. Per doelgroep is een aanpak met passende projecten voorhanden.
·We zoeken naar mogelijkheden om de instroom te beperken.	De instroom is beperkt gebleven door vergrote inzet op de groep die vanuit de WW instoomde. Deze mensen zijn arbeid-fit en zijn met speciale aanpak snel bemiddelbaar.
Wij zorgen voor beschikbaarheid van dagbesteding, beschut werk voor Rhedenaren die (tijdelijk) niet in staat zijn regulier werk te verrichten.	Beschut werk bij reguliere werkgevers is een grote opgave. Wij leveren maatwerk waar mogelijk en zoeken actief naar werkgevers die hier invulling aan kunnen geven.
Uitvoeren van experimenten binnen de Participatiewet, uitgezonderd een experiment met het basisinkomen.	Projecten die in 2019 in gang zijn gezet zijn in 2020 gecontinueerd. In 2021 wordt een deel omgezet in een reguliere aanpak.
Mensen met een uitkering krijgen met het project "Veluwezoom Dream Job" een 12 weken durend ontwikkelprogramma, gevolgd door een nazorgperiode. De helft van de deelnemers is na deelname onafhankelijk van een bijstandsuitkering.	De doelstelling waarbij de helft van deelnemers na deelname onafhankelijk zijn van een bijstandsuitkering is niet gehaald. er zijn 3 groepen van start gegaan. Niet voor iedereen is betaald werk haalbaar binnen een periode van 12 weken. Feit is wel dat de jongeren in beeld zijn en weer actief aan hun toekomst werken. De 3e groep heeft last van Corona waardoor stages nog niet afgerond zijn.
De jongerencoaches leiden jongeren naar werk, scholing of passende hulpverlening. De inzet zorgt ook voor minder instroom van jongeren en een kortere duur van uitkeringsbehoefte.	De inzet van de jongerencoaches is in 2020 gecontinueerd. Er zijn er 39 bemiddeld naar school, werk of hulpverlening.
·Middels het project "Middachten" hebben structureel 4 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt / jongeren van Tender de mogelijkheid om mee te doen. Per jaar stroomt minimaal 1 persoon uit naar reguliere arbeid.	Doelstelling is gehaald, 1 persoon is uitgestroomd naar regulier werk.
·Sociale Ruimte biedt een traject aan gericht op ontwikkeling gedurende 3 maanden. Na 3 maanden krijgt de deelnemer een regulier contract en ondersteuning richting een duurzame arbeidsplek buiten de organisatie. De nadruk wordt gelegd op nazorg om duurzame uitstroom te realiseren.	Het project sociaal en ruimte is het afgelopen jaar zoveel mogelijk ingebed in de reguliere werkzaamheden bij Buurtbeheer. Ondanks een te kort aan aanmeldingen hebben er toch verschillende deelnemers stage gelopen en werkervaring opgedaan.

Economisch Klimaat en Groei

Belangrijkste resultaten
Wij bevorderen de lokale werkgelegenheid en dragen bij aan een gezonde duurzame lokale economie.

Er zijn door ons vele contacten gelegd met ondernemers en hun vertegenwoordigingen. Inzet was om, naast een luisterend en begripvol oor te bieden, actief op zoek te gaan naar mogelijkheden om de last door de Corona crisis te verlichten. Daarin hebben wij diverse maatregelen kunnen treffen, zoals uitstel van lokale heffingen, verruiming van openingstijden en het creëren van een subsidieregeling.

De definitieve cijfers zijn nog niet voorhanden maar het laat zich aanzien dat de werkgelegenheid in de gemeente Rheden in 2020, ondanks de wereldwijde Covid19 pandemie, zich positief heeft ontwikkeld. Dit geldt eveneens voor het aantal nieuwe vestigingen. In 2020 is een grote stap gemaakt in de uitvoering van het revitaliseringsproject De Beemd Noord. De oplevering staat gepland eind 1e kwartaal 2021. Dit draagt bij aan een aantrekkelijke duurzame vestigingsklimaat. Mede door forse inzet vanuit de gemeente Rheden is er een grote stap gemaakt naar een revitalisering van de hoek Geitenbergweg/ Kanaalweg in Dieren (voormalige Lepper terrein).

Een verlenging van de BIZ Velp is eind 2020 gerealiseerd. Hierdoor zal voor de komende 5 jaar door een sterk vertegenwoordigd verenigingsleven gewerkt worden aan een aantrekkelijk en concurrerend winkelgebied.

De gemeente Rheden heeft in 2020 actief bijgedragen aan de zogenaamde MKB Deal. Lokale ondernemers worden gestimuleerd (d.m.v. vouchers) om te werken aan digitalisering van hun bedrijfsprocessen.

Het beschikbare gemeentelijke areaal aan bedrijventerreinen is door verkoop (De Marke) in 2020 afgenomen. Dit gaat in 2021 leiden tot nieuwe vestiging van bedrijven.
In 2020 zijn de kaders vastgesteld voor het nieuwe Regionaal Programma Werklocaties (RPW). Met deze kaders wordt er verder gewerkt aan een duurzame economische ontwikkeling in de regio Arnhem-Nijmegen.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
·Wij revitaliseren bedrijventerrein De Beemd Noord en stellen vast welke andere bedrijventerreinen in aanmerking komen voor revitalisering.	Eind 2020 is een groot deel van de uitvoering gerealiseerd. In het eerste kwartaal 2021 wordt de uitvoering afgerond.
·De detailhandelsstructuurvisie "Kiezen voor eigen kwaliteit" (2017) voeren we uit. De bestaande projecten zoals vernieuwing Callunaplein en de individuele centrumplannen vormen een belangrijk onderdeel bij de realisatie.	De wereldwijde Covid-19 pandemie heeft een vertragend effect gehad op de verdere uitvoering. Ondanks deze situatie is het gelukt om de BIZ Velp te verlengen. Met de horeca ondernemers is in 2020 gezamenlijk opgetrokken om te komen tot meer mogelijkheden voor terrasruimte in het kader van Covid-19 (zomerperiode). In januari 2020 is samen met de BIZ Velp het aanvalsplan Centrum Velp opgesteld. De verdere professionalisering van het centrummanagement Rheden en Velp is in 2020 in gang gezet. Samen met de provincie Gelderland is een programma opgezet om het centrummanagement verder te stimuleren. Met diverse eigenaren is gesproken inzake het terugdringen van leegstand en het aantrekkelijk maken winkelgebied.

·Voor Velp onderzoeken we of verplaatsing van de markt en de kermis wenselijk is.	Het proces is in 2020 gestart. Dit heeft geleid tot verschillende werksessies met belanghebbenden (o.a. met marktkooplieden, omwonenden, consumenten en BIZ Velp). Eind 1e kwartaal 2021 is het onderzoek afgerond.
·Samen met onze partners werken we aan een verdere uitbouw van de lokale Triple Helix VeluwezOOOm.	VeluwezOOOm got talent 3.0 is in 2020, ondanks de lastige omstandigheden, van start gegaan. Het onderwijs is actief betrokken bij het externe initiatief van Rheden Lokaal. Tussen het Astrum College, de ORDS en de gemeente Rheden zijn afspraken gemaakt om mee te werken aan een betere dienstverlening voor ZZP'ers. In 2020 zijn er aanbevelingen gepresenteerd door een afstudeerstudent van de TU Twente om de lokale Triple Helix verder te professionaliseren.
·Wij besteden aandacht aan de ontwikkeling van werkgelegenheidslocaties en ondersteunen lokale bedrijven bij het verbeteren van hun locatie. Wij werken mee aan een alternatieve invulling van leegstaand vastgoed, op voorwaarde dat dit de economie versterkt.	Het ondersteunen van lokale bedrijven bij het verbeteren van hun locatie is een continue proces. Met eigenaren/ gebruikers is er regelmatig overleg om te komen tot een optimalisering van hun locatie. Hierbij wordt ook de visie op flexibilisering/functieverruiming op de bedrijventerreinen in de gemeente Rheden betrokken.
·Wij voeren de economische beleidsnota (2017) en het uitvoeringsprogramma verder uit.	Het jaarlijkse ondernemerscafé is door Covid19 niet doorgegaan. In 2020 is er specifiek gekeken naar het gebied Kanaalzone Dieren en Spankeren in relatie tot de mogelijkheden om te komen tot een revitalisering van het gebied. Het contact met het Werkgeversservicepunt is in 2020 geïntensiveerd. Met de DELS is er overleg geweest op welke wijze het lokaal inkopen verder gestimuleerd kan worden. Met alle ondernemersverenigingen is er in 2020 frequent regulier overleg geweest.
·Wij leggen bedrijfsbezoeken af.	In 2020 zijn er 10 bestuurlijke bedrijfsbezoeken afgelegd.
·We onderzoeken de versoepeling van regels voor ondernemers.	In afwachting van de invoering van de omgevingswet is deze actie voorlopig on hold gezet. Waar kansen zich voordoen om regels te versoepelen, zal er actief erop worden ingespeeld.
·We onderzoeken in hoeverre ondernemers nog meer vanuit huis kunnen werken.	In 2020 is er gekeken naar het huidige beleid rondom werken aan huis. In 2009 is een ontheffingenbeleid geformuleerd voor het uitoefenen van een beroep of bedrijf in een vrijstaand bijgebouw. Dit betreft al een

	verruiming van de regels (voorheen was het niet mogelijk om te werken vanuit een vrijstaand bijgebouw). In nadien vervaardigde bestemmingsplannen is de inhoud van dat beleid direct opgenomen in de regels van de bestemming Wonen.

Circulaire Economie

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting

- Wij maken een omslag naar een circulaire economie door circulaire economie als uitgangspunt van ons handelen te nemen.
- Wij blijven op zoek gaan naar partners, en stimuleren relevante partijen om de circulaire economie binnen de gemeente Rheden vorm te geven.
- Wij stimuleren het hergebruik van grondstoffen

In 2020 hebben wij ons vooral gericht op een toekomstvaste aanpak. Voor een deel door de inbedding van Circulaire Econome in de regionale aanpak waarbij wij een bestuurlijke en ambtelijke voortrekkersrol hebben. Lokaal bedden wij het in ons Klimaatprogramma in waarbij wij onze aandacht prioriteren. Daarnaast hebben wij met ODRA een aanpak voor komend jaar ontwikkeld.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
·Aansluitend op de Rijks brede doelstellingen en ons Klimaatprogramma 2019-2023 stellen wij een meerjarig programma "Rheden Circulair" op.	Het beleidskader is met diverse partners opgesteld. Het maakt deel uit van het Klimaatprogramma en medio 2021 aan de raad aangeboden.
·Op regionaal niveau zetten we in op Circulaire Economie.	De gemeente Rheden neemt bestuurlijk een trekkende rol in ''De Circulaire Regio'' dat een apart onderdeel is van de Groene Metropoolregio. Wij hebben het regionale GWW-ambitiedocument mede getekend voor circulaire bouwprojecten in Grond, Weg- en Waterbouw. De ambitie van onze regio om zowel in omvang als aantal circulaire bouwplannen hoger uit te komen dan het landelijke gemiddelde.
·Wij stimuleren bedrijven, inwoners en organisaties om circulair te ondernemen en innovatief te produceren, consumeren, financieren en organiseren. Uiteraard doen we dat in samenwerking met onze (kennis)partners en geven we daarin zelf het goede voorbeeld.	Met ODRA is plan opgesteld om bij bedrijven inventariseren welke vergunningstechnische drempels er zijn om circulair te ondernemen.
·We gaan samen met het onderwijs (bijvoorbeeld de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen) ondernemers helpen om te komen tot meer circulariteit. We kijken dan bijvoorbeeld naar andere manieren van afschrijven/kostentoerekeningen, productontwerp.	Nog geen actie op ondernomen

·We onderzoeken de behoeften van de ondernemers en wat de gemeente daarin kan betekenen.	Met ODRA is plan opgesteld om bij bedrijven te inventariseren welke vergunningstechnische drempels er zijn om circulair te ondernemen. Uitvoering in 2021.
·Wij passen het inkoop- en aanbestedingsbeleid aan, zodat circulariteit wordt meegewogen in de gunning.	In 2020 heeft de Raad ingestemd met het beleid Circulair Inkopen.
·De uitgangspunten van Circulaire economie nemen wij mee in de ontwikkeling van de Zuidflank Rheden.	In het bouwteam is circulariteit een belangrijk uitgangspunt. Wij streven naar een gesloten grondbalans, hergebruik van groen en het gebruik van een duurzamer beton.

Onderwijs

Belangrijkste resultaten
De gemeente Rheden stelt iedereen in staat te leren, te studeren en zich te scholen. Wij willen zo ieders potentieel benutten waardoor de kans op ongelijkheid en kennis tweedeling vermindert.

In 2020 hebben wij ons vooral gericht op de coördinerende taken om onderwijs en opvang van kinderen tijdens de lockdowns mogelijk te maken. Daarnaast heeft de financiële afwikkeling veel tijd gekost. Effect van onze inspanningen en die van onze partners is dat er opvang goed geregeld was en 24/7 opvang tijdig geregeld was voor de kinderen (ouders) die daar behoefte was.
Voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (OAB) is door het Rijk voor 2020 een bedrag toegekend van € 946K. Hiervan is € 463K besteed en het restant van € 483K gereserveerd. De besteding hiervan is voorzien in de jaren 2022 en 2023.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Wij voeren het actuele Peuter- en VVE beleid uit.	Resultaatafspraken zijn in samenwerking met partners in concept opgesteld en liggen begin 2021 bestuurlijk ter ondertekening voor. We subsidiëren vanaf 2020 beweeg- en taalaanbod op de vve locaties. Wanneer de maatregelen dat toestaan, sluiten ook ouders hier periodiek bij aan. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsregeling gepubliceerd om de kwaliteit van VVE en de doorgaande lijn met de vroegschool te versterken.
Wij werken samen met het onderwijs aan thema's die staan in de Strategische Agenda: gezondheid, duurzaamheid, veiligheid en kansengelijkheid.	Vanwege corona heeft het nader invullen van de Strategische Agenda geen prioriteit gekregen. Wij hebben afgesproken om komend jaar ons op één onderwerp te concentreren.
Wij maken samenwerkingsafspraken met onderwijs-jeugdhulp-jeugdgezondheidszorg, met als doel een sluitend aanbod aan ondersteuning en hulp voor jeugdigen en hun gezinnen te realiseren. De lokale vertaling van het Samenwerkingsconvenant Regionale sluitende aanpak Passend onderwijs-Jeugdhulp-Jeugdgezondheidszorg vormt hiervoor de basis.	Het proces om te komen tot concretisering van het samenwerkingsconvenant onderwijs-jeugdhulp-jeugdgezondheidszorg is vertraagd. Wel zijn in 2020 de eerste lokale gesprekken gevoerd om het convenant lokaal in eerste instantie het po en vo uit te werken.
Afspraken worden geconcretiseerd in uitwerkingsagenda's voor de verschillende	zie bovenstaand antwoord.

fases van de voorschool, het PO, VO, MBO en het overstijgende niveau.	
Wij subsidiëren Taalhuis Veluwezoom door bij te dragen aan de kosten voor het coördinatorschap. Taalhuis Veluwezoom biedt formeel en non-formeel taalaanbod aan met mensen met een (digi)taalvraag.	Tijdens de lockdown is het reguliere aanbod van het Taalhuis stil gelegd. Op nieuwe manieren zijn vrijwilligers en deelnemers met elkaar aan de slag gegaan om basisvaardigheden te versterken; bijvoorbeeld online of door foto's te maken van huiswerk.
Wij geven opdracht aan de VGGM om de toezicht op de kinderopvang uit te voeren. Wanneer er handhaving volgt, ligt het uitoefenen van deze taak bij de gemeente.	Tijdens de sluiting van de reguliere kinderopvang heeft de VGGM er voor gezorgd dat noodopvanglocaties veilig en verantwoord waren. Toezicht is zoveel mogelijk door gegaan met de werkzaamheden, waarbij de landelijke richtlijnen zijn gevolgd.
Wij dragen financieel bij aan de uitvoering VVE voor kinderen met een (dreigende) taalachterstand om deze achterstanden weg te werken.	In 2020 is succesvol de wettelijk verplichte 16 uur voorschoolse educatie ingevoerd. De eerste reacties zijn positief.
Alle peuters hebben ontwikkelrecht in Rheden; peuters van ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag kunnen met subsidie een aantal uren per week naar de peuteropvang. Zo leren ook zij schoolse vaardigheden.	We zien een dalende trend van het aantal deelnemende peuters aan de peuteropvang met een peutersubsidie. Een nieuwe folder is ontwikkeld en verspreid om meer bekendheid aan de regeling te geven.
Wij actualiseren het integrale Huisvestingsplan Onderwijs waarbij duurzaamheid een belangrijke plek krijgt.	Door Corona is actualisatie vertraagd. In 2020 is door het onderwijs en de gemeente gewerkt aan de uitwerking van thema's zoals duurzaamheid. Daarnaast zijn leerlingprognoses opgesteld en is een quickscan van onderwijsgebouwen gemaakt. Dat is de basis van het nieuwe integrale huisvestingsplan.

Recreatie en toerisme

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting

- Wij bieden voldoende recreatiemogelijkheden aan onze inwoners en bezoekers.
- Wij bieden aan onze ondernemers maximale kansen om inkomsten te genereren.

Belangrijke besluiten om de samenwerking te continueren zijn genomen. Rheden heeft een gewerkte aan een belangrijke subsidie om de toegang en beleving van de Veluwezoom te verbeteren. Helaas heeft de Corona-crisis geleid tot het annuleren van zeer veel evenementen.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Wij voeren de relevante opgaven uit het Masterplan Recreatie en Toerisme uit. Daar waar mogelijk zullen we de opgaven faciliteren, subsidiëren (cofinanciering) en een bijdrage leveren in het realiseren van de vastgestelde opgaven.	2020 is gebruikt de stichting voor Toerisme te voorzien van adviezen over voortgang. De stichting heeft een aantal zaken gerealiseerd, zoals: coördinatie bevrijdingsfeesten, Verliefd op de Veluwezoom, collegiaal overleg met platforms in de gemeenten Wageningen, Renkum, Rozendaal, Arnhem en Brummen.

Wij faciliteren en stimuleren nieuwe, recreatieve evenementen op basis van ons evenementenbeleid. Voor bijvoorbeeld het kroonjaar 2020 (bevrijding) wordt ingezet om 75 jaar na WOII met 'herdenken, herinneren en herbeleven' een gezicht te geven.	I.v.m. corona/covid19-virus zijn alle activiteiten geannuleerd.
Wij omarmen lokale initiatieven, een voorbeeld is het beleefbaar maken van het Apeldoorns Kanaal.	Voor Spankeren en Dieren is een aantal initiatieven opgestart om de beleving van het Apeldoorns Kanaal te vergroten. Het gaat om het Dierense strandje en de Dierense sluis.
Wij stimuleren ecologisch verantwoord gebruik van natuurgebieden.	Er is een begin gemaakt met recreatiezonering van de Veluwe. De zonering van de Zuid Veluwe loopt in 2021 door. Initiatief van Provincie Gelderland met als doel de kwetsbare natuur te beschermen voor gebruikers en zo mogelijk te herstellen.
Wij maken deel uit van de Veluwe via de "Veluwe Alliantie" en ondersteunen initiatieven die "Veluwe breed" worden opgepakt, Denk hierbij o.a. aan recreatieve zonering van de Veluwe, financiering recreatieve infrastructuur, wandelknooppuntennetwerk, oprichting en financiering van een routebureau.	Gestart is met de aanleg van een wandelnetwerk en oprichting van een entiteit voor het routebureau. Financiering recreatieve infrastructuur is eveneens gestart. Afspraken zijn gemaakt voor de VeluweAlliantie voor komende drie jaren. De regiodeal van het Rijk is door Alliantie opgepakt en resulteert in een financiële bijdrage voor het Masterplan Veluwezoom (€ 100.000 voor Rheden).
Wij faciliteren de profilering en promotie van de landgoederen zone "Gelders Arcadië" door middel van marketing en productontwikkeling. Voorbeelden: het landgoedfestival, de buitenplaats bioscoop en het panorama punten pad.	De activiteiten zijn door corona niet doorgegaan. Wel is een belevingsgebied Veluwezoom gestart. Samen met ondernemers in de Veluwezoomgemeenten. Onderwerpen erfgoed en natuur. Het panoramapuntenpad maakt deel uit van wandelnetwerk. Het project Macht en Pracht is beëindigd en kent doorstart in 2021.
Wij starten een onderzoek naar de effecten van een eventuele naamswijziging van het station Rheden.	Dit is toegevoegd aan het op te stellen Masterplan Veluwezoom. De subsidieaanvraag hiervoor is afgewikkeld.

Verbonden partijen

Voor het bereiken van de doelstellingen van het programma, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, heeft de gemeente Rheden zich met een aantal partijen verbonden waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Het gaat hier om de volgende organisatie:

- Werkvoorzieningsschap Midden-Gelderland (Presikhaaf Bedrijven)

In de paragraaf Verbonden Partijen wordt nader inzicht gegeven in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid en risico's van de gemeente in deze organisaties.

Wat heeft het gekost?

Programma	1. Economische Ontwikkeling				
(Bedragen x € 1.000)	Rekening	Primi-tieve begroting	Gewijzig-de begro-ting	Rekening	Saldo
	2019	2020	2020	2020	2020
Lasten					
3.1 Economische ontwikkeling	161	183	133	214	-81
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	25	48	48	39	10
4.2 Onderwijshuisvesting	2.358	2.182	2.176	2.114	63
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.468	2.146	2.100	1.565	536
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	307	321	170	208	-37
6.3 Inkomensregelingen	18.249	18.164	18.530	22.135	-3.606
6.4 Begeleide participatie	9.767	9.739	9.668	9.540	128
subtotaal	32.335	32.784	32.826	35.814	-2.988
Baten					
3.1 Economische ontwikkeling	7			104	104
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	10	44	44	11	-33
4.2 Onderwijshuisvesting	31			28	28
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	451	832	940	486	-454
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	25	5	0		0
6.3 Inkomensregelingen	14.071	14.313	14.343	19.246	4.903
6.4 Begeleide participatie	224	178	178	306	128
subtotaal	14.818	15.372	15.505	20.182	4.676
Saldo van baten en lasten	-17.517	-17.411	-17.320	-15.632	1.688
Reserves					
Toevoeging	15	0	0	0	0
Onttrekking	439	0	0	0	0
Resultaat	-17.093	-17.411	-17.320	-15.632	1.688

Belangrijkste afwijkingen

Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 is het financieel effect van de mutaties in de jaarstukken 2020 per saldo € 1,7 miljoen voordelig. De belangrijkste mutaties kunnen als volgt worden toegelicht.

1. Economische Ontwikkeling (afwijkingen per taakveld => 50.000 saldo baten en lasten)		
Taakveld	**Bedrag in € 1.000**	**Inc. / Struct.**
3.1 Economische ontwikkeling	23	I
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-23	I

4.2 Onderwijshuisvesting	90	I / S
De onderschrijding komt voornamelijk door lagere toegerekende rente (€ 75 k). Voor de verdeling van het resultaat in structureel en incidenteel wordt nog een nadere analyse uitgevoerd.		
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	82	I
De lasten van het leerlingenvervoer (als onderdeel van het doelgroepenvervoer dat door de BVO DRAN wordt uitgevoerd) zijn door de Corona-beperkingen bij het reizen lager dan begroot (€ 78 k).		
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-37	I
6.3 Inkomensregelingen	1.297	I / S
De onderschrijding van het budget heeft een aantal oorzaken: - de vastgestelde definitieve Rijksbijdrage BUIG is hoger (+/+ € 1.023 k) - de uitgaven BUIG zijn hoger door groei in loonkostensubsidies en licht gestegen aantallen bijstandgerechtigden (-/- € 397 k) - lagere lasten IOAW en IOAZ (+/+ € 219 k) - een bijdrage in de uitvoeringskosten TOZO (v +/+ € 456 k) Voorgesteld zal worden om een deel van de middelen voor uitvoering TOZO als bestemmingsreserve naar 2021 mee te nemen (€ 150 k). Voor de verdeling van het resultaat in structureel en incidenteel wordt nog een nadere analyse uitgevoerd.		
6.4 Begeleide participatie	256	I / S
De per saldo lagere lasten kennen een aantal oorzaken: - lagere kosten voor MGR-module WgSW (+/+ € 275 k) - liquidatie-uitkering Presikhaaf Bedrijven (+/+ € 165 k) - lagere lasten Beschut Werk door lagere instroom (+/+ € 187 k) - per saldo lagere lasten voor re-integratie (+/+ € 64 k) waarin onder andere de afwikkeling subsidie Dreamjobs is meegenomen - per saldo lagere lasten inburgering (+/+ € 7 k) waarin onder andere de eerste kosten voor de invoering van de nieuwe wet Inburgering zijn opgenomen - vergoeding aan SW-bedrijf Scalabor als compensatie van Corona-effecten op haar exploitatie en in lijn met regio-afspraken (-/- € 445 k) Voorgesteld zal worden om het bedrag van de onderschrijding Beschut Werk als bestemmingsreserve naar 2021 mee te nemen om te kunnen inzetten voor Wmo (€ 187 k). Voor de invoering van de Wet Inburgering heeft de gemeente Rheden als onderdeel van de Algemene Uitkering een bedrag van € 87 k ontvangen. De vergoeding is verantwoord onder programma 8. Voorgesteld zal worden om een deel deze middelen als bestemmingsreserve naar 2021 mee te nemen (€ 80 k). Met betrekking tot de vergoeding aan Scalabor geldt dat hiervoor van het Rijk een overeenkomstige bijdrage van € 445 k is ontvangen als onderdeel van een van de Corona-steunpakketten. Deze vergoeding is als bate verantwoord onder programma 8. Rekeninghoudend met de door het Rijk verstrekte Coronacompensatie is het resultaat van dit taakveld : +/+ € 701 k. Voor de verdeling van het resultaat in structureel en incidenteel wordt nog een nadere analyse uitgevoerd.		
0.10 Mutaties reserves	0	I / S
Totaal	**1.688**	

2 Welzijn

Bestaand beleid
Welzijn behandelt een breed beleidsspectrum waarbij eigen kracht en zorg voor onze inwoners centraal staat. We willen dat inwoners waardig oud kunnen worden. Daarom helpen we oudere inwoners om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen en te kunnen meedoen. We hebben oog voor onze kwetsbare inwoners en willen eenzaamheid voorkomen en bestrijden. Mantelzorgers, vrijwilligers en initiatieven uit de buurt ondersteunen we van harte. Zij zijn het goud van onze samenleving!
Jongeren moeten zich kunnen ontwikkelen tot gelukkige, zelfstandige volwassenen. Met onze partners proberen we problemen onder jongeren te signaleren en ongewenst gedrag te voorkomen, maar ook hun talenten te ontplooien. We hebben aandacht voor kinderen in armoede en andere financieel kwetsbaren. Sport en bewegen blijft belangrijk voor iedereen. We stimuleren de fysieke, maar ook de mentale en sociale gezondheid van mensen. We zorgen voor duurzame sportaccommodaties.
Omdat wonen meer is dan een dak boven je hoofd, werken we aan een thuis voor iedereen. Oud en jong, rijk en arm, met of zonder zorg, we willen allen een passende woning kunnen bieden.
Ons erfgoed willen we in goede staat doorgeven aan volgende generaties. Wij zijn er trots op.
Cultuur vinden we belangrijk, zowel voor de ontwikkeling (van talenten) van kinderen als voor volwassenen. Elkaar ontmoeten en samen dingen doen, delen en genieten.

Wij dragen met ons beleid bij aan de volgende Global Goals:
- einde aan armoede;
- einde aan honger;
- gezondheid & welzijn;
- schoner drinkwater & goede sanitaire voorzieningen.

Algemeen

We hebben een *taskforce transformatieplan* in het leven geroepen, die sturing geeft aan het proces van transformatie. De aanbesteding voor de Sociale Basis (het verstevigen van het informele circuit rondom de inwoner), Jeugd en Wmo zijn belangrijke stappen om een robuust systeem te waarborgen.

Wonen

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
De gemeente Rheden streeft naar een duurzaam woningbestand dat voldoet aan de vraag en bijdraagt aan een goed woon- en leefklimaat.

Met onze nieuwe Woonvisie heeft de Raad belangrijke kaders voor de toekomst vastgesteld. De transformatie van het ziekenhuisterrein dat in gang is gezet zal een stevige impuls voor onze gemeente kunnen zijn. Wij hebben een voorbereidingsbesluit getroffen om de overbelasting van sommige wijken tegen te gaan door een scheve verhouding tussen regulier wonen en bijzondere woonvormen (bijv. woon/zorg of kamerverhuur of verhuur aan arbeidsmigranten).

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
In de periode 2019-2023 streven wij naar een nieuwbouwproductie van woningen met aandacht voor levensloopgeschiktheid. Daarbij toetsen wij initiatieven op de juiste kwaliteit, richten ons op inbreiding en stemmen wij de grotere projecten af in de subregio.	De initiatieven moeten passen binnen de woonagenda. Daarin zitten meerdere wensen, bijvoorbeeld t.a.v. prijsklasse, duurzaamheid, levensloopgeschiktheid en ruimtelijke kwaliteiten. Grotere projecten die lopen zijn m.n. Imboslaan en het Ziekenhuisterrein. LorenshofHet in 2020 geopend, het Vitens-terrein is opgeleverd en in Velp-Zuid zijn wij bezig met de herstructurering.
Wij inventariseren vraag en aanbod van zowel sociale huur als midden huur in samenwerking met woningcorporaties en particuliere verhuurders. Dit doen wij zowel lokaal en in de subregio.	In oktober 2020 is de regionale woningmarktmonitor gelanceerd. Hierin is informatie over de bestaande woningvoorraad te vinden, maar ook vraag en aanbod in alle prijsklassen, de verduurzaming van woningen en verhuisbewegingen. Er kan op regionaal niveau worden gekeken, maar ook ingezoomd worden naar gemeentelijk niveau en wijkniveau.
Wij zetten in op lokaal en regionaal woningbehoefteonderzoek als ingrediënt voor de nieuwe woonvisie en gaan aan de slag met een nieuwe regionale huisvestingsverordening.	Met ingang van 1 januari 2020 hebben we een nieuwe huisvestingsverordening in de regio Arnhem/Nijmegen. Deze is 3 jaar geldig.
Wij formuleren in 2020 een nieuwe woonvisie (2020-2025).	In september 2020 is de nieuwe Woonvisie 2020-2026 "Samen wonen in Rheden" vastgesteld door de Raad.
Wij promoten het gebruik van de blijverslening en geven deze een plek in de sociale infrastructuur, bijvoorbeeld via huisbezoeken aan onze oudere inwoners.	We hebben de blijverslening ondergebracht in de toekomstbestendigwonenregeling. Doorlopend blijven we deze regeling onder de aandacht brengen, onder andere tijdens de huisbezoeken uitgevoerd door Stichting Stoer.
Wij zetten het project ‘Mijn Huis Mijn Toekomst’ voort en maken prestatieafspraken met onder andere Vivare en Veluwonen over het levensloopgeschikt maken van woningen.	Het project 'Mijn huis, Mijn toekomst' is voortgezet. In 2020 zijn er prestatieafspraken gemaakt met Vivare, o.a. over voldoende aanbod aan levensloopgeschikte woningen.
Wij ondersteunen senioren die kleiner willen wonen.	Dit wordt in 2021 opgepakt.
Uitstroom uit zorgwoningen bevorderen wij door goede afspraken te maken met Vivare.	In 2019 zijn werkafspraken gemaakt met Vivare over de uitstroom uit zorgwoningen. In 2020 zijn we in gesprek gegaan over uitbreiding van de afspraken met jongeren uit de jeugdzorg.
In 2020 ondersteunen wij minimaal 3 inwonersinitiatieven in tenminste 3 kernen, gericht op het activeren en stimuleren van onderlinge hulpvaardigheid in de buurt.	Ondersteund met een subsidie van de provincie hebben wij een plan opgesteld voor een integrale wijkaanpak in Stenfert. Met de aanbesteding voor de Sociale Basis hebben wij een stevig fundament gelegd voor het verhogen van de onderlinge hulpvaardigheid in de buurt.

Zelfstandige senioren

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
Wij helpen inwoners om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen en te kunnen meedoen in de samenleving. Wij willen bijvoorbeeld problemen bij senioren in een vroeg stadium signaleren en vertalen naar passende oplossingen, zoals het aanpassen van de fysieke omgeving en oplossingen vanuit de sociale omgeving (denk aan aanpakken eenzaamheid, buurtinitiatieven, ondersteuning mantelzorgers).

Corona heeft een grote impact gehad op onze senioren en alle partijen om hen heen. Veel activiteiten konden, zeker voor deze kwetsbare doelgroep, geen doorgang vinden. Dit is onder andere terug te zien in het aantal huisbezoeken dat daadwerkelijk is afgelegd in het kader van het 70+ huisbezoekproject. Ook de aanvragen voor Mijn Huis, Mijn Toekomst zijn achtergebleven, doordat senioren liever geen mensen over de vloer hebben onder deze omstandigheden.

Tegelijkertijd zien we ook nu veel initiatieven om elkaar te ondersteunen en blijven we met onze partners en inwoners zoeken naar mogelijkheden binnen de bestaande beperkingen. Bij de nieuwe initiatieven hebben wij gekeken of ingebed kunnen worden in een reguliere werkwijze.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
1.200 inwoners van 70 jaar en ouder krijgen de uitnodiging om bezocht te worden door een ouderenadviseur. Deze adviseur geeft informatie over algemeen toegankelijke voorzieningen, biedt een luisterend oor en kan de inwoners, indien nodig, doorverwijzen.	Er hebben ruim 1.000 inwoners een uitnodiging gekregen om bezocht te worden. Tot half maart zijn inwoners daadwerkelijk bezocht. Door corona is besloten vanwege de kwetsbare doelgroep deze preventieve huisbezoeken uit te stellen. De inwoners hebben wel een informatiemap ontvangen en individuele aanvragen worden door Stichting Stoer wel opgepakt.
In nauwe samenhang met het beleidsveld Wonen is er extra aandacht voor de zelfstandige woonsituatie van senioren.	We hebben de regelingen Mijn huis, Mijn toekomst en de Toekomstbestendigwonen-lening voortgezet. In de prestatieafspraken met Veluwonen en Vivare is aandacht voor het onderwerp levensloopgeschikt wonen.
We realiseren bij de nieuwbouw van het zwembad in onze gemeente een doelgroepenbad en zorgen dat de verschillende doelgroepen in staat worden gesteld het bad te bezoeken.	Het Biljoenbad is op 12 december geopend. Voor de bereikbaarheid zijn alle verkeersstromen in beeld gebracht en is er een dekkend netwerk gerealiseerd. Er kan er een beroep gedaan worden op de vervoersdiensten van Avan en de Plusbus. Verder verkennen we nog de mogelijkheid van deelvervoer met organisaties die eigen vervoer hebben (bijvoorbeeld Innoforte). De inwoners van Rheden beschikken over verschillende mogelijkheden om bij het zwembad te kunnen komen.
Met onafhankelijke cliëntondersteuning speciaal gericht op mensen met dementie en andere geheugenproblemen ondersteunen wij 130 inwoners.	We beogen 520-600 trajecten te realiseren in 4 jaar. In 2020 hebben wij 100 inwoners ondersteund. Er zit een stijgende lijn in het gebruik van deze vorm van cliëntondersteuning. We verwachten dat het beoogde aantal trajecten binnen 4 jaar wordt behaald.

	Wij hebben een aanvraag voor een subsidie als koploper ingediend die is gegund. Op die manier kunnen wij meer nog mensen bereiken.

Mantelzorg

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
Vrijwilligerswerk en mantelzorg zijn een groot goed in onze samenleving. Wij faciliteren en ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers waar nodig en gewenst. Wij willen de samenredzaamheid in onze gemeente versterken.

Corona heeft nog maar eens benadrukt hoe belangrijk een sociaal vangnet is voor inwoners. Rheden mag zich verheugen over een goed netwerk waar al jaren in geïnvesteerd is. Afgelopen jaar hebben wij de inzet en beleid hierop voortgezet waarbij de aanbesteding om volgende een impuls te geven aan de *Sociale basis*.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
We vergroten de bekendheid van de mogelijkheden voor mantelzorgondersteuning. Het MVT, ondersteuningspunt voor mantelzorg en vrijwillige Thuishulp, heeft hier een centrale positie in.	Tijdens Corona hebben wij extra openstelling gerealiseerd. In 2020 is het informatieboekje *MVT helpt je* verschenen. Er zijn 2-maandelijks advertorials gepubliceerd in de Regiobode. De gehouden interviews met vrijwilligers, mantelzorgers en intermediairs die onderdeel zijn van de boekjes en de advertorials, zijn ook gedeeld op Sociale media. De website van het MVT is in 2020 geheel vernieuwd.
De bewustwording onder jonge mantelzorgers over (on)mogelijkheden vergroten wij door het samenbrengen en informeren van diverse partijen die met hen in contact staan.	Via subsidiëring innovatiefonds is in 2020 een project voor middelbare scholieren opgestart over bewustwording en aandacht voor jonge mantelzorgers door het MVT. Uitvoering vindt plaats in 2021 als corona dit toelaat.
Wij bieden technische hulpmiddelen aan mensen met geheugenproblemen, zodat zij langer thuis kunnen blijven wonen.	In de tweede helft van 2020 is onderzoek gedaan naar het inzetten van technologie bij mensen het geheugenproblemen. Met de zorgaanbieders zal in 2021 hieraan verder invulling worden gegeven.
In 2020 zijn drie nieuwe tussenvoorzieningen (hybride voorziening) opgestart, zoals Ons Raadhuis in Velp en het inloophuis Dieren.	Door de gemeente Rheden, de welzijnsorganisatie en de inwonersinitiatieven zijn de activiteiten in 2019 in projectplannen vertaald. De uitvoering ervan is in 2020 onder meer door Corona gestagneerd. De ondersteuning en vervlechting, conform Rhedens model, van deze hybride inwonersinitiatieven maakt thans onderdeel uit van de nieuwe welzijnsopdracht, vanaf 2021 uitgevoerd door Incluzio.

In 2020 zijn twee pilots opgestart met als doel het opstarten van tussenvoorzieningen in de dorpshuizen.	Zie hierboven. De 2 pilots betreffen het dorpshuis in Rheden en het dorpshuis in Spankeren.
Het Loket Vrijwillige Inzet biedt (deskundigheids)trainingen, advies en ondersteuning aan vrijwilligers om hen te ontlasten, hun werk effectiever in te richten en hulp in te schakelen.	Het Loket Vrijwillige Inzet heeft in 2020 deze diensten geleverd.
Wij zetten verder in op de methode van 'Het Gesprek'. In 2020 wordt ingezet op de afstemming van de formele producten en professionals op de mogelijkheden van de samenleving. Dit leidt tot een individueel arrangement van algemene- en maatwerkvoorzieningen in samenhang met de eigen kracht, zoals mantelzorgers en vrijwillige inzet van inwoners. De vraag van de inwoners en de mogelijkheden van de eigen kracht van de samenleving zijn daarbij altijd leidend. Waar mogelijk heeft de inwoner een consulent voor alle (gemeentelijke) diensten.	In 2020 was ''Het Gesprek'' lastig vorm te geven omdat fysieke ontmoetingen vrijwel onmogelijk waren. Wij hebben gebruik gemaakt van digitale mogelijkheden en daar de gesprekstechniek zoveel mogelijk toegepast. De inzet voor de methode Het Gesprek is daarnaast meegenomen in de nieuwe welzijnsopdracht, die in 2020 is opgesteld en vanaf 2021 wordt ook zo wordt uitgevoerd door Incluzio.

Cultuur

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
In 2019 is een nieuwe Cultuurnota vastgesteld. Rheden kiest er voor om kunst en cultuur als middel in te zetten om inwoners gezond, veilig en relatief gelukkig te laten wonen, werken en recreëren, jong te laten zijn en ouder te laten worden. Het doel van cultuurbeleid is om alle inwoners van alle leeftijden in staat te stellen zich spelenderwijs te blijven ontplooien en elkaar te ontmoeten door middel van cultuurparticipatie (actief en passief).
Op het gebied van stimulering van cultuurparticipatie heeft COVID-19 grote impact gehad. Veel organisaties konden noodgedwongen geen activiteiten ontplooien. De lockdowns en de RIVM maatregelen hebben een nadrukkelijke negatieve invloed op de cultuuractiviteiten en op het in stand blijven en houden van de culturele sector in onze gemeente. De resultaten van de geleverde prestaties presenteren wij medio 2021 met een Factsheet cultuur 2020.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Wij subsidiëren onze culturele basisinstellingen (Cultuurbedrijf RiQQ en Bibliotheek Veluwezoom) en bieden een podiumvoorziening aan voor Filmhuis Dieren, RhederArt en amateurgezelschappen die cultureel programmeren.	In 2020 is Cultuurbedrijf RiQQ, Bibliotheek Veluwezoom, Filmhuis Dieren (51 voorstellingen) en RhederArt (4 voorstellingen) gesubsidieerd. Daarnaast hebben 23 amateurgezelschappen zich gepresenteerd op onze professionele podia van Studio26 en Schouwburgzaal Theothorne.
Wij faciliteren en stimuleren culturele talentontwikkeling voor alle leeftijden via o.a. naschoolsaanbod (Sjors Creatief) en cursusaanbod/presentatie in de seniorengids Rimpelingen	Bij Sjors creatief (cultuur) zijn 195 aanmeldingen voor activiteiten geweest van de in totaal 726 aanmeldingen (sport en cultuur). De seniorengids is in 2020 niet uitgebracht als gevolg van COVID-19. De gids uit 2019 is hergebruikt.

Wij zetten combinatiefunctionarissen en beweegcoaches in die een netwerk vormen, ondersteuning bieden en activiteiten organiseren op het gebied van cultuur en mediawijsheid op scholen en in de wijken.	In 2020 hebben 2 fte sportcombinatiefunctionarissen, 1,8 fte cultuurcombinatiefunctionarissen en 1 fte combinatiefunctionarissen lees- en mediawijsheid zich ingezet in de gemeente Rheden.
Wij zetten Cultuurbedrijf RIQQ in om de cultuurparticipatie (actief en passief) te bevorderen bij de inwoners van Rheden.	Met RiQQ maken wij elk jaar prestatieafspraken. De voortgang meten wij elke drie jaar via het inwonerspanel (eerstvolgende meting vindt plaats in 2021). Via een Factsheet cultuur informeren wij de gemeenteraad over de stand van zaken. Een Factsheet cultuur 2020 verschijnt medio 2021. Voor senioren zijn tijdens Corona speciale concerten georganiseerd.
Wij geven amateurgezelschappen de mogelijkheid zich te presenteren (25x) op een professioneel podium, tegen gereduceerd tarief.	In 2020 hebben 23 amateurgezelschappen zich gepresenteerd op het podium van schouwburgzaal Theothorne (10 voorstellingen) en Studio26 (13 voorstellingen).
Wij ondersteunen het ZOOM festival.	Ondanks COVID-19 is het ZOOM festival in 2020 doorgegaan in sterk afgeslankte vorm met een beperkt publiek en digitaal te volgen voor de thuisblijvers.

Erfgoed

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
Cultuurhistorisch erfgoed (historisch landschap, archeologie, historische bouwkunst en de verhalen) vormt samen met het unieke landschap de basis van de grote ruimtelijke kwaliteit van Rheden. Wij zijn trots op ons erfgoed en willen het in goede staat doorgeven aan volgende generaties.

Wij hebben verder gebouwd aan de structurele zaken die nodig zijn voor het in stand houden van onze unieke kwaliteiten. Het kunnen ''beleven'' van die kwaliteiten stond deels onder druk doordat een aantal fysieke evenementen geen doorgang hadden.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Bevorderen dat erfgoed voor vestiging van ateliers of kleine bedrijfsruimtes beschikbaar kan worden gesteld.	De kerk in De Steeg is in 2020 herbestemd tot bedrijfsruimte. Over enkele andere panden zijn gesprekken gevoerd met potentiële kopers.
Uitvoering van het project Maatwerk voor Monumenten. In dit project maken wij het binnen bestaande regelingen mogelijk dat (gemeentelijke) monumentale panden kunnen worden verduurzaamd. Een deel van het Monumentenfonds zal hiervoor worden ingezet.	Het project is gestart. De maatwerkscans worden momenteel aanbesteed. Het project is door de provincie als één van drie pilots aangemerkt. Hiervoor is €80.000 subsidie toegekend en er volgt in 2021 nog € 50.000. Dit geld is o.a. bedoeld voor een nieuwe, gebiedsgerichte aanpak.
Samen met de vrijwilligers van o.a. Rheden op de Kaart en Open Monumentendag werken aan de (digitale) ontsluiting van het erfgoed.	Er is een database aangeschaft en samen met Rheden op de Kaart (RoK) een plan van aanpak gemaakt. Binnenkort start een tijdelijke medewerker die met de vrijwilligers

	van RoK alle informatie digitaal gaat ontsluiten.
Actualiseren en ontwikkelen van het erfgoedplan tot een volwaardige (digitaal ontsloten) gebiedsatlas.	Er is een overzicht gemaakt van alle kaartlagen die onderdeel van de atlas moeten maken.
Vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet voegen we de Welstandscommissie en Commissie Cultuurhistorie tot één Commissie Ruimtelijke Kwaliteit samen.	Er is een conceptverordening gemaakt voor de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit. De verordening wordt in 2021 aan college en raad aangeboden.
Stimuleren van monumenteneigenaren tot goed onderhoud.	Dit gebeurt iedere dag door onze adviseurs o.a. met behulp van de daarvoor beschikbare gemeentelijke-, provinciale- en rijkssubsidie.
Samen met de andere Gelderse Arcadië-gemeenten en provincie Gelderland werken we aan erfgoed in relatie tot kunst en cultuur, sociale projecten en toeristisch-recreatieve producten. Daaronder het landGOEDfestival Gelders Arcadië 2020 en het project Power Landscapes in het kader van het internationale Interregproject Innocastle.	Er is gestart met het opstellen van een Plan van Aanpak met uitvoeringsagenda voor projecten die bijdragen aan de beleving van de zone. Dit gebeurt samen met de andere gemeenten, ondernemers en eigenaren in de regio. De resultaten worden gepresenteerd tijdens de Innocastle-bijeenkomst, mei 2021. Het (door corona uitgestelde) landGOEDfestival vindt in september 2021 plaats.
Uitvoeren van het actieprogramma “Landgoederen”.	Er zijn subsidies toegekend voor de uitvoering van projecten op 16 historische landgoederen en buitenplaatsen. Deze projecten dragen direct of indirect bij aan een betere beleving van het desbetreffende landgoed. Met de provincie wordt overlegd over subsidie voor de voortzetting van het programma na 2021.
Het (met subsidie van het rijk) opstellen van een Visie religieus erfgoed.	Er is een bureau geselecteerd en een inventarisatie gemaakt van alle religieuze gebouwen en terreinen. Door corona kon de geplande gezamenlijke aftrap geen doorgang vinden. Hieraan wordt in 2021 op een andere wijze invulling gegeven.
Wij organiseren het landelijk Erfgoedsymposium 2020, in verband met het winnen van de Erfgoedprijs 2019.	Het symposium kon niet doorgaan in verband met corona. Het is daarom verplaatst naar (september) 2021.
Met het prijzengeld van de Erfgoedprijs maken we een stripboek voor de hoogste klassen van het basisonderwijs, als onderdeel van het Erfgoededucatieleerlijn Reizen in de Tijd.	Het stripboek is bijna klaar. Het wordt op 20 april 2021 gepresenteerd.

Jeugd

Belangrijkste resultaten

Hoofddoelstelling(en) uit begroting

De opgave voor de komende jaren is het vormgeven van een gemeenschap waarin voor kinderen voorwaarden aanwezig zijn om zich positief te ontwikkelen én gezinnen hierbij, wanneer nodig, worden ondersteund. Daarbij is het een uitdaging om het systeem zo te organiseren dat het financieel robuust is.

- Wij bevorderen de fysieke, mentale en sociale gezondheid van onze jeugd

- Wij versterken de signalerings- en verwijsfunctie
- Wij zetten ons specifiek in op risicogroepen om uitval te voorkomen
- Wij zetten ons in om het landelijk 'Actieplan Pleegzorg' en 'Zorg voor de jeugd' zo goed mogelijk te vertalen naar de Rhedense situatie.
- Wij benutten het netwerk rondom het kind of jongere maximaal met het oog op eigen kracht.
- Wij zetten ons in op tevredenheid bij de inwoners over de gemeentelijke dienstverlening en ondersteuning
- Wij zorgen voor een financieel houdbaar systeem.

Onze jongeren zijn enorm beknot in hun mogelijkheden om ''het leuk te hebben'' en zich (sociaal) te ontwikkelen. Met onderwijsinstellingen en andere jeugdpartners, bijvoorbeeld (sport)verenigingen, hebben krachten gebundeld om zoveel mogelijk ruimte te bieden om aan deze behoefte te voldoen. Verder hebben wij belangrijke stappen gezet om de zorg voor de Jeugd robuust neer te zetten. Een belangrijke mijlpaal is bereikt door 8 zorgverleners te contracteren die met samen met ons aan een toekomstvast zorgsysteem bouwen.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Het aantal leerlingen van 12-18 jaar, dat extra jeugdgezondheidszorg én een indicatie verzuim krijgt, stabiliseert of daalt (bron: Jaarverslagen Jeugdgezondheidszorg).	Dit jaar is extra aandacht gevraagd voor het melden van verzuim. Al zal het coronavirus zijn weerslag hebben op verzuimcijfers. Jaarcijfers over 2020 zijn nog niet bekend. Voortkomend uit de evaluatie 'Extra spreekuren schoolverzuim' hebben we een route schoolverzuim opgesteld. Deze wordt in 2021 door partners vastgesteld.
Wij stimuleren de samenwerking tussen de gemeente (sociale gebiedsteams) en onze huisartsen.	Mogelijke vormen van samenwerking tussen de gemeente en de huisartsen zijn onderwerp van gesprek tijdens overleg met hen.
Wij onderzoeken mogelijkheden om huisartsen te ondersteunen door toevoeging expertise jeugd GGZ, bijvoorbeeld door inzetten van praktijkondersteuners jeugd GGZ.	Voor toevoeging van expertise jeugd GGZ is met huisartsen gesproken over het inzetten van een praktijkondersteuner jeugd GGZ. Door het terugtrekken van medewerking aan de POH door de GGD en door corona heeft deze ontwikkeling vertraging opgelopen. In de dorpen Rheden en Velp is de POH-er in april gestart op locatie in de dorpshuizen. Voor het Dorp Dieren start de POH-er in juni 2021.
Wij zetten aanvullend jongerenwerk in.	Met Radar Uitvoering-Oost (vanaf 1 april 2020 naamswijziging in Incluzio) zijn afspraken gemaakt over aanvullende inzet van jongerenwerk om jongeren op straat te bereiken.
We voeren het actieplan pleegzorg uit, o.a. via de week van de pleegzorg en deelname aan de landelijke wervingscampagne.	Vanuit het actieplan pleegzorg hebben wij in de week van de pleegzorg ingezet op werving van nieuwe pleegouders. In regionaal verband is een regionaal actieplan voor 2020 en 2021 vastgesteld en in gang gezet.
We maken samenwerkingsafspraken met onderwijs-jeugdhulp-jeugdgezondheidszorg, teneinde een sluitend aanbod aan ondersteuning en hulp voor jeugdigen en hun gezinnen te realiseren.	Het proces om te komen tot concretisering van het samenwerkingsconvenant onderwijs-jeugdhulp-jeugdgezondheidszorg is vertraagd. Wel zijn in 2020 de eerste lokale gesprekken gevoerd om het convenant lokaal uit werken.

We ontwikkelen scheidingsbeleid en sluiten hierbij aan op het landelijk programma “scheiden zonder schade”.	In 2020 is een start gemaakt met het in regionaal verband uitwerken van een scheidingsbeleid waarbij wordt aangesloten op het landelijke programma en waarbij we inmiddels ook gestart zijn met de uitvoering hiervan.
Het tevredenheidsniveau van inwoners (van 0 tot 100) die contact hebben met onze Toegang blijft op peil. We streven naar minimaal een score van 7,5 bij Wmo en Jeugd (bron CEO).	De toegang tot de zorg via de consulenten Wmo en Jeugd scoort met de meting van 2019 een ruim voldoende; een 7,8 voor de jeugdwet en een 7,3 voor de Wmo.
Het tevredenheidsniveau van de inwoners (van 0 tot 100) over de ondersteuning door middel van maatwerk blijft op peil. We streven naar minimaal een score van 7,5 bij Wmo en Jeugd (bron CEO).	Uit de meting van 2019 blijkt, dat het tevredenheidsniveau van cliënten over de kwaliteit van ondersteuning een 7,8 voor de wmo en een 7,9 voor de jeugdwet was. Voor 2020 zijn de resultaten nog niet bekend.
We bevorderen de positieve ontwikkeling van jeugdigen door in te zetten op beschermende factoren in de gemeenschap.	Met vertegenwoordigers van bijvoorbeeld school en sport en jeugdigen, hebben wij tijdens het jeugddebat gesproken over het versterken van het gewone leven. Vanwege corona en prioriteiten van de deelnemers (oa door Corona) hebben wij hier geen vervolg aan kunnen geven. Wel zijn in 2020 korte films over de 10 beschermende jeugdfactoren gemaakt, waarmee wij deze factoren onder de aandacht brengen.
We voeren maatregelen uit om meer te kunnen sturen op resultaat van de jeugdhulpverlening op cliënt -en zorgorganisatieniveau. Onder andere door het aangaan van nieuwe contracten met de zorgorganisaties.	Voor meer sturing op resultaat zijn enerzijds in 2020 op regionaal niveau nieuwe contracten met zorgaanbieders afgesloten. Anderzijds hebben wij binnen onze gemeente ingezet op het inkooptraject voor lokale maatwerkvoorzieningen jeugdhulp voor een aantal producten.

Armoede

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
Wij stellen alle inwoners van Rheden in staat om mee te doen in de samenleving. Ook de inwoners van Rheden die financieel kwetsbaar zijn (<120% van de bijstandsnorm) en hiervoor zelf (dan wel binnen hun omgeving) onvoldoende mogelijkheden vinden. Wij bestrijden kinderarmoede.

We hebben kinderen/jongeren die de stap van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs hebben gemaakt, in staat gesteld mee te doen op- en buiten school, door het toevoegen van de smartphone aan het Kindpakket. Daarnaast hebben we de GelrePas vernieuwd: door het inzetten van een pas met een eigen tegoed hebben mensen keuzevrijheid en eigen regie over hun te besteden middelen. Door een nieuwe website en een app kunnen pashouders makkelijker zien wat er in de buurt te doen is met de pas.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Wij zorgen dat de doelgroep voldoende geïnformeerd is en bekend is met de verschillende voorzieningen door blijvend in te	- We hebben afgelopen jaar op vaste momenten aandacht besteed aan bepaalde thema’s of regelingen. Bijvoorbeeld de

zetten op communicatie en informatievoorziening.	schoolkostenregeling bij start van het nieuwe schooljaar (waar we dan ook partners zoals de scholen en Leergeld bij betrekken). -We hebben net na de 1e corona lockdown een Geldkrant uitgebracht en huis-aan-huis verspreid, waarin we onze regelingen en ondersteuningsmogelijkheden (en die van onze maatschappelijke partners) onder de aandacht hebben gebracht. -Via de 'werkgroep Armoede' hebben we onze maatschappelijke partners geïnformeerd.
Wij gaan de GelrePas samen met de andere deelnemende gemeenten doorontwikkelen.	-We hebben een nieuwe GelrePas ontwikkeld waarin gebruik gemaakt kan worden van een persoonlijk pastegoed. -We hebben de nieuwe pas voor de kerst aan rechthebbende inwoners verstrekt. -We hebben een nieuwe website en app ontwikkeld, om toegankelijkheid en gebruiksgemak van de nieuwe pas te optimaliseren.
Wij versterken de lokale regie op armoede samen met de lokale partijen, door het stimuleren van de samenwerking tussen de verschillende partijen, zoals het platform Armoede.	De werkgroep Armoede kwam in 2020 vier maal bij elkaar.
Wij onderzoeken of herijking van de schoolkostenregeling nodig is.	We hebben geconcludeerd dat de regeling toegankelijker/laagdrempeliger zou kunnen zijn als onderdeel van de vernieuwde Gelrepas. Wij werken dit in de loop van 2021 (na de 'startfase' van de nieuwe pas) verder uit, in samenwerking met Stichting Leergeld, onze partner in het Kindpakket.
Wij evalueren de pilot smartphones voor brugklassers.	Na een positieve evaluatie heeft het college besloten de smartphone toe te voegen aan Kindpakket. Met Stichting Leergeld zijn afspraken gemaakt over de verstrekking van de telefoons.
Wij geven uitvoering aan het project "Bewindvoering Anders".	Wij hebben daarbij geen uitvoering kunnen geven aan dit project i.v.m. andere prioriteiten i.v.m. Corona. We hebben ons aangemeld bij de rechtbank om gebruik te maken van ons adviesrecht per 1 januari 2021. We onderzoeken de mogelijkheden aan te sluiten bij het convenant dat Arnhem heeft met bewindvoerders.

Schulddienstverlening

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
De inzet van financiële ondersteuning op het gebied van schulden en budgettering heeft als doel om de inwoner te stimuleren mee te doen in de maatschappij en te werken aan een schuldenvrije

toekomst. We zetten in op preventie van schulden, met specifieke aandacht voor jongeren en jong volwassenen.

Afgelopen jaar hebben we veel kunnen lezen over de inkomensterugval waar een kwart van de Nederlandse bevolking mee te maken heeft gekregen. Tot nu toe hebben de economische gevolgen van de Corona-crisis nog niet geleid tot meer hulpaanvragen. Dit ligt gelijk aan de landelijke tendens. Vanuit onze signaalpartners krijgen wij ook vergelijkbare aantallen betalingsachterstanden gemeld als eerdere jaren. We verwachten dat de effecten van deze crisis wel door gaan werken vanaf 2021.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Met de convenantpartners van 'Vroegsignalering' zorgen we dat alle inwoners met betalingsachterstanden bij de partners in beeld zijn. Net zoals in 2019 gaan we per maand actief af op 25 signalen van betalingsachterstanden.	Het meest effectieve instrument, de fysieke gesprekken, konden wij niet inzetten en daarmee was de aanpak minder effectief dan gewenst. Wij hebben gezocht naar alternatieve mogelijkheden. Zo hebben wij inwoners telefonisch benaderd en per post (informatie pakketjes) gezonden. We hebben per maand 25 inwoners met betalingsachterstanden actief benaderd.
Ter voorbereiding op wat er op jongeren afkomt richting het 18e levensjaar maakt en verspreidt het Jongerennetwerk een voorlichtingsmap voor jeugdigen tussen de 16 en 18 jaar over o.a. financiën	2020 is benut om het product verder te ontwikkelen. De verspreiding zal in 2021 van start gaan.
Wij geven uitvoering aan het project "Bewindvoering Anders".	We hebben ons aangemeld bij de rechtbank om gebruik te maken van ons adviesrecht per 1 januari 2021. We onderzoeken de mogelijkheden aan te sluiten bij het Arnhemse convenant met bewindvoerders

Volksgezondheid

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
We zorgen ervoor dat de vitaliteit van inwoners verbetert. Het gaat dan om de fysieke, mentale én sociale gezondheid van inwoners. De mate waarin mensen zichzelf gezond voelen (de ervaren gezondheid of kwaliteit van leven) is daarbij het belangrijkste.

We zien gezondheid niet langer als 'niet ziek zijn', maar kijken juist naar de veerkracht, eigen regie en welbevinden van mensen. Niet de ziekte of de beperking staat centraal, maar het vermogen en de eigen kracht van mensen om hiermee om te gaan en te kunnen meedoen. Oftewel: Positieve Gezondheid!

We hebben een brede blik op gezondheid, waaraan vanuit verschillende invalshoeken een belangrijke bijdrage leveren. Denk aan de (gezondheids)zorg en maatschappelijke ondersteuning, sport, bewegen, voeding en leefstijl, en ontmoetingsplekken. Maar ook de inrichting van de openbare ruimte en luchtkwaliteit.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Wij intensiveren de samenwerking tussen huisartsen en gebiedsteams om goede zorg en ondersteuning mogelijk te maken.	Er hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden over diverse onderwerpen. O.a. de positionering van de POH was belangrijk en de samenwerking in het nieuwe zwembad. Op bestuurlijk niveau is een kwartaaloverleg gearrangeerd.
In 2020 hebben wij helderheid over de mogelijkheden voor het inzetten van een Praktijkondersteuner Jeugd GGZ bij de huisarts of ondersteuning op het gebied van jeugdhulp in het algemeen.	Voor toevoeging van expertise jeugd GGZ is met huisartsen gesproken over het inzetten van een Ondersteuner Jeugd GGZ. We hebben afspraken gemaakt over de inzet van deze Ondersteuner Jeugd, waarmee we in het voorjaar 2021 starten. We starten in Dieren.
Wij ontwikkelen een visie op beschermd wonen als voorbereiding op 2022 wanneer Rheden zelf verantwoordelijk wordt voor beschermd wonen.	Dit is in ontwikkeling samen met buurgemeenten. Wij spelen een proactieve en sturende rol om de toekomstige samenwerking vorm te geven.
Samen met de GGZ pakken we de problematiek van toename van mensen met verward gedrag op.	In regionaal verband zijn meldpunten Wet verplichte GGZ en niet acute zorg voor mensen met verward gedrag ingericht.
Wij ontwikkelen in samenwerking met VGGM, politie en betrokken zorgorganisaties een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag.	Dit is een continue proces. De rollen zijn duidelijk en acties worden opgepakt.
·Wij voeren het programma Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) uit. Speerpunten tot en met 2020 zijn: a. wij ondersteunen minimaal 10 scholen bij het ontwikkelen van beleid en activiteiten gericht op voldoende bewegen en gezonde voeding (Gezonde School); b. wij stimuleren kinderopvang organisaties om te gaan werken met de Gezonde Kinderopvang aanpak; c. wij starten samen met zorgverleners en sportaanbieders een gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) voor kinderen met overgewicht en hun ouders; d. wij ondersteunen verenigingen bij het inrichten van een gezonde sportkantine.	In de periode 2015 (start JOGG) t/m 2019 is het percentage jongeren met overgewicht in Rheden gedaald: 5/6 jr: 12% -> 8% 10/11 jr: 17,4% -> 14,3% 13/14 jr:19,2% -> 13,8% Een factsheet met resultaten en prestaties van het JOGG programma is te vinden via deze link. We hebben de samenwerking met het landelijke JOGG programma verlengt t/m 2023. Mogelijkheden voor activiteiten waren er minder in 2020. Dat hopen we in 2021 weer op te pakken.
In samenwerking met zorgverzekeraar Menzis, Wageningen Universiteit, sportaanbieders en zorgverleners organiseren wij voor minimaal 85 inwoners met een lagere sociaal economische status een gecombineerde leefstijlinterventie (GLI). Met deze interventie worden inwoners begeleid naar een gezonde leefstijl waarin voldoende bewegen en gezonde voeding centraal staat.	In Velp, Dieren en Rheden zijn groepen gestart met de GLI en een begeleid sportprogramma. In totaal zijn er 55 deelnemers gestart verdeeld over de 3 kernen.

In 2019 ontwikkelden wij een uitvoeringsplan voor het voorkomen en ontmoedigen van alcohol- en drugsgebruik op jeugd- en ontmoetingsplekken. In 2020 geven wij hier uitvoering aan.	De uitvoering is gestart. Iriszorg voert een belangrijk deel van uit. Zij hebben op alle VO scholen contacten en voeren daar (onderdelen van) het 'Helder Op School' programma uit. Ook bieden zij lichte hulpverlening bij beginnend problematisch gebruik.
Wij zetten deskundigheidsbevordering voor professionals en lichte hulpverlening voor alle inwoners in op het gebied van middelengebruik en verslavingen.	Hier is geen invulling aan gegeven. Corona heeft tot andere prioriteiten geleid. In 2021 pakken we dit op.
Wij organiseren voorlichting over verschillende gezondheidsthema's (zoals gezondheidszorg in Nederland, opvoeden en opgroeien, gezonde voeding en seksuele gezondheid) voor statushouders.	Hier is geen invulling aan gegeven. Corona leverde te veel belemmeringen en andere prioriteiten.
Wij houdend ons dekkend netwerk van openbare AED's in stand en promoten reanimatiecursussen en aanmelding als burgerhulpverlener.	Het aantal is verhoogd mede door de acties vanuit IkBuurtMee.
Wij lichten inwoners voor over de gezondheidseffecten van houtrook en maatregelen voor beperking van deze effecten en overlast.	Vooral voorlichting over dit thema van groot belang is. Wij hebben gecommuniceerd via social media en lokale en regionale media. Ook hebben we naar specifieke wijken waar wij veel meldingen van overlast ontvangen een persoonlijke brief met informatie over bewust stoken gestuurd. Voor de winterperiode 2020/2021 hebben wij informatie avonden georganiseerd over houtrook en bewust stoken.

Sport & Bewegen

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
We winnen veel met sport en bewegen. Door sportief bezig te zijn voel je je goed en gelukkig. Het is leuk om te doen. Je ervaart plezier, spanning, competitie en gezelligheid. Daarnaast houdt het ons fit en gezond, het geeft energie en zelfvertrouwen om mee te doen, het levert nieuwe contacten op én bevordert schoolprestaties. Sport heeft daarnaast een economische waarde en creëert werkgelegenheid. De kracht van sport en bewegen is dus groot, op verschillende terreinen. Daarom willen we zoveel mogelijk inwoners stimuleren om te sporten en bewegen.

De ambitie van Rheden is: In 2026 neemt 75% van de inwoners deel aan sport of bewegen.

We hebben ons ingezet om de beperkingen door Corona zoveel mogelijk op te heffen. De realisatie van het zwembad in Velp is een mijlpaal. Een zwembad met veel mogelijkheden voor specifieke doelgroepen met fysieke belemmeringen om voldoende te bewegen. Verder is er een Sport Akkoord gesloten met 73 partijen.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Wij zetten combinatiefunctionarissen en beweegcoaches in die activiteiten en	Door corona is de inzet van combinatiefunctionarissen en beweegcoaches

ondersteuning op het gebied van sport organiseren en uitvoeren op scholen; sportactiviteiten in de wijk organiseren en sportaanbieders ondersteunen. Zij richten zich met name op jeugd en senioren.	gewijzigd in 2020. De mogelijkheden voor activiteiten op scholen en het helpen van senioren om een geschikte sportactiviteit te vinden waren beperkt. In plaats daarvan hebben de CF's en beweegcoaches sport- en beweegaanbieders ondersteund bij het uitvoeren van coronaproof activiteiten en hebben zij zelf aanvullende sportactiviteiten in de wijk en bij clubs georganiseerd. Zie ook het overzicht van sportactiviteiten in coronatijd dat wekelijks wordt geüpdatet via deze link.
Specifieke groepen (zoals senioren, kinderen uit lage inkomensgroepen en mensen met een beperking) helpen wij om een geschikte vorm van sport en bewegen te vinden.	Wij hebben in 2020 gewerkt aan de vernieuwing van de Gelrepas: een beter toegankelijke digitaal tegoed met toegankelijke website en app. Deze nieuwe vorm versimpelt het gebruik voor zowel de inwoner als de sportaanbieder en stimuleert inwoners met een lager inkomen om mee te doen aan sportactiviteiten. Vanaf 1 januari is deze nieuwe Gelrepas beschikbaar.
Wij realiseren een nieuw zwembad met doelgroepenbad. In samenwerking met zorgverleners en sportaanbieders organiseren wij in het zwembad zorg-sport programma's waarmee we doelgroepen in beweging brengen.	Het Biljoenbad in Velp is volgens planning geopend. Verschillende (nieuwe) partners hebben zich daarbij aangesloten. Daarnaast hebben we met partners een Living Lab opgericht: een samenwerkingsverband van partners uit sport, zorg en onderwijs. Het doel is om in het zwembad therapie- en beweegprogramma's te ontwikkelen die zorgen voor gezondheidswinst bij specifieke doelgroepen.
Wij zetten het regionale loket Uniek Sporten in. Uniek Sporten brengt het lokale aanbod van aangepast sporten in kaart; helpt inwoners met een beperking bij het vinden van een geschikte sport- of beweegactiviteit, beweegmaatjes, financiële ondersteuning en hulpmiddelen; ondersteunt lokale sportaanbieders bij het opzetten of door ontwikkelen van aangepast sportaanbod.	Door corona zijn geplande ondersteuningsactiviteiten van Uniek Sporten niet door gegaan. Zoals 'de Avond van de Unieke Sporter', die in Velp georganiseerd zou worden en sportdagen voor speciaal onderwijs scholen. Prestaties die wel zijn geleverd: - Extra inzet op social media met verhalen van sporters met een beperking en verhalen over sportaanbieders in de regio. Heeft geleid tot extra bezoek van de website. - N.a.v. een verzoek vanuit het sportakkoord gaat Uniek Sporten in maart 2021 een bijscholing 'Ervaar een verstandelijke beperking' organiseren voor sportaanbieders uit Rheden. - Lessenpakket aangepast sporten ontwikkeld voor basisonderwijs. - Samenwerking opgezet met zorginstellingen om bewoners meer te laten sporten. O.a. een plan voor een maatjesproject om bewoners met begeleiding te laten zwemmen in het Biljoenbad.
Wij continueren het programma Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG). Zie ook prestaties onder Volksgezondheid.	In de periode 2015 (start JOGG) t/m 2019 is het percentage jongeren met overgewicht in

	Rheden gedaald: 5/6 jr: 12% -> 8% 10/11 jr: 17,4% -> 14,3% 13/14 jr:19,2% -> 13,8% Een factsheet met resultaten en prestaties van het JOGG programma is te vinden via deze link. We hebben de samenwerking met het landelijke JOGG programma verlengd t/m 2023.
Samen met verenigingen in de Zuidflank Rheden werken wij aan een Vitaal Sportpark. De ontwikkeling van de betrokken sportverenigingen tot open club is daar onderdeel van.	De Open Club gedachte wordt door Sportclubs in de Zuidflank uitgevoerd. Een projectleider begeleidt de clubs daar sinds 2020 bij. Het gemeentelijk Sportbedrijf neemt deel aan de werkgroep die is opgezet en ondersteunt bij op te zetten samenwerkingen. Voorbeelden van concrete samenwerkingen die via de Open Club zijn ontstaan zijn: organiseren van een gezamenlijke sportinstuif en de realisatie van een pumptrack in de Zuidflank.
Wij werken mee aan initiatieven van sportverenigingen om zich te ontwikkelen tot een “Open Club”.	- Zie prestatie Zuidflank. - We bieden Sportclub EDS de mogelijkheid om vanuit de Open Club gedachte het sportaanbod uit te breiden. Op het oefenveld voor de turnhal in Ellecom kan EDS aan de slag met de aanleg van een terras, een jeu-de-boulesbaan en realisatie van een padelbaan.
Wij richten de openbare ruimte beweegvriendelijk in. Onder meer door fiets-, vaar-, wandel- nordic walking en hardlooproutes te creëren en uit te breiden.	In het masterplan voor de Zuidflank in Rheden hebben we een plan opgenomen om een recreatief wandelpad door de hele Zuidflank aan te leggen. In 2021 start de aanleg van dit wandelpad. Wij hebben meegewerkt aan de realisatie van een regionaal wandelnetwerk.
Wij stimuleren en faciliteren sportevenementen om deze in de gemeente te laten organiseren.	Door alle corona-maatregelen konden er in 2020 geen (grootschalige) sportevenementen plaatsvinden.

Verbonden partijen

Voor het bereiken van de doelstellingen van het programma, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, heeft de gemeente Rheden zich met een aantal partijen verbonden waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft.
Het gaat hier om de volgende organisaties:

- Modulair Gemeentelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland (MGR);
- Veiligheids- Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM);
- Vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen (DRAN);

In de paragraaf Verbonden Partijen wordt nader inzicht gegeven in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid en risico's van de gemeente in deze organisaties.

Wat heeft het gekost?

Programma	2. Welzijn				
(Bedragen x € 1.000)	Rekening	Primi-tieve begroting	Gewijzig-de begro-ting	Rekening	Saldo
	2019	2020	2020	2020	2020
Lasten					
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	269	195	385	350	35
5.1 Sportbeleid en activering	329	371	369	298	72
5.2 Sportaccommodaties	3.147	2.806	2.925	3.022	-97
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	732	712	712	651	61
5.5 Cultureel erfgoed	25	14	14	17	-3
5.6 Media	980	987	987	964	23
5.7 Openbaar groen en recreatie	473	485	206	377	-171
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	3.003	3.447	3.328	3.136	192
6.2 Wijkteams	550	595	649	689	-40
6.3 Inkomensregelingen	348	350	379	354	25
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.454	2.143	2.094	2.237	-143
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	14.871	13.982	14.787	14.474	313
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	13.763	10.760	12.838	15.205	-2.368
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	181	550	501	118	383
7.1 Volksgezondheid	1.250	1.653	1.573	1.461	112
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	729	772	737	917	-180
subtotaal	43.106	39.822	42.484	44.271	-1.788
Baten					
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	135	130	130	115	-15
5.1 Sportbeleid en activering	38	21	21	65	44
5.2 Sportaccommodaties	1.271	915	1.015	992	-24
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	0				0
5.5 Cultureel erfgoed	0			6	6
5.6 Media	0				0
5.7 Openbaar groen en recreatie	98	0	100	243	143
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	3			21	21
6.2 Wijkteams	0				0
6.3 Inkomensregelingen	0				0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	571	314	464	431	-33
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	57			0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	98	522	22	25	3
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0				0
7.1 Volksgezondheid	16			5	5
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	583	806	806	892	86
subtotaal	2.870	2.708	2.558	2.794	237
Saldo van baten en lasten	-40.236	-37.114	-39.926	-41.477	-1.551
Reserves					
Toevoeging	357	0	0	0	0

Onttrekking	328	10	1.000	1.182	182
Resultaat	-40.266	-37.104	-38.926	-40.295	-1.369

Belangrijkste afwijkingen

Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 is het financieel effect van de mutaties in de jaarstukken 2020 per saldo afgerond € 1,4 miljoen nadelig. De belangrijkste mutaties kunnen als volgt worden toegelicht.

2. Welzijn (afwijkingen per taakveld => 50.000 saldo baten en lasten) **Onderwerp**	**Bedrag in € 1.000**	**Inc. / Struct.**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	20	I
5.1 Sportbeleid en activering	116	I
De op dit taakveld verantwoorde personeelslasten zijn lager dan begroot (€ 90 k).		
5.2 Sportaccommodaties	-121	I
De overschrijding van het budget kent als belangrijkste oorzaken: - de op dit taakveld verantwoorde personeelslasten zijn hoger dan begroot (-/- € 128 k) - bijdrage aan de exploitatie Biljoenbad was niet begroot voor 2020 (-/- € 81 k) - lagere inkomsten zwemlessen en entreegelden door Corona-beperkingen (-/- € 113 k) - lagere inkomsten uit verhuur en ter beschikking stellen van sportaccommodaties door met name de Corona-beperkingen (-/- 137 k) - ontvangen compensatie van Ministerie van VWS voor gederfde huuropbrengsten (+/+ € 90 k) - ontvangen SPUK 2020 als compensatie van vervallen BTW-aftrek en niet als zodanig expliciet begroot (+/+ 196 k)		
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	61	I
De onderschrijding komt voort uit de beperktere inzet van de post Cultuur-uitbreiding vanuit het Coalitie-akkoord.		
5.5 Cultureel erfgoed	3	I
5.6 Media	23	I
5.7 Openbaar groen en recreatie	-28	I
De onttrekking aan het monumentenfonds (€ 30 k) is niet hier verantwoord maar onder taakveld 0.10 Mutaties reserves		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	213	I
De uitgaven (zoals subsidies) voor Leefbaarheid & Activering zijn lager dan begroot (+/+ € 167 k) door minder activiteiten dan voorzien. Daarnaast zijn de extra middelen die voor het Minderhedenbeleid beschikbaar waren, onder andere voor de inzet van taalcoaches, niet besteed (+/+ € 51 k)		
6.2 Wijkteams	-40	I
6.3 Inkomensregelingen	25	I
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-176	I / S
De overschrijding kent als belangrijkste redenen : - lagere opbrengsten uit Eigen Bijdrage Wmo (-/- € 42 k) waarvan een deel voortkomt uit de afspraak gedurende twee maanden geen bijdrage te innen in verband met minder Wmo-inzet door de Coronabeperkingen, ingeschat op € 74 k - hogere lasten voor Wmo-hulpmiddelen rolstoel- en vervoervoorzieningen (-/- € 200 k) door het overgaan op marktconforme tarieven in een nieuwe contract - de lasten van het Wmo-vervoer (als onderdeel van het doelgroepenvervoer dat door de BVO DRAN wordt uitgevoerd) zijn door de Corona-beperkingen bij het reizen lager dan begroot (+/+ € 53 k). Voor de het niet innen van de eigen bijdrage als is op basis van afspraken met VNG de gemeente gecompenseerd met een vergoeding van € 79 k. Deze bate is verantwoord onder programma 8.		

Voor het doelgroepenvervoer is overeenkomstig de VNG-richtlijnen en in afstemming binnen de regio een bedrag van € 331 k aan omzetcompensatie betaald door de gemeente Rheden. Deze kosten zijn in de lasten van het doelgroepenvervoer meegenomen. In de 2020 zijn de Wmo-hulpmiddelen overgedragen aan de nieuwe leverancier en in 2021 heeft de financiële afwikkeling plaatsgevonden. Dit resulteert een opbrengst van € 697 k die wordt verantwoord in 2021. Er wordt voorgesteld een deel hiervan (€ 497 k) via een bestemmingsreserve te gebruiken ter dekking van de hogere kosten van het nieuwe contract in 2021 en 2022. Dit zal in de Zomerrapportage 2021 worden verwerkt. Rekeninghoudend met de door het Rijk verstrekte Coronacompensatie is het resultaat van dit taakveld : -/- € 102 k. Voor de verdeling van het resultaat in structureel en incidenteel wordt nog een nadere analyse uitgevoerd.		
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	313	I / S
De onderschrijding is op te splitsen in de volgende posten: - hogere lasten voor Huishoudelijke Hulp / Dagelijkse Ondersteuning (-/- € 437 k) - lagere lasten Gelrepas (+/+ € 84 k) - lagere lasten Schulddienstverlening (+/+ € 42 k) - lagere lasten Coördinatie thuiszorg / mantelzorg (+/+ € 62 k) - lagere lasten Activerend Werk / Module 8 (+/+ € 30 k) - de lasten collectief vervoer dagbesteding (als onderdeel van het doelgroepenvervoer dat door de BVO DRAN wordt uitgevoerd) zijn door de Corona-beperkingen bij het reizen lager dan begroot (+/+ € 148 k) - de lasten van ZiN (Zorg in Natura) - Begeleiding zijn lager dan begroot (+/+ € 175 k). In de lasten van ZiN is een bedrag opgenomen, in afstemming met VNG en regio, als bijdrage in het waarborgen van de continuïteit van zorgaanbieders (€ 320 k) en meerkosten (€ 2 k) als gevolg van Corona-beperkingen - lagere lasten voor Pgb (+/+ € 177 k) - per saldo lagere lasten voor uitvoering, transformatie en innovatie (+/+ € 50 k) Voor de inhaalvraag Wmo is op basis van afspraken met VNG de gemeente gecompenseerd met een vergoeding van € 40 k. En voor het financieren van de continuïteit van zorgaanbieders is € 34 k ontvangen. Deze baten zijn verantwoord onder programma 8 (onderdeel van de Algemene Uitkering). Rekeninghoudend met de door het Rijk verstrekte Coronacompensatie is het resultaat van dit taakveld : +/+ € 387 k. Voor de verdeling van het resultaat in structureel en incidenteel wordt nog een nadere analyse uitgevoerd.		
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-2.365	I / S
De overschrijding is op te splitsen in de volgende posten: - de lasten collectief vervoer instellingen (als onderdeel van het doelgroepenvervoer dat door de BVO DRAN wordt uitgevoerd) zijn door de Corona-beperkingen bij het reizen lager dan begroot (+/+ € 19 k) - de lasten van ZiN (Zorg in Natura) - Jeugdzorg zijn hoger dan begroot (-/- € 2.468 k). In de lasten van ZiN is een bedrag opgenomen, in afstemming met VNG en regio, als bijdrage in het waarborgen van de continuïteit van zorgaanbieders (€ 321 k) en meerkosten (€ 86 k) als gevolg van Corona-beperkingen. Een nadere inhoudelijke duiding van de meerkosten Jeugd is onderaan deze tabel opgenomen. - hoger lasten voor Pgb (-/- € 5 k) - per saldo lagere lasten voor uitvoering en innovatie (+/+ € 127 k) Voor de inhaalvraag Jeugdzorg is op basis van afspraken met VNG de gemeente gecompenseerd met een vergoeding van € 95 k. En voor het financieren van de continuïteit van zorgaanbieders is € 35 k ontvangen. Deze baten zijn verantwoord onder programma 8. Daarnaast is er € 278 k meer compensatie Voogdij/18+ ontvangen dan begroot. Ook deze (extra) bate is verantwoord onder programma 8. Rekeninghoudend met de door het Rijk verstrekte Coronacompensatie en hogere compensatie Voogdij/18+ is het resultaat van dit taakveld : -/- € 1.959 k.		

Voor de verdeling van het resultaat in structureel en incidenteel wordt nog een nadere analyse uitgevoerd.		
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	382	I / S
Onder dit taakveld, als onderdeel van programma 2, zijn opgenomen de lasten (€ 118 k) van aanvullende afspraken met een viertal zorgaanbieders (de zgn. addenda, te weten specifieke dienstverlening buiten de zorgproducten die in de producten-diensten-catalogus van de zorgaanbieders staan) opgenomen. De kosten van ZiN zijn in de financiële administratie verwerkt op taakveld 6.72 en niet uitgesplitst over de taakvelden 6.72 en 6.82. Voor de aansturing was dit niet relevant.		
7.1 Volksgezondheid	117	I / S
De belangrijkste verklaring van de onderschrijding is de lagere kostenpost voor verplicht WvGGZ. Voor de verdeling van het resultaat in structureel en incidenteel wordt nog een nadere analyse uitgevoerd.		
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-94	I / S
De overschrijding is met name te verklaren uit de volgende posten: - hogere baten uit grafrechten, onderhoud graven en begraven (+/+ € 384 k) - hogere lasten door niet geboekte mutatie reserve (-/- € 301 k) - hogere lasten door afkoop graven (-/- € 200 k) - geen toevoegingen aan de voorzieningen (+/+ € 59 k) Voor de verdeling van het resultaat in structureel en incidenteel wordt nog een nadere analyse uitgevoerd.		
0.10 Mutaties reserves	182	I
De saldo van de overschrijding bestaat uit: - vrijval van deel DU Armoede & Schuld vanuit de Reserve Nog Te Besteden Gemeentelijke Budgetten (RNTBGB) : +/+ € 16 k - vrijval Pilot Waterinterventie (RNTBGB) : +/+ € 52 k - vrijval Versterken Toegang (RNTBGB) : +/+ € 61 k - vrijval Kansrijke Start (RNTBGB) : +/+ € 8 k - vrijval Gidsgelden (RNTGB) : +/+ € 15 k - onttrekking aan Monumentenfonds : +/+ € 30 k		
Totaal	**-1.369**	

Nadere inhoudelijke duiding van de meerkosten Jeugd 2020 (taakveld 6.72)

De werkelijke gemeentelijke uitgaven voor de jeugdzorg in 2020 zijn substantieel hoger dan in de gewijzigde begroting 2020 voorzien. De overbesteding bedraagt per saldo € 1.985K (saldo taakvelden 6.72 en 6.82) Ten opzichte van 2019 zijn de uitgaven in 2020 met ca 10% toegenomen (€ 1.379K).
Hiermee hebben we de kinderen en gezinnen de ondersteuning kunnen bieden die zij nodig hadden. En hebben we de zorg-infrastructuur in stand kunnen houden, door extra financiële steun te verlenen aan de zorgverleners.

Het aantal kinderen met jeugdhulp is in 2020 gedaald met 4%. Na de alsmaar toenemende cliëntaantallen de afgelopen jaren is dit een trendbreuk. Deze ontwikkeling is eind 2019 ingezet en is versterkt door de vraaguitval als gevolg van de coronacrisis en lockdownmaatregelen.
Desalniettemin zijn de uitgaven voor de jeugdzorg gestegen door:

- Meer kinderen, langer in verblijfszorg (intramuraal), behandeling is complexer en terugkeer naar huis lastiger.
- verzwaring van de problematiek in brede zin, ook bij ambulante trajecten
- Minder groepsbehandeling ingezet en dus juist meer individuele behandeling
- Vertraging van mogelijkheden tot afschaling van zorg.

Van de verwijzingen naar zorg, wordt 60% verwezen door wettelijke bevoegde verwijzers zoals instellingen voor jeugdbescherming en huisartsen. De gemeente heeft beperkt invloed op de uitgaven via deze verwijsroutes. Onder andere is er meer verwezen door instellingen voor jeugdbescherming, die regelmatig zware (verblijfs)zorg (moeten) inzetten ter bescherming van kinderen. Ten opzichte van 2019 is er in 2020 sprake van een toename met k€ 600., waaronder dus een deel in verblijfszorg. In totaal zien we voor verblijfszorg hogere uitgaven van € 875K ten opzichte van 2019.

De onvoorzien hogere uitgaven voor jeugdzorg in 2020 zijn in belangrijke mate ook corona-gerelateerd. De coronacrisis heeft het maatschappelijk leven langdurig sterk ontwricht. Topprioriteit moest worden gegeven aan de zorg voor kwetsbare inwoners en het in stand houden van de zorg-infrastructuur. Met name toch al kwetsbare groepen zijn extra zwaar getroffen. Door de lockdownmaatregelen is de sociale wereld van kinderen sterk verkleind. Dit leidt met name bij al kwetsbare kinderen en gezinnen tot psychische belasting en dus zwaardere en complexere problemen. De benodigde professionele ondersteuning is dan ook zwaarder en behandelingen duren langer om de situatie te stabiliseren dan wel de problemen te verminderen en/of te verhelpen.

Daarnaast heeft de lokale overheid voor het behoud van de zorg-infrastructuur omzetgaranties verschaft en Corona-gerelateerde meerkosten van zorgaanbieders vergoed. Waar er sprake was van vraaguitval heeft de gemeente in het belang van continuïteit van bedrijfsvoering wel doorbetaald aan zorgaanbieders. In totaal gaat het om ca € 400K.

In 2020 is de verzilveringsgraad van onze beschikkingen met 3 procentpunt gestegen ten opzichte van 2019. Dit correspondeert met uitgaven van ca € 400K. Hier spelen factoren als de verzwaring van de zorg en veranderingen in de contractering van lokale jeugdzorg mogelijk een rol. Daarnaast is de invoering van een POH-jeugd-ggz bij de huisartsen niet gerealiseerd in 2020. De coronacrisis heeft hier zeker een vertragende rol in gehad. Het verwachte effect van normalisatie van hulpvragen door de POH-jeugd-ggz en demping van het aantal verwijzingen naar jeugdhulp is dus (nog) niet opgetreden.

De coronacrisis is niet alleen debet aan de hoge uitgaven voor de Jeugdzorg. De hoge uitgaven voor de jeugdzorg komen ook voort uit onvolkomenheden in het stelsel. Uit onderzoek blijkt dat de gehele sector op jaarbasis € 1,5 miljard te kort komt. Het Rijk erkent inmiddels dat het huidige jeugdstelsel onhoudbaar is. Een herziening is aangekondigd. Tussentijds stelt het Rijk incidenteel extra budgetten beschikbaar.

Voor de context is het van belang om naast de uitgaven ook oog te hebben voor additionele baten. In 2020 ontving de gemeenten Rheden ca € 1,8 miljoen aan extra budget voor de Jeugdzorg, bestaande uit:

- Incidentele verhoging Rijksbijdrage : in 2020 ca € 880K
- Compensatieregeling voogdij/18+. In 2020 ca €780K
- Coronacompensatie: in 2020 € 130K.

Staatssecretaris Blokhuis (VWS): "Het kabinet erkent dat de druk op gemeenten, onder andere door de coronacrisis, fors is toegenomen. Het is van groot belang dat jeugdigen tijdig de zorg krijgen die zij nodig hebben. Ik ben blij dat we in overleg met de gemeenten tot afspraken zijn gekomen die de druk op de korte termijn verlichten. Maar dit is pas het begin. Het jeugdstelsel is op de lange termijn onhoudbaar en daarom is het nodig dat we uitgaven beter beheersbaar maken. Een belangrijke, gezamenlijke opgave."
https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/04/22/kabinet-stelt-ruim-%E2%82%AC600-miljoen-extra-beschikbaar-voor-jeugdzorg

3 Gebiedsontwikkeling

Bestaand beleid
Wij werken aan een duurzame en kwalitatieve woon- en leefomgeving in elk van de zeven dorpen en het buitengebied. Samen met inwoners, bedrijven en organisaties bepalen we wat de voorwaarden zijn voor een aantrekkelijke en gezonde omgeving waar iedereen zich thuis voelt. We blijven de historische karakteristieken van dorpen en buitengebieden koesteren. De relevante beleidsthema's hierbij zijn: Ruimtelijke Ordening; Mobiliteit en infra; Natuur en landschap.

Wij dragen met ons beleid bij aan de volgende Global Goals:
- industrie, innovatie en infrastructuur
- veilige en duurzame steden
- bescherming van zeeën en oceanen
- herstel ecosystemen en behoud biodiversiteit

Algemeen

In 2020 heeft de landelijke discussie rondom PAS en PFAS ook in Rheden geleid tot uitstel van enkele ruimtelijke projecten en initiatieven. Met de start van de herontwikkeling van het Ziekenhuisterrein Velp is een belangrijke impuls voor de komende jaren gezet. T.a.v. het gemeentehuis heeft de raad een belangrijk besluit genomen.

Ruimtelijk kader en Ondersteunen Initiatieven

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
- Wij werken aan het behoud en de vergroting van de kwaliteit van onze dorpen en het buitengebied van onze gemeente.
- Wij werken samen met inwoners, ondernemers en organisaties aan de voorwaarden voor een aantrekkelijke, gezonde omgeving waarbij we de historische karakteristieken van de dorpen en het landschap koesteren.

Het ontwikkelen van gebieden kent verschillende stadia met vaak langjarige trajecten. Wij hebben belangrijke ruimtelijke kaders gesteld waarbinnen gebieden zich kunnen ontwikkelen. Wij begeleiden ca. 80 initiatieven op jaarbasis; van idee vorming tot realisatie. De voorbereidingen voor de ingrijpende omgevingswet zijn in volle gang. De aanbesteding voor de onmisbare schakel (het Digitale Stelsel Omgevingswet) is afgerond. Verder zijn wij er in geslaagd om een omvangrijke Rijkssubsidie te bemachtigen in de vorm van de Veluwe-deal. Daarmee hebben wij middelen om de natuur, de beleving en de toegankelijkheid van de Veluwezoom te verbeteren. In 2020 hebben wij met het Rivierklimaatpart sluitende afspraken gemaakt met Rijk, provincie, en gemeenten Arnhem, Zevenaar, Westervoort. Het zal een stevige impuls geven aan het gebied langs de IJssel met positieve effecten op duurzaamheid, waterveiligheid en recreatief- en agrarisch gebruik.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
De structuurvisies voor de dorpen en het buitengebied bevatten een uitvoeringsagenda met concrete maatregelen. In 2020 werken wij verder aan de uitvoering van deze maatregelen.	In 2020 zijn diverse uitvoeringsmaatregelen (verder) opgepakt. In zijn algemeenheid worden de ruimtelijke beleidsuitgangspunten uit de structuurvisies doorlopend meegenomen bij particuliere initiatieven en in (gemeentelijke) ruimtelijke projecten en/of in de projecten rond herstructurering van de openbare ruimte. Een groot aantal beleidsmaatregelen krijgen verdere armslag in sectoraal beleid zoals een woonvisie of duurzaamheidsbeleid. Ook worden wensen meegenomen in de afstemming met andere overheden, zoals het waterschap en de provincie. Een aantal concrete voorbeelden van uitvoeringsmaatregelen is de uitvoering van het Masterplan de Zuidflank en de verbetering van het station van Rheden. Voor Spankeren en Dieren is een aantal initiatieven opgestart om de beleving van het Apeldoorns kanaal te vergroten. Het gaat om het Dierense strandje en de Dierense sluis. In Laag-Soeren is gestart met het proces om te komen tot een nieuwe invulling van het plantsoen aan de Jan Ligthartlaan. In het buitengebied hebben we een verkenning duurzame(re) landbouw gedaan en zijn de voorbereidingen gestart voor een masterplan voor de Veluwezoom (waaronder de Posbank).
Wij stellen een monitor op die inzicht geeft in de uitvoeringsmaatregelen van alle structuurvisies. Met deze monitor leggen wij periodiek verantwoording af over de voortgang, onder meer in onze gesprekken met bewoners- en ondernemersverenigingen.	De monitor is in ontwikkeling.
Wij begeleiden proactief ruimtelijke initiatieven, (gebiedsontwikkelings)processen en realiseren van projecten gebiedsontwikkeling waarbij sprake is van een gemeentelijk belang. Voorbeelden zijn de gebiedsontwikkelingen Winkelcentrum Dieren, nieuw zwembad Velp en woningbouw op verschillende locaties. De voortgang wordt twee keer per jaar gerapporteerd aan de gemeenteraad.	Diverse initiatieven zijn verkend en begeleid en we hebben in diverse gebiedsprocessen actief geparticipeerd. De raad heeft de voortgangsrapportages van de grotere projecten, initiatieven en gebiedsontwikkelingsprocessen ontvangen.
Wij geven uitvoering aan het project Zuidflank.	De uitvoering loopt zoals gepland. De realisatie van de natuurspeeltuin is één van de tastbare resultaten
Voor het Rivierklimaatpark leggen we in 2020 een intergemeentelijke structuurvisie voor aan de gemeenteraad.	Op 29 september 2020 heeft de gemeenteraad de intergemeentelijke structuurvisie vastgesteld.
Wij onderzoeken hoe we welstandsvrij bouwen als norm in de praktijk kunnen brengen.	De aanzet hiervoor is gemaakt en begin 2021 kan de raad zich hierover uitspreken.

Wij stellen een nieuwe nota grondbeleid op.	In januari 2020 is de Nota Grondbeleid 2020-2023 vastgesteld
De actualisatiebestemmingsplannen van Rheden Haveland, Rheden Centrum, Velp Centrum en Spankeren zullen in 2020 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Daarnaast zal worden gewerkt aan actualisering van het bestemmingsplan Landelijk Gebied en de voorbereiding op de Omgevingswet.	De actualisatie van het bestemmingsplan Landelijk Gebied is uitgesteld tot na inwerkingtreding van de OW. Overige plannen zijn nog in procedure.
In 2020 bereiden we ons verder voor op de invoering van de Omgevingswet op basis van het Plan van Aanpak dat hiervoor in 2019 is opgeleverd.	Met het uitstel van de invoering met 1 jaar is er enigszins lucht gekomen. De invoering zal meerdere jaren in beslag nemen. We doorlopen een traject om aan de wettelijke eisen voldoen per 1/1/2022. In 2020 is o.a. een belangrijke besluit genomen over de aanschaf en implementatie van een belangrijke schakel voor het DSO (Digitaal Stelsel).

Wijkvernieuwing

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
We streven naar leefbaarheid en woonkwaliteit in onze wijken

Met onze partners hebben wij afspraken gemaakt voor de volgende fase binnen de meerjarige aanpak voor Velp Zuid. De aanzet voor de aanpak van Stenfert is gemaakt en onze subsidieaanvraag om dit proces te versterken en versnellen is gehonoreerd door de provincie.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
De gemeente en Vivare zijn het op hoofdlijn eens over de aanpak van de resterende deelgebieden in Velp Zuid. Dit wordt uitgewerkt in een realisatieovereenkomst.	de plannen voor het deelgebied Schaepmanstraat e.o. zijn verder uitgewerkt, resulterend in een intentieovereenkomst in januari 2021, voor het wijzigen van het bestemmingsplan.
Samen met Vivare en partners verkennen we de mogelijkheden voor wijkvernieuwing, voor de wijk Stenfert ontwikkelen we een actieplan.	Samen met Vivare, Incluzio, politie en andere partners zijn de eerste stappen gezet op het gebied van een Integrale Wijkaanpak in Dieren Stenfert. Fysieke en sociale opgaven komen hierin bij elkaar. De wijkvernieuwing Dieren Stenfert is onderdeel van dit gezamenlijke proces.

Mobiliteit, infra en beheer openbare ruimte

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
- Wij beheren de openbare ruimte duurzaam, zodat deze maximaal bruikbaar is en op een logische wijze aansluit bij het landschap.
- Een veilige en bereikbare woon-, werk en leefomgeving.

In 2020 is het beheer conform de vastgestelde kwaliteitsniveaus uitgevoerd en is aan de vastgestelde doelstelling uit de begroting voldaan. 2020 stond in het teken van de afronding van het project Traverse. De laatste locaties (onder trap passerelle en strook tussen P+R en woningen) zijn heringericht voor veiliger en duurzamer stationsgebied. Planschade-overeenkomsten zijn afgesloten met aanwonenden. En de oplevering van de groenvoorzieningen geheel Traverse Dieren ten behoeve van definitieve duurzame inrichting is gerealiseerd.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
We voeren de Beheernota Openbare Ruimte en de beheerplannen uit.	De beheernota openbare ruimte en actualiteitenrapportage zijn in 2020 vastgesteld. De beheerplannen worden in 2021 uitgewerkt en aan de raad voorgelegd. Vanuit "Ik Buurt Mee" en de reguliere vervanging zijn in 2020 verschillende projecten gerealiseerd in samenspraak met onze inwoners. Het gaat hierbij om o.a. de herinrichting van de openbare ruimte Oude Jan Velp, Veerstraat Dieren, vergroenen schoolplein Boomgaard Dieren Noord Oost, de natuurspeelplaatsen Zuidflank Rheden en Gruttostraat Velp.
Wij blijven ons sterk maken voor een duurzame (verkeers) veilige woon- en leefomgeving, onder andere door het verder aanleggen van 30km-zones binnen de bebouwde kom en 60km-zones erbuiten. Bij de voorbereiding maken we zoveel als mogelijk gebruik van coproduceren waarbij de samenwerking met onze inwoners voorop staat. Bij de uitvoering kiezen wij voor een integrale benadering door zo veel mogelijk mee te liften op andere projecten in de openbare ruimte.	Dit jaar is het deel tussen Laag Soeren en Eerbeek onderdeel geworden van een 60 km zone. Niet alleen de verkeersveiligheid is hiermee gediend, ook zal dit een bijdrage leveren aan de beïnvloeding van de routekeuze door Laag Soeren zodat deze route door het dorp minder aantrekkelijk wordt.
In samenwerking met de andere (spoor) gemeenten en overheden de toename van het goederenvervoer, het vervoer van gevaarlijke stoffen en de wettelijke naleving hiervan over de IJssellijn te voorkomen en/of te monitoren.	Wij nemen deel aan de overleggen kopgroep spoor om bij te dragen aan de doelstelling.
Betaald parkeren in Velp schaffen we af per 1 januari 2020.	Is gerealiseerd.
We onderzoeken of de dienstregeling voor nachtbussen en andere vervoersvormen van Arnhem naar onze dorpen nog beter kan.	De gesprekken met de concessieverlener en concessiehouder zijn op dit onderdeel van het openbaar vervoer gehouden. Door de Corona crisis is er besloten tot uitstel van de aanbesteding Rijn/Waal. Doordat dit proces rondom de aanbesteding is stilgevallen, is het onderzoek slechts in concept gereed.
De veiligheid op het spoor zal worden verbeterd doordat ProRail in 2018 is gestart met het Verbeterplan Overwegen. Het gaat om de verbetering van 7 overwegen en het	De voorbereidingen zijn hiervoor getroffen, het verkeersbesluit is genomen en gesprekken zijn gevoerd zodat de uitvoering kan starten. In de zomer 2021 start de aannemer met de reconstructie van de overweg aan de

aanleggen van een fietstunnel in de Lentsesteeg in Rheden.	Groenestraat. In het eerste kwartaal van 2022 worden de overwegen Biljoen, Schaarweg, Pinkelseweg, Middachtenallee, Havelandseweg, Hofstetterlaan en de Lange Juffer aangepakt. De bouw van de onderdoorgang in de Lentsesteeg en aanpak overwegen Kerkhof/Jeugdland vragen meer voorbereidingstijd. De verwachting is dat uitvoering van deze maatregelen in 2023 plaatsvinden.
Begin 2020 zal Traverse Dieren als geheel worden opgeleverd.	Traverse is begin 2020 opgeleverd. De Herinrichting van de strook tussen P+R Dieren en woningen is gerealiseerd. De verkoop woningen Harderwijkerweg, sanering grond Harderwijkerweg 4-6 is afgerond. Overeenkomsten met bewoners Pr. Bernhardlaan en Harderwijkerweg zijn afgesloten. En de verhardingen onder trap passerelle noord is gerealiseerd. Aan de stationsomgeving worden de laatste werkzaamheden verricht.
Het grondgebied van de gemeente heeft een goed netwerk voor de fietser waarbij wij in nauw overleg met provincie en gemeente Arnhem de mogelijkheden van een snel fietsroute onderzoeken.	Het bestaande netwerk versterken zoals de haalbaarheid van het fietspad Imboslaan locatie. Het onderzoek naar de snel fietsroute is afgerond en de besluitvorming heeft plaatsgevonden. De voorbereiding van de verbinding Hall Larenstein met de HAN Arnhem zijn in 2020 opgestart.

Natuur en landschap

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting

- Het vergroten van de kwaliteit van de bestaande kernen en het buitengebied
- Het behouden, benutten en versterken van de mogelijkheden van het Rhedens (cultuur)Landschap.

Eind 2020 is er een start gemaakt met het opstellen van een startnotitie biodiversiteit deze wordt in 2021 opgeleverd samen biodiversiteitsplan. In 2020 is er op het gebied van biodiversiteit verschillende acties uitgevoerd. Het maai regime is bij 4 hectare gazon aangepast van wekelijks maaien naar twee maal per jaar. Hierdoor geven we de natuurlijke ontwikkeling van kruiden de ruimte wat betekent dat er meer diversiteit in flora en fauna is bereikt. Andere acties op het gebied van biodiversiteit is het plaatsen van nestkasten en de aanplant van 300 stuks bomen waarbij diversiteit voorop stond bij de plantkeuze, er zijn 50 verschillende soorten aangeplant.

We hebben in 2020 maatregelen genomen ten behoeve van het open houden van heide en stuifzand en het duurzaam in stand houden van het natuurgebied Rozendaalse veld. Dit hebben we ondanks Covid-19, wederom met een goede participatie van vrijwilligers bij het natuurbeheer kunnen realiseren. Daarnaast zijn we afgelopen jaar er in geslaagd het faunabeheer beter te integreren in het natuurbeheer. Het bestrijden invasieve exoten, ziekten en plagen is door diverse beheermaatregelen teruggedrongen tot een beheersbaar niveau.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
We stimuleren de aanleg en het beheer van erf- en landschapsbeplanting en werken daarmee aan het herstel en behoud van onze landschapselementen.	In 2020 is de subsidie Meerjarencontract Landschap afgerond. De laatste poel is aangelegd. Hierbij is een einde gekomen aan dit vijfjarig meerjarencontract.
In 2020 werken we volgens de beheervisie Rozendaalse veld. De visie draagt bij aan het duurzaam in stand houden van het natuurgebied Rozendaalse veld met gepast medegebruik ten dienste van het algemeen belang van de inwoners en bezoekers van de gemeente Rheden.	We hebben maatregelen genomen ten behoeve van het open houden van heide en stuifzand. Door de beperkingen vanwege het Corona-virus, hebben de vrijwilligers het afgelopen jaar helaas wel veel minder dagen aan de slag gekund. Verder zijn wij met de provincie in gesprek over een onderzoek naar herstelmaatregelen om de effecten van stikstofdepositie tegen te gaan, specifiek voor onze lokale situatie. Wij zijn er dit jaar tevens in geslaagd om het faunabeheer beter te integreren in het natuurbeheer. Verder hebben wij, bij nieuwe aanplantlocaties, soorten ingebracht met een goede strooiselvertering zoals linde, zoete kers en hazelaar. Ook hebben wij dit jaar de kwaliteit van het bos laten onderzoeken door een gespecialiseerd bureau, met een positieve uitkomst. We kunnen met ons beheer door op de ingeslagen weg. Verder hebben wij de aanwezige recreatieve voorzieningen een kwaliteitsimpuls gegeven. In de 2e helft van dit jaar is ook de handhaving structureel opgeschaald naar een hoger niveau. Daarnaast is er een verbeterslag gemaakt met betrekking tot de interne samenwerking op het gebied van evenementen(aanvragen) in het natuurgebied.
Wij bestrijden invasieve exoten, ziekten en plagen tot een beheersbaar niveau. In 2020 blijft de focus op de eikenprocessierups, Japanse duizendknoop, reuzenberenklauw en Amerikaanse vogelkers.	In 2020 zijn totaal 964 eiken (29,3%) preventief bestreden met een biologisch middel tegen de eikenprocessierups. 781 eiken zijn bespoten met een bacteriepreparaat, 183 eiken zijn twee maal bespoten met nematoden. In 2020 waren 596 eiken besmet met de eiken- processierups, deze zijn mechanisch verwijderd. In 2020 zijn in de openbare ruimte en bij particulieren op diverse locaties waaronder (natuur) speelplaatsen waar eiken staan 250 nestkasten voor mezen opgehangen als natuurlijke bestrijding van de EPR. In het gazon aan de Zutphense straatweg te Ellecom is een EPR bollen mengsel geplant. Deze trekken in de bloeiperiode natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups aan.

	Alle bovenstaande maatregelen hebben geleid tot aanzienlijke minder overlast van de EPR. Japanse duizendknoop: in 2020 hebben we uitvoering gegeven aan de subsidie van de provincie Gelderland. Alle locaties met Japanse duizendknoop in Natura 2000 op gemeentelijk grondgebied zijn aangepakt. Reuze Berenklauw en Amerikaanse vogelkers zijn onder controle gehouden door diverse beheermaatregelen.

Verbonden partijen

Voor het bereiken van de doelstellingen van het programma, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, heeft de gemeente Rheden zich met een aantal partijen verbonden waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Het gaat hier om de volgende organisaties:

- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA);
- Euregio Rijn-Waal;
- GO Arnhem Nijmegen City Region.

In de paragraaf Verbonden Partijen wordt nader inzicht gegeven in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid en risico's van de gemeente in deze organisaties.

Wat heeft het gekost?

Programma	**3. Gebiedsontwikkeling**				
(Bedragen x € 1.000)	**Rekening**	**Primi-tieve begroting**	**Gewijzig-de begro-ting**	**Rekening**	**Saldo**
	2019	**2020**	**2020**	**2020**	**2020**
Lasten					
0.2 Burgerzaken	3	10	10	2	7
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	614	1.090	566	648	-82
1.2 Openbare orde en veiligheid	169	266	34	32	2
2.1 Verkeer en vervoer	5.299	5.441	5.453	4.069	1.385
2.2 Parkeren	94	36	36	26	9
2.5 Openbaar vervoer	259	125	125	173	-48
4.2 Onderwijshuisvesting	281	239	251	259	-7
5.2 Sportaccommodaties		0	-71	-71	0
5.7 Openbaar groen en recreatie	3.114	2.508	3.026	3.455	-429
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	212	161	345	323	22
8.1 Ruimtelijke ordening	1.288	924	1.168	1.260	-92
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	62	77	53	1.203	-1.150
8.3 Wonen en bouwen	1.383	1.174	1.511	1.512	-1
subtotaal	12.778	12.050	12.506	12.890	-384

Baten					
0.2 Burgerzaken	0				0
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	472	442	325	388	63
1.2 Openbare orde en veiligheid	0	10		8	8
2.1 Verkeer en vervoer	353	206	194	297	103
2.2 Parkeren	0				0
2.5 Openbaar vervoer	166	97	97	159	62
4.2 Onderwijshuisvesting	298	300	300	227	-73
5.2 Sportaccommodaties					0
5.7 Openbaar groen en recreatie	111	93	93	103	10
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	112	142	259	284	25
8.1 Ruimtelijke ordening	49	10	10	12	2
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	13	129	129	1.722	1.593
8.3 Wonen en bouwen	642	657	407	480	73
subtotaal	2.218	2.087	1.815	3.680	1.866
Saldo van baten en lasten	-10.560	-9.964	-10.692	-9.210	1.482
Reserves					
Toevoeging	947	0	0	3.390	-3.390
Onttrekking	757	167	767	3.056	2.289
Resultaat	-10.750	-9.797	-9.925	-9.544	381

Belangrijkste afwijkingen

Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 is het financieel effect van de mutaties in de jaarstukken 2020 per saldo € 381.000 voordelig. De belangrijkste mutaties kunnen als volgt worden toegelicht.

3. Gebiedsontwikkeling (afwijkingen per taakveld => 50.000 saldo baten en lasten)		
Onderwerp	**Bedrag in € 1.000**	**Inc. / Struct.**
0.2 Burgerzaken	7	I
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	-19	I
De overschrijding van het budget kent een aantal oorzaken:		
€ 217k nadeel veroorzaakt door storting van € 217k als storting in de voorziening gebouwen.		
€ 71k voordeel; diverse niet begrote incidentele opbrengsten. Dit betreft verkoop groenstroken en opbrengst aanleg opritten € 127k voordeel; minder uitgegeven aan klein onderhoud.		
1.2 Openbare orde en veiligheid	10	I
2.1 Verkeer en vervoer	1.488	I
De onderschrijding van het budget wordt veroorzaakt door; € 1.245k voordeel asfalt en beton, elementen en halfverharding (in € 1.245k: € 750k gestort in reserve wegen ; zie taakveld 0.10 reserves), zie ook toelichting in paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, onderdeel wegen. € 65k voordeel lagere kosten gladheidbestrijding € 57k voordeel in toegerekende rente € 61k voordeel in lagere afschrijvingslasten € 72k voordeel; extra opbrengsten leges MOOR (=leges kabels en leidingen leggen door externen)		

€ 45k nadeel; verkeerssignalering. € 33k voordeel bestaat uit diverse kleine posten		
2.2 Parkeren	9	I
2.5 Openbaar vervoer	14	I
4.2 Onderwijshuisvesting	-80	I
De overschrijving wordt grotendeels veroorzaakt door; € 28k nadeel op Bredeschool Het Kasteel; bijdrage sociaal domein gemeente Rheden is niet verwerkt, opbrengst was wel begroot € 25k nadeel op MFA Nieuw Bergsteijn; bijdrage sociaal domein gemeente Rheden is op ander taakveld geboekt (=taakveld 6.1), opbrengst was wel begroot.		
5.2 Sportaccommodaties	-	I / S
5.7 Openbaar groen en recreatie	-419	I
De overschrijding is op te splitsen in de volgende posten: € 117k nadeel op landschapsbeleidsplan; hoofdzakelijk realisatie taakstelling van €100k vanuit RFS en dit bedrag wordt onttrokken uit reserve landschapbeleidsplan (taakveld 0.10 reserves) € 223k nadeel op inzet op openbaar groen; wordt oa veroorzaakt door niet intern doorbelaste kosten Buurtbeheer, Markten en Evenementen € 79k nadeel op afvalpreventie: zwerfafvalsubsidie had nog geboekt moeten worden in 2020		
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	47	I
8.1 Ruimtelijke ordening	-90	I
Nadeel 90k is inzet op bestemmingsplannen en structuurvisie; wordt onttrokken uit reserves (zie andere taakveld)		
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	442	I
Het voordelige resultaat wordt veroorzaakt door: € 700k voordeel grondexploitatie De Beemd € 257k nadeel betreft declaraties uitvoering bommenregeling door derden: deel kosten a €73k (=Gravin Adalaan-Middellaan)zelf uitgevoerd en op ander taakveld geboekt, vergoeding a €330k zit in Algemene Uitkering.		
8.3 Wonen en bouwen	72	I
De onderschrijding wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door: € 23k voordeel veroorzaakt door lagere kosten advies en adviezen welstand € 30k voordeel opbrengst dwangsommen		
0.10 Mutaties reserves	-1.101	I
Het saldo van de toevoegingen en onttrekkingen bestaat grotendeels uit:		
€ 217k onttrekking ten behoeve van de voorziening onderhoud gebouwen(zie 0.3)		
€ 750k toevoeging aan reserve wegen (zie 2.1) € 799k toevoegen winst De Beemd aan reserve grondexploitatie € 117k onttrekking resultaat landschapsbeleidsplan		
€ 114k diverse overige mutaties		
Totaal	**381**	

4 Duurzaamheid

Bestaand beleid
Wij werken aan een duurzame toekomst. Wij dragen ons steentje bij aan het beperken van de klimaatverandering. Dit doen we door het stimuleren van energiebesparing en duurzaam opwekken van energie. Wij willen ons afval zoveel mogelijk gescheiden inzamelen zodat het geschikt is voor hergebruik. Van afval naar grondstof is daarbij onze filosofie; er is op dit beleidsthema dan ook een nauwe verwevenheid met een onderdeel uit programma 1 *de circulaire economie*. Daarnaast beheren en onderhouden we onze openbare ruimte en ons gemeentelijk vastgoed zo duurzaam mogelijk. Wij pakken onze voortrekkersrol op en laten zien hoe we de opgave gezamenlijk waarmaken onder het motto *"Minder praten meer doen".*

De beleidsthema's zijn:

a. klimaat en duurzame energie
b. afval, schoon water en milieu
c. functioneel en duurzaam vastgoed

Wij dragen met ons beleid bij aan de Global Goals op het gebied van duurzame en betaalbare energie, van het aanpakken van en aanpassen aan klimaatverandering en van verantwoorde consumptie en productie.

Algemeen

Met het vaststellen van beleidskader voor de klimaataanpak en een uitvoeringsplan zijn tal van activiteiten en projecten in een versnelling gekomen. In regionaal verband is een aanzet gemaakt om te komen tot een Regionale Energie Strategie. De regionale afspraken over grootschalige opwek van duurzame energie zijn de opmaat voor afspraken met het Rijk.

Klimaat en duurzame energie

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
Wij streven naar een duurzame toekomstbestendige samenleving. Daarvoor moeten wij de klimaatverandering zien te beperken die wordt ingezet door de toegenomen uitstoot van broeikasgassen in de atmosfeer.

De vruchten van ons Klimaatprogramma worden zichtbaar. Er komen steeds meer initiatieven tot stand, het gebruik van duurzaamheidsleningen neemt toe, er wordt meer elektrisch gereden zijn hiervan slechts enkele voorbeelden. De raad krijgt de specifieke verantwoording over 2020 separaat ter kennisname toegestuurd. We hebben toegezegd de raad medio 2021 met een kwantitatieve monitor te laten zien hoever we zijn met het behalen van de doelen op besparen en opwek.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
In 2020 wordt de uitvoering van het klimaatprogramma vervolgd. Voor elke pijler uit het programma zijn concrete projecten/processen benoemd. In alle activiteiten staat het creëren van mede-eigenaarschap in de samenleving voor de klimaatdoelen centraal. De activiteiten binnen het klimaatprogramma worden ieder half jaar bijgesteld. Waar nodig, worden activiteiten toegevoegd, vooruitgeschoven of aangepast.	In 2020 hebben we focus aangebracht op het klimaatprogramma. De inspanningen hebben zich in 2020 vooral gericht op de thema's wonen, opwek en communicatie en bewustwording. We hebben de Warmtetransitievisie opgesteld. Deze wordt in april 2021 aan de raad ter besluitvorming aangeboden. Het conceptbod van de Regionale Energie Strategie is in 2020 vastgesteld en ons lokale beleid met betrekking tot ruimte voor grootschalige opwek is in de afsluitende fase aangeland. De beleidskaders voor de inpassing van energie opwek en voor meedoen aan projecten worden medio 2021 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd. Op het gebied van klimaatadaptatie, hoewel daar geen focus op lag in 2020, hebben we de samenwerking gezocht en gevonden in een RAS (Regionale Adaptatie Strategie) met Arnhem, Rozendaal en het Waterschap Rijn en IJssel. We werken steeds beter samen met onze inwoners in het kader van warmte en energie. Mooie voorbeelden zijn de pilot verduurzaming Naefflat in Velp en het zonneveld De Bocht in Dieren. Tot slot is er hard gewerkt aan een communicatie en bewustwordingsaanpak waarvan de nieuwe website www.watisjouwrheden.nl het meest zichtbare resultaat is. Een platform waarop gemeente en inwoners elkaar ontmoeten, inspireren en motiveren.

Afval, water en milieu

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
Wij willen de hoeveelheid afvalstoffen minimaliseren ten gunste van hergebruik. Dit moet leiden tot minder stort en verbranding en daardoor tot minder vervuiling en draagt daarmee bij aan de ontwikkeling van de circulaire economie. Jaarlijks willen wij onze voortgang rapporteren aan de koepelorganisaties en gemeenteraad.

Water en riolering zijn verweven met onze omgeving. We hebben de openbare ruimte nodig voor een goed, toekomstbestendig stedelijk waterbeheer. Anderzijds zijn water en riolering nodig om de omgeving goed te laten functioneren. De afvalwaterketen moet bijdragen aan een goede, schone en prettige werk- en leefomgeving met als belangrijkste doel de volksgezondheid. Daarbij moeten de doelen doelmatig worden gerealiseerd tegen minimale kosten.

T.a.v. afvalscheiding is een belangrijk traject afgerond met het wijzigen van de locatie van Arnhem naar Doesburg. Dat heeft een structureel positieve effect op de kosten.

De samenwerking in de Werkregio Veluwezoom met Rozendaal, Arnhem, Renkum en waterschappen hebben wij geïntensiveerd. Wij hebben een samenwerkingsdocument opgesteld over de wijze hoe wij gezamenlijk projecten uit gaan voeren. Financiering is deels met Rijkssubsidies om te voldoen aan de eisen die vanuit Klimaatadaptatie aan ons worden gesteld. Vanuit de stresstesten is hiervoor een RAS (Regionale Adaptatie Strategie) ontwikkeld.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
We stellen een Grondstoffenplan op, op basis van de uitgangspunten van de vastgestelde Grondstoffenvisie. De in het Grondstoffenplan opgenomen actiepunten worden uitgevoerd. In het Grondstoffenplan zal de inzet van een afvalcoach worden bekeken om met inwoners te komen tot afvalscheiding en reststoffen vermindering.	Het Grondstoffenplan is in samenwerking met partners opgesteld en zal medio 2021 aan de Raad worden aangeleverd.
Er zal gekeken worden naar de deelname aan het afvalbrengstation Arnhem-Noord en/of het afvalbrengstation Doesburg	Per 1 juli wordt als brenglocatie voor grof vuil gebruik gemaakt van het Recycleplein Doesburg. Het contract met het Afvalbrengstation Arnhem-Noord is beëindigd. Omdat het Recycleplein Doesburg een tarievenstructuur kent voor het gebrachte grof vuil is per 1 juli het gratis ophalen van grof vuil afgeschaft.
Milieutoezicht wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA). In 2020 is een extra focus op ondermijning, illegale asbestsaneringen en illegaal grondverzet.	• Rond ondermijning heeft ODRA met het cluster Veiligheid een pilot uitgevoerd op het bedrijventerrein in Spankeren. • Rond illegale asbestsaneringen zijn aan de hand van het barrièremodel Asbestsaneringsketen risicogericht veld- en administratieve controles uitgevoerd. • Rond grondverzet is gewerkt aan het borgen van veldcontroles buiten de reguliere controles op gemeld werk. De afhandeling van meldingen bodemkwaliteit is volledig belegd bij ODRA, waardoor de werkwijze van ODRA in de gemeente Rheden nu gelijk is aan die bij de andere partners.
Samen met de ODRA en de gemeenten in de regio particulieren met een asbest-dak bewust maken van de gezondheidsrisico's van verweerde en kapotte asbest-daken en het mogelijke verbod op asbestdaken in de toekomst en waar mogelijk faciliteren, gebruik makend van landelijke, provinciale, regionale en commerciële initiatieven.	In juni 2019 is het wetsvoorstel voor het asbestdakenverbod niet aangenomen door de Eerste Kamer. Onze gemeentelijke rol is daarmee minder urgent. In 2020 is het project kleinschalig voortgezet om inzicht te krijgen in de staat en risico's van asbestdaken in Rheden. 25 grotere asbestdaken in de bebouwde kom zijn in dit kader nagelopen.
Samen met de gemeenten in de regio het geactualiseerde strategisch kader rond milieutoezicht implementeren in de werkprogramma's van ODRA om zo de risicogerichtheid en effectiviteit van het	In 2020 heeft het college het geactualiseerde, regionaal uniforme kader milieutoezicht vastgesteld. Met het besturingsmodel milieutoezicht is een eerste vertaling van dit

toezicht door de ODRA nog verder te vergroten en ruimte te bieden aan de ODRA voor innovatie.	kader naar de werkprogramma's 2021 gemaakt.

Gemeentelijk Vastgoed

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
Het gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed is primair een middel om het beleid en de daaruit voortvloeiende activiteiten te faciliteren. Dit vastgoed dient functioneel, duurzaam en in toenemende mate circulair te zijn binnen kosten-efficiënte kaders.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Onderhoud conform jaarplanning;	In 2020 hebben 7 aanbestedingen voor het planmatig onderhoud afgerond. De uitvoering van het planmatig onderhoud wordt door de nieuwe aanbestedingspartijen in 2021 uitgevoerd.
Uitvoering en implementatie Rhedens vastgoedkader;	In 2020 is de voorziening 'Onderhoud Vastgoed' vastgesteld. Daarnaast is er gewerkt aan de financiële structuur bij vastgoed. Hiermee verwachten we met ingang van boekjaar 2021 de kosten en baten per pand inzichtelijk te hebben.
Afronding bouw nieuwe zwembad Velp	Tegenslagen in de planning door Corona zijn overwonnen en het is gerealiseerd binnen budget. Het zwembad kent vele voordelen in gebruik voor diverse doelgroepen. Ook vanuit Duurzaamheid hebben wij belangrijke winst gehaald: gasloos, voorzien van veel zonnecollectoren en circulair gebouwd zodat het bij sloop te zijner tijd weer te hergebruiken is.
Renovatie Openluchttheater De Pinkenberg	Er is door de Gemeente Rozendaal een toezegging gedaan voor een substantiële bijdrage aan het budget. Daarmee kan de voorbereiding doorgezet worden voor uitvoering in 2021.
Exploitatie Van Voorthuijsenschool	Er worden op structurele basis overleggen gevoerd met de huurders. Het meerjarenonderhoud van het pand is geïnventariseerd. Gezien de opgave i.c.m. de monumentale status van het object is er een adviseur aangetrokken voor advies op de onderhoudswerkzaamheden. De mogelijkheden voor verduurzaming worden ook in dit onderzoek meegenomen.
Binnen de bouwtechnische en financiële mogelijkheden gaan we voor maximaal verduurzaming.	De pilot voor verduurzaming van Theotorne is van start, uitvoering wordt 2021 verwacht. Op gebied van duurzaamheid is ons nieuwe zwembad een icoon project te noemen.

Verbonden partijen

Voor het bereiken van de doelstellingen van het programma, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, heeft de gemeente Rheden zich met een aantal partijen verbonden waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Het gaat hier om de volgende organisatie:

- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA);

In de paragraaf Verbonden Partijen wordt nader inzicht gegeven in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid en risico's van de gemeente in deze organisaties.

Wat heeft het gekost?

Programma	4. Duurzaamheid				
(Bedragen x € 1.000)	Rekening	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020	2020	2020	2020
Lasten					
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	13	13			0
7.2 Riolering	3.265	3.326	3.326	3.379	-53
7.3 Afval	3.925	4.358	4.197	4.534	-337
7.4 Milieubeheer	1.895	1.528	1.573	1.823	-250
subtotaal	9.098	9.224	9.096	9.736	-640
Baten					
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	9	10			0
7.2 Riolering	4.455	4.700	4.750	4.689	-61
7.3 Afval	4.411	5.341	5.258	5.324	66
7.4 Milieubeheer	4	8	43	358	314
subtotaal	8.879	10.059	10.052	10.370	319
Saldo van baten en lasten	-219	835	956	635	-321
Reserves					
Toevoeging	285	0	0	0	0
Onttrekking	121	0	0	246	246
Resultaat	-383	835	956	880	-75

Belangrijkste afwijkingen

Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 is het financieel effect van de mutaties in de jaarstukken 2020 per saldo € 75.000 nadelig. De belangrijkste mutaties kunnen als volgt worden toegelicht.

4. Duurzaamheid (afwijkingen per taakveld => 50.000 saldo baten en lasten)		
Onderwerp	**Bedrag in € 1.000**	**Inc. / Struct.**
7.2 Riolering	-115	I
De overschrijding van het budget kent een aantal oorzaken: € 600k voordeel wordt veroorzaakt door rekenrente (in de begroting gerekend met 2%, werkelijke rekenrente is echter 0,5% geworden). € 632k nadeel is storting in voorziening riolering. € 105k nadeel zijn kosten waarvan de opbrengsten op andere programma's worden verantwoord. Dit betreft kwijtschelding, BTW en overhead. € 22 k voordeel saldering van een aantal kleine posten.		
7.3 Afval	-271	I
De overschrijding is op te splitsen in de volgende posten: € 106k nadeel veroorzaakt door lagere opbrengsten reinigingsrechten, € 135 k voordeel opbrengst Nedvang; in 2020 is de definitieve eindafrekening 2015-2018 tot stand gekomen; +/+€ 77k, dit bedrag was niet meegenomen in onze Begroting. Bovendien is er door corona over de gehele linie meer ingezameld bij de burgers (=opruimwoede); dit veroorzaakt een extra opbrengst van € 58k. € 169k nadeel door hogere kosten afvalinzameling, er is vanaf maart meer volume opgehaald bij de burgers € 69k nadeel veroorzaakt door hogere verbrandingskosten afval; meer volumes (q-component). € 52k nadeel op subsidie oud papier; vanaf maart 2020 werden de vrijwilligers vervangen door beroepskrachten bij het huis aan huis ophalen van oud papier, € 10k nadeel, saldering van een aantal kleine posten.		
7.4 Milieubeheer	64	I
De onderschrijding van het budget wordt veroorzaakt door; € 115k voordeel BOA's Doesburg, doorbelasting niet begroot. € 236k nadeel op klimaatactie. Dit bedrag wordt onttrokken uit reserve duurzaam Rheden welke wordt verantwoord op taakveld reserves (zie 0.10). € 70k voordeel ODRA; minder vraaggerichte productie vanwege corona, nauwelijks vervolgcontroles/handhaving op energiecontroles (=de Q component). Bovendien was 2020 het eerste jaar met outputfinanciering. Uurtarief was lager dan verwacht (= de P component). € 45k voordeel vervuiling woonomgeving. € 69k voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door niet begrote subsidieopbrengst voor kosten die in voorgaande jaren gemaakt zijn voor voorzieningen ter verkoming van geluidsoverlast bij woningen in de nabijheid van spoor.		
0.10 Mutaties reserves	246	I
De onttrekkingen bestaan volledig uit het project Duurzaam Rheden ad € 246k.		
Totaal	**-75**	

5 Bestuur en Veiligheid

Bestaand beleid
De kwaliteit van het bestuurlijk handelen is van belang voor een sterke en duurzame gemeente. Meer dan ooit leeft het besef dat gemeente en inwoners gelijkwaardige partners zijn. Om die reden omarmen we partnerschap en passen we onze bestuursstijl daarop aan. Daarbij hoort dat wij inwoners helderheid geven over onze veranderende rol. Wat mogen zij van ons verwachten, wat verwachten wij van hen en welke afspraken maken we samen? Die rolduidelijkheid is nodig om samen met onze partners vraagstukken op te lossen.
Veiligheid is een basisvoorwaarde voor plezierig wonen in onze gemeente. Iedereen moet zich veilig voelen en ieders omgeving moet leefbaar zijn. Daarom bestrijden we geweld, discriminatie en criminaliteit.

Wij dragen met ons beleid bij aan de volgende Global Goals:
- Partnerschappen voor de doelen
- Vrouwen en mannen gelijk
- Vrede, veiligheid en rechtvaardigheid

In dit licht vormt het binnen onze gemeente ontstane 18e goal (Deel en geef door) een mooi slot: als gemeente bieden wij meer voor onze inwoners door enerzijds best practices te delen met anderen en anderzijds te leren van anderen. Rheden deelt graag haar best practices met derden en wij nodigen collega-gemeenten en andere organisaties uit om hun best practices met ons te delen. Rheden is daarin ondernemend, initiatiefrijk en proactief.

Algemeen

Het afgelopen jaar stond in het teken van samenwerken en van elkaar leren. Wij zijn aan de slag gegaan met nieuwe vormen van samenwerking, zoals de energiecafe's en de nieuwe advies Raad Sociaal. We werken zo veel mogelijk van buiten naar binnen, doordat we in gebiedsteams werken en platvormen zoals Ik Buurt Mee! verder blijven ontwikkelen.

Deze intensieve samenwerkingsvormen dragen ook bij aan een veilige samenleving. Door integraal vraagstukken op te pakken over bijvoorbeeld ondermijning dragen wij bij aan de bewustwording van medewerkers en inwoners van de gemeente Rheden.

Partnerschap

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
We zetten in op samenwerking om onze doelen te bereiken. We zijn voorstander van samenwerkingsverbanden op lokaal, regionaal, landelijk en mondiaal niveau. Ons credo is: "Samen met de samenleving".

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
We geven invulling aan het partnerschap door in de praktijk aan de slag te gaan.	Samen met een zeven tal partners hebben we een 3 jarig convenant opgesteld om van het Biljoenbad een succes te maken voor preventieve en revalidatiezorg door te werken aan drie elementen: een beter dekkend therapeutisch aanbod, versterking van de mobilisatie van doelgroepen en reductie van de WMO kosten. Met een vijftal partners, waaronder het Nederlands Jeugd Instituut hebben we een innovatieteam ingericht om te werken aan preventie van jeugdzorg. De eerste resultaten worden begin februari gedeeld met belangstellenden. Rheden loopt met een pilot voorop in innovatie op het gebied van preventie. Bij beleidsevaluatie, ontwikkeling en uitvoering zoeken hebben we actief de samenwerking met partners gezocht. In 2020 sprongen de volgende zaken in het oog. Gebiedsontwikkeling bij de Imboslaan en het Rivierklimaatpark, de samenwerking met o.a. de ODRA en het RIEC op het gebied van ondermijning (zie ook Veilige Samenleving), beleidsontwikkeling voor de Grootschalige opwek van duurzame energie, het creëren van een sociale adviesraad en de intensivering van de samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen. Vanuit Ik buurt mee! zijn in maart en september 2020 zijn waardecheques van € 7,50 per huishouden verstuurd. 1 op de 3 huishoudens heeft de cheque ingezet voor een inwonersinitiatief in hun buurt. Daarnaast is samen met Provincie Gelderland, Vivare, Incluzio en andere partners is een start gemaakt met een Integrale Wijkaanpak in Dieren Stenfert. Fysieke en sociale opgave komen hier bij elkaar. Uitgangspunt bij deze aanpak worden de opgaven, behoeften en wensen van de buurtbewoners zelf.
We gaan in gesprek met raadsleden om hun ideeën over partnerschap op te halen.	Tijdens de oriënterende vergadering van de gemeenteraad op dinsdag 21 januari is met raadsleden gesproken over partnerschap in de gemeente Rheden. De avond bestond uit een lezing door en raadsdebat met Frans Soeterbroek, socioloog en organisatieadviseur.
We gaan in gesprek met medewerkers over hun rol bij partnerschap.	In de herijkte Dienstverleningsvisie wordt meer aandacht besteed aan partnerships. Ook wordt

	hier gesproken over het inrichten van accountmanagement naar partners. Medewerkers worden hierbij intensief betrokken. Zowel bij Ik buurt mee! als bij de Integrale Wijkaanpak zijn de medewerkers vanaf het begin meegenomen over hun rol en inbreng in deze processen. Zoveel mogelijk zijn de verantwoordelijkheden en taken in de lijn belegd.
We betrekken lokale en regionale partners en instituties bij de opgaven waar wij voor staan.	In samenwerking met het Nederlands Jeugd Instituut is een campagne ontwikkeld voor de preventie in de jeugdzorg. Studenten van lokale en regionale Hogescholen zijn regelmatig betrokken bij gemeentelijke projecten en partnerships. O.a. Fietsop1!, Foundation for Global Goals, technologie inzet voor ouderen met geheugenstoornissen en de inrichting van dashboards voor gemeentelijke prestaties. Voor Ik buurt mee! en Integrale Wijkaanpak zijn we samenwerkingen aangegaan met partners om het speelveld te versterken. Deze zijn gevonden in o.a. Provincie Gelderland, Vivare, Incluzio, onderwijsinstellingen, ondernemers, politie, belangenverenigingen en maatschappelijke organisaties en zeker niet in de laatste plaats onze inwoners zelf.

Gelijke Behandeling

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
Mensen die wonen, werken of te gast zijn in onze gemeente behandelen we gelijk en geven we gelijke kansen. Daarbij hoort geen ongelijkheid op grond van geslacht, leeftijd, etniciteit of religie.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
We maken een analyse van mogelijke(sub) thema's op basis waarvan keuzes gemaakt kunnen worden	Op 11 juni 2019 is er een door PvdA, GroenLinks en D66 een motie aangenomen over een Regenboogplan voor de gemeente Rheden: *Er zijn in onze samenleving veel mensen die zichzelf als lesbisch, homoseksueel, biseksueel of anders identificeren (ongeveer 1 op de 15 volwassenen)[#1]. Gepest worden en psychische problemen blijken vaker voor te komen bij LHBTI+ dan bij niet-LHBTI+[#2]. Er is op dit moment geen LHBTI+-beleid (als*

	onderdeel van inclusief beleid) in de gemeente Rheden. Sinds kort is er een Regenboogvlag aangeschaft en deze heeft in 2019 al een keer gewapperd. *Discriminatie en geweld moet ook in Rheden op elke wijze worden voorkomen en tegengegaan, waarbij de veiligheid van alle LHBTI+ actief geborgd dient te worden. Het zijn van een Regenbooggemeente kan via vele beleidsmogelijkheden bewezen bijdragen aan de veiligheid en acceptatie van LHBTI+[#3]. De Raad verzoekt het College om met een Regenboogplan te komen.* Via een Raadsmemo is daar in maart 2020 invulling aan gegeven d.m.v. een Regenboogplan. Deze is aan de Raad aangeboden. Het onderwerp staat bij de uitvoering van werkzaamheden en in contacten met het maatschappelijke veld als zodanig op de agenda. Er was binnen de organisatie onduidelijkheid wie voor de motie een integraal plan moest opstellen waardoor het aan de aandacht was ontsnapt.
We willen een voorbeeld zijn op dit thema, bij de uitvoering van onze diensten	Het beleid is vanaf nu dat wij de Regenboogvlag hijsen op Coming Out Dag vanaf 2019 en dit jaarlijks plaats te laten vinden. In Dieren is reeds een regenboog-zebrapad. Wij realiseren één of meer regenboog-zebrapaden in de andere dorpen om zichtbaar te maken dat Rheden een actief Regenboog gemeente is; exacte locatie zal in overleg met dorpsraden worden bepaald. Wij agenderen het onderwerp bij de diverse partners in het maatschappelijke veld.
We zetten in op bewustwording van onbewuste discriminatie en uitsluiting	Wij zetten voor gelijkheid en het geven van gelijke kansen in op 6 speerpunten bij al ons werk: 1. Zichtbaarheid 2. Ouderen 3. Zorg 4. Onderwijs 5. Sport 6. Bijzondere doelgroepen

Veilige Samenleving

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting

- Rheden streeft naar verbetering van leefbaarheid en vermindering van (georganiseerde) criminaliteit waardoor inwoners zich veilig voelen binnen de gemeente Rheden;
- Wij willen alle vormen van geweld voorkomen en verminderen;
- Vanuit onze regierol pakken we in het lokale veiligheidsnetwerk de problemen structureel en gezamenlijk aan. We werken samen met onder andere de politie, het Openbaar Ministerie, uitvoerende (zorg)organisaties, bureau Halt, scholen, Raad van Kinderbescherming, Veilig Thuis en het Veiligheidshuis. Ook zijn bewoners, ondernemers en belangenorganisaties betrokken bij dit netwerk.
- Wij blijven zicht houden op de ondermijning in onze gemeente en bestrijden deze. Hierdoor groeit het vertrouwen in de overheid.

Wij hebben afgelopen jaar heel veel inspanningen verricht om een veilige samenleving te borgen binnen de Corona-pandemie. Van handhaving tot verruiming van winkeltijden, van verkeersoverlast beteugelen tot creëren veilige plaatsen voor ontspanning. al met al zijn wij daar goed in geslaagd, mede door de grote discipline en samenhorigheid van de Rhedense samenleving.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Wij verbeteren onze informatiepositie op het gebied van ondermijning en voeren het uitvoeringsplan van het kalenderjaar ondermijning uit;	Onze informatiepositie hebben we versterkt door samen te werken met verschillende partners in bijvoorbeeld RIEC casuïstiek. Er liepen verschillende cases. Uit het uitvoeringsplan is concreet in 2020 het volgende uitgevoerd: • Er zijn 11 gevallen geweest van constatering op basis van de opiumwet. 4 sluitingen van woning, 2 waarschuwingen en de overige 5 gevallen heeft Vivare opgepakt. • Er een start gemaakt met het inkleuren van de witte vlekken van bedrijventerreinen, door middel van een integrale controle op het bedrijventerrein in Spankeren. • Het BIBOB beleid is uitgevoerd (vanaf mei 11 afgeronde zaken. • De APV is verder aangepast (oa. Lachgas) • Vanuit de regio (Samen Weerbaar) is het handboek Zorgfraude opgeleverd, waar we in 2021 als gemeente mee verder kunnen.
Wij zorgen voor bewustwording van ondermijning voor inwoners, ondernemers en leerlingen/studenten;	Meerdere klassen op het Titus Brandsma hebben een bewustwordingsles gekregen over ondermijning. Onze aanpak met scholieren is opgepakt en door ons ondersteund in Gelderland en andere delen van Nederland willen het eveneens adopteren.
Wij brengen het vraagstuk rond arbeidsmigranten en cliënten van zorgbureau's in beeld op basis waarvan de raad een visie kan bepalen, die vervolgens vertaald wordt naar beleid;	De visie is vastgesteld door de raad. Er is een plan van aanpak gemaakt.
Over veiligheid en leefbaarheid wordt op lokaal en/of gemeentelijk niveau over successen en	Aan de hand van een persbericht hebben we het geactualiseerde integraal veiligheidsplan breed gedeeld.

uitdagingen minimaal eens per half jaar gepubliceerd;	
Jaarlijks wordt aan de raad een presentatie gegeven over de cijfers en ontwikkelingen;	In september heeft de politie uitleg en toelichting gegeven op de politiecijfers en in december (met de evaluatie van de Nota Integrale Veiligheid 2017-2020 en het nieuw Integraal Veiligheidsplan 2021-2022) zijn de uitkomsten van de Leefbaarheidsmonitor gedeeld met de Raad.
Wij voeren de aanpak alcohol/drugsbeleid uit maar voeren geen experimenten met legalisering van de wietteelt in de gemeente uit;	Er is een aanvraag geweest voor het telen van wiet in het kader van de experimenten regulering wietteelt. Conform afspraak is dit afgewezen.
We stellen een uitvoeringsplan op voor regiovisie kindermishandeling en huiselijk geweld 2019-2022.	In 2020 is veel aandacht gegaan naar het opnieuw inrichting van onze team toegang, die de meldingen van huiselijk geweld oppakken. Verder is er door Corona geen tijd meer geweest om het uitvoeringsplan op te stellen.
We voeren lokaal het regionaal plan crisis- en rampenbestrijding uit en trainen onze medewerkers.	Door de coronacrisis zitten we volop in de uitvoering van het regionaal crisisplan. Verder hebben meerdere piketfunctionarissen hun jaarlijkse training digitaal kunnen volgen.

Dienstverlening en Communicatie

Belangrijkste resultaten
Hoofddoelstelling(en) uit begroting
De opgave is goede communicatie en service naar inwoners en ondernemers. Daarbij hoort een effectieve en efficiënte afhandeling van vragen van onze inwoners. Dit moet leiden tot een betere service, kostenreductie, tijdswinst en een goede relatie met onze inwoners. Ook het beter vermarkten van onze voorzieningen is van belang.

Dienstverlening
Normaliter worden de inwoners van de gemeente Rheden goed bediend met meerdere servicelocaties voor burgerzaken (paspoorten, rijbewijzen, e.d.). Door de coronapandemie was de fysieke dienstverlening in 2020 grotendeels geconcentreerd in het gemeentehuis in De Steeg. Ondanks dat zijn er geen wachttijden ontstaan en zijn producten en diensten op tijd geleverd aan onze inwoners.

In november belandde de telefonische dienstverlening tijdelijk in een dip. Oorzaak was een corona-uitbraak onder de medewerkers van Team Telefonie. Gelukkig kon de digitale dienstverlening via contactformulieren wel doorgang vinden. Via een keuzemenu was de gemeente na een week weer telefonisch bereikbaar.

Communicatie
Goede communicatie naar inwoners vereist in eerste instantie een inrichting die hierin ondersteunt en aansluit bij de netwerkorganisatie; de nieuwe communicatievisie is hierin het uitgangspunt. Deze visie is gericht op tijdige en efficiënte communicatie, waarbij de inwoners centraal staan. Het in de markt zetten van het nieuwe Biljoenbad en de start van het project Digitale Toegankelijkheid waren belangrijke resultaten in de communicatieactiviteiten.

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
Wij ontwikkelen een nieuwe communicatievisie, ondersteunend aan de netwerkorganisatie.	Er is in het eerste kwartaal een nieuwe communicatievisie ontwikkeld en ambtelijk vastgesteld, passend bij de actuele ontwikkelingen en behoeften van de organisatie. Ook de uitrol is gestart in 2020.
Wij stellen een strategisch marketingcommunicatie en PR-plan op. Het vermarkten van bijvoorbeeld gemeentelijke voorzieningen krijgt hierin een plaats.	Voor verschillende diensten zijn marketingplannen uitgewerkt. Voor het nieuwe Biljoenbad is een marketing- en communicatieplan opgesteld dat tevens ten uitvoer is gebracht. Ook is er een marketingplan voor begraafplaatsen opgesteld. Bovendien is een verkennend onderzoek naar de professionalisering van de communicatie rond cultuur, sport en geletterdheid.
We implementeren een nieuw (sociaal) intranet. Het intranet ondersteunt de doorontwikkeling van de netwerkorganisatie en draagt actief bij aan kennisdelen en (p-matig) samenwerken.	Er is in 2020 een start gemaakt met het project Sociaal intranet. In de loop van 2020 vond er een herijking op het project en is ervoor gekozen is de Microsoft 365 (SharePoint)oplossing te implementeren, omdat dit beter past beter binnen onze ICT-architectuur.
Per september 2020 voldoen wij aan de Europese eisen voor Digitale Toegankelijkheid.	We voldoen aan de wettelijke eisen voor 2020. Rheden heeft voor al 'haar' websites de wettelijk verplichte toegankelijkheidsverklaringen gepubliceerd met daarbij de verbetermaatregelen uitgezet in de tijd.
De vernieuwde visie op publieke dienstverlening is vastgesteld. Hierin zijn maatschappelijke en technologisch ontwikkeling meegenomen en ook de organisatie visie.	Op 15 december is door de gemeenteraad de herijkte dienstverleningsvisie vastgesteld. De vijf uitgangspunten van deze visie zijn: 1. Gastvrij. 2. Samenredzaamheid als uitgangspunt. 3. Professioneel op inhoud én op gedrag. 4. Digitaal waar mogelijk, persoonlijk waar nodig. 5. Samenwerkingspartners en netwerken.
We ronden de implementatie af van een beter instrument en werkwijze voor inwonerstevredenheidsonderzoeken. Voor inwoners is het makkelijk deelnemen, de respons is toegenomen. De 2e lijns dienstverleners ontvangen betere sturingsinformatie en tips voor de verbetering van de klantprocessen.	Deze actie is niet uitgevoerd in 2020 vanwege gebrek aan middelen (formatie).
Voor een snellere en professionelere afhandeling van klantvragen organiseren we de gemeentelijke toegang tot sociale voorzieningen efficiënter en eenduidiger. Door middel van klantroutes maken we onderscheid tussen gestandaardiseerde producten, enkelvoudig specialistische en meervoudig complexe ondersteuningsvragen.	De praktijk wees uit dat de klantroutes niet de meest optimale indeling was voor de afhandeling van klantvragen. de Toegang is verder doorontwikkeld. De frontoffice handelt de gestandaardiseerde producten af. De midoffice handelt zowel de enkelvoudige specialistische en meervoudig complexe ondersteuningsvragen af.

	Vooruitlopend op de ingang van de Sociale Basis en lokale inkoop maatwerk Jeugd zijn de werkafspraken en werkprocessen aangepast in samenwerking met de externe partijen.

Verbonden partijen

Voor het bereiken van de doelstellingen van het programma, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, heeft de gemeente Rheden zich met een aantal partijen verbonden waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Het gaat hier om de volgende organisatie:

- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM);
- Stichting Veilig Thuis.

In de paragraaf Verbonden Partijen wordt nader inzicht gegeven in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid en risico's van de gemeente in deze organisaties.

Wat heeft het gekost?

Programma	**5. Bestuur en Veiligheid**				
(Bedragen x € 1.000)	**Rekening**	**Primi-tieve begroting**	**Gewijzig-de begro-ting**	**Rekening**	**Saldo**
	2019	**2020**	**2020**	**2020**	**2020**
Lasten					
0.1 Bestuur	2.145	2.193	2.345	2.728	-382
0.2 Burgerzaken	1.492	1.318	1.368	1.304	64
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	99	121			0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.636	2.723	2.804	2.775	29
1.2 Openbare orde en veiligheid	580	731	1.020	1.199	-179
3.4 Economische promotie	63	66	96	43	53
8.3 Wonen en bouwen	560	556	341	412	-71
subtotaal	7.576	7.708	7.974	8.461	-487
Baten					
0.1 Bestuur	100			55	55
0.2 Burgerzaken	8				0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0				0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	6	6		-6
1.2 Openbare orde en veiligheid	8	21	21	90	69
3.4 Economische promotie	0				0
8.3 Wonen en bouwen	5				0
subtotaal	127	26	26	144	118
Saldo van baten en lasten	-7.449	-7.682	-7.948	-8.317	-368

Reserves					
Toevoeging	24	0	0	31	-31
Onttrekking	0	0	0	0	0
Resultaat	-7.473	-7.682	-7.948	-8.347	-399

Belangrijkste afwijkingen

Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 is het financieel effect van de mutaties in de jaarstukken 2020 per saldo € 399.000 nadelig. De belangrijkste mutaties kunnen als volgt worden toegelicht.

5. Bestuur en Veiligheid (afwijkingen per taakveld => 50.000 saldo baten en lasten)		
Onderwerp	**Bedrag in € 1.000**	**Inc. / Struct.**
0.1 Bestuur	-327	I
Bij verzekeraar Loyalis is het zgn. Appa-plan ouderdoms- en nabestaandenpensioen voor bestuurders afgesloten. Hiermee bouwt de gemeente Rheden een kapitaal op waarmee (ex-)wethouders na hun pensionering een ouderdomspensioen kunnen kopen. Door verlaging van de rekenrente is een hiaat ontstaan tussen het opgebouwde beleggingstegoed en het benodigde beleggingstegoed. De kans bestaat, dat op de einddatum te weinig kapitaal is opgebouwd om de pensioenuitkering, die toegezegd is aan een deelnemer, te kunnen voldoen. Daarnaast kan een vertrekkende wethouder verzoeken de waarde van zijn pensioen over te dragen aan een ander pensioenfonds, als zij of hij bij een andere werkgever begint. Om dit tekort in de opbouw van het APPA-plan op te lossen heeft er een noodzakelijke aanvullende dotatie plaatsgevonden van afgerond € 300K.		
0.2 Burgerzaken	64	I
Bij diverse materiele budgetten, o.a. onderhoud en huur, van het Klant Contact Centrum was sprake van een voordelig resultaat. Structureel is het budget nodig om uitvoering te geven aan ontwikkelingen in de dienstverlening. Eind 2020 is de visie dienstverlening opgesteld. De uitwerking zal ook financiele inzet vragen. Het betreft dan ook een incidenteel resultaat.		
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	23	I
1.2 Openbare orde en veiligheid	-112	I
Dit bedrag bestaat uit een tekort op de salariskosten van 162K. Hiervan wordt 50K gedekt uit een bijdrage van de provincie inzake het traject leerlingalert. Het resterende tekort wordt volledig gedekt door de stelpost CAO ontwikkeling binnen programma Financien. De salariskosten worden in de paragraaf bedrijfsvoering nader toegelicht.		
3.4 Economische promotie	45	I
8.3 Wonen en bouwen	-69	S
Bij de overdracht van budgetten naar de Connectie was nog niet duidelijk welke formatie van basisregistraties over zou gaan naar de Connectie. Hierover is inmiddels overeenstemming met de Connectie. Dit leidt tot een verschil tussen de verwachte overdracht van formatie en de werkelijkheid.		
Overig < 50K	8	
0.10 Mutaties reserves	-31	I
Totaal:	**-399**	

6 Financiën

Uitgangspunt voor dit programma is nog steeds het waarborgen van een solide financiële positie van de gemeente blijkend uit een evenwichtige en sluitende (meerjarig)begroting in combinatie met een voldoende reservepositie. Duidelijk is inmiddels dat dit uitgangspunt zwaar onder druk staat. Deze programmadoelstelling moet overigens in samenhang worden gezien met hetgeen is opgenomen in:

- de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing (alleen bij begroting en jaarrekening);
- de paragraaf Financiering (alleen bij begroting en jaarrekening);
- programma 8 Algemene dekkingsmiddelen.

Voor het overige bestaat dit programma uit vooral financieel-technische (voorgeschreven) 'taakvelden' en kent verder geen beleidsinhoudelijke doelstellingen.

Algemeen

Prestaties	
Dit waren we van plan	**Dit hebben we gedaan**
In de tussentijdse rapportage (de zomerrapportage) bewaken wij de financiële resultaten van de lopende begroting en brengen wij de consequenties daarvan in beeld voor de meerjarenbegroting;	Hieraan hebben we via de verschillende P&C-documenten invulling gegeven.
Bij belangrijke beslissingen met grote financiële consequenties geven wij de impact daarvan op de kengetallen weer;	Hier is in 2020 geen invulling aan gegeven. Zowel bij de begroting (meerjarig) al de jaarrekening worden de kengetallen geactualiseerd. Bij nader inzien vinden we dit voornemen bij afzonderlijke beslissingen ook minder zinvol. Veel belangrijker, en doorslaggevend, is de vraag of er dekking is voor die betreffende beslissing. Wel verdienen de kengetallen, en met name de solvabiliteitsratio, blijvend onze aandacht.
In de begroting maken we inzichtelijk in hoeverre sprake is van kostendekkende heffingen/rechten en hoe de tarieven zich ontwikkelen.	In het jaar 2020 is hier voor de begroting 2021 invulling aan gegeven.

Wat heeft het gekost?

Programma	6. Financiën				
(Bedragen x € 1.000)	Rekening	Primi-tieve begroting	Gewijzig-de begro-ting	Rekening	Saldo
	2019	2020	2020	2020	2020
Lasten					
0.2 Burgerzaken	210	186	186	170	16
0.5 Treasury	-868	-665	-665	73	-739
0.61 OZB woningen	477	500	730	713	17
0.62 OZB niet-woningen		230			
0.63 Parkeerbelasting	0				0
0.8 Overige baten en lasten	410	1.366	1.238	348	890
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	5			1	-1
7.2 Riolering	1			21	-21
7.3 Afval	0				0
subtotaal	234	1.616	1.489	1.326	163
Baten					
0.2 Burgerzaken	598	585	585	499	-86
0.5 Treasury	1	6	6	25	19
0.61 OZB woningen	0				0
0.62 OZB niet-woningen		277			
0.63 Parkeerbelasting	73	4	4	5	1
0.8 Overige baten en lasten	85			288	288
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0				0
7.2 Riolering	3	0	277	276	-1
7.3 Afval	1				0
subtotaal	762	872	872	1.092	221
Saldo van baten en lasten	527	-745	-617	-234	383
Reserves					
Toevoeging	0	0	0	0	0
Onttrekking	5.294	0	0	100	100
Resultaat	5.822	-745	-617	-134	483

Belangrijkste afwijkingen

Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 is het financieel effect van de mutaties in de jaarstukken 2020 per saldo € 483.000 voordelig. De belangrijkste mutaties kunnen als volgt worden toegelicht.

6. Financiën (afwijkingen per taakveld => 50.000 saldo baten en lasten)		
Onderwerp	**Bedrag in € 1.000**	**Inc. / Struct.**

0.2 Burgerzaken	-70	I
In 2020 zijn er, door Covid19 aanmerkelijk minder paspoorten, id- kaarten en rijbewijzen uitgegeven dan in 2019. Voor rijbewijzen is door het CBR de geldigsheidstermijn verlengd om drukte te voorkomen.		
0.5 Treasury	-719	I / S
Rente kortlopende geldleningen	*65*	I
Voor kasgeldleningen was een bedrag aan lasten geraamd van 48K. Op rekening basis is er in 2020 negatieve rente gerekend. Dat leidt tot een voordelig resultaat.		
Rente langlopende geldleningen	*91*	I
Op rente langlopende leningen is ten opzichte van de begroting een voordeel ontstaan omdat in de begroting 2020 rekening is gehouden met een totaal aan langlopende leningen van € 90,5 mln. In 2020 is de werkelijke stand van de langlopende leningen per 31-1-2020 € 80,5 mln.		
Toegerekende rente	*-875*	I
In de primitieve begroting 2020 is rekening gehouden met een hoger rentepercentage dan op rekening basis. Op rekening basis is de omslagrente van 0,52% aangehouden. Binnen dit programma is een nadeel te zien, maar daar staat een voordeel tegenover binnen de andere programma's, o.a. programma's Duurzaamheid (taakveld riolering) en Economische ontwikkeling (taakveld onderwijshuisvesting).		
0.61 OZB woningen	17	I
0.63 Parkeerbelasting	1	I
0.8 Overige baten en lasten	1.178	I
Stelpost cao-ontwikkelingen	*1.081*	I
In de begroting is rekening gehouden met stijging van de salariskosten als gevolg van cao ontwikkelingen. Deze stelpost dekt de tekorten op de salariskosten binnen de andere programma's.		
Stelpost prijsstijgingen	*117*	I
In de begroting is rekening gehouden met prijsstijgingen. Deze zijn in het jaar zelf niet altijd op de budgetten van de programma’s bijgeraamd.		
Voorziening dubieuze debiteuren	*-204*	I
Bij het opstellen van de jaarrekening worden de debiteurenposten beoordeeld op inbaarheid. Op basis van deze beoordeling is de voorziening verhoogd.		
Bijdrage provincie	*124*	I
Van de provincie Gelderland is een bedrag ontvangen als vergoeding voor de extra kosten als gevolg van Covid-19. Deze bijdrage dekt uitgaven binnen de andere programma's.		
Diversen 0.8 Overige baten en lasten	*60*	I
Betreft diverse kleine afwijkingen.		
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	1	I
7.2 Riolering	-22	I
0.10 Mutaties reserves	100	I
De begrote onttrekking (aan de reserve herstructurering woongebieden) is geraamd bij programma 3 Gebiedsontwikkeling, maar geboekt / verantwoord bij dit programma 6.		
Overige kleine afwijkingen	-3	
Totaal:	**483**	I

7 Overhead

Het BBV schrijft voor dat de kosten voor overhead afzonderlijk zichtbaar worden gemaakt. Gemeenteraden zijn daarmee in staat ook de overhead tussen gemeenten te vergelijken voor zover die gemeenten ook vergelijkbaar zijn. Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Feitelijk gaat het dan om zowel salariskosten van management en ondersteunende teams (zoals financiën) maar ook om kosten voor ICT, huisvesting, tractie enz.

Ontwikkelingen

De interne organisatie
We hebben vanaf maart 2020 ervaren dat we in staat zijn snel te schakelen en vanuit huis te werken om onze dienstverlening te continueren op een acceptabel niveau. Deze weerbaarheid en flexibiliteit in de organisatie, bij onze medewerkers is een groot goed en willen we vooral behouden.

Voor nadere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf Bedrijfsvoering onderdeel "Personeel & organisatie - de interne organisatie".

Verbonden partijen

Voor het bereiken van de doelstellingen van het programma, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten, heeft de gemeente Rheden zich met een aantal partijen verbonden waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Het gaat hier om de volgende organisatie:

- De Connectie:
- Gelders Archief

In de paragraaf Verbonden Partijen wordt nader inzicht gegeven in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid en risico's van de gemeente in deze organisaties.

Wat heeft het gekost?

Programma		7. Overhead				
(Bedragen x € 1.000)		Rekening	Primi-tieve begroting	Gewijzig-de begro-ting	Rekening	Saldo
		2019	2020	2020	2020	2020
Lasten						
0.4 Overhead		15.445	15.088	14.517	16.670	-2.153
	subtotaal	15.445	15.088	14.517	16.670	-2.153
Baten						
0.4 Overhead		424	527	738	956	218
	subtotaal	424	527	738	956	218
Saldo van baten en lasten		-15.021	-14.560	-13.779	-15.714	-1.935

Reserves					
Toevoeging	809	0	0	194	-194
Onttrekking	312	7	3	547	544
Resultaat	-15.517	-14.553	-13.776	-15.361	-1.585

Belangrijkste afwijkingen

Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 is het financieel effect van de mutaties in de jaarstukken 2020 per saldo € 1,6 miljoen nadelig. De belangrijkste mutaties kunnen als volgt worden toegelicht.

7. Overhead (afwijkingen per taakveld => 50.000 saldo baten en lasten)		
Onderwerp	**Bedrag in € 1.000**	**Inc. / Struct.**
0.4 Overhead	-1.935	I / S
Dit saldo bestaat uit diverse onder- en overschrijdingen:		
bezuiniging RFS "nader te onderzoeken voorstellen 0-lijst"	*-250*	I
In de actualiteitenrapportage 2021-2024 is reeds gemeld dat een deel van de bezuiniging "nader te onderzoeken voorstellen van de 0-lijst" niet wordt gerealiseerd. In het kader van realistisch begroten is het bedrag aangepast. In de eindejaarsrapportage 2020 is gemeld dat deze bezuiniging in 2020 ook voor het resterende deel niet wordt gerealiseerd en bijstelling nodig is. Vanaf 2021 is het bedrag, dat jaarlijks bezuinigd moet worden, gehalveerd.		
Connectie	*-166*	I
Diverse meerkosten Connectie. 41K door aanbesteding postverwerking conform de tweede bestuursrapportage van de Connectie. 40K niet gerealiseerde taakstellingen RFS en 85K betreft de kostenverhogende BTW.		
Meerkosten Covid-19	*-169*	I
Dit betreft voor het grootste deel ICT-kosten als mobile devices en audio/video conferencing om goed thuiswerken mogelijk te maken. Hier staat een bijdrage van het Rijk tegenover. Deze wordt verantwoord binnen het programma algemene dekkingsmiddelen.		
Meerkosten 1-Connect	*-56*	I
Conform de tweede bestuursrapportage 2020 van de Connectie. Enkele deelproducten van 1-Connect vallen duurder uit dan begroot, o.a. uitfaseren Windows 2008 servers en het windowsproof maken van de digitale werkplekken		
Communicatie	*93*	I
Het voordelige resultaat is in 2020 voor een deel ingezet als dekking van de inhuurkosten digitale bereikbaarheid. Vanaf 2021 wordt 45K van het reguliere budget structureel bestemd voor digitale bereikbaarheid. Het resterend voordeel is incidenteel en is vooral ontstaan door vertraging in de werkzaamheden intranet.		
Ten laste van incidentele budgetten	*-286*	I
Dekking van deze uitgaven komt uit de reserve nog te besteden gemeentelijke budgetten, zoals hieronder gespecificeerd.		
Salariskosten	*-571*	I
Zie toelichting paragraaf bedrijfsvoering. Deze overschrijding wordt voor een deel gedekt door het budget voor cao ontwikkeling bij programma financien.		
Niet gerealiseerde taakstellingen personeel 5%	*-437*	I/S
Een deel van deze taakstellingen wordt alsnog gerealiseerd vanaf 2021. Voor een totaalbedrag van 208K is realisatie van de taakstelling niet mogelijk binnen de huidige formatie.		
Diverse kleine afwijkingen.	*-93*	I

0.10 Mutaties reserves	350	I
Mutaties reserve nog te besteden gemeentelijke budgetten Onttrekkingen: *frictiekosten 128K* *organisatieontwikkeling 95K* *onderzoeken coalitieakkoord 100K* *informatiemanagement 32K* Toevoegingen: *gemeentehuis - 172K* overige kleine mutaties 71K	*254*	I
vrijval reserve transformatiekosten Connectie	*96*	I
Deze reserve was bedoeld om de transformatiekosten Connectie te dekken. Deze zijn geheel voldaan, het restant kan nu vrijvallen.		
Totaal:	**-1.585**	

8 Algemene dekkingsmiddelen

Aan dit programma zijn geen beleidsmatige doelstellingen gekoppeld. Het is, conform BBV, bedoeld om afzonderlijk inzicht te bieden in de volgende algemene dekkingsmiddelen, bestaande uit:

- lokale heffingen;
- de uitkering uit het gemeentefonds(algemene uitkering);
- dividenden;
- het saldo van de financieringsfunctie;
- overige algemene dekkingsmiddelen (voor zover van toepassing).

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen hebben een relatie met algemene dekkingsmiddelen.

- NV Bank der Nederlandse Gemeenten(BNG);
- Alliander.

In de paragraaf Verbonden Partijen wordt nader inzicht gegeven in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid en risico's van de gemeente in deze organisaties.

Wat heeft het gekost?

Programma	8. Algemene dekkingsmiddelen				
(Bedragen x € 1.000)	Rekening	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Rekening	Saldo
	2019	2020	2020	2020	2020
Lasten					
0.5 Treasury	2				0
0.61 OZB woningen	0				0
0.62 OZB niet-woningen	0				0
0.64 Belastingen overig	0				0
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	0	-250			0
3.4 Economische promotie	0				0
subtotaal	2	-250	0	0	0
Baten					
0.5 Treasury	792	745	474	481	7
0.61 OZB woningen	7.407	6.125	6.120	6.271	151
0.62 OZB niet-woningen	932	2.293	2.299	2.274	-24
0.64 Belastingen overig	223	340	224	216	-8
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	72.692	74.537	76.155	79.209	3.054
3.4 Economische promotie	236	209	325	189	-135
subtotaal	82.282	84.249	85.596	88.641	3.046
Saldo van baten en lasten	82.281	84.499	85.596	88.641	3.046

Reserves					
Toevoeging	0	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0	0
Resultaat	82.281	84.499	85.596	88.641	3.046

Specificatie Algemene dekkingsmiddelen				
(Bedragen x € 1.000)	**Rekening**	**Begroting**	**Gewijzigde begroting**	**Rekening**
	2019	**2020**	**2020**	**2020**
Alg. uitkering gemeentefonds	72.692	74.537	76.155	79.209
Onroerend zaakbelasting	8.338	8.418	8.418	8.545
Hondenbelasting	223	224	224	216
Toeristenbelasting	184	270	270	99
Forensenbelasting	53	54	54	90
Dividend Alliander	55	50	50	49
Dividend BNG	533	500	229	237
overig dividend	9	0	0	0
Overige dekkingsmiddelen	195	195	195	195
Totaal baten (per saldo)	**82.282**	**84.248**	**85.595**	**88.640**

Belangrijkste afwijkingen

Tabel specificatie algemene dekkingsmiddelen
In deze tabel zijn de bruto opbrengsten opgenomen. Daarmee kunnen de bedragen afwijken van de opbrengsten zoals deze in de paragraaf lokale heffingen zijn opgenomen omdat in die tabel de netto opbrengst is opgenomen (o.a. rekening houdend met kwijtschelding).

Toelichting programmatabel
Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 is het financieel effect van de mutaties in de jaarstukken 2020 per saldo € 3 miljoen voordelig. De belangrijkste mutaties kunnen als volgt worden toegelicht.

8. Algemene dekkingsmiddelen (afwijkingen per taakveld => 50.000 saldo baten en lasten)		
Onderwerp	**Bedrag in € 1.000**	**Inc. / Struct.**
0.61 / 0.62 Onroerende zaakbelasting	125	I
Bij de OZB voor woningen en niet-woningen is per saldo sprake van een voordeel van 125K ofwel afgerond 1%. Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt doordat de definitieve WOZ-waarden die als basis dienen voor de aanslagen iets hoger zijn geweest dan de WOZ-waarden die zijn gehanteerd voor de berekening van de tarieven.		

0.7 Algemene Uitkering		3.054	I
Ten opzichte van de zomerrapportage valt de algemene uitkering afgerond € 3 miljoen hoger uit. Op hoofdlijnen wordt dit als volgt verklaard:			
·Afrekening oude jaren		*137*	
·Algemene mutaties		*538*	
·Afrekening BTW-compensatiefonds		*324*	
·Bommenregeling		*330*	
·Compensatie COVID-19		*1.725*	
	Totaal	*3.054*	
Door de afrekening over oude jaren, de algemene mutaties (trap op en af) en de afrekening van het BTW-compensatiefonds (BCF) wordt ten opzichte van de zomerrapportage € 1 miljoen meer ontvangen. Dat bedrag heeft een positieve invloed op het financiële resultaat over 2020. Tegenover het bedrag dat is ontvangen voor de bommenregeling staat eenzelfde uitgave tegenover binnen programma 3. Tot slot is voor compensatie COVID-19, voor het jaar 2020, via de algemene uitkering een bedrag van ruim € 1,7 miljoen ontvangen. In de afzonderlijke paragraaf COVID-19 is de opbouw en besteding van dit bedrag opgenomen. Daaruit blijkt ook dat nog niet alle middelen al besteed zijn. Hierdoor is het zogenaamde resultaat voor bestemming hoger maar wordt via het raadsvoorstel voorgesteld 863K te storten in de reserve COVID-19 zodat deze middelen in 2021 alsnog voor het beoogde doel kunnen worden aangewend.			
3.4 Economische promotie		-135	I
Onder dit taakveld worden de opbrengsten van de toeristenbelasting en de forensenbelasting verantwoord. Vanwege COVID-19 hebben we besloten de definitieve aanslagen toeristenbelasting over 2020 later in 2021 op te leggen. Het effect daarvan is dat dit voor deze jaarrekening leidt tot een lagere opbrengst van Dat leidt op dit moment tot een nadeel in de jaarrekening van 172K. Hier staat overigens een voorschot van 66K tegenover via compensatie COVID-19 en een hogere opbrengst bij de forensenbelasting van 35K.			
Overige kleine mutaties		2	I
Totaal		**3.046**	

Paragrafen

Lokale Heffingen

De lokale heffingen maken een substantieel deel uit van de inkomsten van een gemeente. Voor het heffen van belastingen en retributies is er sprake van een financiële noodzaak, aangezien het Rijk bij haar bepaling van de algemene uitkering uitgaat van de mogelijkheid om eigen inkomsten te genereren. Bij de tariefberekeningen houdt de gemeente rekening met de jaarlijkse inflatoire effecten.

Voor de diverse lokale heffingen gelden wettelijke voorschriften, zo geldt voor retributies dat de opbrengsten maximaal 100 % van de kosten mogen bedragen. Voorbeelden van deze retributies zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor overige lokale heffingen heeft de gemeente een grotere beleidsvrijheid in de bepaling van de tarieven.

Werkelijke opbrengsten uit lokale heffingen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de werkelijke opbrengsten uit lokale heffingen ten opzichte van de begroting (inclusief begrotingswijzigingen en kwijtscheldingen).

	2020 begroting	2020 jaarrekening	Verschil	Mutatie(%)
Onroerende zaakbelastingen	8.407	8.539	133	1,6%
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	4.455	4.316	-139	-3,1%
Rioolheffing	4.501	4.541	40	0,9%
Bouwleges	400	409	9	2,3%
Parkeerbelastingen	4	5	1	25,0%
Hondenbelasting	210	206	-4	-1.9%
Toeristenbelastingen	270	99	-171	-63,3%
Secretarieleges	399	329	-70	-17,5%
Begraafrechten	501	670	169	33,7%
Forensenbelasting	54	90	36	66,7%
Marktgelden	34	11	-23	-67,6%
Overige heffingen	10	0	10	100%
Totaal	**19.244**	**19.215**	**-30**	**0,16%**

Ten opzichte van de begroting na wijziging vallen de opbrengsten uit lokale heffingen in 2020 € 30.000 lager uit. De belangrijkste afwijkingen worden hieronder toegelicht.

Onroerende zaakbelastingen, € 133.000 voordeel
Het voordelige effect op de OZB is met name het gevolg van een hogere WOZ waarde dan waarmee in de begroting 2020 rekening is gehouden. Verder is er ook een voordeel ontstaan op het kwijtscheldingsbudget.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten € 139.000 nadeel
De afwijking op dit onderdeel is onder andere het gevolg van hogere uitgaven op het onderdeel kwijtschelding.

Rioolheffing, € 40.000 voordeel
Het voordeel is ontstaan door met name lagere kwijtschelding op rekeningbasis.

Forensenbelasting, 36.000 voordeel
In 2020 zijn de tarieven voor de forensenbelasting ten opzichte van 2019 met 70% opwaarts bijgesteld. Abusievelijk is de raming in de begroting 2020 niet aangepast.

Toeristenbelasting, € 171.000 nadeel
Als gevolg van corona is er in 2020 sprake van lagere opbrengsten toeristenbelasting

Begraafrechten, € 169.000 voordeel
Op het product begraafplaatsen zijn in 2020 hogere legesopbrengsten gerealiseerd van totaal € 389.000. Om de toekomstige kosten te dekken voor de contracten met een loopduur langer dan 10 jaar is uit deze meeropbrengst een bedrag van € 220.000 gestort in de voorziening begraafplaatsen.

Secretarieleges, € 70.000 nadeel
Ten opzichte van de begroting zijn op rekeningbasis in verband met corona lagere opbrengsten gerealiseerd.

Gehanteerde tarieven 2020

Onderstaand, de door de raad vastgestelde tarieven zoals deze in 2020 zijn gehanteerd.

OZB uitgedrukt in percentage van onroerende zaak		
Woningen	- eigenaar	0,1291%
Niet-woningen	- eigenaar	0,2405%
	- gebruiker	0,1931%

Afvalstoffenheffing	
Basisbedrag	31,80
140 l container	170,64
180 l container	217,68
240 l container	287,64
Verzamelcontainer	170,64

Reinigingsrecht	
Tarief	253,08

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	**Begroot in 2020**	**Werkelijk in 2020**
7.3 Afval	3.492.244	3.547.798
0.4 Overhead	51.437	57.270
0.5 Rente	7.853	4.551
0.64 Belastingen overig	108.439	108.439
0.8 Overige baten en lasten	-70.336	-70.336
2.1 Verkeer en vervoer	59.149	59.149
6.3 Inkomensregelingen	175.200	205.560
Btw compensatie	680.411	748.150

Totale kosten	4.504.379	4.660.668
Opbrengst heffingen	4.503.538	4.470.416
Dekkingspercentage	99,97%	95,91 %

De hogere lasten in vergelijking met de begroting worden voornamelijk veroorzaakt door de hogere directe kosten en de hogere toegerekende BTW. In de begroting zijn deze lasten te laag geraamd.

Rioolheffing		
Eigenaar		72,96
Gebruiker	< 300 m3	130,20
	300-999 m3	368,40
	1000-9999 m3	3.042,96
	> 9999 m3	23.916,12

Kostendekkendheid rioolheffing	**Begroot in 2020**	**Werkelijk in 2020**
7.2 Riolering	2.331.639	2.874.602
1.4 Overhead	674.250	750.715
0.5 Rente	822.600	222.251
0.64 Belastingen overig	158.000	158.000
2.1 Verkeer en vervoer	124.590	124.590
6.3 Inkomensregelingen	180.000	137.675
Btw compensatie	375.000	348.500
Totale kosten	4.666.079	4.616.333
Opbrengst heffingen	4.665.321	4.679.022
Dekkingspercentage	99,98%	101,36%

In 2020 is het positieve resultaat op het product riolering grotendeels toegevoegd aan de voorziening onderhoud riolering. Het per saldo voordelig effect van het jaar 2020 ten opzichte van de begroting is met name het gevolg van lagere kosten op de onderdelen rente, kwijtschelding en btw.

Toeristenbelasting	
Overnachtingen	2,00
Seizoenstandplaatsen	245,00
Jaarstandplaatsen	291,20

Forensenbelasting	
Basistarief	291,20
Opslag	1,12

Hondenbelasting	
1e hond	58,08
2e hond	66,96
3e hond	75,72
4e hond	84,48
5e hond	93,24

Ontwikkeling lokale lastendruk

De provincie Gelderland houdt de jaarlijkse ontwikkeling van de lokale lasten per gemeente bij. Op basis van deze cijfers kan een vergelijking gemaakt worden tussen de lokale lastendruk van naburige gemeenten. In onderstaande overzichten is de lastendruk 2020 van de gemeente Rheden weergegeven in vergelijking tot diverse Gelderse gemeenten. Tevens is de belastingdruk afgezet tegen het Provinciaal gemiddelde.

De gemeentelijke lasten zijn lager dan de lasten in de meeste Gelderse gemeenten en ligt ruim onder het provinciale gemiddelde.

	OZB		afvalstoffenheffing		rioolrechten		totale belastingdruk	
Gemeente	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Provinciaalgemiddelde	**246**	**257**	**79**	**87**	**94**	**97**	**419**	**441**
Arnhem	338	340	99	105	98	105	535	549
Rozendaal	258	257	103	94	93	92	454	443
Lingewaard	242	251	67	91	99	101	407	443
Renkum	224	230	113	123	114	128	450	481
Bronckhorst	205	210	86	108	123	126	414	443
Doetinchem	210	226	100	101	98	99	408	426
Duiven	230	233	72	88	90	98	392	419
Zevenaar	232	243	71	83	87	104	390	430
Doesburg	183	190	114	134	108	109	405	432
Brummen	179	243	66	68	119	118	364	429
Zutphen	212	239	94	106	88	90	395	434
Rheden	**191**	**192**	**83**	**103**	**101**	**107**	**375**	**402**
Westervoort	175	175	94	101	101	104	370	380
Overbetuwe	154	158	83	108	41	47	278	314

Bron: http://ftgelderland.databank.nl/
* De begrotingen van gemeenten dienen voor de provincie als basis voor de publicatie van bovenstaande cijfers. Door amendementen en begrotingsbijstellingen kunnen deze cijfers in enige mate afwijken.

Kwijtscheldingsbeleid

Rheden kent de mogelijkheid tot kwijtschelding van belastingen. Hierbij hanteren we een grens van 100% van de uitkeringsnorm. Kwijtschelding is in 2020 mogelijk voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing (gedeeltelijk). Daarnaast ook voor de leges van een ID-kaart of voor hondenbelasting (gedeeltelijk).

Mensen die één keer kwijtschelding hebben toegekend gekregen, krijgen automatische kwijtschelding indien hun financiële situatie niet is veranderd.

In 2020 is in totaal voor een bedrag van € 354.000 aan kwijtschelding verleend. Dit bedrag is lager dan het begrote bedrag van € 379.000.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Om inzicht te krijgen hoe de gemeente Rheden er financieel voorstaat, is het van belang om inzicht te hebben in de financiële positie en de financiële weerbaarheid (welke mogelijkheden zijn er in financieel moeilijke tijden). Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre wij in staat zijn om mogelijke tegenvallers (de risico's) op te vangen zonder dat de uitvoering van het beleid en het voorzieningenniveau van onze inwoners in gevaar komt.

Met behulp van financiële kengetallen die betrekking hebben op de balans en de begroting kan een beeld worden geschetst van onze financiële positie. Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie.

Standaard normen voor een kengetal bestaan niet, deze zijn in principe vrij te bepalen.
Voor de beoordeling of een kengetal matig of goed is sluiten wij aan bij de richtlijnen van onze provinciale toezichthouder. Het weerstandsvermogen en de kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van onze financiële positie.

Risicoprofiel

Top 8 risico's.

Nr.	Risico	Kans	Financieel gevolg	Aandeel
1	Wegvallen extra middelen Jeugd vanaf 2023	100%	€ 1.600.000	26%
2	Gezien de hoeveelheid bezuinigingsmaatregelen bestaat het risico dat niet alle bezuinigingen (tijdig) worden gerealiseerd	20%	€ 1.200.000	20%
3	De oplopende kosten voor Jeugd door zowel indicaties waarop we geen grip hebben als een toenemende vraag	50%	€ 1.000.000	16%
4	Herverdeling gemeentefonds	50%	€ 750.000	12%
5	Aanvullende bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen i.v.m. een negatief exploitatiesaldo*	50%	€ 500.000	8%
6	Participatiewet. Enerzijds kan er sprake zijn van hogere lasten dan begroot omdat het aantal uitkeringsgerechtigden minder hard daalt dan het landelijke gemiddelde, anderzijds kunnen de inkomsten van het Rijk lager uitvallen.	50%	€ 500.000	8%
7	COVID-19, onvoldoende compensatie	25%	€ 125.000	2%
8	Door nieuwe, vaak meer flexibele, taken i.c.m. een krappe arbeidsmarkt is de huidige personele bezetting vaak niet voldoende	40%	€ 120.000	2%
	Totaal overige kleinere risico's		€ 300.000	5%
	Risicoprofiel 2020		€ 6.095.000	100%

* dit loopt uiteen van een duurder uitvallende aanbesteding van het doelgroepenvervoer tot een aanvullende bijdrage in het exploitatietekort van een gemeenschappelijke regeling.

Toelichting op de kolommen
De kolom "risico" bevat de omschrijvingen van het risico (gebeurtenis) die kan leiden tot een (nadelig) financieel gevolg. De waarschijnlijkheid dat de omschreven risico's zich daadwerkelijk voordoen wordt getoond in de kolom "kans". Voor risico's die zich herhaaldelijk voor kunnen doen, geeft de kans een indicatie van de frequentie waarmee risico's zich voordoen. Deze indicatie van de frequentie van voordoen wordt in onderstaande tabel getoond:

Omschrijving	Percentage
< 1 keer per 10 jaar	10%
1 keer per 5–10 jaar	30%
1 keer per 2-5 jaar	50%
1 keer per 1-2 jaar	70%
> 1 keer per jaar	90%

Via de kolom "financieel gevolg" wordt getoond wat de financiële gevolgen zijn van het zich voordoen van het risico. Dit is de uitkomst van de het maximale ingeschatte financiële effect van een risico x de kans.

De kolom "aandeel" geeft aan welk aandeel het betreffende risico heeft in het totaal van alle mogelijke financiële risico's. Zichtbaar is dat de top 8 risico's 95% uitmaken van het totaal. Voor deze paragraaf merken we het totaalbedrag aan als risicoprofiel.

Ten opzichte van de begroting 2021 heeft er een verschuiving in de risico's plaatsgevonden. Hieronder geven we een nadere toelichting op de top 8.

Extra middelen Jeugd (1) en herverdeling gemeentefonds (4)
Er is door het Rijk nog geen uitsluitsel gegeven over de eventuele extra middelen voor Jeugd, het onderzoek daarnaar loopt nog. Naar verwachting wordt de uitkomst betrokken bij het definitieve besluit over de herverdeling. Wanneer dit besluit wordt genomen is nog niet duidelijk, er is veel te doen over de voorlopige uitkomsten waarbij de volgende aspecten (medio april 2021) in ieder geval een rol spelen:

- de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft veel vragen gesteld aan het ministerie over de verklaring van de voorlopige uitkomsten;
- wanneer die vragen zijn beantwoord zal de ROB pas een advies uitbrengen;
- hierna start de consultatie van de VNG waarbij de VNG nog steeds het standpunt huldigt dat de omvang van het gemeentefonds eerst vergroot moet worden (o.a. meer structurele middelen voor Jeugd) voordat een nieuwe verdeling kan worden doorgevoerd;
- daarnaast wordt een definitief besluit na de vorming van een kabinet, gezien de verkiezingsprogramma's is de samenstelling daarvan ook van invloed op (de groei van) de omvang van het gemeentefonds;
- de herverdeling gaat op z'n vroegst in op 1 januari 2023.

Voor dit risicoprofiel houden we v.w.b. 1 vast aan het toetsingskader van de Provincie: met extra middelen Jeugd mag in de begroting alleen rekening gehouden als hiervoor ook een bedrag in het risicoprofiel is opgenomen.

Voor wat betreft 4 is een inschatting voor dit risicoprofiel lastig te maken. Op basis van de voorlopige uitkomsten is sprake van een nadeel van ongeveer € 2,5 miljoen. Vanaf 2022 hebben we in de meerjarenbegroting al rekening gehouden met € 1,1 miljoen. In dat geval zou het nadeel € 1,5 miljoen bedragen. Echter worden de herverdeeleffecten, via een ingroeimodel, ook beperkt tot € 15 per inwoner per jaar. Los van overige ontwikkelingen met betrekking tot het gemeentefonds bedraagt het nadeel in 2023 daarmee maximaal € 650.000. We hebben in de begroting echter al rekening gehouden met € 1,1 miljoen, effectief doet een financieel risico zich dus pas, beperkt, voor in 2024. Hoewel we uiteraard hopen dat de definitieve verdeling minder

ongunstig uitpakt voor onze gemeente houden we in het risicoprofiel rekening met de voorlopige uitkomst.

Bezuinigingen (2)
Met het vaststellen van de begroting is er tegelijkertijd een groot pakket aan maatregelen en bezuinigingen vastgesteld. Het karakter van de ene maatregel is harder (c.q. eenvoudiger) te realiseren dan andere maatregelen. In totaal gaat het om een pakket maatregelen van ongeveer € 7 miljoen. We hebben hierbij de inschatting gemaakt dat de zachtere maatregelen hiervan ongeveer 20% uitmaken waarbij het risico bestaat dat deze niet (tijdig) worden gerealiseerd.

Een aantal van die zachtere maatregelen is bij de actualiteitenrapportage herzien, waardoor het risico is verkleind. Daarnaast hebben we bij deze jaarrekening vastgesteld dat, financieel, nagenoeg alle maatregelen voor 2020 zijn gerealiseerd. Er zijn echter ook maatregelen die qua bedrag meerjarig oplopen en waarvan het effect ook later wordt verwacht dan wel de omstandigheden wijzigen waardoor het uiteindelijke effect lager uitvalt. Een voorbeeld hiervan zijn de maatregelen bij Jeugd. Die zijn in 2020 niet behaald en vormen dan meerjarig ook een risico.

Jeugd (3)
De kosten van Jeugdzorg overschrijden in 2020 het begrote budget. Zodra het een structureel karakter is, is het een risico voor zowel de bezuinigingen (2) als het budget waarmee in de meerjarenbegroting rekening is gehouden (zie ook programma 2 voor een toelichting op deze overschrijding). Er is een aantal aanvullende beheersingsmaatregen genomen, die hun effect gaan krijgen in de loop van 2021. Hiertoe behoren met name lumpsumafspraken met zorgaanbieders en een overeenkomst voor de Sociale Basis. Daarnaast investeren we in sturingsinformatie om op termijn meer inzicht in de kosten te krijgen en eerder in staat zijn om bij te sturen. Daarbij is het belangrijk te beseffen dat er altijd een restrisico blijft bestaan, omdat onze invloed door autonome ontwikkelingen beperkt is. Die ontwikkelingen kunnen betrekking hebben op aantallen, duur en aard van de zorgbehoefte. Feit blijft dat er sprake is van zorgplicht en als er recht is op zorg dan hebben we die te leveren.

Gemeenschappelijke regelingen (5)
Net zoals veel andere gemeenten, participeren we in verschillende gemeenschappelijke regelingen. Ook gemeenschappelijke regelingen lopen diverse risico's en hebben soms te maken met taakuitbreidingen waarbij ze over het algemeen geen eigen middelen hebben om de financiële effecten daarvan zelf op te vangen. Op basis van de gemeenschappelijke regeling staan de deelnemende gemeenten dan 'aan de lat' voor die effecten. Onder dit risico vallen ook de ontwikkelingen bij de Connectie, waarbij het netto risico voor al onze gemeenschappelijke regelingen is opgenomen. Omdat in de meeste gemeenschappelijke regelingen is opgenomen dat een meerderheid van de stemmen in het algemeen bestuur leidend is, is de invloed op de hoogte van het financieel effect voor onze eigen gemeente beperkt. Dit is een standaard risico.

Participatiewet (6)
Ook dit is een standaard risico. Gemeenten zijn verplicht om bijstandsuitkeringen te verstrekken aan diegene die hiervoor op basis van de Participatiewet voor in aanmerking komt. Gemeenten ontvangen hiervoor een bijdrage uit het zogenaamde BUIG-budget. Dit is een landelijk budget dat 'objectief' wordt verdeeld, dat wil zeggen dat het aandeel van een gemeente in dat macrobudget is gebaseerd op de kans van het aantal bijstandsgerechtigden in een gemeente op basis van een veelheid aan objectieve kenmerken. Afhankelijk van de economische omstandigheden kan het Rijk het macrobudget verhogen of verlagen. Op die bijdrage heeft een gemeente dus geen invloed. Gemeenten hebben alleen invloed op de in- en uitstroom van het aantal bijstandsgerechtigden. Die invloed is echter ook niet maximaal, los van de inspanningen om inwoners bijvoorbeeld door middel van scholing en andere stimuleringsmaatregelen naar werk te begeleiden zijn gemeenten wel afhankelijk van de economische ontwikkeling in de regio ofwel de werkgelegenheid.

COVID-19 (7)

In de jaarrekening hebben we een afzonderlijke paragraaf opgenomen over de financiële effecten van COVID-19. Voor 2020 zien we dat het Rijk het grootste deel van de extra kosten die hiervoor ontstaan afdekt. Voor een aantal onderdelen, met name inkomstenderving en extra inzet van eigen (in te huren) personeel, lijkt de vergoeding iets achter te blijven. Echter gaat het hier deel ook om voorschotten, bijvoorbeeld bij toeristenbelasting en sport. Over het geheel genomen lijken die directe effecten dus te overzien.

De indirecte effecten zijn een stuk lastiger in te schatten, het is ook onbekend hoelang de maatregelen nog van kracht blijven en wanneer de samenleving en economie weer terug kunnen naar normaal en wat de effecten zijn wanneer de steunmaatregelen, voor met name bedrijven, wegvallen. Financieel gezien zou de gemeente getroffen kunnen worden door bijvoorbeeld een hoger aantal bijstandsgerechtigden, alhoewel het Rijk daar het macrobudget (zie 6) al voor verhoogd heeft.

Daarnaast is voor veel ondernemers uitstel van betaling van gemeentelijke belastingen mogelijk, zijn zij uiteindelijk in staat aan die verplichtingen te voldoen. Een risico, op langere termijn, is wellicht de omvang van het gemeentefonds. Hoe langer het Rijk de steunmaatregelen moet volhouden hoe hoger de staatsschuld oploopt. Wanneer deze uiteindelijk te hoog is opgelopen en de methode van voeding van het gemeentefonds niet verandert gaan gemeenten weer mee de trap af als het Rijk moet gaan bezuinigen. In tegenstelling tot de laatste economische crisis is het geluid in Den Haag nu echter dat we 'ons uit de crisis moeten investeren'. Al met al maakt dit het ontzettend lastig een goede inschatting voor het risicoprofiel te maken.

Arbeidsmarkt (8)
We zien de afgelopen jaren al sterk dat het lastig is om voor sommige functies nieuwe medewerkers aan te trekken die over de juiste kennis en vaardigheden beschikken om samen met de zittende collega's de steeds grotere uitdagingen aan te pakken. Dat heeft effect op salarisschaal doe we soms moeten bieden waarmee in de zogenaamde toegestane formatie geen rekening is gehouden. Ook de budgetten voor een (duurdere) flexibele schil die soms noodzakelijk is, zijn de laatste jaren stevig afgeroomd. In 2019 was o.a. hierdoor sprake van een overschrijding van de totale loonsom (vast en inhuur) van € 1 miljoen. In 2020 is hierop strakker gestuurd waardoor er sprake is van een heel geringe overschrijding. Ondanks deze beheersingsmaatregelen blijft er een restrisico bestaan.

Beheersmaatregelen
Bij het vaststellen van de jaarrekening 2019 heeft u ons gevraagd in deze paragraaf meer aandacht te besteden aan de manier waarop de risico's door het jaar heen beheerst zijn.

Uit de beschrijving van de risico's kunt u opmaken dat deze risico's grotendeels door ons niet te beheersen zijn omdat ze buiten onze invloedssfeer liggen, dat geldt vooral voor de risico's 1, 4, 5 en 7. Voor de andere risico's geldt dat we wel degelijk sturen op die onderdelen waar we wel invloed op hebben, dat is echter nog geen garantie dat deze zich niet voor zullen doen. Wanneer daarvan sprake is benoemen we dit ook actief in het programma waar het risico zich voor heeft gedaan (bijvoorbeeld programma 2 ten aanzien van Jeugd).

Daarnaast hebben we in de paragraaf Bedrijfsvoering een meer algemene paragraaf over risicomanagement opgenomen.

Weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit kan op verschillende manieren worden bepaald. Feitelijk komen alle budgetten, ook vrije reserves of bestemmingsreserves waarvan de bestemming nog gewijzigd kan worden, in aanmerking voor de bepaling van de weerstandscapaciteit. Om praktische redenen

worden in deze paragraaf alleen de (nog) niet geoormerkte budgetten meegenomen voor de bepaling van de weerstandscapaciteit, deze ziet er daarmee als volgt uit:

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Dekkingen	**Omvang**
Risicoreserve (stand jaarrekening 2020)	€ 3.293.210
Algemene reserve (stand jaarrekening 2020)	€ 9.118.370
Resultaat 2020, na bestemming, tlv algemene reserve	€ -920.827
Incidentele begrotingsruimte	€ 25.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 11.515.753

De standen van de algemene en de risicoreserve betreffen de saldi zoals in deze jaarrekening opgenomen conform het overzicht reserves. We houden bij het bepalen van de weerstandscapaciteit al rekening met het voorstel om een aantal niet bestede budgetten over te hevelen naar 2021. Hierdoor komt er per saldo € 921K ten laste van de algemene reserve waarmee de weerstandscapaciteit uitkomt op € 11,5 miljoen. Dit is hoger dan in de meeste recente herziening van de weerstandscapaciteit (begroting 2021) omdat daarin, op basis van de bijgestelde begroting 2020, nog rekening werd gehouden met een tekort van € 2 miljoen. Dat valt dus lager uit.

Algemene reserve
De algemene reserve is meegeteld omdat hierop geen nadere verplichtingen rusten. Die verplichtingen zijn afgedekt via de bestemmingsreserve "te besteden gemeentelijke budgetten" en de overige bestemmingsreserves. Om die reden komt ook de (vrij te besteden) algemene reserve in aanmerking voor de berekening van de weerstandscapaciteit.

Onbenutte belastingcapaciteit
Bestaand beleid is dat er bij afval en riool al naar 100% kostendekkendheid wordt gestreefd, ten aanzien van de onbenutte belastingcapaciteit gaat het dan vooral over de OZB. Ondanks dat er bij actualiteitenrapportage 2021-2024 besloten is tot een OZB-verhoging met 5%, geldt hiervoor in principe als uitgangspunt dat maximaal de inflatiecorrectie wordt gehanteerd. Om die redenen wordt de onbenutte belastingcapaciteit voortaan bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing gelaten omdat deze door dat uitgangspunt momenteel feitelijk niet aanwezig is.

Voor de hoogte van de OZB geldt overigens ook geen voorgeschreven norm, behalve bij een eventuele “artikel 12-aanvraag”, dan geldt een normtarief voor de OZB als één van de toelatingseisen. In dat geval dient een gemeente minimaal 20% meer OZB te heffen dan het landelijk gemiddelde. Op basis van die norm bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit voor de gemeente Rheden ongeveer € 2 miljoen. De verwachting is overigens dat de onbenutte belastingcapaciteit toeneemt. Bij de nieuwe verdeling van het gemeentefonds gaat het Rijk er namelijk vanuit dat gemeenten een groter deel van inkomsten via OZB heffen, de korting in het gemeentefonds op basis van de WOZ-waarde neemt namelijk toe.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen het risicoprofiel en de weerstandscapaciteit en wordt uitgedrukt in de weerstandsratio.

Weerstandratio	jaarrekening 2019	jaarrekening 2020
Totale weerstandscapaciteit	€ 13.636.580	€ 11.515.753
Risicoprofiel	€ 6.125.000	€ 6.095.000
Weerstandsratio:	2,2	1,9

Weerstandsratio
Voor een nadere duiding van de ratio kan onderstaande normtabel worden gehanteerd.

Weerstandsratio	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Conclusie
Het risicoprofiel is ten opzichte van de begroting 2021 (laatste herziening) licht gestegen met in totaal € 100K. Hier staat tegenover dat het weerstandsvermogen ook is gestegen. Dat komt doordat, zoals eerder gesteld, het verwachte tekort over 2020 lager uitvalt.
De weerstandsratio stijgt hierdoor van 1,8 (stand begroting 2021) naar 1,9. Hoewel nog steeds (ruim) voldoende, is die geringe stijging onvoldoende om ook de solvabiliteit al op het gewenste niveau te brengen. Van belang daarvoor blijft dat we de maatregelen vanuit Rheden Financieel Stabiel realiseren en daarmee ook de komende jaren rekeningsoverschotten creëren.

Kengetallen

De financiële positie van de gemeente is onder meer te beoordelen aan de hand van een aantal financiële kengetallen. Om ook de vergelijkbaarheid tussen gemeente te bevorderen zijn er met ingang van 2015 door het BBV een vijftal voorgeschreven. De betreffende kengetallen zijn hieronder opgenomen en nader toegelicht.

Kengetallen:	Rekening 2019	Begroting 2020	Rekening 2020	Cat.
Netto schuldquote	81%	91%	68%	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	77%	89%	65%	A
Solvabiliteitsratio	20%	14%	19%	C
Structurele exploitatieruimte	-6,64%	-3,39%	0,16%	B
Grondexploitatie	0,57%	0,00%	0,29%	A
Belastingcapaciteit	90%	90%	90%	A

Toelichting
Netto schuldquote en Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 90% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog (oranje). Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan

bevindt de gemeente in de gevarenzone (rood). Het bestuur moet er werk van maken om de schuld te verlagen. (Bron: VNG -website).

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio wordt berekend door het totale eigen vermogen te delen door het totaal van de passiva.

De structurele exploitatieruimte dient om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een percentage van 0% betekent een sluitende begroting, een positief percentage wil zeggen dat er begrotingsruimte is. Feitelijk biedt het financieel meerjarig perspectief bij de begroting een betere indicatie.

Het kengetal grondexploitatie kan een grote invloed op de financiële positie van een gemeente hebben (zowel positief als negatief). Dit kengetal geeft een indicatie van het relatieve belang van de grondexploitatie. Het percentage is de waarde van bouwgronden in relatie tot de totale baten exclusief de reserves. De jaarlijkse actualisatie van de grondexploitatie geeft overigens een concreter beeld van het verwachte verloop van grondexploitaties.

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen kan worden gerelateerd aan de totale woonlasten. De woonlasten worden bepaald aan de hand van de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde. Overigens zegt dit percentage niets over de feitelijke onbenutte belastingcapaciteit, dat is immers een politieke keuze (zie ook de passage hierover bij de weerstandscapaciteit op de vorige pagina's).

Beoordeling van de kengetallen
Net zoals bij de bepaling van de weerstandscapaciteit gelden er ook voor deze kengetallen geen harde voorgeschreven normen. Door de Provincie Gelderland is wel een indeling in drie categorieën opgegeven als richtinggevend voor de beoordeling. Aan de categorieën wordt in principe geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf dient plaats te vinden. Wel kan er worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet alles, de kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden bezien. In onderstaande tabellen is een en ander weergegeven.

Handreiking beoordeling	Categorie A (minst risicovol)	Categorie B	Categorie C (meest risicovol)
Netto schuldquote	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 - 50 %	< 20 %
Structurele exploitatieruimte	BEGR en MJB > 0 %	BEGR of MJB > 0 %	BEGR én MJB < 0 %
Grondexploitatie	< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
Belastingcapaciteit	< 95 %	95 - 105 %	> 105 %

Conclusie
De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn, ook op basis van het bestaande beleid, redelijk stabiel en vallen in categorie A.

De netto schuldquote heeft zich, als gevolg van afname van de omvang vaste en vlottende schulden, in 2020 positief ontwikkeld en blijft in categorie A.

De solvabiliteitsratio is op basis op van de rekeningcijfers op 31-12-2020 verslechterd ten opzichte van de rekening 2019, maar iets verbeterd ten opzichte van de begroting 2020. De score is lager dan 20% en valt daarmee in categorie C (meest risicovol). De komende jaren zullen onze inspanningen erop gericht moeten zijn om het weerstandsvermogen te vergroten en daarmee ook onze solvabiliteitspositie te verbeteren.

Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding
De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor het beheer van de openbare ruimte. De openbare ruimte bestaat uit een aantal kapitaalgoederen (wegen, riolering, groen, openbare verlichting, speelvoorzieningen en gebouwen) welke dienen te worden onderhouden om de continuïteit te kunnen waarborgen.

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in het beleidskader en de financiële consequenties van het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Het onderhouden van kapitaalgoederen legt een grote claim op de begroting. Transparantie ten aanzien van de uitvoering en risico's is derhalve van groot belang. Het onderhoud van de diverse vakgroepen zal de komende jaren zoveel mogelijk in samenhang met de diverse projecten worden uitgevoerd in integrale projecten. Daarnaast zal aan assetmanagement verder vorm en inhoud worden gegeven.

Wettelijke eisen en informatievoorziening
In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de bepalingen opgenomen waaraan de verslaglegging inzake het onderhoud kapitaalgoederen moet voldoen. In de 'financiële verordening gemeente Rheden' zijn eveneens bepalingen opgenomen. Ter informatie zijn hieronder de bepalingen van de BBV en de 'financiële verordening gemeente Rheden' opgenomen die de inhoud van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bepalen. In de uitwerking van deze paragraaf zijn deze bepalingen als uitgangspunt gehanteerd.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Artikel 12
De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat tenminste de volgende kapitaalgoederen:
- Riolering en Water;
- Wegen;
- Openbare Verlichting;
- Gebouwen;
- Groen.

Van de kapitaalgoederen, bedoeld in het eerste lid, wordt aangegeven:
- Het beleidskader;
- De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- De vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Financiële verordening gemeente Rheden
Artikel 18, lid 4
Bij de begroting en het jaarverslag doet het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verslag over:
- de beschikbare nota's en de beleidsuitgangspunten betreffende het onderhoud van de kapitaalgoederen;
- de hieruit voortvloeiende financiële consequenties;
- de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Lid 1, 2 en 3 van artikel 18 hebben betrekking op de diverse beleidsnota's voor het onderhoud van de openbare ruimte. In deze paragraaf zal inzicht worden verschaft in de planning van het verschijnen van de geactualiseerde beleidsnota's inzake het onderhoud van de kapitaalgoederen.

Openbare Ruimte

In 2018 heeft de Raad het Watertakenplan vastgesteld. Het afvalwatertakenplan (voorheen GRP) 2018 t/m 2022 is samen met de partners gemeente Bronkhorst, Doesburg en Rheden en het Waterschap Rijn en IJssel opgesteld

In het watertakenplan hebben gemeenten en het Waterschap een gezamenlijke visie opgesteld en uitgewerkt voor de riolering en zuivering: Het Watertakenplan Olburgen beschrijft het beleid en planning voor de periode 2018 t/m 2022. De drie gemeente en het Waterschap werken samen om hun inspanning op elkaar af te stemmen, van elkaar te leren gezamenlijke projecten te ondernemen. Zodoende kunnen we effectiever en efficiënter werken.

De taken die binnen een integrale planning op elkaar afgestemd worden zijn: rioleringswerkzaamheden, weg- en groenonderhoud, openbare verlichting, verkeersveiligheid, woningbouwplannen en het aanbrengen van voorzieningen voor mindervaliden en slechtzienden.

De werkzaamheden voortkomend uit het Watertakenplan en woningbouwplannen zijn leidend Het betreft hier werken waar een wettelijke termijn aan gesteld is, waar politiek een duidelijke prioriteit ligt of waar veiligheidsaspecten mee gemoeid zijn.

Integrale uitvoering betekent per definitie dat bepaalde werkzaamheden vervroegd of vertraagd worden uitgevoerd ten opzichte van de optimale technische en financiële planning van de afzonderlijke disciplines. Op termijn (cyclische onderhoudsperiode) nivelleert echter dit verschil. Een integrale planning ("werk met werk maken") heeft uit financieel en maatschappelijk oogpunt de voorkeur.

In 2020 is de Beheernota Openbare Ruimte en de actualiteitenrapportage vastgesteld. Aansluitend hierop worden de beheerplannen vernieuwd.

Hieronder wordt per onderwerp ingegaan op kerncijfers, het beleidskader en ontwikkelingen.

Riolering en water

Riolering en water Kerncijfers

Kerncijfers:	Begroting	Rekening
Vrijverval	243.279 m1	243.436 m1
Infiltratieriool	20.637 m1	20.516 m1
Persleiding	35.976 m1	35.976 m1

KADERS
Uw raad heeft in januari 2018 het Watertakenplan Olburgen vastgesteld. In dit Watertakenplan is het meerjarenplan en de financiële onderbouwing is vastgesteld.

Financiële consequenties
In onderstaand overzicht is een vergelijking gemaakt tussen de begrote en werkelijke kosten en baten die verband houden met riolering.

Watertakenplan 2020	Begroting 2020	Werkelijk 2020	Verschil
Baten			
Baten rioolheffing	4.680.965	4.679.023	-1.942
Kwijtschelding rioolheffing	-180.000	-137.675	42.325
Per saldo inkomsten	**4.500.965**	**4.541.348**	**40.383**

Lasten:			
Rente	-822.600	-222.251	600.349
Afschrijving	-823.692	-826.957	-3.265
Totaal rente en afschrijving	-1.646.292	-1.049.208	597.084
Exploitatie werkzaamheden	-2.464.787	-3.167.612	-702.825
Totaal lasten	**-4.111.079**	**-4.216.820**	**-105.741**
Btw compensatie	-375.000	-348.500	26.500
Overig	0	0	0
Per saldo mutatie	**14.886**	**-23.972**	**-38.858**

Wegen

Kerncijfers	
Asfalt	1.228.290 m²
Elementen	1.340.421 m²
Beton	93.564 m²
Overig	50.192 m²

KADERS
In 2020 is de nieuwe Beheernota Openbare Ruimte en de actualiteitenrapportage vastgesteld. Hierin zijn de ambitieniveaus vastgesteld, de budgetten en de wettelijke kaders opgenomen.

Op basis van inspecties, genoemd totaaloverzicht en de landelijke CROW-norm wordt per jaar een jaarprogramma vastgesteld en uitgevoerd.

De gemeente wil een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte realiseren binnen haar kernen. In dit kader is het begrip Integraal Beheer Openbare Ruimte van belang. Dit betekent dat zowel de technische kwaliteit als de belevingskwaliteit van wegen, straatverlichting, groen en speelvoorzieningen op elkaar zijn afgestemd.

Verloop reserve Beheerplan onderhoud wegen	
Saldo 1-1-2020	1.114.361
Onttrekking 2020	38.439
Toevoeging 2020	750.000
Saldo 31-12-2020	1.825.922

2020 is vooral gebruikt als voorbereiding voor de werkzaamheden in 2021/2022. In 2021/2022 staan er een aantal doorgaande wegen op de planning om te vervangen. In 2020 is er €1.500.000 niet besteed. Voor de werkzaamheden in 2021/2022 is er meer budget nodig dan begroot. het overschot van 2020 gaan we daar deels voor inzetten.
Deels is er sprake van onderhoud €750.000,- dit voegen we toe aan de reserve wegen. De andere helft betreft een investering die in 2021/2022 gepland staat. Daardoor vallen de kapitaallasten vanaf 2022 ca. €11.500,- per jaar hoger uit. Aangezien we dit deel als investering gaan inzetten valt € 750.000 eenmalig in 2020 vrij. Dit eenmalige voordeel is mede het gevolg van een wijziging in de BBV-voorschriften met betrekking tot het (moeten) activeren van maatschappelijke investeringen.

In de ‘Actualiteitenrapportage 2021 (pagina 17)’ is deze wijziging van de voorschriften al nader toegelicht.

Openbare Verlichting

Kerncijfers:	Rekening	Begroting
Lichtmasten	7.781	7.064
Armaturen	7.406	7.406
Lichtbronnen	7.456	7.456

Kaders:
De huidige kaders zijn in 2011 vastgesteld. 2020 is gebruikt om nieuwe kaders op te stellen welke in 2021 zullen worden voorgelegd aan de gemeenteraad en na vaststelling worden aanbesteed.

Risico’s:
Door het uitvoeren van de grootschalige vervanging zijn de risico’s teruggebracht naar het geringe niveau van een defecte lamp. Wel zien we meer en meer dat het (verouderde) net van Liander storingen veroorzaakt waardoor het lijkt als of de verlichting stuk is maar de oorzaak in het net moet worden gezocht. Het oplossen van deze storingen kosten vaak veel tijd en zijn we als gemeente erg afhankelijk van Liander.

In 2020 zijn we in gesprek gegaan met Liander. Dit heeft geresulteerd in een betere samenwerking. Hierdoor worden storingen eerder opgepakt en onderzocht waar de oorzaak zit.

Verloop reserve vervanging straatverlichting	
Saldo 1-1-2020	283.818
Onttrekking 2020	115.238
Saldo 31-12-2020	168.580

Groen en spelen

Kerncijfers:	Begroting	Rekening
Kerncijfers beplanting en gazons	151 ha	153 ha
Bomen	13.004 st	13.159 st
Speelplaatsen/speeltoestellen	90 st / 412 st	95 st / 436 st

In 2020 is de nieuwe Beheernota Openbare Ruimte en de actualiteitenrapportage vastgesteld. Hierin zijn de ambitieniveaus vastgesteld, de budgetten en de wettelijke kaders opgenomen.

De gemeente wil een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte realiseren binnen haar kernen. In dit kader is het begrip Integraal Beheer Openbare Ruimte van belang. Dit betekent dat zowel de technische kwaliteit als de belevingskwaliteit van wegen, straatverlichting, groen en speelvoorzieningen op elkaar zijn afgestemd.

Financiële consequenties

Spelen

Voor het budget spelen is een reserve ingesteld.

Verloop reserve Spelen	
Saldo 1-1-2020	376.726
Toevoeging 2020	19.581
Saldo 31-12-2020	396.307

Groenonderhoud
Voor het groenonderhoud is geen voorziening of reserve ingesteld. Groenonderhoud wordt verantwoord binnen de exploitatie. In 2020 is het onderhoud niet binnen de begroting uitgevoerd.

Exploitatie 2020	Begroot 2020	Werkelijk 2020	Verschil 2020
Onderhoud groen	959.977	993.587	-33.610

Bewoners en projecten
Bewoners worden betrokken in de voorbereiding van (groene) uitvoeringsplannen. Bewoners kunnen hun verantwoordelijkheid nemen om een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid in de straat door een stuk groen, afvalbak of bank te adopteren. Deze manier van werken leid nog steeds tot betrokken en enthousiaste bewoners. Daarbij is er nu de mogelijkheid om met de Ik Buurt Mee vouchers een extra bijdrage te leveren aan de leefbaarheid.

Kerncijfers:	31-12-2019	31-12-2020
Groenadopties	20.937 m2	23.398 m2
Afvalbak adoptie	140 st	150 st
Adoptie plantsoenbanken	20 st	28 st

Gebouwen

Rhedens Vastgoedkader
'Gemeente Rheden heeft vastgoed in bezit om haar beleidsdoelstellingen te realiseren'; dit is het belangrijkste uitgangspunt van het Rhedens Vastgoedkader dat in 2019 is vastgesteld. In dit kader zijn uitgangspunten vastgesteld voor wat betreft het onderhoud, de financiële verantwoording en het beheer van het vastgoed. Hieronder het vastgoed dat in beheer is.

Naam	Adres	Plaats
Beleidsvolgend vastgoed		
Sport		
De Dumpel	Gruttostraat 14	Velp
De Hangmat	IJsselsingel 7	Rheden
Theothorne	Ericaplein 3	Dieren
Openluchtbad Rheden	IJsselsingel 11	Rheden
Gymzaal Huijgenslaan	Huygenslaan 44	Dieren
Gymzaal Bloemershof	Burgemeester Bloemersstraat 3	Dieren
Gymzaal Jan Luijkenlaan	Jan Luijkenlaan 2a	Velp
IJsselsingel 95 Rheden (WIK)	IJsselsingel 95	Rheden

Kleedkamer De Pinkenberg (DVOV)	De Pinkenberg 5a	Rozendaal
Admiraal Helfrichlaan 97a	Admiraal Helfrichlaan 97a	Dieren
Dorspshuizen		
De Oase	Ericaplein 1	Dieren
Het Kasteel (dorpshuis De Poort)	Heeckerensstraat 201	Velp
Nieuw Bergstein (dorpshuis Ellecom)	Binnenweg 40a	Ellecom
Van Voorthuijsenschool (Inloophuis 't Trefpunt)	Schoolstraat 12	Velp
Cultuur		
De Bundel (Bibliotheek)	Ericaplein 5	Dieren
Openluchttheater de Pinkenberg	Kluizenaarsweg 4	Rozendaal
Scouting De Olmen	Beekhuizenseweg 73a	Velp
Scouting De Markesteen	Bovenallee 3 - 5	Velp
Brandweer		
Brandweer Velp	Noorder Parallelweg 21	Velp
Brandweer Rheden	Worth Rhedenseweg 66	Rheden
Onderwijs		
De Kroeseboom	Haverweg 16	Rheden
Koningin Emmaschool	Hogestraat 31	Dieren
Parkeren/ verkeer		
Parkeergarage Dieren	Harderwijkerweg 2	Dieren
Veerinstallatie	Aan 't Veer 1	Dieren
Cultureel erfgoed		
Muziektent Spankeren	Kerkplantsoen 2	Spankeren
Muziektent Laag Soeren	Bosrichterlaan 1	Laag-Soeren
Muziektent Velp	Overbeeklaan 7	Velp
Muziektent Ellecom	Binnenweg 40c	Ellecom
Muziektent Rheden	Havelandseweg 90	Rheden
Gemaal de Volharding	Lathumseveerweg 2	Velp
Dorpspomp Velp	Kerkstraat zn	Velp
Dorpspomp Rheden	Dorpsstraat ong.	Rheden
Poort Overbeek	Overbeeklaan ong.	Velp
Emmapiramide	Kluizenaarsweg ong.	Rozendaal
Kerk De Oude Jan	Kerkstraat 56	Velp
Hervormde kerk Rheden	Dorpsstraat 51	Rheden
Hervormde kerk Ellecom	De Friedhof 6	Ellecom
Hervormde kerk Spankeren	Kerkweg 2	Spankeren
Priessnitzmonument	Priesnitzlaan 25	Laag-Soeren
Eigen huisvesting		
Begraafplaats Heiderust	Lentsesteeg 21a	Rheden
Begraafplaats Harderwijkerweg	Harderwijkerweg 3 nabij	Dieren
Begraafplaats Imboslaan	Imboslaan 63	Dieren
Israëlische Begraafplaats	Bernard Zweerslaan 1	Dieren
Gemeentewerf Biljoen	Biljoen 8-10	Velp
Gemeentewerf Dieren	Meidoornlaan 2	Dieren

Gemeentehuis	Hoofdstraat 3	De Steeg
Vastgoed in grondexploitaties		
Woning Harderwijkerweg 4 (verkocht 2020)	Harderwijkerweg 4	Dieren
Woning Harderwijkerweg 6 (verkocht 2020)	Harderwijkerweg 6	Dieren
Overig vastgoed		
Den Heuvel 32	Den Heuvel 32	Velp
Koepel De Kaap	Beekhuizenseweg 2	Rheden
Tellegenlaan 2	Tellegenlaan 2	Dieren
Woonwagen standplaats	Van Aldenburglaan 38	De Steeg
Woonwagen standplaats	Van Aldenburglaan 40	De Steeg
Bedrijfsruimte Spoorstraat 50/50-a	Spoorstraat 50	Dieren
Spoorstraat 46	Spoorstraat 46	Dieren
Bedrijfshal Spankerenseweg 58a	Spankerenseweg 58a	Dieren
Stationsplein 32	Stationsplein 32	Dieren
De Pinkenberg 1	De Pinkenberg 1	Rozendaal
Kinderboerderij	Brinkweg nabij 1	Rheden
Trafo Trollybus Zutphensestraatweg	Zutphensestraatweg 7-a	Velp
Dr. Van der Feltzlaan 19b	Dr. Van Der Feltzlaan 19b	Velp
Woning Jan Luijkenlaan	Jan Luijkenlaan 2	Velp
Woning De Pinkenberg 5	De Pinkenberg 5	Rozendaal
Woning IJsselsingel 89	IJsselsingel 89	Rheden
Woning Heiderust Lentsesteeg 21	Lentsesteeg 21	Rheden
Woning Spoorstraat 48	Spoorstraat 48	Dieren
Woning Admiraal Helfrichlaan 97	Admiraal Helfrichlaan 97	Dieren
Woning Kappersweg 1	Kappersweg 1	Spankeren
Paviljoen Stationsplein	Stationsplein zn	Dieren
Fietsenstalling Stationsplein	Stationsplein zn	Dieren

Bovenstaande overzicht toont de gebouwen die volledig in eigendom zijn bij Gemeente Rheden.

Voorziening Onderhoud Vastgoed
In 2020 is (conform besluitvorming bij de jaarstukken 2019) de reserve SBO Gebouwen omgezet in een voorziening. in het vierde kwartaal van 2020 zijn de meerjarenonderhoudsplannen van het vastgoed vastgesteld door het College.

Onderhoudstrategie
De onderhoudsstrategie van gemeente Rheden is er op gericht het gemeentelijke vastgoed in een goede staat van onderhoud te houden, waar mogelijk de markt in te zetten, zelf het stuur in handen te houden en rechtmatig te zijn in opdrachtverstrekkingen. Het vastgoed in een goede staat van onderhoud houden doen we door het vastgoed te onderhouden op basis van een op de NEN 2767 gebaseerd onderhoudsplan. Deze onderhoudsplannen zijn in 2019 opgesteld. Met deze gegevens is het onderhoud langjarig aanbesteed in 2020. De onderhoudswerkzaamheden voor 2020 en 2021 worden in 2021 uitgevoerd.

Verloop reserve SBO gebouwen	
Saldo 1-1-2020	1.160.067
Toevoeging 2020	30.524
Onttrekking	217.218
Saldo 31-12-2020	973.383

Verloop reserve onderhoud gebouwen	
Saldo 1-1-2020	655.843
Onttrekking	0
Saldo 31-12-2020	655.843

Verloop voorziening gebouwen	
Saldo 1-1-2020	0
Toevoeging 2020	883.549
Onttrekking	573.955
Saldo 31-12-2020	309.594

Financiering

Treasury is het besturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden, het te allen tijde zorgen voor voldoende liquide middelen, waarbij een tijdelijk overschot tegen een zo hoog mogelijk rendement wordt belegd en het daarbij afdekken van met name rente- en kredietrisico's.

De financieringsparagraaf bevat volgens het BBV de beleidsvoornemens voor het risicobeheer van de financieringsportefeuille. We geven daarom in deze paragraaf een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de gemeente.
De financieringsparagraaf gaat daarnaast in op de eisen die de Wet Fido stelt. Dat wil zeggen dat de uitvoering van de financieringsfunctie uitsluitend de publieke taak dient, dat het beheer prudent is en dat aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm is voldaan.
Tenslotte besteden we in deze paragraaf ook aandacht aan de financieringspositie.

Risicobeheer treasuryfunctie

In deze paragraaf geven we een analyse van de risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie. We onderscheiden daarbij renterisico's en kredietrisico's.

Voor het renterisico, wordt door middel van een normering een goede spreiding van renteaanpassingen binnen de leningenportefeuille bevorderd. Het doel hiervan is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten welke consequenties kunnen hebben voor de financiële positie. Aldus bevordert de Wet Fido een solide financieringswijze bij openbare lichamen.

Kredietrisico's worden beperkt door de eisen die de Wet Fido stelt aan tegenpartijen en producten op de geld- en kapitaalmarkten. Tegenpartijen dienen over een minimale kredietwaardigheid te beschikken in de A-categorie. Tevens dienen financiële producten de garantie te bevatten dat aan het einde van de looptijd de hoofdsom nog intact is.

Renterisico vlottende schuld (kasgeldlimiet)
Dit instrument dient om de omvang van de kortlopende financieringsmiddelen te kunnen bewaken. De kasgeld- limiet is een percentage van de omzet van de gemeente dat de ruimte voor korte financiering aangeeft. De limiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar (vlottende schuld) en bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van de lasten (exclusief stortingen in reserves). Wanneer de vlottende schuld dit percentage van 8,5% overschrijdt moet een deel van de vlottende schuld worden omgezet naar vaste (langlopende) schuld. Daarnaast kan een overschrijding leiden tot een strenger toezichtregime.

Op basis van de primitieve begroting 2020 (€ 121.470.000) bedraagt de kasgeldlimiet van de gemeente Rheden € 10.325.000. Door de lage rente is in 2020 zoveel mogelijk gebruikt gemaakt van kasgeldleningen ter financiering van liquiditeitstekorten. Dit heeft een voordelig effect op de rentelasten.

Berekening *(bedragen x € 1.000)*	**2020**
1. Toegestane kasgeldlimiet (8.5% * 121.470)	10.325
2. Vlottende schuld	
- opgenomen gelden korter dan 1 jaar	9.000
- schuld in rekening courant	0
3. Vlottende middelen	
- contanten in kas	15
- Te goeden in rekening courant	967

4. Toets kasgeldlimiet	
Totaal netto-vlottende schuld (2-3)	8.018
Toegestane kasgeldlimiet	10.325
Ruimte (+)/overschrijding (-) kasgeldlimiet (4 - 3)	2.307

Conclusie: er is ruim voldaan aan de kasgeldlimiet.

Renterisico vaste schuld (renterisiconorm)
De renterisiconorm heeft betrekking op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar (vaste schuld). Het doel hiervan is om tot een zodanige opbouw van de leningportefeuille te komen, dat het renterisico in een bepaald jaar als gevolg van renteaanpassingen en herfinanciering van leningen wordt beperkt. Indien een leningportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn gespreid. On- gewenste financiële gevolgen van rentewijzigingen worden hierdoor beperkt. De norm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Berekening *(bedragen x.€ 1.000)*	**2020**
1 Renteherzieningen	0
2 Aflossingen	0
3 Renterisico (1 + 2)	**0**
4a Begrotingstotaal (primitief 2020)	121.470
4b Percentage conform ministeriele regeling	20%
4 Renterisiconorm (4a x 4b)	**24.294**
5 Ruimte (+)/overschrijding (-) renterisiconorm (4 - 3)	**24.294**

Conclusie: er is ruim voldaan aan de renterisiconorm.

In 2020 zijn er geen langlopend leningen aangetrokken. Wel zal naar verwachting in 2021 het noodzakelijk zijn om extra langlopende middelen aan te trekken voor de financiering van de tekorten in de exploitatie en de investeringen.

Kredietrisico's
Kredietrisico's kunnen zich op twee manieren manifesteren. Ten eerste is er het risico dat de gemeente loopt over verstrekte leningen en beleggingen. Ten tweede is er sprake van indirecte kredietrisico's bij verstrekte gemeentegaranties (ook wel borgstellingen genoemd).

Kredietrisico op leningen en beleggingen
De gemeente Rheden heeft uit hoofde van haar publieke taak leningen verstrekt en in deelnemingen geïnvesteerd. In het hierna volgende overzicht zijn de uitgezette gelden vermeld.

Kredietrisico op verstrekte gelden aan derden

Uitzettingen	**2020**	**%**
Uit hoofde van publieke taak:		
1 Deelnemingen	608.767	12,0
2 Overige leningen	4.472.999	88,0
Totaal	5.081.767	100,0

Ad 1. Onderstaand de specificatie van de deelnemingen.

Omschrijving	Deelnemingen
Aandelen BNG	424.207
Aandelen Alliander	184.560
Totaal	608.767

Genoemde deelnemingen worden uit hoofde van de uitvoering van de publieke taak aangehouden. Over het aandelenbezit wordt koersrisico gelopen maar dit risico is minimaal. De aandelen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Deze waardering is lager dan wanneer de waarde bepaald zou worden door vraag en aanbod op de beurs.

Ad 2. De overige leningen betreffen verstrekte leningen aan SVN (starterslening, duurzaamheidslening en blijverslening) en een achtergestelde lening Alliander.

Kredietrisico ten aanzien van gemeentegaranties (borgstellingen)
De gemeente Rheden kan jegens geldgevers borg staan voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken die activiteiten verzorgen welke in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak. Ultimo 2020 heeft de gemeente geen garanties afgegeven.

Waarborgfonds sociale woningbouw (wsw)
De gemeente Rheden neemt deel in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en staat in dit kader, door middel van een achtervangovereenkomst, garant voor € 187 miljoen aan leningen die zijn verstrekt aan woningcorporaties.
Het garant staan door middel van achtervangovereenkomst houdt in dat in eerste instantie het WSW wordt aan- gesproken indien de geldnemer niet aan zijn verplichtingen voldoet. Pas als het risicovermogen van het WSW onder een bepaald minimum komt, worden de deelnemende gemeenten verplicht om een renteloze lening te verstrekken. De gemeente loopt dus eigenlijk alleen een renterisico.
Gezien de vermogenspositie van het WSW, de goede controle en toetsing door dit fonds en de spreiding van het risico over de deelnemende gemeenten is dit als een laag risico te kwalificeren.

Beleid inzake financiering en financieringspositie

Solvabiliteit
Een oordeel over de vermogenspositie kan worden gevormd met behulp van de solvabiliteitsratio. Solvabiliteit is de mate waarin een instelling in staat is om aan haar korte en lange termijn-verplichtingen te voldoen. Deze maatstaf wordt bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen (reserves) en het totale vermogen (eigen- en vreemd vermogen)

Omschrijving *(bedragen x € 1.000)*	Boekwaarde per 1 januari 2020	Boekwaarde per 31 december 2020
Eigen vermogen	26.918	25.611
Totaal vermogen	134.316	137.362
Ratio (ev/vv)	20%	19%

De solvabiliteitsratio is gedaald met 1% ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit komt vooral door een lager Eigen Vermogen per 31-12-2020. Door deze daling is de solvabiliteitsratio op het niveau gekomen dat de situatie als risicovol wordt beoordeeld volgens de normering van de kengetallen door de provincie. Daarom is het noodzakelijk de dalende trend om te buigen.

Financiering activa

Bij voorkeur worden de investeringen in de voorraad kapitaalgoederen gefinancierd met eigen middelen (interne financiering). Ten opzichte van de externe financiering worden hiermee de renterisico's en de rentelasten beperkt. Dit uitgangspunt is in ons treasury statuut opgenomen. Door voorgenomen investeringen in de riolering en overige investeringen volgens de investeringslijst 2020-2023 zal het financieringstekort de komende jaren licht toenemen.

Financieringsstructuur
Een evenwicht in de financieringsstructuur leidt tot een beperking van de renterisico's. Investeringen in duurzame kapitaalgoederen worden hierbij afgedekt met langlopende financieringsmiddelen, waardoor de gemeentelijke exploitatie minder gevoelig wordt voor rentebewegingen. Het onderstaande overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringsstructuur in 2020.

(bedragen x € 1.000)	**Aanvang 2020**	**Mutaties 2020**	**Ultimo 2020**
Vaste activa			
Immateriële activa	404	-32	372
Materiële vaste activa	114.408	2.572	116.980
Financiële vaste activa	5.300	-218	5.082
Totaal vaste activa	**120.112**	**2.322**	**122.434**
Eigen vermogen			
Algemene reserves	16.991	-4.579	12.412
Bestemmingsreserves	13.507	-517	12.990
Gerealiseerd resultaat	-3.579	3.788	209
Totaal eigen vermogen	**26.919**	**-1.008**	**25.610**
Voorzieningen	3.137	1.109	4.546
Langlopende schulden	80.750	-78	80.672
Totaal financiering	**110.806**	**23**	**110.828**
Financieringssaldo (- = tekort)	**- 9.306**	**-2.299**	**-11.606**

Eind 2020 was het financieringssaldo € 11.606 (negatief). Dit wordt gefinancierd met kortlopende middelen. In 2021 zal een deel van de kortlopende financiering worden omgezet in langlopende financiering.

Rentemethodiek

Rentebeleid en renteresultaat
In 2020 zijn geen langlopende leningen aangetrokken of afgelost.

Ontwikkelingen in 2020: Schatkistbankieren
Alle decentrale overheden zijn verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren. Dit houdt in dat alle liquide middelen boven een bepaalde drempelbedrag aangehouden moeten worden bij het ministerie van Financiën. Wanneer decentrale overheden hun tegoeden aanhouden in de Nederlandse schatkist, daalt de financieringsvraag van de Nederlandse staat op de financiële markten. Schatkistbankieren draagt hierdoor bij aan de verlaging van de overheidsschuld. In 2020 is de drempel van schatkistbankieren niet overschreden.

Bedrijfsvoering

In deze paragraaf gaan we in op een aantal ontwikkelingen in de bedrijfsvoering van de gemeente Rheden. Hierin besteden we aandacht aan de interne organisatie en de beheersing van de bedrijfsprocessen.

Met ingang van 1 mei 2018 zijn we van gestart met de netwerkorganisatie. De structuur is gewijzigd en we zijn verder gegaan met professionaliseren van de organisatie.

In de programma's van dit jaarverslag zijn we ingegaan op de ontwikkelingen die verband houden met de primaire taken van de gemeente en de daarvoor beschikbare middelen. In deze paragraaf staan de ondersteunende taken centraal.

Samenwerking met Arnhem, Renkum in De Connectie

Met de oprichting van De Connectie in 2017 heeft ons college gezocht naar een middel om kwaliteit van dienstverlening te kunnen borgen tegen lagere kosten. Deze samenwerking is vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst (DVO) van 15 juni 2017. In de beginperiode hadden de gemeenten en De Connectie te maken met - de algemeen bekende - problemen rond gewenning en aanpassing aan nieuwe werkprocessen. Deze leidden tot een zogenaamde servicedip. Ook droegen ICT-incidenten bij aan een moeilijke start.

Eind 2018 zijn daarom twee onderzoeken uitgevoerd naar de ICT-keten wat heeft geleid tot twee verbeterprogramma's. Daar waar programma 1!Connect is gericht op het wegwerken van achterstanden en het op orde brengen van de basis, is 2!Connect daarnaast ook gericht op het bereiken van een betrouwbare en voorspelbare ICT-infrastructuur (CMM 2 niveau) en het komen tot een geharmoniseerde ICT omgeving (GemICT). De structurele kosten die voorvloeien uit deze programma's zijn verwerkt in het meerjarig financieel beeld en met het vaststellen van de meerjarenbegroting 2021-2024 beschikbaar gesteld. Het onder druk staan van de K's van Kosten en Kwaliteit blijft voor ons college wel reden voor zorg. Dat is in 2020 verwoord in de zienswijze aan het bestuur van De Connectie.

In 2020 waren we drie jaar verder. Met een evaluatie, uitgevoerd door het externe onderzoeks- en adviesbureau Berenschot, is onderzocht in hoeverre de doelstellingen vanuit het bedrijfsplan 2017-2020 zijn bereikt. Zo is geconstateerd dat de doelstelling uit het bedrijfsplan om 4% te besparen op basis van de huidige begroting in 2021 is gehaald, exclusief de extra kosten die de deelnemende gemeenten maken (en die ook kunnen verschillen) voor coördinatie en aansturing. Met betrekking tot kwaliteit geldt dat uit het onderzoek sterke indicaties naar voren komen dat de kwaliteit van de (ervaren) dienstverlening gedaald is. Op basis van het onderzoek kan tevens geconcludeerd worden dat er -na een dieptepunt begin 2019- flink wordt geïnvesteerd in verbetering van de inhoudelijke kwaliteit. De kwetsbaarheid is - zoals gewenst - op bepaalde onderdelen, door bijvoorbeeld meer denkkracht en meer volume, afgenomen. Er is echter ook geconcludeerd dat door onder andere, minder gemeente-specifieke kennis en achterblijvende harmonisatie en standaardisatie er eveneens negatieve effecten zijn op de kwetsbaarheid. Op basis van gesprekken met de medewerkers van De Connectie kan geconcludeerd worden dat de kansen voor de medewerkers grosso modo zijn toegenomen.

Een belangrijke aanbeveling uit de evaluatie is om door te pakken en verder te gaan met de samenwerking. Er is al veel in gang gezet en bereikt; de basis begint daardoor steeds meer op orde te komen. Daarvoor is wel 'een verbindend perspectief op de toekomst' van de drie gemeenten en van De Connectie noodzakelijk.

In de raad van juni 2020 is het eerste verbindend perspectief ter kennisname aangeboden (ontwikkel perspectief deel 1). Dit perspectief was door De Connectie zelf opgesteld en ambtelijk afgestemd met de gemeenten. Het tweede deel van het ontwikkelperspectief wordt gebaseerd op

de herijkte meerjarenvisie opgesteld door de drie gemeenten. Want zoals de evaluatie leert, is het belangrijk dat er een gezamenlijke visie en strategie wordt opgesteld richting de toekomst. Alleen op die manier kan er een grotere meerwaarde (kwaliteit en kosten) ontstaan vanuit de samenwerking.

Personeel & Organisatie

De interne organisatie

De afgelopen jaren is de organisatie ontwikkeld naar een flexibele netwerkorganisatie met teams, die kunnen anticiperen en reageren op veranderende omstandigheden. We hebben vanaf maart 2020 ervaren dat we in staat zijn snel te schakelen en vanuit huis te werken om onze dienstverlening te continueren op een acceptabel niveau. Deze weerbaarheid en flexibiliteit in de organisatie, bij onze medewerkers is een groot goed en willen we vooral behouden.

De pandemie zorgde ervoor dat we minimaal of helemaal niet meer op kantoor konden werken. Dat vereiste een enorme inzet vanuit De Connectie om dit technisch mogelijk te maken. Werkplekken werden thuis ingericht en versneld kwamen er digitale middelen beschikbaar die ons hielpen met elkaar samen te werken en in contact te blijven. Het blijft een vraagstuk om in verbinding te blijven. Zeker nu we weten dat deze periode niet zomaar over is en opgevolgd wordt door tijdelijke huisvesting en daarna een verhuizing naar een nieuw gemeentehuis.

Het is heel fijn dat ondanks deze moeilijke omstandigheden de dienstverlening door kon gaan. Voor ons allen golden andere, vaak zwaardere omstandigheden, soms in combinatie met lesgeven aan de kinderen of mantelzorg. Ook kregen we er door Corona nieuwe gemeentelijke taken bij, zoals de uitvoering van de TOZO en extra handhavingstaken.

We hadden in 2020 en ook de komende jaren te maken met meerdere ontwikkelingen die vragen om een heroriëntatie, zoals:

- Behoefte aan actuele sturingsinformatie (strategisch, tactisch en operationeel);
- Uitkomsten medewerkersonderzoek/thuiswerkmonitor;
- Meer aandacht voor inwonersparticipatie;
- De wens van de raad om op programmaniveau (resultaatgericht) te verantwoorden;
- Meer verbinding tussen beleid/geld en uitvoering;
- Opeenvolgende veranderingen in wetgeving binnen het sociaal domein/uitbesteding taken aan de sociale basis/partners;
- De invoering van de Omgevingswet;
- De noodzaak tot verdere regionale samenwerking (toename complexiteit van vraagstukken zoals bijvoorbeeld de nieuwe wet inburgering).

De ontwikkelingen hebben niet alleen invloed op onze professionaliteit. De veranderingen leiden tot een andere manier van werken en vragen om duidelijke sturing. Wat vanuit verschillende projecten is aangestuurd willen we integreren in de lijnorganisatie en borgen. Denk hierbij aan de sturing op besparingen en op de inhoud en werkprocessen binnen het sociaal domein. Met het positioneren van programma's in de lijn worden de sturings- en verantwoordingslijnen helder.

HR-beleid

Corona gooide ook roet in het eten voor de verdere uitrol van STERK Rheden. De aandacht ging vooral naar het organiseren van het thuiswerken. Een belangrijk thema in STERK is trots en verbinding. We streven er naar dat medewerkers zich verbonden voelen, trots zijn op de organisatie en met passie werken voor de inwoners van Rheden. Op afstand is dat moeilijker, niet alleen omdat je het directe contact mist met inwoners en collega's, maar ook doordat de toegang hebt tot informatie.

Ondanks dat bleef duurzame inzetbaarheid op de agenda. In het verslagjaar hebben 60+-medewerkers het aanbod gekregen om bij een op dit gebied specialistisch bureau te onderzoeken hoe zij fit kunnen blijven werken tot aan hun pensioen. Dit gaf hen inzicht, zowel financieel als in hun wensen en soms een zetje om wat minder te gaan werken. En om zo een betere balans te krijgen in werkbelasting en behoefte aan wat meer ontspanning.

We hebben in 2020 in samenwerking met de ArboUnie twee keer een thuiswerkmonitor uitgezet onder de medewerkers, om te peilen hoe het met iedereen ging. Dat leverde veel informatie op, waar we mee door konden. De belangrijkste thema's voor verbetering waren de technische zaken, goede ICT-hulpmiddelen en bureaustoel, monitor en laptop. Dat konden we in de meeste gevallen regelen. Daarnaast gaven medewerkers aan het contact te missen met collega's, hun manager, de organisatie. Ook wat je 'normaal' opvangt in de wandelgangen werd gemist. Zorgelijk werd het naarmate de situatie langer duurde. We zetten in op Verbinding. Door medewerkers goed te informeren via Intranet over alles wat er speelt, hen een hart onder de riem te steken door begrip en aanmoediging. Door een kaart te sturen, een kleine attentie die weergeeft dat we aan elkaar denken en dankbaar zijn dat we de dienstverlening aan de inwoners op peil houden met elkaar.

Samen Optimaal Werken (SOW)

Vanuit het programma wordt het plaats- en tijdonafhankelijk werken opgepakt, een ontwikkeling naar een effectieve, efficiënte en plezierige manier van werken. Daarbij is de werkomgeving een belangrijke factor. Natuurlijk staat bij alles de dienstverlening aan onze inwoners voorop.

Het is een 'paraplu' voor meerdere thema's, die in samenhang worden benaderd en uitgewerkt. Dit gaat verder dan het faciliteren van een thuiswerkplek voor het gedwongen thuiswerken als gevolg van Corona. Het gaat ook over huisvesting, training, papierarm werken, thuiswerkvergoeding en ICT-hulpmiddelen. De komende jaren werken we anders dan we gewend waren, onder meer omdat we een nieuw gemeentehuis krijgen. In de tussentijd hebben we met tijdelijke huisvesting te maken. Dat alles vraagt flexibiliteit van mensen en middelen.

Sturen op arbeidskosten

Op het gebied van het personeelsbudget is een nieuwe systematiek van administreren ontwikkeld. Voorheen rapporteerden we in aantallen formatieplaatsen en medewerkers, nu rapporteren we in kosten en dekking. Ook kunnen we vanaf 2021 inhuurkosten zichtbaar maken, waardoor beter op deze uitgaven gestuurd kan worden.

De nieuwe maandelijkse overzichten geven het management inzicht in de kosten, dekkingsbronnen, prognoses en eventuele knelpunten. Op die manier kan eerder bijgestuurd worden en kunnen bewuste keuzes gemaakt worden om tekorten te voorkomen, namelijk prioriteren of aanvullende budget beschikbaar stellen. In 2020 hebben we ingezet op het verminderen van inhuur en payrollconstructies. Vanuit goed werkgeverschap, om medewerkers meer te verbinden aan de organisatie, perspectief en zekerheid te bieden en daarmee de bedrijfscontinuïteit te verbeteren. Een flexibele schil blijft daarentegen ook nodig voor tijdelijke projecten, bij ziekte of overbrugging bij vacatures of toevoegen van specialistische kennis.

In onderstaand overzicht is het verloop van de totale salarislasten (zowel vast als inhuur) opgenomen.

Verloop salarislasten meerjarig (x € 1.000)					
	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Budget 2020	Werkelijk 2020	Saldo 2020
Vast	19.417	21.009	24.637	22.253	2.384
Inhuur	5.696	6.101	2.445	4.856	-2.411
Totaal	25.113	27.110	27.082	27.109	-27

Op het totaal is in 2020 sprake van een geringe overschrijding van 27K (0,1% op het totaal) waar in 2019 nog sprake was van € 1 miljoen tekort. De nieuwe manier van sturen op arbeidskosten heeft hier zeker aan bijgedragen.

De stijging van de totale kosten vanaf 2018 is een gevolg van cao-ontwikkelingen (1,2 miljoen) en uitbreiding van formatie bij Werk en Re-integratie/Participatie. De daling bij inhuur komt voort uit omzetting van tijdelijke contracten in vaste dienst en afname van het aantal externen. Vacatureruimte op het vaste budget wordt aangewend voor tijdelijke inhuur, bij de jaarrekening is daardoor altijd sprake van een verschuiving in de besteding.

Met sturen op arbeidskosten wordt nog meer integraal bekeken waar eventueel (vacature)ruimte is en waar de noodzaak van inhuur het grootst is. Bovenstaande salarislasten (vast en inhuur) zijn verspreid over alle programma's. Door die integrale afweging ontstaan er daardoor ook verschuivingen in besteding tussen programma's. Die verschuiving over de programma's ziet er als volgt uit:

Verdeling over programma's			
	Budget 2020	Werkelijk 2020	Saldo 2020
Pr 1 Economische ontwikkeling	3.670	3.599	71
Pr 2 Welzijn	6.539	6.531	8
Pr 3 Gebiedsontwikkeling	5.851	6.142	-291
Pr 4 Duurzaamheid	1.844	1.733	111
Pr 5 Veiligheid	3.050	3.185	-135
Pr 6 Financien	1.081	0	1.081
Pr 7 Overhead	5.484	5.919	-435
Algemene taakstelling (5%)	-437	0	-437
Totaal	27.082	27.109	-27

Onder programma 6 is een bedrag van ruim € 1 miljoen opgenomen. Dit betreft een zogenaamde stelpost voor cao-ontwikkelingen. Tot en met 2020 werden deze posten centraal geraamd, de besteding van die cao-verhoging is onderdeel van de salarislasten bij de programma's, vanaf 2021 wordt er binnen de verschillende programma's al rekening gehouden met dergelijke cao-ontwikkelingen. Daarnaast was er in 2020 nog sprake van een taakstelling op de formatie die nog niet in alle gevallen concreet was vertaald naar programma's. Deze is daardoor als een 'korting' op het totale formatiebudget opgenomen. Om die reden is in deze gevallen geen sprake van werkelijke uitgaven. Bovenstaande afwijkingen zijn onderdeel van het 'resultaat' per programma zoals dat bij de afzonderlijke programma's in de staatjes onder 'wat heeft het gekost?' is opgenomen.

Gezondheid en vitaliteit

Juist dit verslagjaar hadden we gezondheid en vitaliteit hoog op de agenda. We gaven al eerder aan dat met name de mentale gezondheid ons zorgen baarde. Medewerkers werden zwaar belast door thuiswerken, soms in isolement en soms in combinatie met zorgtaken. Wij willen graag dat

iedere medewerker goed in zijn vel zit en daardoor het werk goed en gezond kan doen. Nu en in de toekomst en juist ook in deze bijzondere periode van Corona. Om stil te staan bij de vraag: hoe gezond en vitaal ben ik eigenlijk? Kan mijn leefstijl hier iets aan verbeteren?

We willen het bewustzijn en inzicht in de eigen gezondheid, vitaliteit en leefstijl bij medewerkers verhogen en een gezonde levensstijl ondersteunen door activiteiten aan te bieden. In de maand januari was de Week van de vitaliteit, waarin workshops gevolgd werden. Het aanbod bestond uit workshop Mindfulness, De gezonde werkvloer, een stoelmassage, werkplekonderzoek, een fittest en zwemmen. 110 medewerkers namen deel aan de activiteiten.

We streven naar een gezonde werkomgeving waarin medewerkers fit zijn. We zetten daar vanuit de Arbozorg meerdere zaken voor in, zoals goede voorlichting, een Risico Inventarisatie en evaluatie, werkplekonderzoeken, stoelmassages, vaccinaties, vertrouwenspersonen, beeldschermbrillen en werkplekonderzoek. Ondanks dat hebben we te maken met ziekteverzuim. We richten ons met name op beïnvloedbaar ziekteverzuim, dat een relatie heeft met het werk. Te denken valt aan uitval als gevolg van te zware fysieke (houding, tillen, lopen, staan), veiligheidsinstructies en hulpmiddelen of mentale belasting (werkstress, burn- en bore-out, werkrelaties). Te hoge werkdruk, vaak in combinatie met stressbronnen in de privésituatie leiden tot veelal langdurige uitval. In samenwerking met de bedrijfsarts kijken managers en medewerkers naar oorzaken en oplossingen.

In 2020 zagen de totale ziekteverzuimcijfers er als volgt uit:

Ziekteverzuim: 5,6 %

Meldingsfrequentie: 0,8

Nulverzuim*: 57 % medewerkers

Ten opzichte van 2019 (5,2%) is er een lichte stijging te zien maar de meldingsfrequentie is gedaald van 1,21 naar 0,8. Dat laatste is een positieve ontwikkeling. In 2020 hadden we helaas te maken met een aantal medewerkers met voor ons onbeïnvloedbaar ziekteverzuim. Positief is dat het nulverzuim is gestegen t.o.v. 2019 (37%) en daarmee meer medewerkers die het hele jaar gezond aan het werk zijn geweest.

* aantal medewerkers dat zich in een jaar geen één keer ziek heeft gemeld.

Communicatie

Partnerschap met onze omgeving (inwoners, bedrijven, onderwijs, etc.) staat centraal bij het behalen van onze resultaten. Communicatie en participatie dragen in grote mate bij aan projecten die in 2020 zijn gestart of afgerond. De resultaten daarvan zijn terug te vinden in de beleidsparagrafen.

Om te borgen dat de keuzes die we daarin maken, draagvlak hebben bij onze lokale gemeenschap, zijn ontwikkelmanagers aangesteld die de ideeën en wensen vertalen naar concrete projecten, zoals Ik Buurt mee! 2.0.

Transparante en tijdige communicatie met inwoners is essentieel voor een goede verstandhouding. Hiervoor zetten we een uitgebreide mix in van online (website, mail, Twitter, Facebook) en offline middelen (kranten, brieven, folders, bijeenkomsten).

Informatiemanagement & automatisering

Verbetering informatievoorziening

De doelen van onze organisatie, de regionale samenwerking, maar ook veranderende wetgeving vragen om een forse doorontwikkeling van de informatievoorziening. Vanaf 2019 zijn we bezig met het uitvoeren van het meerjaren-uitvoeringsplan. De belangrijkste verbeteringen vinden plaats op het gebied van plaats- en tijdsonafhankelijk samenwerken, datagedreven werken, basis op orde brengen, faciliteren van businessontwikkelingen en wettelijke ontwikkelingen (o.a. Omgevingswet en digitale toegankelijkheid).

Informatiebeveiliging en privacy
We beseffen dat informatiebeveiliging en privacy met de toenemende digitalisering van werkprocessen en dienstverlening steeds belangrijker is geworden. We hebben begin 2020 ervaren (Citrix-problematiek) hoe kwetsbaar en afhankelijk we zijn van onze informatievoorziening en hoe belangrijk adequate informatiebeveiliging is. De Connectie heeft inmiddels de geadviseerde maatregelen genomen. Uitvoering van het vastgestelde beleid loopt, samenwerking op regionaal niveau (met gemeenten Arnhem, Renkum en De Connectie) wordt steeds belangrijker, met financiële gevolgen voor 2021.

Managementinformatie/datagedreven werken
Er wordt onder andere managementinformatie rond formatie en bezetting, ziekteverzuim, het vergunningen-proces en enkele dienstverleningsrapportages geleverd. Eind 2020 zijn we gestart met het maken van een visie op datagedreven werken. In 2021 stellen we deze visie vast en gaan we een drietal pilots uitvoeren.

Planning & Control

Planning & Control cyclus
Ondanks een krappe bezetting en de impact van COVID-19 hebben we in 2020 veel aandacht besteed aan de planning & control documenten. In het voorjaar hebben we een winterrapportage opgeleverd met de voorlopige resultaten over 2019.

Deze werd vrij snel opgevolgd door de concept jaarstukken 2019 die, begin april, gelijktijdig aan de accountant en de rekeningcommissie zijn verstrekt waarmee de rekeningcommissie haar onderzoek naar de beleidsverantwoording van het college kon uitvoeren. Tijdens dat proces is de raad op verschillende momenten in de gelegenheid gesteld om vragen over zowel de beleidsmatige als financiële verantwoording te stellen. Vanwege een uitloop van de controle was de definitieve jaarrekening helaas pas op een laat moment beschikbaar, overigens week deze nauwelijks af van het concept.

Tijdens het proces van de jaarstukken zijn ook de zomerrapportage en de kadernota opgesteld. De structurele negatieve effecten uit de jaarstukken 2019 op de zomerrapportage en het financieel perspectief in de kadernota, zijn voor de raad aanleiding geweest om het college voor het jaar 2020 een aanvullende bezuinigingsopdracht te geven en was voor het college aanleiding om bij de kadernota de raad om richtinggevende uitspraken te vragen waarmee het financieel perspectief weer in balans kon worden gebracht. De raad heeft daar via een amendement invulling aan gegeven. Tevens vroeg de raad bij de behandeling van de kadernota om meer aandacht voor de actualiteit van de cijfers in de meerjarenbegroting 2021-2024.

Parallel aan de bovenstaande processen heeft de Rekenkamercommissie een onderzoek uitgevoerd naar de programmabegroting. De aanbevelingen hieruit zijn overgenomen door de raad.

Tijdens de zomer zijn we voortvarend aan de slag gegaan met zowel de extra bezuinigingsopdracht voor 2020, de uitwerking van het amendement ten behoeve van de programmabegroting 2021-2024 en, in afstemming met de hiervoor ingestelde raadswerkgroep, de inhoudelijke doorontwikkeling van de programmabegroting waarbij al een aantal aanbevelingen van de Rekenkamercommissie zijn geïmplementeerd.

De extra bezuinigingsopdracht voor 2020 is via een tweede behandeling van de zomerrapportage in de eerste raadsvergadering na de zomer aan de orde gekomen.

De uitwerking van het amendement heeft zijn beslag gekregen via de actualiteitenrapportage. Daarnaast is in de actualiteitenrapportage nog een actualisatie van 2020 opgenomen en van 2021-2024 ten opzichte van de programmabegroting (eerder genoemde wens van de raad) die, vanwege de termijnen voor het opstellen ervan, al gereed was. Door deze tegelijk met de programmabegroting te behandelen was de raad in staat een integrale afweging ten aanzien van de uitwerking van het amendement te maken die feitelijk als eerste begrotingswijziging kan worden beschouwd.

Tot slot hebben we in december nog een eindejaarsrapportage opgesteld waarin we zowel een prognose van het financiële resultaat hebben opgenomen als een beleidsmatige toelichting op de programma's. Als bijlage hierbij was de eerste tussenrapportage over COVID-19 opgenomen. Vanwege de omvang van de raadsagenda in december is behandeling hiervan uitgesteld naar januari 2021. Wel hebben we beide rapporten in december nog met de financiële commissie besproken.

De financiële commissie is na de zomer ingesteld en heeft de rol van de rekeningcommissie overgenomen. Sinds de instelling ervan heeft er maandelijks overleg met de commissie plaatsgevonden over de P&C-documenten en overige financiële aangelegenheden. Met de commissie zijn we ook in gesprek over de doorontwikkeling van de P&C-cyclus.

Basis op orde
Als pijler onder de P&C-cyclus en de organisatieontwikkeling zijn we in september 2019 met het project basis op orde gestart. In 2020 zijn onder meer volgende acties afgerond en/of in gang gezet:

- het mandaatbesluit is geactualiseerd (concept) onder meer op basis van de aansturingslijnen zoals eind 2019 vastgesteld en de wet en regelgeving;
- in lijn hiermee is de budgethoudersregeling geactualiseerd waarmee meer recht wordt gedaan aan "de verantwoordelijkheden op de juiste plek leggen" in lijn met programmasturing;
- daarnaast is het concept sturen op arbeidskosten verder uitgewerkt, qua proces, spelregels en informatievoorziening. Hierdoor kunnen we scherper aan de wind varen;
- is het proces van in -door en uitstroom tegen het licht gehouden en zijn de benodigde verbeteringen doorgevoerd in proces(afspraken) en eigenaarschap. Dit zal in 2021 nog een vervolg krijgen;
- is eind 4e kwartaal het proces van bestuurlijke besluitvorming i.s.m. de organisatie geanalyseerd en zijn verbetervoorstellen gedaan. Voorbeelden zijn het gebruik van de digitale handtekening, het verduidelijken van het collegeformat, herijken en monitoren van het proces. De verbetervoorstellen worden in de 1e helft 2021 opgepakt;
- zijn alle kenniskaarten op orde gebracht en wordt het continue beheren en ontsluiten van deze informatie ook meegenomen in het project social intranet waar in de 2e helft 2021 de eerste stappen in worden gezet;
- is het team Financiën en Control verder versterkt door het aantrekken van een nieuwe concerncontroller en een financial controller;
- zijn t.a.v. de processen die door De Connectie worden uitgevoerd verbeterstappen gezet zoals op de financiële processen als de crediteuren en debiteurenadministratie, basisregistraties etc.;
- is de informatievoorziening rondom de 3D's ingericht ten behoeve van college, beleid en uitvoering en in een maandelijks proces gezet. Tegelijkertijd is vanuit het principe van data gedreven werken verder onderzocht hoe we deze informatievoorziening verder kunnen professionaliseren.

Risicomanagement

In deze jaarrekening is meer aandacht voor risicomanagement dan eerdere jaren. Gezien de positie waarin net als vele andere gemeenten gemeente Rheden zit, is dit meer dan ooit van belang. Binnen de paragraaf bedrijfsvoering zullen we voortaan in de begroting en jaarrekening expliciet stil staan bij de stappen die zijn gezet om pro-actiever op risico's te sturen. Dit ook na aanleiding van de oproep van de Gemeenteraad via de motie "inzicht in risico's".

Aan deze motie is in deze jaarrekening concreet invulling gegeven door in de paragraaf weerstandscapaciteit ook beheersingsmaatregelen op te nemen. Bovendien is in deze paragraaf het verloop van de weerstandscapaciteit opgenomen ten opzichte van de jaarrekening 2019. In de toekomst voegen we hier nog jaren aan toe. Tot slot is in deze paragraaf inzicht gegeven in de afwijking ten opzichte van de begroting en ook ten opzichte van het eerdere jaar. Hierdoor wordt de trendlijn zichtbaar.

Ondanks dat de motie daarmee is afgedaan, blijven we dit onderwerp de broodnodige aandacht geven. In de toekomst willen we hier nog verdere stappen in zetten gericht op het beter onder de aandacht brengen van risico's. Enerzijds ten aanzien van risico's binnen processen via de rechtmatigheidsverantwoording en anderzijds door risico's bij bestuurlijke doelen / resultaten vanaf de begroting 2022 expliciet te benoemen.

Basisregistraties en Geo-informatie

Basisregistraties
We hebben de taken betreffende de Basisregistratie Grootschalige Topografie conform samenwerkingsafspraken naar De Connectie overgedragen. We hebben het terugmeldproces van de basisregistraties ook in overleg met De Connectie weer bij ons zelf belegd, omdat dit in de praktijk beter werkt.

De BRO (basisregistratie ondergrond) is in Rheden geïmplementeerd. Hierbij is steeds afstemming geweest met De Connectie, en de gemeenten Renkum en Arnhem.

Geo-informatie (locatie gebonden informatie)
We hebben het gemeentelijk Geo-portaal verder uitgebreid zowel voor medewerkers als voor inwoners. Vooral vraagstukken betreffende klimaat, milieu, sociale en demografische gegevens, zorgen voor toenemend gebruik van Geo-informatie.

Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid

In dit hoofdstuk rapporteert het college over de uitgevoerde onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid zoals bedoelt in artikel 213a van de gemeentewet.

Bij de besluitvorming over Minderen met Beleid in 2010/2011, is afgesproken om te komen tot een andere vorm van Effectiviteits- en Efficiencyonderzoeken, zoals de "213a-onderzoeken" voorheen werden aangeduid. Met dit besluit werd voorgesorteerd op de wetswijziging die destijds in de pen zat om artikel 213a uit de gemeentewet te schrappen en is capaciteit om deze onderzoeken uit te voeren geschrapt. Dit betekent niet dat er geen onderzoeken meer worden uitgevoerd naar doelmatigheid en doeltreffendheid. Als uitvloeisel binnen de Verbijzonderde Interne controle naar de financiële rechtmatigheid wordt waar van toepassing altijd beoordeeld of processen efficiënter kunnen worden ingericht. Het uitgevoerde onderzoek 'risicoanalyse naar de financiële processen' is aan te merken als een "213a-onderzoek".
Als gevolg van de bezuinigingsopdracht Rheden Financieel Stabiel, zijn in 2020 diverse onderzoeken gestart naar verbetering en optimalisatie van de efficiency. Dit heeft dan ook geleidt tot een aantal besparingsmogelijkheden waartoe uw raad heeft besloten.
Te noemen valt o.a.:

- effectiever en efficiënter inzetten van de Gelrepas;
- efficiënt inrichten werkprocessen APV en evenementen;

- verminderen inspecties speelplaatsen;
- integrale inzet Boa's;
- optimaliseren netwerkorganisatie;
- werkprocessen lean inrichten.

Binnen het Auditcomité is afgesproken om jaarlijks te benoemen welke onderzoeken zijn uitgevoerd, of welke onderzoeken er gepland staan.

Verbonden Partijen

Het doel van deze paragraaf is de Raad inzicht te verschaffen in beleidsmatige en financiële betrokkenheid en risico's van de gemeente Rheden in private en publiekrechtelijke organisaties. In de Financiële verordening gemeente Rheden 2016 (artikel 21) is vastgelegd dat in de programmabegroting van elk van de verbonden partijen wordt weergegeven: het openbaar belang, het eigen vermogen, de solvabiliteit, het financieel resultaat en het financieel belang alsmede de aanwezige financiële risico's en de zeggenschap van de gemeente. Verder dient in elk geval te worden ingegaan op nieuwe verbonden partijen, het beëindigen van bestaande verbonden partijen, het wijzigen van bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij bestaande verbonden partijen.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (artikel 15) definieert een verbonden partij als een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

In een enkel geval is de jaarrekening 2020 niet tijdig ontvangen. in die gevallen wordt volstaan met de cijfers uit de jaarrekening 2019.

Gerelateerd aan de definitie van verbonden partijen in het BBV kent de gemeente Rheden de volgende verbonden partijen in 2020:

Rechtsvorm	Verbonden partij	Verbonden programma
Gemeenschappelijke regelingen	Werkvoorziening Midden-Gelderland	1. Economische Ontwikkeling
	Modulair Gemeentelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland (MGR)	1. Economische Ontwikkeling 2. Welzijn
	Vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen	2. Welzijn
	Omgevingsdienst Regio Arnhem	3. Gebiedsontwikkeling 4. Duurzaamheid
	GO Arnhem Nijmegen City Region	3. Gebiedsontwikkeling
	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden	2. Welzijn 5. Bestuur en Veiligheid
	Gelders Archief	7. Overhead
	De Connectie	7. Overhead
	Stichting Veilig Thuis	5. Bestuur en Veiligheid
Overige verbonden partijen	Euregio Rijn-Waal	3. Gebiedsontwikkeling
Vennootschappen en coöperaties	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	8. Algemene dekkingsmiddelen
	Alliander N.V.	8. Algemene dekkingsmiddelen

Werkvoorziening Midden-Gelderland (Presikhaaf Bedrijven). Arnhem

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Werkvoorziening Midden-Gelderland (WMG) is een Gemeenschappelijke Regeling voor 11 gemeenten, waaronder Rheden, die uitvoering geeft aan de Wet sociale werkvoorziening. De missie betreft het ondersteunen van mensen met een SW-indicatie om door middel van een sluitende aanpak, een zo regulier mogelijke arbeidsplaats te verwerven.

Zeggenschap
De portefeuillehouder is lid van het algemeen bestuur. Het aantal stemmen wordt bepaald naar aantal inwoners van de gemeente. In het dagelijks bestuur zit één lid namens Rheden en Rozendaal.

Programmadoelstelling
De werkvoorziening Midden-Gelderland draagt bij aan de programmadoelstellingen van het programma Economische Ontwikkeling, onderdeel werk en re-integratie.

De beleidsvoornemens
Op 11 september 2018 heeft de gemeenteraad besloten om de samenwerkingsmodules Werkgeverschap Sociale werkvoorziening per 1 januari 2019 onder te brengen in een nieuwe Module onder de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland (MGR). Sinds 1 januari 2019 nemen wij deel aan de samenwerkingsmodule Werkgeverschap SW en hebben een nieuw dienstverleningsovereenkomst Werkgeverschap SW gesloten. Het AB van Presikhaaf Bedrijven heeft het liquidatieplan vast gesteld en heeft het DB de opdracht gegeven over te gaan tot liquidatie van Presikhaaf Bedrijven (Werkvoorzieningsschap Midden-Gelderland).

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	1.509	4.231	826	0	0
2020 JR	1.396	75	-113		165

De bijdrage aan gemeente betreft de eindafrekening conform het voorstel in de liquidatiestukken Werkvoorziening Midden-Gelderland.

Risico's
De risico's na liquidatie zijn overgedragen aan de MGR.

Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd
De MGR SDCG bestaat uit vier samenwerkingsmodules (Inkoop, Onderwijszaken, Werkgeversservicepunt en Werkgeverschap SW) en daarboven een kleine beheerorganisatie.

De MGR SDCG bestaat uit vier samenwerkingsmodules met daarboven een kleine beheerorganisatie die voldoende is toegerust de taken waarin gemeenten willen samenwerken effectief, efficiënt en in samenhang uit te voeren.

De samenwerkingsmodule Inkoop is gericht op inkoop van maatwerkvoorzieningen voor de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning. Naast inkoop vindt contractbeheer en contractmanagement plaats.

Binnen de samenwerkingsmodule Onderwijszaken worden de belangen behartigd van de aan de samenwerkingsmodule deelnemende gemeenten op het gebied van de uitvoering van de leerplichtwet en de wettelijke taken van de RMC-functie (Regionaal Meld- en Coördinatiepunt).

De samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt bevat de volgende taken:

1. Het plaatsen bij werkgevers van werkzoekenden die behoren tot de volgende doelgroepen:
   - Kwetsbare werkzoekenden (Participatiewet, Wet banenafspraak)
   - WW-intensieve dienstverlening (50+ers, jongeren (actieplan jeugdwerkloosheid) en de WW'ers die vallen onder de wet Passend Werkaanbod (PAWA)).
2. Opbouwen en onderhouden van kennis over onder a genoemde werkzoekenden en de eisen die door werkgevers aan deze werkzoekenden worden gesteld.
3. Onderzoeken van de vraag van de werkgever en –waar mogelijk- ombuigen van die vraag ten behoeve van de doelgroepen.

Er is een apart contract aangegaan onder de DVO WSP voor de functiecreatie. Dit is erop gericht om werkgevers te ondersteunen bij hun personeelsvoorziening met kandidaten afkomstig uit het landelijk doelgroepenregister.

De module werkgeverschap SW is belast met het formeel werkgeverschap voor de ruim 2000 SW medewerkers. De MGR heeft voor de uitvoering een dienstverleningsovereenkomst met Scalabor B.V. als uitvoerend werkgever gesloten.

Zeggenschap
De hoofdstructuur van de MGR bestaat uit een algemeen bestuur (AB) en een dagelijks bestuur (DB). Alle deelnemende gemeenten vaardigen 1 vertegenwoordiger namens het college af in het AB dat daarmee uit 12 leden bestaat.

Bij de bepaling van de zeggenschap wordt vooralsnog uitgegaan van een stemverhouding waarin inwonertallen, op basis van een vastgestelde staffel, een rol spelen. Uitgaande van in totaal 22 stemmen heeft de gemeente Rheden hier 2 stemmen.

Programmadoelstelling
De deelname aan de MGR levert een bijdrage aan de programmadoelstellingen van programma 1 Economische Ontwikkeling en programma 2 Welzijn.

De beleidsvoornemens
Met deze samenwerking beogen we een flexibele regionale samenwerkingsconstructie voor het sociaal domein, die voldoende is toegerust de taken waarin gemeenten willen samenwerken effectief, efficiënt en in samenhang uit te voeren.

De MGR ''staat'' na een aanloopfase met relatief veel tijd en aandacht voor het inrichten van de organisatie en processen. Zij richt zich nu op het regionale samenspel van afstemming, beleidsontwikkeling en uitvoering en het versterken van de onderlinge samenhang tussen modules. In 2020 is vanuit de Module Inkoop een aanbestedingstraject uitgevoerd met nieuwe aanbestedingsregels die nadrukkelijk bij moeten dragen lokale beleidsvoornemens. Medio 2020 is de een nieuwe contractperiode gestart. Door productvereenvoudiging en gebruik te maken van minder aanbieders verwachten wij betere zorg te leveren tegen lagere en beter beheersbare kosten. In 2021 zullen de effecten duidelijker worden. Gemeente Rheden heeft daarbij voor een deel van de (Jeugd)zorg zelf een aanbestedingstraject bewandeld en acht aanbieders gecontracteerd voor een aantal producten.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	656	3.406	1.162	7.432	0
2020 JR	724	7.288	2.565	6.978	0

Risico's
De MGR als openbaar lichaam is een samenwerkingsvorm met rechtspersoonlijkheid. Gemeenten dragen (uitvoerende) verantwoordelijkheden over aan de MGR en hebben daarmee minder lokale autonomie. Het betreft hier uitvoeringstaken, waarbij de beleidsverantwoordelijkheid blijft liggen bij de gemeente (raad en college).

Vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd
De Vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen, formeel de Bedrijfsvoering Organisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN), is een Gemeenschappelijke Regeling van 18 gemeenten in de regio voor de uitvoering van het gemeentelijk doelgroepenvervoer. Doelgroepenvervoer is vervoer waar inwoners op grond van Wmo, Jeugdwet of Onderwijswetgeving aanspraak maken.

Doel van de Gemeenschappelijke Regeling is ontwikkeling en instandhouding van een hoogwaardig systeem van doelgroepenvervoer. Het vervoer wordt aangeboden onder de naam Avan.

Met de provincie Gelderland heeft de BVODRAN een samenwerkingsovereenkomst gesloten. In deze overeenkomst komen de provincie Gelderland en de BVODRAN overeen dat de vervoersorganisatie het aanvullend openbaar vervoer voor de provincie Gelderland uitvoert.

Zeggenschap
Namens de gemeente Rheden is één wethouder lid van het Bestuur. Alle gemeenten hebben één stem. Bij stemming wordt besloten op basis van gewone meerderheid. Er is voorzien in een gewogen op basis van inwonertal. Een gemeente kan hiervoor een schriftelijk verzoek indienen voorafgaand aan de betreffende bestuursvergadering.

Programmadoelstelling
Via onze deelname in de vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen leveren wij een bijdrage aan de programmadoelstelling "Wij bevorderen de zelfredzaamheid van inwoners in hun dagelijkse leven".

Ontwikkeling
Er is een nieuwe aanbesteding uitgevoerd die is in gegaan in 2020.

Regionaal is, onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van de BVO, een strategische verkenning uitgevoerd naar de uitgangspunten en resultaten van de huidige samenwerking in vervoer.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	0	8.669	0	1.561	0
2020 JR	0	13.001	3.951	1.639	0

Risico's
De meerjarenbegroting is aan fluctuaties onderhevig als gevolg van de prognoses van de vervoersomvang, de subsidie vanuit de Provincie en de effecten van de nieuwe aanbesteding. Dit kan de hoogte van de gemeentelijk bijdrage sterk beïnvloeden.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA), Arnhem

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd
De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is per 14 november 2012 in werking getreden. Per 1 april 2013 is vervolgens de Omgevingsdienst van start gegaan. Gemeente Rheden heeft de uitvoering van de vergunningverlening, toezicht en handhaving (vth-taken) op het gebied van milieu ondergebracht in ODRA. Doel van de samenwerking in deze regeling is kwaliteitsverbetering, het verhogen van de robuustheid en het efficiënter kunnen uitvoeren van deze grotendeels wettelijk voorgeschreven taken.

Zeggenschap gemeente
De portefeuillehouder is lid van het Algemeen Bestuur dat bestaat uit 11 personen. Van de 102 stemmen heeft Rheden 8 stemmen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 5 leden. Eén lid vertegenwoordigt de gemeenten Doesburg, Renkum, Rheden en Rozendaal.

Programmadoelstelling
ODRA levert met name een bijdrage aan de programmadoelstellingen van programma 4 Duurzaamheid en daarnaast aan programma 3 Gebiedsontwikkeling en programma 5 Bestuur en Veiligheid (ondermijning).

De beleidsvoornemens
Uitvoering geven aan de VTH-taken op het gebied van milieu door middel van een dienstverleningsovereenkomst en een jaarlijks uitvoeringsprogramma.

De begroting van ODRA was tot en met 2017 volledig gebaseerd op inputfinanciering. 2018 en 2019 waren overgangsjaren naar outputfinanciering en zijn afgerekend op de voor de gemeente gemaakte uren. Vanaf 2020 is de begroting van ODRA gebaseerd op beheerste outputfinanciering.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	771	4.480	-9	471	0
2020 JR	763	4.838	170	512	0

Risico's
Outputfinanciering brengt een aantal (financiele) risico's met zich mee, we noemen de volgende:

- meer vraag door Rheden dan waar in de begroting van Rheden rekening mee is gehouden;
- minder vraag door andere partners dan waar in de begroting van ODRA rekening is gehouden, wanneer de vraag sterk afneemt kunnen waarschijnlijk niet alle vaste kosten worden gedekt en wordt van alle partners een aanvullende bijdrage gevraagd;
- de nieuwe kostprijssystematiek kent weinig ervaringscijfers;
- er is geanticipeerd op meer lean-werkprocessen met het nieuwe systeem voor VTH-taken, maar deze moeten in de praktijk nog wel tot feitelijke besparingen leiden;
- er is sprake van een conservatieve capaciteitinschatting voor de invoering van de nieuwe Omgevingswet.

Als Rheden hebben we wel instrumenten om goed te sturen op de vraag om meerwerk zoveel mogelijk te beperken. Daarnaast heeft ODRA zelf een eigen vermogen van €200K om tegenvallers zelf op te vangen.

Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Region

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd
Het Gemeenschappelijk Orgaan, (GO) is een regionaal afstemmingsoverleg en richt zich op verbetering van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven. Binnen het GO vindt afstemming plaats op de schaalgrootte van de voormalige Stadsregio Arnhem Nijmegen.

Artikel 4 van de regeling benoemt vier taken:

1. Het voeren van afstemming van beleid op de domeinen wonen, mobiliteit, economie en milieu en duurzaamheid;
2. Het op strategisch niveau aansturen van Bureau Brussel;
3. Het voeren van overleg op andere domeinen, (optioneel);
4. Het adviseren op de domeinen waarop het overleg plaatsvindt.

Zeggenschap
Binnen het GO worden in eerste instantie een 4-tal portefeuillehouders overlegvormen ingesteld, te weten;

- Economie;
- Mobiliteit;
- Wonen;
- Milieu en Duurzaamheid.

In het portefeuillehouders overleg wordt deelgenomen door de betrokken portefeuillehouder van elk deelnemend college.

Het GO bestaat uit een bestuur waarvan het voorzitterschap bij toerbeurt wordt vervuld door de burgemeester van Arnhem en de burgemeester van Nijmegen. Zij hebben geen stem. Het college van elk der deelnemende gemeenten wijst uit zijn midden een lid aan voor het GO. Besluiten binnen het GO worden bij meerderheid van stemmen genomen, daarbij geldt dat iedere gemeente één stem heeft.

Programmadoelstelling
Het GO draagt bij aan de programmadoelstellingen van programma's 1 Economische ontwikkeling, 2 Welzijn 3 Gebiedsontwikkeling en 4 Duurzaamheid.

De beleidsvoornemens omtrent de verbonden partij
Het GO is een regionaal afstemmingsoverleg. Taken en bevoegdheden van de deelnemende gemeenten kunnen en worden niet overgedragen. De deelnemende gemeenten hebben een traject afgerond dat heeft geleid tot een *Versterking van de samenwerking in de regio.* Hierbij zijn o.a. extra middelen vrij gemaakt voor een compact regiobureau t.b.v. meer daadkracht en is de *Visie op de Groene Metropoolregio* vastgesteld.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	231	23	84	65	0
2020 JR	41	0	110	82	0

Risico's
De meerjarenbegroting is aan fluctuaties onderhevig als gevolg van de prognoses van de vervoersomvang, de subsidie vanuit de Provincie en de effecten van de nieuwe aanbesteding. Dit kan de hoogte van de gemeentelijk bijdrage sterk beïnvloeden.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM), Arnhem

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd
De uitvoering op basis van de wet veiligheidsregio's en de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

De VGGM is een samenwerkingsverband op het gebied van brandweer (hulpverlening), volksgezondheid en rampenbestrijding. Veiligheid en gezondheid zijn in de regio de kerntaken.

Zeggenschap Gemeente
De burgemeester maakt deel uit van het dagelijks bestuur van de VGGM en algemeen bestuur van de VGGM. De Wethouder Volksgezondheid / WMO neemt deel aan de bestuurscommissie van de VGGM.

Programmadoelstelling
De VGGM levert een bijdrage aan de doelstellingen van:
1. programma bestuur en veiligheid, onderdeel een veilige leefomgeving;
2. programma welzijn, onderdeel opvoeden en opgroeien.

Ontwikkelingen
Corona
Corona heeft grote impact gehad op de VGGM in 2020. We kregen te maken met een langdurige crisis (GRIP-4), waardoor de crisisorganisatie continue inwerking was. Verder was de GGD verantwoordelijk voor het bron- en contactonderzoek, de oprichten en bemannen van teststraten en verdere monitoring op coronabesmettingen. Dit had als gevolg dat het team van infectieziektebestrijding groeide van 15 fte naar 300 fte. Naast de GGD en de crisisbeheersing had corona ook grote invloed op het werk van de ambulancezorg, de brandweer en veilig Thuis.

Brandweer
De verdeelsleutel van de kosten van de brandweer is herijkt en wordt meegenomen in de begroting van 2022. In 2020 is ook gestart met het oprichten van de gekazerneerde beroepsorganisatie in Ede-Stad. Verder waren er twee bijzondere branden te melden, namelijk de flatbrand Gelderseplein Arnhem-Zuid en de grote brand bij de autosloperij in Duiven.

Wet verplichte GGZ (WvGGZ)
De inwoners en professionals van onze gemeente kunnen sinds 1 januari 2020 een melding doen voor mensen bij wie een psychische stoornis leidt tot gedrag dat ernstig nadeel veroorzaakt voor henzelf of voor anderen. Dit kan bij het Meldpunt WvGGZ bij de VGGM.

Omgevingswet
De VGGM sluit zo veel mogelijk aan bij de activiteiten die gemeenten omtrent de omgevingswet ondernemen. Binnen VGGM is een programmateam gevormd van adviseurs vanuit GGD, Brandweer en GHOR.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	7.603	42.922	1.472	3.672	0
2020 JR	10.043	49.565	3.112	3.917	0

Risico's
Het risico is beperkt tot de financiële bijdrage aan de VGGM.

Gemeenschappelijke regeling Gelders Archief, Arnhem

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd
Het beheer van archiefbescheiden vindt normaliter plaats door de verschillende overheden zelf op grond van de Archiefwet 1995. De hoofdtaak van het Gelders Archief is het beheren van de archiefstukken en collecties van de gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland. Het Gelders Archief draagt zorg voor het behoud van archieven van overheden en particulieren die voor blijvende bewaring in aanmerking komen. Dit is een wettelijke taak op basis van de Archiefwet 1995. Daarnaast maakt het Gelders Archief archieven toegankelijker en ontwikkelt onderwijsprogramma's.

Zeggenschap
Het algemeen bestuur bestaat uit 6 leden. De burgemeester van Renkum vertegenwoordigt in het algemeen bestuur de gemeenten Renkum, Rozendaal en Rheden.

Programmadoelstelling
Het Gelders Archief draagt bij aan de programmadoelstellingen van het programma overhead, onderdeel de ondersteuning van het primaire proces.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	216	20.257	6	212	0
2020 JR	368	20.141	153	234	0

Risico's
De deelneming aan het Gelders Archief is beperkt tot een lumpsumverdeling. De lumpsum bijdrage is gebaseerd op de werkelijk in te brengen dossiers gegenereerd vanuit de gemeentelijke organisatie. Voorheen was de lumpsumbijdrage gebaseerd op de oorspronkelijk ingebrachte dossiers in strekkende meters.

De Connectie

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd
In de bedrijfsvoering organisatie De Connectie werken Arnhem, Renkum en Rheden samen op het gebied van bedrijfsvoeringstaken.

Zeggenschap
De gemeente Rheden wordt in het bestuur vertegenwoordigd door de portefeuillehouder bedrijfsvoering.

Programmadoelstelling

De Connectie draagt bij aan de programmadoelstellingen van programma 7, Overhead.

De beleidsvoornemens
Met de samenwerking beogen we de kwaliteit van de (digitale) dienstverlening op niveau te houden, kosten te reduceren (leveren van meer kwaliteit en/of, op termijn, lagere kosten), kwetsbaarheid te verkleinen (bieden van continuïteit) en kansen te bieden aan medewerkers (vergroten van de aantrekkelijkheid voor medewerkers op een op termijn schaarse arbeidsmarkt). Op 21 februari 2017 heeft de raad besloten mee te doen aan De Connectie.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	2.365	25.159	1.563	7.199	0
2020 JR	135	34.569	-896	7.206	0

Risico's
Er zijn in het kader van de opbouwen van een robuuste uitvoeringsorganisatie een aantal risico's en daarbij passende beheersmaatregelen in kaart gebracht. Daarbij is een onderscheid gemaakt in bedrijfsrisico's (zoals te hoge ambitie), transformatierisico's (zoals onvoldoende bestuurlijke en ambtelijke daadkracht) en inhoudelijke risico's (zoals onjuist inschattingen van efficiency- en schaalvoordelen).

De programma's 1Connect en 2Connect brengen dusdanige capaciteits- en beheervraagstukken met zich mee (zowel aan de kant van De Connectie als onze eigen organisatie), dat deze een risico vormen voor de tijdigheid van de (door-)ontwikkeling van onze eigen ambities.

De belangrijkste financiële risico's zijn de opgelegde taakstellingen en ICT. De lasten van de basis investeringen CMM2 zijn verwerkt in de bestuursrapportage 2020. De afzonderlijke applicaties, die hiermee samenhangen, zijn echter nog niet financieel vertaald.

Stichting Veilig Thuis

Veilig Thuis is verantwoordelijk namens de gemeenten om zorg te dragen voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd
Het uitvoeren van taken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling als bedoeld in de Wmo 2015 in de regio Gelderland-Midden.

Zeggenschap
Veilig Thuis (VT) is een zelfstandige stichting onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de VGGM. De directeur publieke gezondheid van de VGGM is ook de directeur-bestuurder van Veilig Thuis. Het bestuurlijk overleg VT , bestaande uit alle 15 wethouders zorg, bepaalt de gezamenlijke opdracht van VT. Belangrijke besluiten van de directeur-bestuurder moeten ter goedkeuring aan de Raad van Toezicht worden voorgelegd. Ieder lid van de Raad van Toezicht heeft één stem. In de Raad van Toezicht is een wethouder uit Rheden toegetreden. Besluiten worden in beginsel genomen met een meerderheid van stemmen.

Programmadoelstelling
De Stichting Veilig Thuis levert een bijdrage aan de doelstellingen van het programma bestuur en veiligheid, onderdeel een veilige leefomgeving.

Ontwikkelingen
In 2020 is de governance van VT geëvalueerd. Daaruit zijn verbeterpunten naar voren gekomen en worden in 2021 in een nieuwe governancenotitie vastgelegd.

Corona heeft er niet voor gezorgd dat meldingen van huiselijk geweld of kindermishandeling zijn gestegen. Echter is de verwachting dat juist door corona meer verborgen blijft.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	-7	989	-56	243	0
2020 JR	725	1606	732	343	0

Risico's
Het risico is beperkt tot de financiële bijdrage aan de Stichting Veilig Thuis.

Euregio Rijn-Waal

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd
De Euregio werkt sinds 1958 aan de opbouw en versterking van grensoverschrijdende structuren. De Euregio is een openbaar lichaam naar buitenlands (Duits) recht en bestaat uit ca. 55 leden (voornamelijk gemeenten).

Zeggenschap
De Euregioraad bestaat uit ca. 136 leden, die tenminste twee keer per jaar bijeenkomen. Rheden heeft drie vertegenwoordigers in de Euregioraad. De mate van zeggenschap is gering. Het dagelijks bestuur is in 2019 uitgebreid van zeven naar acht leden. Ter voorbereiding van de raadsbesluiten zijn er drie commissies ingesteld:

- Commissie voor Grensoverschrijdende Verstandhouding
- Commissie voor Economische Aangelegenheden
- Commissie voor Financiën en Projecten

Een specifieke financiële controlecommissie controleert de jaarrekening.

Programmadoelstelling
De deelname aan de Euregio Rijn-Waal levert voornamelijk een bijdrage aan de programmadoelstellingen van programma's Gebiedsontwikkeling, Economie en Welzijn. Tijdens de Corona-crisis heeft de Euregio de verschillen in regelingen in Duitsland/Nederland in beeld gebracht voor zover deze relevant waren voor grensoverschrijdend (bedrijfsmatig) verkeer.

Beleidsvoornemens
Gelet op de wijze waarop de Euregio Rijn/Waal het openbaar belang behartigt, is er voor de gemeente geen reden om het beleid te wijzigen.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	1.650	3.614	192	11	0
2020 JR				11	0

Risico's
Het risico is beperkt tot de gemeentelijke bijdrage.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Den Haag

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd
De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. De gemeente Rheden heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op aandelen die de gemeente bezit.

Door de gemeente Rheden zijn geen specifieke doelstellingen m.b.t. de participatie in de BNG (in 2013 en navolgende jaren) geformuleerd. De omvang van het stemrecht in de BNG biedt geen (potentiële) mogelijkheden om als individuele gemeente op beleidswijzigingen te sturen.

Zeggenschap
Wethouder Financiën vertegenwoordigt de gemeente Rheden in de aandeelhoudersvergadering. Het percentage aandelen van de gemeente Rheden is 0,336%. De zeggenschap is dus uiterst minimaal.

Programmadoelstelling
De BNG levert een bijdrage aan de programmadoelstellingen voor programma 8 Algemene dekkingsmiddelen.

Beleidsvoornemens
Behoud van het aandelenbezit BNG, primair vanuit het oogpunt van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeenten om gezamenlijk de financiering van de publieke taak zo efficiënt mogelijk te organiseren. Expertise op dit vlak ligt bij de BNG. Daarnaast ontvangt de gemeente Rheden dividend uit het aandelenbezit.

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	5.000	144.700	163.000	0	237
2020 JR	5.097	155.262	221.000	0	

*) Bijdrage aan gemeente zijn ontvangen dividenden.

Risico's
In het gemeentelijke risicoprofiel zijn geen risico's opgenomen ten aanzien van het aandelenbezit BNG door de gemeente Rheden. Het theoretisch risico voor de gemeente Rheden ligt vervat in het moeten bijstellen van de hoogte van de waardering op de balans van de onderhavige aandelen. Gezien de omvang van het gerealiseerd rendement is herwaardering niet aan de orde. Daarnaast bestaat de kans dat de gemeente een lager dividend ontvangt dan in de begroting wordt voorzien. Periodiek wordt de verwachte omvang van de te verkrijgen dividenden herijkt, wat ertoe leidt dat het (potentieel) risico in de lopende exploitatie wordt opgevangen.
De BNG heeft te kennen gegeven dat de 35% van het dividend over het jaar 2019 in maart 2021 zal worden uitbetaald. Het overige deel van 65% zal na september 2021 worden uitgekeerd

afhankelijk van de aanbevelingen van de Europese Centrale Bank (ECB) Voor het jaar 2021 is het risico ook aanwezig dat de dividenduitkering 2020 geheel of gedeeltelijk wordt uitbetaald.

Alliander N.V.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd
Netwerkbedrijf Alliander beheert regionale energienetwerken en levert netwerk gerelateerde diensten op het gebied van complexe energie-infrastructuren en de openbare ruimte.

Door de gemeente Rheden zijn geen specifieke doelstellingen m.b.t. de participatie in de Alliander geformuleerd; er is sprake van participatie op basis van een historisch gegroeide situatie. De omvang van het stemrecht in de Alliander biedt geen (potentiële) mogelijkheden om als individuele gemeente op beleidswijzigingen te sturen.

Zeggenschap
De gemeente heeft stemrecht via het platvorm Nuval namens de deelnemende gemeenten. Het percentage aandelen dat de gemeente Rheden heeft is 0,043%. Zeggenschap is uiterst minimaal.

Programmadoelstelling
Alliander levert een bijdrage aan de programmadoelstellingen voor programma 8 Algemene dekkingsmiddelen.

Beleidsvoornemens
Het beleidsvoornemen is behoud van het aandelenbezit, primair vanuit het oogpunt van de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de gemeenten om invloed te houden op de wijze waarop Alliander haar diensten levert. Daarnaast ontvangt de gemeente Rheden dividend uit het aandelenbezit. De aandelen Alliander zijn voor € 184.560 op de balans gewaardeerd (verkrijgingswaarde).

Financiële informatie

Financieel overzicht					(x € 1.000)
Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage van gemeente	Bijdrage aan gemeente
2019 JR	4.224.000	4.567.000	253.000	0	42
2020 JR	4.328.000	5.094.000	224.000	0	

*) Bijdrage aan gemeente zijn ontvangen dividenden.

Risico's
In het gemeentelijke risicoprofiel zijn geen risico's opgenomen ten aanzien van het aandelenbezit Alliander door de gemeente Rheden. Het theoretisch risico voor de gemeente Rheden ligt vervat in het moeten bijstellen van de hoogte van de waardering (184.560) op de balans van de onderhavige aandelen. Gezien de omvang van het gerealiseerd rendement is herwaardering niet aan de orde. Daarnaast bestaat de kans dat de gemeente een lager dividend ontvangt dan in de begroting wordt voorzien. Periodiek wordt de verwachte omvang van de te verkrijgen dividenden herijkt, wat ertoe leidt dat het (potentieel) risico in de lopende exploitatie wordt opgevangen. De verwachting is dat, als gevolg van hogere kosten de dividenduitkering in de toekomst lager zullen zijn dan voorgaande jaren. Verder is het ook de vraag of Alliander in 2021 het dividend geheel of gedeeltelijk gaat uitkeren als gevolg van Covid-19.

Grondbeleid

De paragraaf grondbeleid geeft inzicht in het grondbeleid en de doelstellingen die worden nagestreefd. Tevens wordt in deze paragraaf de financiële positie van de grondexploitatie uiteengezet. Deze paragraaf kent de volgende indeling:

- Wettelijke eisen en informatievoorziening;
- Uitgangspunten grondbeleid;
- Financiële uitgangspunten grondexploitatie;
- Resultaten grondexploitatie;
- Ontwikkeling bufferreserve
- Winstneming grondexploitatie;
- Risico's.

In de paragraaf grondbeleid wordt inzicht verschaft in de resultaatverwachting van de grondexploitaties zoals deze blijkt uit de jaarrekening 2020 in vergelijking met de prognoses volgens de overeenkomstige paragraaf in de begroting 2021. Momenteel heeft de gemeente Rheden drie lopende grondexploitaties:

- Vitatron / De Marke
- Dr Visserstraat
- De Beemd

De Beemd wordt afgesloten. Het resterende resultaat van € 798.976,- komt ten goede van de reserve Grondexploitaties.

Wettelijke eisen en informatievoorziening

De verslagleggingsvoorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording: BBV) vragen om transparantie in het grondbeleid voor de raad. In eerste plaats vanwege de grote financiële belangen en risico's die inherent zijn aan de grondexploitatie. In de tweede plaats zal de relatie van de doelstellingen van het grondbeleid met de doelen in het programmaplan dienen te worden gelegd. In de financiële verordening gemeente Rheden zijn bepalingen opgenomen inzake het grondbeleid. De verordening voorziet in een vierjaarlijkse actualisatie van het grondbeleid in de vorm van een nota grondbeleid. In de raadsvergadering van januari 2020 heeft de raad ingestemd met de beleidsnota grondbeleid 2020. In deze beleidsnota zijn de uitgangspunten voor begroting en realisatie van het grondbeleid en de grondexploitatie uitgewerkt.

Uitgangspunten grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is geen doel op zich, maar dient primair om andere beleidsdoelen te realiseren. Via het strategisch grondbeleid kan worden gestuurd op gewenste ontwikkelingen en kan regie worden behouden over nieuwe ontwikkelingen en zaken die niet door de markt worden opgepakt. De instrumenten van de Wet ruimtelijke ordening en het grondexploitatieplan zijn hierbij een hulpmiddel. De structuurvisie bepaalt primair waar grondbeleid zal worden ingezet om gewenste ontwikkelingen te initiëren. De doelstellingen c.q. uitgangspunten van de woonvisie zijn eveneens leidend voor het te voeren grondbeleid en ook bij het actualiseren van de bestemmingsplannen worden keuzen mede bepaald door het te voeren grondbeleid. De volgende uitgangspunten vormen in de gemeente Rheden de basis voor het strategisch grondbeleid:

1. De omgevingsvisie dient als input voor het strategisch grondbeleid;
2. Daar waar marktontwikkelingen aansluiten bij het gemeentelijke beleid is geen gemeentelijke interventie in de vorm van actief grondbeleid nodig;
3. Het grondbeleid ondersteunt het ruimtelijk beleid en daarmee een aantal maatregelen die ruimtelijk, functioneel en financieel met elkaar samenhangen;
4. Voor een goede regievoering is een zekere mate van grondbezit noodzakelijk;

5. Het grondbeleid wordt uitgevoerd via een zelfvoorzienende grondexploitatie.

Primair wordt gekozen voor een faciliterend grondbeleid, waarbij gemeentelijke sturing via het ruimtelijk beleid wordt vormgegeven. De gemeente is terughoudend ten aanzien van actief grondbeleid.

Financiële uitgangspunten

Financiële kaders
In de Nota Grondbeleid 2020 zijn de financiële uitgangspunten van de grondexploitatie opgenomen. Naast de uitgangspunten betreffende de raming van de inkomsten en uitgaven zijn hierbij tevens de financiële kaders in beeld gebracht.

Een belangrijk uitgangspunt is dat de grondexploitatie zelfvoorzienend moet zijn. Verliesgevende complexen dienen hierbij te worden gedekt door winstgevende complexen, zodanig dat de grondexploitatie zich zelf kan bedruipen (zelfvoorzienend) en geen beslag op de algemene middelen behoeft te worden gelegd.

Voor het geval de grondexploitatie verliesgevend is, dat wil zeggen op het moment dat toekomstige verliezen niet meer gedekt kunnen worden uit de exploitatieoverschotten worden de plannen versoberd of het programma (ambitieniveau) neerwaarts bijgesteld.

Voor het opvangen van macro-economische ontwikkelingen voor het bestaande beleid, alsmede voor de ontwikkelingen van toekomstige plannen komen de verwachte winsten met ingang van 2010 ten gunste of ten laste van de bestemmingsreserve Risicobuffer Grondexploitaties.

Financiële uitgangspunten prognoses
Naast de bovengenoemde financiële kaders zijn in de beleidsnota grondbeleid Rheden 2020 de volgende financiële uitgangspunten opgenomen, die bepalend zijn voor de financiële prognoses in de begroting 2020 en meerjarenraming 2020-2023:

- Twee keer per jaar wordt per complex een actualisatie opgesteld van de te verwachten inkomsten en uitgaven (exploitatie opzet). Hierbij worden voor de bepaling van de hoeveelheden en prijzen de uitgangspunten gehanteerd, zoals deze zijn vastgelegd in de beleidsnota grondbeleid;
- Overeenkomstig de beleidsnota grondbeleid en de algemeen aanvaarde grondslagen van resultaatbepaling worden de volgende uitgangspunten gekozen inzake de verantwoording van de toekomstige resultaten:
  - Voor de verliesgevende deelcomplexen wordt een voorziening gevormd ter hoogte van het verwachte verlies, op het moment dat het verlies zichtbaar wordt (voorzichtigheidsprincipe). De voorziening wordt gevormd op het moment dat een (deel)complex in exploitatie wordt genomen. Met het bestuurlijk vaststellen van het te realiseren plan wordt ook het financieel kader vastgesteld. Met dit uitgangspunt voor het in exploitatie nemen van een complex wordt een reëel beeld gegeven van het te verwachten exploitatieresultaat en de noodzakelijke hoogte van de voorziening voor verliesgevende complexen;
  - Voor de winstgevende deelcomplexen zijn nieuwe verslagleggingsvoorschriften vastgelegd in de notitie grondexploitatie 2016. Een nadere uitleg is opgenomen in een in 2018 gepubliceerde actualisatie van de notitie grondexploitatie. De methodiek van winstneming gebeurt volgens de Percentage of Completion methode (POC-methode). Met deze methode wordt zowel rekening gehouden met het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel. Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Wanneer er echter voldoende zekerheid bestaat moet voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd en kosten zijn gemaakt tussentijds naar rato van de voortgang van de

grondexploitatie winst worden genomen. Hierbij mag wel rekening worden gehouden met risico's. De genomen winst wordt gestort in de Risicobuffer Grondexploitaties.
- Vanuit de grondexploitatie worden de kosten van het gemeentelijk personeel gedekt, waarbij de bijdrage vanuit de grondexploitatie aan het concern is gebaseerd op de omvang van de ontwikkelingen in de grondexploitatie. Uitgangspunt hierbij is dat alle personele kosten gedekt worden voor zover deze zijn toe te rekenen aan de grondexploitatie.

Resultaten

In dit onderdeel wordt inzicht verschaft in de resultaatverwachting van de grondexploitatie zoals deze blijkt uit de jaarrekening 2019 in vergelijking met de financiële situatie zoals vastgelegd in de laatste begroting. De belangrijkste verschillen worden hierbij nader verklaard.

Resultaatverwachting grondexploitatie
De grondexploitatie is opgebouwd uit een aantal complexen. Voor deze complexen wordt 2 keer per jaar op basis van de uitgangspunten van de vastgestelde bestemmingsplannen een prognose gemaakt van de te verwachten resultaten. De frequente actualisatie van de exploitatieopzetten waarborgt een continu inzicht in de financiële positie van de grondexploitatie. In het onderstaande overzicht blijkt welke resultaten worden verwacht van de 'lopende' complexen, volgens de meest recente prognose. Deze resultaten zijn op basis van de contante waarde. Dit op grond van het uitgangspunt in de beleidsnota grondbeleid Rheden.

- Saldo contante waarde: saldo eindwaarde uitgedrukt in de geldwaarde van vandaag (of een ander nader aan te geven datum);
- Saldo eindwaarde: saldo van kosten en opbrengsten op einddatum van de exploitatie, rekening houdend met alle rentekosten en -opbrengsten en kosten- en opbrengstenstijgingen gedurende de looptijd van het project.

Op grond van de gewijzigde BBV mogen de NIEGG met ingang van 1 januari 2016 geen deel meer uitmaken van de grondexploitatie. Deze worden verantwoord onder de materiële vaste activa op de balans.

Prognose resultaten grondexploitatie op contante waarde (in €; + = winst; - = verlies) voor begroting 2021, en jaarrekening 2020 en eindwaarde voor jaarrekening 2020.

Prognose resultaten grondexploitatie				
Complex	**Prognose Jaarrekening 2020 Eindw**	**Prognose Jaarrekening 2020 CW**	**Prognose Begroting CW**	**Resultaatontwikkeling Contante Waarde**
De Beemd	798.976	798.976	781.630	+ 17.347
Totaal winstgev.	*798.976*	*798.976*	*781.630*	*+ 17.347*
Dr. Visserstraat	-41.215	-40.986	-40.032	- 954
Vitatron	-147.195	-146.376	5	+ 6.311
Totaal verliesgev.	*-188.411*	*-187.362*	*-192.718*	*+ 5.357*
Totaal	**610.566**	**611.614**	**588.912**	**+ 22.704**
Voorziening verliesgevende complexen 1)	188.411			

1) Saldo verliesgevende complexen op eindwaarde wordt afgedekt door een voorziening.

Algemene toelichting
De toelichting op de resultaatontwikkeling vindt zoals hierboven aangegeven plaats op de contante waarde.

Uit het bovengenoemd overzicht op contante waarde blijkt dat volgens de jaarrekening een totaal positief resultaat op de lopende complexen wordt verwacht van € 611.614,-

Dit resultaat is €22.704 (contante waarde) positiever dan ten tijde van de begroting 2021. Het totaal voor verliesgevende complexen neemt met € 5.462 af (contante waarde met € 5.357,-). Dit totaal (€ 188.411) wordt afgedekt door de voorziening verliesgevende complexen grondexploitatie. De resultaatontwikkeling per complex wordt hieronder nader toegelicht.

Resultaatontwikkeling per complex gesplitst in voordelen en nadelen op contante waarde

Resultaatontwikkeling per complex		
Complex	**Positief**	**Negatief**
De Beemd	17.347	
Dr Visserstraat		-954
Vitraton	6.311	
Totaal	***23.658***	***-954***
Saldo		***-22.704***

Ontwikkeling reserve risicobuffer

De bufferreserve is in 2010 ingesteld en heeft per 1-1-2020 een positief saldo van € 1.136.086

Het complex De Beemd wordt afgesloten. Het resterende resultaat is € 798.976,-. Dit resultaat komt ten goede aan de reserve risicobuffer grondexploitaties. Daarnaast is er een afroming van de voorziening à € 5.462,- voor verliesgevende projecten ten gevolge van de risicobuffer. Op basis van de zomernota 2020 is er € 604.935,- onttrokken aan de reserve.

Het nieuwe saldo van de risicobuffer is per 31-12-2020 € 1.335.589

Risicobuffer	
Saldo 1-1-2020	1.136.086
Eindresultaat complex de Beemd	798.976
Afroming voorziening verliesgevende projecten t.g.v. risicobuffer	5.462
Onttrekking zomernota 2020	604.935
Saldo per 31-12-2020	1.335.589

Winstneming

De verwachte resultaten zijn in zijn geheel en per complex uiteengezet. Hierbij is sprake van zowel winstgevende als verliesgevende complexen. Dit op basis van de algemeen aanvaarde grondslagen van resultaatbepaling.

Voor alle verliesgevende deelcomplexen die in exploitatie zijn genomen zijn voorzieningen gevormd. In het onderstaande overzicht blijkt wanneer de nog resterende winst volgens de jaarrekening 2020 gerealiseerd wordt. Hierbij is de winst op eindwaarde verwerkt, omdat bij de afwikkeling van het complex het resultaat op eindwaarde zal worden gerealiseerd.

Winstneming		
Jaar	**Deelcomplex**	**Gerealiseerd/verwacht resultaat**
	Winstgevende complexen	
2020	De Beemd	
	Sub-totaal	**798.976**
	Verliesgevende complexen in exploitatie	**188.411**

Uit het overzicht blijkt eveneens dat voor de verliesgevende complexen in exploitatie een totaal verlies wordt verwacht van ongeveer € 0,19 miljoen Voor dit bedrag is een voorziening gevormd conform de voorschriften uit de BBV.

Risico's

Exploitatie van bouwgrond gaat per definitie gepaard met risico's. De volgende risico's kunnen worden genoemd:

- nationale en regionale marktomstandigheden betreffende woningbouw en bedrijventerreinen;
- (verwachte) overheidsmaatregelen (zoals milieuvoorschriften, ruimtelijke ordening, subsidiemogelijkheden);
- prijsontwikkeling in onder andere de bouwsector;
- procedures die moeten worden doorlopen en de resulterende (mogelijk lange) doorlooptijd;
- claimgevoeligheid (onder andere planschade);
- algemene economische ontwikkeling;
- invloed van provincie en rijksoverheid op gewenste woningbouwprogramma's en uitgifte van bedrijventerreinen.

Binnen bepaalde marges zijn de risico's beheersbaar. Inherent aan een bouwgrondexploitatie is altijd het meer- jarig karakter. Om dit proces goed te kunnen beheersen is het noodzakelijk voortdurend inzicht te hebben in de ontwikkeling van baten en lasten.

Op grond van een analyse van de risico's zijn de volgende verhoogde risico's te benoemen.

- Als algemeen risico kan worden vermeld dat er tussentijds als gevolg van (inspraak) procedures, wetswijzigingen e.d. plannen inhoudelijk aangepast zullen moeten worden. De financiële effecten hiervan kunnen een negatieve invloed hebben op de zelfvoorzienendheid van de grondexploitatie.
- Wanneer de niet in exploitatie genomen gronden in exploitatie genomen worden kunnen deze verlies- gevend zijn. Op dat moment zal een extra voorziening getroffen dienen te worden. Dit hangt af van de uiteindelijke plannen voor deze gronden.

Tenslotte is per 1 januari 2016 de VPB plicht voor overheidsbedrijven ingevoerd. Dit houdt in dat concurrerende en/of op winst gerichte ondernemingsactiviteiten van overheden vanaf 1 januari 2016 voortaan belastingplichtig kunnen zijn. Hieronder vallen ook de grondexploitaties.

COVID-19

In deze definitieve jaarstukken is de passage over COVID-19 uit de concept beleidsmatige verantwoording integraal in deze separate paragraaf opgenomen. Hierbij is de indeling licht gewijzigd en zijn de teksten geschikt naar de onderdelen zoals opgenomen in de financiële tabel. De essentie van de teksten is hierbij niet aangepast maar hier en daar wel aangevuld.

In de inleiding is COVID-19 al benoemd als bijzonder impactvol op 2020. Op verschillende plaatsen in de deze jaarstukken is daar aandacht aan geschonken. In deze paragraaf is de financiële impact op het resultaat van de jaarrekening 2020 in beeld gebracht en benoemen we de maatregelen die door het Rijk zijn ingezet (waarvoor ook middelen zijn ontvangen) en waarbij we als gemeente ook een rol in de uitvoering hebben alsmede maatregelen die we zelf in gang hebben gezet.

Verder hebben we ons in deze paragraaf gericht op de grotere afwijkingen vanwege COVID-19. Bijvoorbeeld het uitstel van een voorgenomen investering die, vanwege COVID-19, geen doorgang kon vinden is hierin niet opgenomen. Die zal op een later moment alsnog worden uitgevoerd waardoor er per saldo geen financieel effect zal zijn.

Overzicht COVID-19					
(Bedragen x € 1.000)	**Bedrag ontv.**	**Werk. besteed**	**Ink. derving**	**Invloed op resultaat**	**Storten in res**
1 Sociaal domein (AU)	286	286	0	0	0
2 Compens quarnataine (AU)	9	0	0	9	0
3 Compens noodopvang (AU)	53	8	0	45	25
4 Arbpart/re-integr (AU)	97	2	0	95	95
5 Schulden en armoede	48	11	0	37	20
6 Vestr. mondkapjes	0	40	0	-40	0
7 TOZO-reg 1/2/3/4 (SU)	*6860*	*3743*	*0*	*0*	0
naar balans	*0*	*2728*	*0*	*0*	0
resultaat op TOZO 2020	6860	6471	0	389	150
8 Compens SW-bedrijf (AU)	457	445	0	12	0
9 Compens Sport (SU)	90	0	239	-149	0
10 Lokaa cultureel (AU)	255	0	0	255	255
11 Vrijw.org Jeugd (AU)	17	13	0	4	2
12 Buurt en dorpshuizen (AU)	39	0	0	39	39
13 Steun gem (Provincie)	124	0	0	124	122
14 Voedselbank	0	5	0	-5	0
15 Toez/handh/verk (AU)	124	2	0	122	75
16 Covidproof verkiezing (AU)	80	0	0	80	80
17 Voorsch toeristenbel. (AU)	66	0	172	-106	0
18 Prec/markt/evenem (AU)	19	0	25	-6	0
19 Hygienemaatregelen	0	28	0	-28	0
20 Bedrijfsvoering (SOW)	0	174	0	-174	0
21 Huisvuilinzameling	0	83	0	-83	0
22 Uitstel van betaling	0	13	0	-13	0
23 Verv. opsch.korting (AU)	175	0	0	175	0

Totalen	**8.799**	**7.582**	**436**	**782**	**863**

Alle kosten die zijn of worden gemaakt zijn onderdeel van het betreffende taakveld (binnen verschillende programma's) zoals opgenomen in deze jaarrekening. Voor de opbrengsten geldt dat alleen voor de TOZO-regeling (onderdeel van taakveld 6.3, programma 1) en Compensatie Sport (taakveld 5.2, programma 2). De overige opbrengsten zijn onderdeel van de hogere algemene uitkering (taakveld 0.7, programma 8). Alle kosten en opbrengsten zijn daarmee ook onderdeel van het financiële resultaat van deze jaarrekening vóór bestemming. Per saldo is sprake van een klein voordeel van € 0,78 miljoen voor het jaar 2020.

Dit behoeft echter enige nuance. Enerzijds is soms lastig te bepalen wat exact de invloed van COVID-19 is geweest (vooral bij zorg waarbij we een inschatting hebben gemaakt) en anderzijds is de VNG nog continue met het kabinet in gesprek over voldoende compensatie. Zo zal er in 2021 ook nog compensatie volgen van kosten die in 2020 gemaakt zijn. We verwachten op z'n vroegst pas in 2022 een vollediger beeld te hebben van de financiële impact.

Op sommige onderdelen komen we dus ogenschijnlijk tekort en op andere onderdelen zijn in 2020 de kosten nog niet gemaakt waarvoor een vergoeding is ontvangen. Om die reden wordt voorgesteld een bedrag van 863K, bij de bestemming van het resultaat, te storten in de bestemmingsreserve COVID-19. Voorgesteld wordt dan ook die reserve, bij het vaststellen van de jaarstukken, in te stellen.

Sociaal Domein, Jeugd en WMO (1)
Omwille van de continuïteit van zorg voor cliënten tijdens COVID-19 én voor continuïteit van het stelsel nadien zijn maatregelen genomen, om cliënten op grond van de Jeugdwet en de Wmo 2015 hulp en ondersteuning te kunnen blijven bieden. De regeling voor pgb zorg sluit zo veel mogelijk aan bij zorg in natura. Het uitgangspunt is dat zorg zoveel mogelijk moet doorgaan. Doorbetaling is in deze nieuwe regeling alleen mogelijk als de budgethouder of de zorgverlener besmet is geraakt of in quarantaine moet. Hierdoor kan tijdelijk geen (volledige) zorg of ondersteuning worden geleverd. De regeling geldt ook voor gevallen waarin de dagbesteding (gedeeltelijk) sluit in verband met besmetting of voor gevallen waarin zij niet de volledige zorg kunnen leveren door de RIVM-richtlijnen. Voor het doorbetalen van deze niet geleverde zorg hoeft de budgethouder vooraf geen toestemming te vragen aan de verstrekker. Als de budgethouder een pgb heeft op basis van de Jeugdwet of de Wmo 2015, wordt dringend geadviseerd met de gemeente af te stemmen. Budgethouders die extra kosten moeten maken vanwege COVID-19, kunnen hiervoor een EKC-aanvraag bij de gemeente of het zorgkantoor doen. Bijvoorbeeld voor een vergoeding voor meer of vervangende zorg. Dit is mogelijk tot 31 december 2021.

Voor deze continuïteit van zorg is het voor individuele vormen van zorg, en daarmee dus ook voor het geheel, lastig in te schatten in welke mate dit financieel door COVID-19 wordt beïnvloed. Vanuit het Rijk is hiervoor een bedrag van 286K beschikbaar gesteld waarvan we, voor dit overzicht, aannemen dat die (meer)kosten ook onderdeel zijn van onze totale uitgaven voor Jeugd/WMO
Om te waarborgen dat vervoerders overeind blijven is besloten om 80% van de 'niet uitgevoerde dienstverlening' te vergoeden. Het bestuur van de BVO DRAN besluit over de verrekening van het voorschot wanneer bekend is wat de precieze situatie van de vervoerders is en in welke mate zij gebruik kunnen maken van vergoeding vanuit de Rijksoverheid.
Ter illustratie: de kosten voor omzetcompensatie voor zorgleveranciers bedragen voor Jeugd/WMO 640K en voor het doelgroepenvervoer 330K.

Ondersteuning bij quarantaine (2)

Binnen Rheden kunnen inwoners hiervoor naar het MVT – zij hebben in het begin ook een coronasteunpunt opgezet om boodschappen te doen voor inwoners etc. Hiervoor kwamen onvoldoende vragen binnen om het steunpunt in stand te houden maar de hulp wordt nog steeds geboden.

24 uurs-noodopvang kinderen (3)
Voor kinderen van wie één of beide ouders werken in een cruciaal beroep of vitale sector, werd voor de periode medio maart tot 1 juli gratis noodopvang aangeboden. De (gratis) noodopvang gedurende werkdagen eindigde eerder per 8 juni. Wij hebben deze noodopvang, in overleg met kinderopvangorganisaties en scholen gecoördineerd, waarbij:

- de gemeente de betaalde eigen bijdrage van ouders vergoedt die peutersubsidie ontvangen of VVE afnemen;
- de gemeente de bekostiging peuteropvang/VVE continueert;
- de gemeente af ziet van de 2-dagen regel uit de cao. Hierdoor ontvangen medewerkers van kinderopvang eventuele overuren direct met het reguliere opslagtarief;
- de gemeente de kosten in beeld brengt en verhaalt op het Rijk.

In 2020 is slechts een deel van de Rijksbijdrage nodig geweest, we stellen voor 25K aan te houden voor 2021.

Arbeidsparticipatie en re-integratie (4)
Omscholing en ontwikkeling
Naast dat door COVID-19 werk verdwijnt, verandert werk ook. Werk is meer digitaal en vaak meer op afstand. Het is belangrijk na te denken over wat je kan en wilt en wat jouw loopbaankansen op de arbeidsmarkt zijn. Mensen die hun vaardigheden willen bijwerken om hun huidige werk te behouden of aan een nieuwe baan te beginnen, hebben passende bij- of omscholing nodig. In december zijn voor 2021 middelen beschikbaar voor:

- ontwikkeladviezen en gratis scholing voor werkenden en werkzoekenden;
- betaalt het kabinet mee aan uitgebreidere trajecten die werkgevers organiseren voor mensen die starten in een nieuwe baan;
- en subsidieert het kabinet sectoren en sociale partners om maatwerktrajecten op te zetten.

Het is bedoeld als aanvulling op de al bestaande mogelijkheden voor scholing bij werkgevers, O&O-fondsen en gemeenten en is gericht op mensen die met weinig hulp hun weg op de arbeidsmarkt kunnen vinden. Specifiek voor de heroriëntatie van ondernemers hebben we ook extra middelen toegekend gekregen om met ondernemers mee te kijken welke andere opties er op de arbeidsmarkt voor hen zijn.

Aanpak jeugdwerkloosheid
Jongeren hebben heel veel last van COVID-19. Ze hebben vaker een flexibel contract. Bovendien werken veel jongeren in sectoren die hard zijn getroffen door de crisis zoals de horeca. Voor schoolverlaters betekent de afnemende werkgelegenheid minder kansen op een eerste baan. Dit alles zien we terug in de werkloosheidscijfers. Vooral onder jongeren loopt de werkloosheid snel op. Hoewel jongeren goed kunnen herstellen van kortdurende werkloosheid, is het belangrijk om langdurige werkloosheid te voorkomen. Hierbij geldt dat de centrumgemeente middelen ontvangt om een eigen regionale aanpak van de jeugdwerkloosheid te coördineren en daar de partners in de regio bij te betrekken, zoals scholen en UWV. Daarnaast wordt specifiek ingezet op kwetsbare schoolverlaters. Van ons wordt verwacht om samen met de scholen in te zetten op 3 maatregelen:

- scholen begeleiden laatstejaars pro/vso-leerlingen en mbo-studenten bij verder doorleren of het maken van de overstap naar werk in vroege afstemming met de gemeente. Hierbij zullen zij ook kijken of de stage of leerbaan omgezet kan worden in een volgende stage of leerbaan of in een baan. Voor jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond is het belangrijk dat zij ook aandacht besteden aan het tegengaan van discriminatie;
- gemeenten ondersteunen jongeren die het onderwijs verlaten naar werk, eventueel in combinatie met bij-/omscholing als dat hun kans op (duurzaam) werk vergroot. Voor dit

laatste kunnen gemeenten gebruik maken van de extra middelen die in het steun- en herstelpakket beschikbaar worden gesteld voor mbo-praktijkleren, waarbij werken wordt gecombineerd met het doen van een deel van een mbo-opleiding resulterend in een mbo-certificaat of mbo-praktijkverklaring;
- gemeenten en scholen verzorgen samen de nazorg, zodat kwetsbare schoolverlaters zonder baan naar de juiste instantie doorverwezen kunnen worden voor ondersteuning terug naar school of werk.

Pas eind december is de regeling ingesteld en zijn er zowel voor 2020 als 2021 middelen beschikbaar gesteld, we stellen voor het bedrag van 2020 over te hevelen aar 2021.

Aanpak problematische schulden en armoede (5)
Door COVID-19 krijgen naar verwachting meer mensen te maken met ernstige financiële problemen. In december zijn hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld om onder meer de gemeentelijke schuldhulpverlening toe te rusten voor een grotere toestroom van hulpvragen. Ook komt er extra inzet op het signaleren van armoede in gezinnen. Met de afspraken wil het kabinet bewerkstelligen dat mensen snel aan de bel trekken bij geldzorgen, weten waar zij welke hulp kunnen krijgen en zo problematische schulden voorkomen. We verwachten hierbij ook nieuwe doelgroepen. In 2021 krijgt dit concreet invulling.
Ook hiervoor geldt dat we in 2021 ook verwachten kosten te maken en stellen voor om 20K van het restant over te hevelen naar 2021 via een storting in de reserve.

Verstrekking mondkapjes (6)
Mede omdat het dragen hiervan per 1 december verplicht is, hebben we besloten alle Gelrepashouders te voorzien van degelijke mondkapjes. Het lokale bedrijfsleven draagt bij in de kosten van levering en verspreiding.

TOZO-regeling (7)
Op 17 maart heeft het kabinet het noodpakket banen en economie aangekondigd. Het noodpakket bestaat uit diverse maatregelen, waaronder de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO). Deze regeling 'hangt' onder de Participatiewet en is geënt op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004). De regeling voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud wanneer het inkomen als gevolg van COVD-19 tot onder het sociaal minimum daalt en een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van COVID-19 op te vangen. De regeling is inmiddels toe aan 'fase 4'. De regeling wordt door ons
In 2020 zijn er 989 besluiten genomen op aanvragen voor levensonderhoud en 14 op aanvragen voor kapitaalverstrekking, in totaal € 3,7 miljoen. Het Rijk heeft hiervoor voorschotten verstrekt van in totaal € 6,8 miljoen. Dit bedrag is zowel bedoeld voor de feitelijke aanvragen als de extra uitvoeringskosten die met de afhandeling van de aanvragen zijn gemoeid. Het deel dat niet is uitbetaald, is op de balans verantwoord als vooruit ontvangen bedrag van het Rijk, ofwel dat 'voordeel' is geen onderdeel van het rekeningresultaat. Van de compensatie voor uitvoeringskosten hebben we in 2020 niet het gehele bedrag nodig gehad in vorm van extra inhuur maar verwachten in 2021 hiervoor nog wel kosten te maken. Om die reden wordt voorgesteld hiervan 150K te storten in de reserve.

Compensatie Sociaal werkbedrijven (8)
Tekorten in de exploitatie worden in de reguliere systematiek opgevangen door een hogere gemeentelijke bijdrage. Deze financieringsbron staat onder druk omdat gemeenten financiële gevolgen hebben van de coronacrisis. De verhoging van de integratie-uitkering Participatie, onderdeel Wet sociale werkvoorziening (Wsw), wordt 1 op 1 doorbetaald aan Scalabor.

Compensatie sportverenigingen (9)
De aanscherping van de coronamaatregelen treft de sport hard. Voor verenigingen is het nu lastiger om sporters trainingen te bieden terwijl ook het organiseren van competities, waarvoor sporters mede contributie betalen, niet mogelijk is. De organisatie van competitie is in hoofdzaak

de reden waarom een vereniging lid is van een sportbond. Bovendien blijven kantines gesloten, die een belangrijke inkomstenbron vormen voor sportverenigingen. De kabinetsmaatregelen raken zowel de buiten- als de binnensport hard, en zet de overlevingskracht van verenigingen onder druk.

Toen de sport eerder dit jaar ook flink geraakt werd door de coronamaatregelen zijn verenigingen die hun accommodatie huren, gecompenseerd voor hun vaste lasten via de regeling Tegemoetkoming Verhuurders Sportaccommodaties (TVS). De verenigingen die de accommodatie in eigen bezit hebben zijn toen gecompenseerd via de regeling Tegemoetkoming Amateursportorganisaties (TASO).

Vanwege nieuwe maatregelen is het sport-specifieke pakket aangepast, met een uitvoering die erop is gericht om de nieuw ontstane financiële schade van amateursportverenigingen te compenseren. Daarnaast zal er overlegd worden met de sector over de gevolgen van COVID-19. Het Mulier Instituut monitort de gevolgen van COVID-19 voor de sport, en kijkt hierbij ook naar de financiële gevolgen en pijnpunten bij amateursportverenigingen als gevolg van de aanscherpingen van COVID-19. De resultaten van deze monitor vormen de basis om met de sector in overleg te gaan over de financiële situatie van de verschillende organisaties in de sportsector. Daarnaast kan de sportsector uiteraard ook, als aan de geldende voorwaarden voldaan wordt, gebruik blijven maken van de generieke steunmaatregelen.

Gebruikers gemeentelijke sportaccommodaties
We hebben besloten om:

- aan gebruikers van gemeentelijke sportaccommodaties geen huur in rekening te brengen voor de periode maart tot juli;
- de geldigheidsduur van zwemabonnementen te verlengen voor de duur van de periode dat de zwembaden gesloten waren;
- voor onderwijsinstellingen verder onderzoek doen naar de financiering van ruimtes voor bewegingsonderwijs en hiervoor een separaat voorstel maken.

Deze acties in combinatie met de (gedeeltelijke) sluiting van de sportaccommodaties heeft gezorgd voor een inkomstenderving van 249K. Vooralsnog hebben we voor een bedrag van 90K een beroep kunnen doen op een specifieke regeling.
Inmiddels is er ook voor Q4 een regeling opengesteld. Hier zullen we als gemeente uiteraard een beroep op doen, in het meest gunstige geval gaat het om een bedrag van 40K (er geldt namelijk wel een plafond voor de regeling). Daarnaast wordt de eerder aangekondigde regeling voor zwembaden en ijsbanen op korte termijn opengesteld waarmee compensatie voor gederfde inkomsten voor zwemlessen, doelgroepen en banenzwemmen mogelijk is, ook hiervoor zal een plafond gelden. Ontvangen bijdragen hebben dus nog betrekking op de inkomstenderving van 2020 maar zullen in 2021 verantwoord worden.

Lokaal culturele instellingen (10)
In totaal is via de algemene uitkering een bedrag van in totaal 390K ontvangen voor de borging van de lokale en regionale culturele infrastructuur, 255K voor 2020 en 135K voor 2021. Deze organisaties missen onder andere inkomsten uit kaartverkoop en horeca, terwijl de vaste lasten zoals huisvesting en beveiliging doorlopen. We hebben hiervoor een lokale regeling ingesteld waarvan de in 2020 ontvangen middelen met die van 2021 gecombineerd worden en ook in 2021 worden uitgekeerd. Om die reden wordt ook voorgesteld 255K in de reserve COVID-19 te storten.

Ondersteuning vrijwilligersorganisaties Jeugd (11)
We zetten de maatregel van het Rijk voor een achttal jongerenorganisaties (scoutingverenigingen, kindervakantiekampen en speeltuinen) die schade hebben geleden als gevolg van COVID-19. Deze organisaties geven invulling aan o.a. de global goals: minder armoede, goede gezondheid en welzijn, duurzame steden & gemeenschappen en deel en geef door.

Buurt- en dorpshuizen (12)
Voor de ondersteuning van buurt- en dorpshuizen is een bedrag van 39K ontvangen. Extra uitgaven bestaan onder andere uit het kwijtschelden van huur en het compenseren van tegenvallende inkomsten uit bijvoorbeeld horeca en zaalverhuur van buurt- en dorpshuizen. Vanuit de vertaling naar de lokale regeling worden de middelen in 2021 daadwerkelijk verstrekt en om die reden wordt voorgesteld het bedrag beschikbaar te houden voor 2021.

Lokale compensatieregeling voor hygiënemaatregelen (13)
Naast de steunmaatregelen van Rijk en provincie komen we lokale ondernemers tegemoet in door hen gemaakte kosten voor hygiënemaatregelen door middel van een tijdelijke subsidieregeling met een subsidieplafond. Daarbij zal voor een snelle uitvoerbaarheid de verdelingsmaatstaf gelden 'wie het eerst komt, het eerst maalt'. Hiermee geven we invulling aan de provinciale subsidie 'Steun voor gemeenten'. Van deze subsidie is een klein deel in 2020 ingezet en dient het restant in de reserve te worden gestort voor de feitelijke uitvoering in 2021.

Daarnaast, om winkeliers tegemoet te komen en te zorgen voor betere spreiding van het winkelend publiek, hebben we besloten de openingstijden en laad- en lostijden te verruimen. Dit betekent dat winkels zoals een supermarkt, groenteman, slager en bakker op zondag om 8.00 uur hun deuren kunnen openen in plaats van 12.00 uur. De sluitingstijd op zondag blijft 19.00 uur. De regeling geldt tot en met 31 maart 2021. De coronacrisis zorgt ervoor dat winkels in de voedselketen te maken krijgen met een intensievere aanloop van consumenten. Langere openingstijden zorgen voor meer spreiding van klanten en medewerkers. De extra drukte zorgt soms ook voor lege schappen. Deze extra openstelling voor de zondagochtend geldt zolang de coronamaatregelen gelden en stopt in elk geval na de crisis. De openstelling gaat dan weer terug naar de oorspronkelijke tijden.

Extra ondersteuning Voedselbank (14)
Vanwege de coronacrisis is de Voedselbank geconfronteerd met een stijging van het aantal aanvragen voor voedselpakketten van inwoners uit de gemeente Rheden. Hierop heeft de Voedselbank niet kunnen anticiperen bij subsidieaanvraag 2020. Wij hebben daarop besloten tot een aanvullende bijdrage.

Toezicht handhaving en verkeer (15)
Organisatorische inbedding
Vanaf maart 2020 is binnen de gemeentelijke organisatie een crisisteam actief om alle vragen die binnenkwamen te beantwoorden, uitleg te geven waar nodig, maatregelen te treffen en te handhaven en vooral te schakelen met de veiligheidsregio (VGGM). Tot 1 december 2020 was de veiligheidsregio en daarmee de voorzitter van de veiligheidsregio, burgemeester van Arnhem, leidend in deze GRIP 4 crisissituatie. Vanaf 1 december is dit, met de komst van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19, overgegaan naar de lokale gemeenten. De burgemeester van Rheden is nu leidend en al het voorwerk dat de veiligheidsregio deed komt nu bij de lokale gemeenten terecht. Daarmee is het des te meer van belang dat de gemeentelijk organisatie goed wordt ingericht.
Ook de lange duur van de crisis zorgt er voor dat het steeds lastiger wordt om in de huidige crisisstructuur te blijven functioneren. Andere werkzaamheden vragen ook steeds meer aandacht. Een half jaar de 'gewone' taken niet doen is nog behapbaar, maar nu het meer dan een jaar gaat duren is het belangrijk dat er keuzes gemaakt gaan worden.
Om die reden implementeren we nu een plan van aanpak om zolang COVID-19 voortduurt niet meer in een crisisstructuur te gaan werken maar over te gaan naar een projectstructuur. Zo borgen we de werkzaamheden beter en kunnen er ook prioriteiten worden gesteld.
Werkproces ontheffingen
Als we uit het risiconiveau zeer ernstig komen zijn er ook ontheffingen mogelijk. Er moeten afspraken gemaakt worden over de inhoudelijke lijn (lokaal/regionaal/landelijk). De burgemeester heeft de bevoegdheid om ontheffingen te verlenen of plaatsen aan te wijzen waar bepaalde maatregelen gelden. In het kader van een mogelijk waterbedeffect is het van belang dit te delen

binnen de Veiligheidsregio. Echter, het is mogelijk dat een burgemeester zijn eigen besluit hierin neemt.

Werkproces handhaving
Uitgangspunt voor de handhaving is het landelijk handhavingskader. Uiteindelijk is de handhaving lokaal vorm gegeven, in overleg met de driehoek: burgemeester, politie en openbaar ministerie. De handhaving is immers een verantwoordelijkheid van de lokale driehoek, op aansturing van de burgemeester, en daarbij zullen soms scherpe keuzes moeten worden gemaakt in de prioritering. Afstemming hierover binnen de Veiligheidsregio is wel gewenst, zodat er zo min mogelijk lokale verschillen ontstaan.
In het kernteam COVID-19 staat handhaving standaard op de agenda. Alle specifieke gevallen worden hier besproken. Het proces uit de handreiking van de VNG is hier ondersteunend bij. De Coördinator handhaving is vertegenwoordigd in het kernteam en is eerste aanspreekpunt en verantwoordelijk voor dit proces. De juridische uitwerking van de handhavingszaken wordt gedaan door de 'corona jurist'. De jurist heeft een belangrijke positie i.v.m. beoordeling plaats (besloten, publiek of openbaar) en mogelijke bevoegdheden. Ook communicatie is belangrijk om mee te denken en adviseren bij evt. handhavingstrajecten.
Capaciteit
Voor een groot deel hebben we aan bovenstaande extra taken en processen invulling gegeven door te prioriteren binnen de bestaande capaciteit. Die rek is erop onderdelen echt we uit en maakt extra capaciteit nodig in 2021. Om die reden stellen we voor een bedrag van 75K in de reserve COVID-19 te storten.

Corona-proof verkiezingen (16)
In 2020 is voor Tweede Kamerverkiezingen van 2021 alvast een vergoeding verstrekt voor de meerkosten, deze moeten worden overgeheveld naar 2021.

Voorschot toeristenbelasting, precario, evenementen en markten (17 en 18)
Op basis van de begrote inkomsten in de begroting heeft ieder gemeente een voorschot ontvangen voor mogelijke gederfde inkomsten . De VNG is met het kabinet nog in gesprek over een definitieve vergoeding. Deze zal waarschijnlijk ook afhangen van de definitieve opbrengsten toeristenbelasting. In verschillende gemeenten is immers sprake geweest van een uitstekende bezetting van bijvoorbeeld vakantieparken. Ook hebben we er, in navolging van het amendement om ondernemers uitstel van betaling van gemeentelijke belastingen te geven, vooralsnog voor gekozen de aanslagen toeristenbelasting 2020 uit te stellen.

Hygiënemaatregelen (19)
Op verschillende gemeentelijke locaties zijn extra hygiënemaatregelen getroffen, voor de kosten hiervan is geen afzonderlijke vergoeding beschikbaar.

Bedrijfsvoering, SOW (20)
Ook de gemeentelijke organisatie zelf wordt 'getroffen' door de gevolgen van COVID-19. Niet alleen hebben we een rol bij de uitvoering van veel maatregelen zoals bijvoorbeeld de TOZO-regeling, we hebben er ook op toe te zien en mee te organiseren dat iedereen zich aan de maatregelen houdt om de besmettingen tot een minimum te beperken. Daar komt nog bij dat onze medewerkers die al deze extra activiteiten, naast de reguliere activiteiten, zoveel mogelijke vanuit huis moeten doen. Uit de thuiswerkmonitor blijkt dat hier zowel voordelen als nadelen aan kleven. Enerzijds kan een nieuwe (betere) balans tussen werk en privé worden gevonden, anderzijds heeft het gemis aan direct contact met collega's zowel een negatieve invloed op de werkbeleving en de productiviteit, kort schakelen is ineens een stuk lastiger. Mede om die reden hebben we het project Samen Optimaal Werken (SOW) opgestart. Het project is de paraplu boven de verschillende initiatieven/activiteiten zoals de coronamaatregelen, de tijdelijke en nieuwe huisvesting, cao-gerelateerde zaken als thuiswerkvergoeding, Arbowetgeving en ontwikkelingen, ontwikkelingen op ICT gebied en de thuiswerkplek. Door COVID-19 versnellen we het bouwen aan een effectieve,

efficiënte en plezierige manier van werken waarbij medewerkers de ruimte hebben hybride (ofwel tijds- en plaatsonafhankelijk) te werken.

Met die versnelling hebben we ook extra kosten moeten maken in 2020, deze zijn vooral ICT-gerelateerd in de vorm van de verstrekking van laptops en mobiele telefoons. Daarnaast heeft De Connectie ook extra inzet moeten plegen om software zoals teams versneld uit te rollen en implementeren en voor de uitlevering en ondersteuning van de hardware. Ook voor deze kosten bestaat geen Rijksvergoeding en deze zijn onderdeel van de hogere kosten op taakveld 0.4 Overhead.

Huisvuilinzameling (21)
Vanwege de COVID-19 maatregelen hebben we vooral extra kosten moeten maken voor de inzameling van oud papier. Ook op dit punt is de VNG nog in overleg met het kabinet voor een extra vergoeding. Vooralsnog zijn deze onderdeel van de totale kosten voor afval.

Uitstel van betaling voor belastingen (22)
Ten aanzien van aanvullende maatregelen op lokaal niveau hebben we overleg gevoerd met de gemeenten Arnhem en Renkum en onze uitvoeringspartner in deze, De Connectie. We hebben hierbij tot een gezamenlijke aanpak besloten die aansluit bij de landelijke maatregelen. Concreet betekent dat voor dit moment dat alle ondernemers, maar ook stichtingen en verenigingen via een eenvoudig formulier, onder vermelding van een KvK-nummer, uitstel van betaling kunnen aanvragen voor de gemeentelijke belastingaanslag. De periode hiervoor bedroeg in eerste instantie 3 maanden, wat aansloot bij de landelijke regeling. Vervolgens hebben we de motie van de raad (december 2020) overgenomen om ondernemers, die hierom vragen, uitstel van betaling te verlenen conform de regeling voor de rijksbelastingen, ofwel een verlenging van uitstel met 3 jaar (tot uiterlijk 31 juli 2024) de aanslagen van 2020 en 2021. De Connectie heeft hiervoor extra inzet moeten plegen om dit in goede banen te leiden, voor deze extra kosten is geen vergoeding beschikbaar.

Vervallen opschalingskorting (23)
Onderdeel van de hogere algemene uitkering (programma 8) is ook het schrappen van de opschalingskorting voor, vooralsnog, 2020 en 2021. Voor 2020 gaat het om een bedrag van 175K. Dit is niet gekoppeld een specifieke regeling maar door het kabinet aangemerkt als 1 van de maatregelen als onderdeel van de totale compensatie voor COVID-19.

Taakvelden - Beleidsindicatoren

Pr.	Beleidsindicatoren (verplicht):	Waarde	Jaar
	Taakveld 0. Bestuur en ondersteuning		
5	1. Formatie (fte per 1.000 inwoners)	7,55	2020
5	2. Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	7,08	2020
5	3. Apparaatskosten (kosten per inwoner in €)	1.308	2020
5	4. Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	17,64%	2020
7	5. Overhead (% van totale lasten)	12,91%	2020
	Taakveld 1. Veiligheid		
5	6. Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren)	103	2019
5	8. Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	1,5	2019
5	9. Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	3,8	2019
5	10. Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	2,6	2019
5	11. Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)(aantal per 1.000 inwoners)	5,8	2019
	Taakveld 3. Economie		
1	14. Functiemenging (%)	46,2%	2019
1	16. Vestiging van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar)	141,9	2019
	Taakveld 4. Onderwijs		
1	17. Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	2,2	2019
1	18. Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	27	2019
1	19. Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	2,0%	2019
	Taakveld 5. Sport, cultuur en recreatie		
2	20. Niet sporters (%)	50,3%	2016
	Taakveld 6. Sociaal domein		
1	21. Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar)	697,1	2019
2	22. Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	1%	2019
1	23. Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)	7%	2019
1	24. Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van der beroepsbevolking)	64,7%	2019
1	26. Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	2%	2019
1	27. Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners)	428,1	2020
1	28. Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar)	231,9	2020
2	29. Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	14,7%	2019
2	30. Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	1,4%	2019
2	31. Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	0,5%	2019
2	32. Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (aantal per 10.000 inwoners)	760	2020
	Taakveld 7. Volksgezondheid en milieu		
4	33. Omvang huishoudelijk afval (kg per inwoner)	154	2019
4	34. Hernieuwbare elektriciteit (%)	4,3%	2018
	Taakveld 8. Volksgezondheid, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing		
3	35. Gemiddelde WOZ-waarde (in € 1.000)	236	2020
3	36. Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	1,1	2019
3	37. Demografische druk (%)	84,2%	2020
8	38. Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in €)	711	2020
8	39. Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in €)	758	2020

Jaarrekening

Baten en lasten en toelichting

In dit onderdeel wordt er ingegaan op het overzicht baten en lasten, de begrotingsrechtsmatigheid, de post onvoorzien, incidentele baten en lasten en de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Overzicht baten en lasten

Dit onderdeel van de jaarrekening geeft inzicht in het resultaat van de programma's voor de primitieve begroting, de actuele begroting en de realisatie 2020. Daarbij wordt een uitsplitsing gemaakt tussen het saldo van baten en lasten en het saldo van toevoegingen (=lasten) en onttrekkingen (=baten) in de reserves.

De jaarstukken zijn integraal opgesteld en bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Om onnodige dubbelingen in tekst te voorkomen wordt voor een nadere toelichting op de afwijking van baten en lasten verwezen naar de programma's. Ieder programma wordt afgesloten met een financiële tabel waarin per taakveld de baten en lasten worden weergegeven en tevens (voor het gehele programma) de mutaties op de reserves worden vermeld. Deze tabel wordt gevolgd door een tabel met de afwijkingen van dat programma ten opzichte van de vastgestelde begroting en een nadere inhoudelijke toelichting op de grootste afwijkingen.

De verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen Wmo is geen gemeentelijke verantwoordelijkheid en valt derhalve niet onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

In onderstaande tabel is de feitelijke realisatie van de lasten, de baten en het saldo opgenomen.

Overzicht baten en lasten (Bedragen x € 1.000) Programma	2020 realisatie Baten	2020 realisatie Lasten	2020 Saldo
1. Economische Ontwikkeling	20.182	35.814	-15.632
2. Welzijn	3.976	44.271	-40.295
3. Gebiedsontwikkeling	6.736	16.280	-9.544
4. Duurzaamheid	10.616	9.736	880
5. Bestuur en Veiligheid	144	8.492	-8.347
6. Financiën	1.192	1.326	-134
7. Overhead	1.503	16.864	-15.361
8. Algemene dekkingsmiddelen	88.641	0	88.641
Totaal	132.992	132.783	209

In deze tabel zijn de baten, onttrekkingen, lasten en toevoegingen afzonderlijk inzichtelijk gemaakt.

Overzicht baten en lasten				(Bedragen x € 1.000)
Programma	2020 Primitieve begroting	2020 Gewijzigde begroting	2020 Werkelijk	2020 Saldo
Baten				
1. Economische Ontwikkeling	15.372	15.505	20.182	4.676
2. Welzijn	2.708	2.558	2.794	237
3. Gebiedsontwikkeling	2.087	1.815	3.680	1.866
4. Duurzaamheid	10.059	10.052	10.370	319
5. Bestuur en Veiligheid	26	26	144	118
6. Financiën	872	872	1.092	221
7. Overhead	527	738	956	218
8. Algemene dekkingsmiddelen	84.249	85.596	88.641	3.046
subtotaal baten programma's	115.900	117.161	127.861	10.700
Onttrekkingen aan reserves				
1. Economische Ontwikkeling	0	0	0	0
2. Welzijn	10	1.000	1.182	182
3. Gebiedsontwikkeling	167	767	3.056	2.289
4. Duurzaamheid	0	0	246	246
5. Bestuur en Veiligheid	0	0	0	0
6. Financiën	0	0	100	100
7. Overhead	7	3	547	544
8. Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
subtotaal onttrekkingen	184	1.771	5.131	3.360
Lasten				
1. Economische Ontwikkeling	32.784	32.826	35.814	-2.988
2. Welzijn	39.822	42.484	44.271	-1.788
3. Gebiedsontwikkeling	12.050	12.506	12.890	-384
4. Duurzaamheid	9.224	9.096	9.736	-640
5. Bestuur en Veiligheid	7.708	7.974	8.461	-487
6. Financiën	1.616	1.489	1.326	163
7. Overhead	15.088	14.517	16.670	-2.153
8. Algemene dekkingsmiddelen	-250	0	0	0
subtotaal lasten programma's	118.042	120.891	129.168	-8.277
Toevoegingen aan reserves				
1. Economische Ontwikkeling	0	0	0	0
2. Welzijn	0	0	0	0
3. Gebiedsontwikkeling	0	0	3.390	-3.390
4. Duurzaamheid	0	0	0	0
5. Bestuur en Veiligheid	0	0	31	-31
6. Financiën	0	0	0	0

7. Overhead	0	0	194	-194
8. Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
subtotaal toevoegingen	0	0	3.615	-3.615
Saldo baten en lasten	-2.142	-3.731	-1.307	2.424
Saldo ontrekkingen en toevoegingen	184	1.771	1.516	-254
Totaal saldo	-1.959	-1.960	209	2.169

Begrotingsrechtmatigheid

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid is voorgeschreven dat het college een toelichting opneemt in de jaarrekening voor de programma's waar in werkelijkheid een nadelige afwijking ten opzichte van de begroting (inclusief wijzigingen) is ontstaan. Dit voorschrift geldt alleen voor de lasten. Hieronder is deze toelichting voor de betreffende programma's opgenomen.

Begrotingsrechtmatigheid			
Programma	**Vastgesteld na wijziging**	**Werkelijk**	**Verschil**
1 Economische Ontwikkeling	32.826	35.814	-2.988
2 Welzijn	42.484	44.271	-1.787
3 Gebiedsontwikkeling	12.506	12.890	-384
4 Duurzaamheid	9.096	9.736	-640
5 Bestuur en Veiligheid	7.974	8.461	-487
6 Financiën	1.489	1.326	163
7 Overhead	14.517	16.669	-2.152
8 Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0

Bij het programma 6 is er geen sprake van een overschrijding van de lasten van het betreffende programma waarmee deze, in dit kader, als rechtmatig kunnen worden beschouwd in het licht van de begrotingsrechtsmatigheid.

Programma 1 Economische Ontwikkeling
De overschrijding op dit programma van € 3,0 miljoen is met name het gevolg van hogere uitgaven bij het taakveld 6.3 "Inkomensregelingen". Het betreft hier hogere lasten voor bijstand zelfstandigen in het kader van corona. Deze hogere lasten worden volledig gecompenseerd door hogere baten.

Programma 2 Welzijn
Op dit programma is sprake van een overschrijding ad € 1,8 miljoen. Deze overschrijding is vooral het gevolg van hogere lasten bij taakveld 6.6 "Maatwerkvoorzieningen WMO" en hogere lasten bij taakvelden 6.72 "Maatwerkdienstverlening 18-". Het gaat hier om wettelijk verplichte taken met een open einde karakter.

Programma 3 Gebiedsontwikkeling
Er is sprake van een overschrijding op lastenniveau ad € 0,4 miljoen. Deze hogere lasten worden binnen het programma volledig gecompenseerd door hogere baten.

Programma 4 Duurzaamheid

De hogere lasten op dit programma van € 0,64 miljoen zijn het gevolg van hogere uitgaven op de taakvelden 7.3 "Afval" en 7.4 "Milieubeheer". De overschrijding bij milieubeheer wordt gecompenseerd door hogere baten. Door een hoger aanbod van afval zijn de kosten van afvalinzameling toegenomen, een neveneffect van de coronacrisis.

Programma 5 Bestuur en veiligheid
Op lastenniveau is er sprake van een overschrijding van afgerond € 0,49 miljoen.
Het voornaamste verschillen zitten bij de taakvelden 0.1 "Bestuur" en 1.2 "Openbare orde en veiligheid". Bij het onderdeel 0.1 "Bestuur" is de pensioenvoorziening opgehoogd en bij 1.2 "Openbare Orde en Veiligheid" is sprake van een tekort op de salariskosten van € 162K. Hiervan wordt € 50K gedekt uit een bijdrage van de provincie inzake het traject leerlingalert. Het resterende tekort wordt volledig gedekt door de stelpost CAO ontwikkeling binnen programma 6 Financiën.

Programma 7 Overhead
Op dit programma is sprake van een overschrijding van afgerond € 2,2 miljoen op de lasten. Dit komt tot uitdrukking op taakveld 0.4 "Overhead" waar de lasten en baten afgerond € 1,9 miljoen hoger zijn dan geraamd. Dit betreft vooral een nadeel op de salariskosten (€ 571K). Dit wordt (deels) gedekt door budget voor cao-ontwikkelingen bij programma 6 Financiën. En er is sprake van een nadelige afwijking als gevolg van niet gerealiseerde taakstelling personeel (€ 437K). In de paragraaf bedrijfsvoering zijn de salariskosten nader toegelicht. In totaal is er in 2020 sprake van een geringe overschrijding op salariskosten van € 27K (is 0,1% van de totaal geraamde salariskosten).

Conclusie
Het overgrote deel van de overschrijdingen op de lasten wordt veroorzaakt door open-einde-regelingen en tellen om die reden niet mee voor het oordeel ten aanzien de begrotings(on)rechtmatigheid.

Aanwending bedrag voor onvoorzien

Voor niet voorziene incidentele uitgaven is in de primitieve begroting 2020 een bedrag geraamd van €24.125. Conform artikel 28 van het BBV wordt hier inzicht gegeven in de besteding van dit bedrag.

Bedragen x € 1	**2020**
Budget onvoorzien	€ 24.125
Project 75 jaar na WO II	€ 12.500
Bijdrage fietsop1	€ 11.625
Totaal geraamd ten laste van deze post	€ 24.125
Restant Budget onvoorzien	**€ 0**

Incidentele baten en lasten

Het onderstaand overzicht betreft de incidentele baten en lasten in de jaarrekening 2020, niet zijnde incidentele afwijkingen op structurele budgetten.

Bedragen x € 1	Lasten	Baten
Programma 1. Economische Ontwikkeling		
75 jaar WOII	12.500	
Liquidatie-uitkering Presikhaaf		165.000
Totaal	12.500	165.000
Programma 2. Welzijn		
Doorbelasting toegang/inhuur	786.350	
COVID-19		389.000
Mutatie reserves	1.182.000	
Totaal	1.968.350	389.000
Programma 3. Gebiedsontwikkeling		
Mutaties reserves	0	333.928
Totaal	0	333.928
Programma 4. Duurzaamheid		
Mutaties reserves	245.729	
Totaal	245.729	0
Programma 5. Bestuur en Veiligheid		
Bijdrage fietsop1	11.625	
Mutatie reserves		30.524
Totaal	11.625	30.524
Programma 6. Financiën		
Mutaties reserves	100.000	
Totaal	100.000	0
Programma 7. Overhead		
Mutaties reserves	353.140	
Totaal	353.140	0
Programma 8. Algemene Dekkingsmiddelen		
COVID-19		393.000
Totaal	0	393.000
Totaal-Generaal	**2.691.344**	**1.311.452**

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen	Toevoegingen	Onttrekkingen
Programma 3 gebiedsontwikkeling		
Reserve onderhoud gebouwen		0
Reserve herstructurering		100.000
Reserve dorpsvisie Dieren		62.210
Reserve Carion		4.943
Totaal		**167.153**

Wet normering topinkomens (WNT)

Het kabinet Rutte-Asscher heeft de wetgeving inzake topinkomens aangescherpt. Het kabinet wil dat topinkomens in de (semi)publieke sector maximaal 100% van het ministerssalaris zijn. De strengere normen gelden voor alle medewerkers van (semi)publieke organisaties. Dit betekent dat niemand in de (semi)publieke sector meer kan verdienen dan een minister. Voor de gemeente Rheden betekent dit de verplichting om met ingang van de jaarstukken 2013 VOOR topfunctionarissen inzage te geven in het geheel van de bezoldiging. Binnen de definitie van de wet worden bij gemeenten zowel de gemeentesecretaris als griffier als topfunctionaris aangemerkt. Onderstaand wordt conform de wet in de wet gespecificeerde uiteenzetting de bezoldiging getoond.

bedragen x € 1	M. Kateman	H. Kettelerij	N. Renkema- Holstein
Gegevens 2020			
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeentesecretaris**	**Gemeentesecretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12	01/01 – 31/03	01/03 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	91.703	29.469	98.766
Beloningen betaalbaar op termijn	13.182	4.228	14.385
Subtotaal	**104.885**	**33.697**	**113.151**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	49.975	168.049
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	**104.885**	**33.697**	**113.151**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2019			
Functiegegevens	**Griffier**	**Gemeentesecretaris**	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	88.114	117.075	
Beloningen betaalbaar op termijn	12.164	16.263	
Subtotaal	**100.278**	**133.338**	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000	
Totale bezoldiging 2019	**100.278**	**133.338**	

Balans en toelichting

In dit onderdeel wordt er ingegaan op de balans, de grondslagen en de toelichting bij de balans.

Activa

ACTIVA Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	372.444	403.921
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling van activa	192.444	203.921
- Eigendom in activa van derden	180.000	200.000
Materiële vaste activa	116.980.157	114.407.946
- Investeringen met een economisch nut	54.478.389	50.362.635
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	43.577.031	44.059.757
- Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	18.924.738	19.985.554
Financiële vaste activa	5.081.767	5.300.299
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	608.767	608.767
- Leningen aan deelnemingen	1.948.533	1.948.533
- Overige langlopende leningen	2.524.467	2.742.999
Totaal vaste activa	**122.434.368**	**120.112.166**
Vlottende activa		
Voorraden	369.319	1.118.192
- Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie)	369.319	1.118.192
Uitzettingen < 1 jaar	12.451.705	10.629.238
- Vorderingen op openbare lichamen	5.820.392	7.486.993
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.117.777	
- RC-verhoudingen met niet-financiële instellingen	7.148	28.457
- Overige vorderingen	4.506.388	3.113.788
Liquide middelen	981.384	68.030
- Kassaldi	14.534	963
- Banksaldi	966.850	67.067
Overlopende activa	1.125.027	2.388.131
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.125.027	2.388.131
Totaal vlottende activa	**14.927.435**	**14.203.591**
TOTAAL ACTIVA	**137.361.802**	**134.315.757**
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat	622.681	

Passiva

PASSIVA Omschrijving	31-12-2020	31-12-2019
Vaste passiva		
Eigen vermogen	25.611.119	26.918.368
- Algemene reserve	12.411.580	16.991.008
- Bestemmingsreserve	12.990.366	13.506.788
- Gerealiseerde resultaat	209.173	-3.579.428
Voorzieningen	4.546.216	3.136.699
Vaste schulden > 1 jaar	80.672.409	80.749.909
- Onderhandse leningen aan binnenlandse banken en overige financiële instellingen	80.500.000	80.500.000
- Waarborgsommen	172.409	249.909
Totaal vaste passiva	**110.829.744**	**110.804.976**
Vlottende passiva		
Vlottende schulden < 1 jaar	20.953.075	21.045.251
- Overige schulden	11.953.075	15.166.630
- Overige kasgeldleningen	9.000.000	4.580.874
- Bank en girosaldi	0	1.297.747
Overlopende passiva	5.578.983	2.465.530
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een bestedingsdoel	614.004	614.004
- Overige vooruitontvangen bedragen	4.964.979	1.851.527
Totaal vlottende passiva	**26.532.058**	**23.510.781**
TOTAAL PASSIVA	**137.361.802**	**134.315.757**
Garantstellingen	752.532	0
Gewaarborgde leningen	186.697.000	184.313.000

Toelichting op de balans

De gehanteerde uitgangspunten bij het opstellen van de jaarrekening hebben achtereenvolgens betrekking op:

Toepassing besluit begroting en verantwoording
De jaarrekening 2020 is opgesteld met inachtneming van het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' van 17 januari 2003, inclusief de daarop reeds besloten wijzigingen.

Waarderingsgrondslagen en resultaatbepaling algemeen

In de financiële verordening gemeente Rheden (verordening ex artikel 212 VAN de Gemeentewet) zijn enkele artikelen opgenomen met betrekking tot waardering en resultaatbepaling. De bepalingen uit de financiële verordening zijn opgenomen in onderstaande grondslagen.

Algemeen geldt dat bij waardering tegen verkrijgingsprijs, deze gedefinieerd als zijnde de inkoopprijs en de bijkomende kosten. Bij waardering tegen vervaardigingsprijs wordt dit gedefinieerd als zijnde de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de

vervaardigingsprijs kunnen voorts een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak van de vervaardiging worden opgenomen.

Eigen bijdrage op grond van de WMO.
Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Waarderingsgrondslagen vaste activa

Immateriële vaste activa
Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief worden onder de immateriële vaste activa verantwoord. Kosten voor afsluiten van geldleningen worden door de gemeente Rheden niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie gebracht.

De voorbereidingskosten voor een bepaald actief worden beschouwd als onderdeel van de verkrijgingsprijs van materiële activa. De afschrijvingstermijn van het geactiveerde materiële actief is geldend voor het totale bedrag.
M.i.v. 2017 moeten de bijdragen aan activa in eigendom van derden ook worden verantwoord onder de immateriële vaste activa. (Was financiële vaste activa).

Door de wijziging van de BBV zijn bepaalde investeringen in de activa van derden geherclassificeerd van financiële vaste activa naar immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa
Dit betreffen investeringen met een meerjarig economisch nut, meerjarig economisch nut waarvoor heffing wordt geheven en een meerjarig maatschappelijk nut. Sinds 2017 worden ook de niet in exploitatie genomen bouwgronden verantwoord onder de materiële vaste activa. Deze werden voorheen verantwoord onder de voor- raden.

Activa met een meerjarig economisch nut en activa met een meerjarig economisch nut waarvoor heffing wordt geheven zijn opgenomen tegen de boekwaarde. De boekwaarde betreft de verkrijgingsprijs of historische kost- prijs verminderd met de reeds vervallen afschrijvingstermijnen. De verkrijgingsprijs of historische kostprijs wordt bruto geactiveerd. Dit betekent dat onttrekkingen uit bestemmingsreserves geen deel uitmaken van de verkrijgingsprijs of historische kostprijs, maar over de gehele looptijd (lineair) worden gecorrigeerd op de berekende afschrijvingslasten. Deze activa komen niet in aanmerking voor extra afschrijving.

Investeringen met een economisch nut hebben betrekking op:
- De gemeentelijke organisatie: gebouwen waarin gemeentelijke activiteiten zijn ondergebracht;
- Inventaris, apparatuur, installaties, machines en vervoersmiddelen;
- Objecten die door de gemeente geëxploiteerd worden: woningen, gebouwen, terreinen, riolering e.d.

Activa met een meerjarig maatschappelijk nut in de openbare ruimte moeten m.i.v. 2018 worden geactiveerd. Bijdragen van derden worden hierop in mindering worden gebracht.
Bestemmingsreserves mogen alleen nog worden ingezet ter dekking van de afschrijvingslasten. Er wordt afgeschreven conform de hieronder opgenomen tabel. Investeringen met een

maatschappelijk nut hebben betrekking op: aanleg en onderhoud van (inrichting van) wegen, watergangen, civiele kunstwerken, (inrichting van) groen, kunstwerken en speelplaatsen.

Afschrijving
Afschrijving van materiële vaste activa geschiedt in beginsel volgens de lineaire methode. Het startmoment van afschrijvingen is in principe het jaar volgend op het jaar van ingebruikname. Afwijking hiervan is slechts mogelijk bij raadsbesluit, indien hier gegronde redenen voor zijn.

Afschrijvingstermijnen

Soort investering	Afschrijvingstermijn (in jaren)
Economisch nut	
Grondkosten	n.v.t.
Gebouwen	40
Eerste inrichting en inventaris	10-12
Eerste inrichting en inventaris schoolgebouwen	15
Centrale verwarmingsinstallaties	15
Noodvoorzieningen onderwijs	15
Apparatuur betaald parkeren	8
Investeringsbijdragen monumenten	20-40
Restauratie gebouwen	20-40
Standplaatsen woonwagen	40
Huurwoonwagens	n.v.t.
Rioleringen	60-80
Vervoermiddelen, exclusief materiaal brandweer	5-10
Automatiseringsapparatuur, hardware	3-5
Automatiseringsapparatuur, software	5
Inventaris/meubelen	10-12
Vloerbedekking	10-12
Maatschappelijk nut	
Grondkosten civieltechnische werken	100
Civieltechnische werken	40
Verharding zandwegen	10
Speelgelegenheden	10
Plantsoenaanleg	25
Verkeersregelinstallaties	15
Aanleg vijvers	20
Lichtmasten	40
Armaturen	20
Abri’s	15
Kunstgrasveld	9-10

Financiële vaste activa
Onder financiële vaste activa vallen kapitaalverstrekkingen en verstrekte leningen. Waardering geschiedt tegen nominale waarde en afschrijving vindt alleen plaats indien sprake is van duurzame waardevermindering.

Waarderingsgrondslagen vlottende activa

Voorraden

De voorraden grond in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. De ontvangen verkoopopbrengsten worden in mindering gebracht op de boekwaarde. Bij een verliesgevend plan wordt voor het gecalculeerde verlies een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt in mindering gebracht op de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie (onderhanden werk). Winst op grondexploitatie wordt genomen naar rato van de voortgang volgens de percentage of completion methode.

Vorderingen
De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid. De voorziening wordt bepaald op basis van een statische beoordeling van de debiteuren alge- meen en debiteuren belastingen.

Overige vlottende activa
De overige vlottende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen vaste passiva

Reserves
Reserves worden gevormd conform de door de raad genomen besluiten. Dit geldt eveneens voor de toevoegingen en onttrekkingen. Belangrijke afwijkingen zijn vermeld in de toelichting op de balans. Bestemmingsreserves zijn de voor een specifiek doel afgezonderde bestanddelen van het eigen vermogen.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd wegens:

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
2. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
3. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
4. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarbij rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn.

Langlopende schulden
De langlopende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen vlottende passiva

De waardering van de vlottende passiva gebeurt op nominale waarde. Met ingang van 2008 worden ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen voor uitkering met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten in volgende begrotingsjaren, afzonderlijk verantwoord onder de overlopende passiva.

Grondslagen resultaatbepaling

Deze grondslagen zijn grotendeels ontleend aan de waarderingsgrondslagen. Voor het overige geldt dat de las- ten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Alle lasten en baten, die betrekking hebben op het boekjaar en tijdens het opstellen van de jaarrekening bekend zijn worden in het betreffende verslagjaar verwerkt. Daarbij geldt dat

verliezen worden verantwoord op het moment dat ze voorzienbaar zijn en winsten eerst worden verantwoord nadat ze gerealiseerd zijn.

Kosten toerekening

De doorberekening van de overhead vindt plaats op basis van voorcalculatorisch tarief. Dit gebeurt deels via tijd- schrijven van het ambtelijk apparaat en deels via andere verdeelsleutels. De saldi van de (hulp)kostenplaatsen worden verantwoord op het product saldo kostenplaatsen.

Toelichting op de afzonderlijke activaposten

In dit onderdeel wordt er ingegaan op de immateriële vaste activa, de materiële vaste activa, de financiële vast activa en de vlottende activa.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	
Aanschafwaarde 31-12-2019	781.361
Cumulatieve afschrijving t/m 2019	-377.440
Boekwaarde per 31-12-2019	403.921
Investeringen	0
Desinvesteringen	0
Afschrijvingen	31.477
Aanschafwaarde 31-12-2020	781.361
Cumulatieve afschrijvingen t/m 2020	-408.917
Boekwaarde 31-12-2020	372.444

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa		
	2020	2019
In erfpacht uitgegeven gronden	690.060	690.060
Overige investeringen met een economisch nut		
Gronden en terreinen	4.233.415	4.233.415
Woonruimten	57.657	67.515
Bedrijfsgebouwen	38.863.700	33.711.174
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.344.687	3.495.069
Vervoermiddelen	514.356	653.579
Machines, apparaten en installaties	1.968.804	2.238.378
Overige materiële vaste activa	4.805.709	5.273.443
	53.788.329	49.672.575
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven		
Riolering	43.577.031	44.059.757
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut		

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (voor 2017)	13.313.216	13.555.358
Overige materiële vaste activa	30.859	33.635
	13.344.076	13.588.993
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut		
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (vanaf 2017)	5.580.662	6.396.561
	18.924.738	19.985.554
Totaal materiële vaste activa	116.980.157	114.407.946

Gronden en terreinen
Onderdeel van de gronden en terreinen zijn een drietal terreinen die behoren tot de zogenaamde 'niet in exploitatie genomen gronden' (NIEGG).

1. Kappersweg/ De Timp: dit terrein heeft een boekwaarde van € 1.6 miljoen en beslaat 4ha. Hiervan is naar verwachting 3ha netto uitgeefbaar. De boekwaarde per vierkante meter is derhalve € 40 per vierkante meter. De huidige bestemming is bedrijventerrein. De gemeente is voornemens dit terrein in exploitatie te nemen wanneer het complex Vitatron voltooid is. Op basis van het provinciale beleid inzake bedrijventerreinen zijn er geen belemmeringen om dit terrein op de markt te brengen. Gezien het feit dat de verkoopprijzen van het complex Vitatron, dat een vergelijkbaar karakter heeft, ruim € 90 per vierkante meter bedragen en er ook geen kostenintensieve bewerkingen, zoals saneringen of sloopwerkzaamheden, noodzakelijk zijn, bestaat er geen aanleiding om te veronderstellen dat de grond niet tenminste die € 40 per vierkante meter zou opbrengen.

2. Spankerenseweg 58a: betreft een pand met een kavel van 2.900 m2 en heeft bestemming detailhandel met een boekwaarde van € 198k. Het pand is onlangs (maart 2020) nog getaxeerd in het kader van een financiering op een marktwaarde van € 266k en executiewaarde van € 210k. Hoewel deze taxatie niet bedoeld was voor een balanswaardering is deze wel gehanteerd om aan te tonen dat er geen sprake is van een duurzame waardevermindering.

3. Du Commerce: betreft een kavel van 7.850 m2 en valt onder het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Kanaalzone'. De kavel heeft een boekwaarde van € 227k en omgerekend € 29 per vierkante meter. De verkoopprijzen van Vitatron, die onder hetzelfde bestemmingsplan vallen, bedragen ruim € 90 per vierkante meter. Gezien de matige eigenschappen van de kavel, slechte ligging, matige ontsluiting en geen zichtlocatie, is de boekwaarde voorzichtigheidshalve ruim onder de € 90 per m2, namelijk naar € 29 per m2, bijgesteld.

Het verloop van de materiële vaste activa

Verloop materiële vaste activa	
Boekwaarde per 01-01-2020	114.407.946
Investeringen	10.674.176
Desinvesteringen	465.245
Bijdrage van derden	3.346.083
Afschrijvingen	4.290.019
Boekwaarde 31-12-2020	116.980.775

Verloopoverzicht materiële vaste activa					(bedragen x € 1.000)	
Soort vaste activa	**BW 1-1-20**	**Investeringen**	**Desinvesteringen**	**Afschrijvingen**	**Bijdragen van derden**	**BW 31-12-20**
Grond en terreinen	4.923	0	0	0	0	4.923
Woonruimten	68	0	0	10	0	58
Bedrijfsgebouwen	33.711	7.666	0	1.436	1.078	38.864
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.495	116	0	267	0	3.345
Vervoermiddelen	654	10		149	0	514
Machines, apparaten en installaties	2.238	3		273	0	1.969
Overige materiële vaste activa	5.273	22	177	312	0	4.806
Econ.nut waarvoor heffing	44.060	492		975	0	43.577
Inv. Maatsch. nut voor 2017	13.589	457	25	677	0	13.344
Inv. Maatsch.nut vanaf 2017	6.397	1.907	262	192	2.268	5.581
Totalen	114.408	10.674	465	4.290	3.346	116.981

De belangrijkste investeringen (> € 100.000) in 2020 betreffen:

Belangrijkste investeringen	Investeringen	Bijdragen van derden c.q desinvestering	Totaal
Nieuwbouw zwembad	7.587.521	1.077.806	6.509.715
Renovatie Groen	295.177		295.177
Uitwerking winkelgebied Calluna	595.719		595.719
Beiltjeshof Velp Zuid	362.145		361.145
Stationsomgeving Dieren*	304.843	2.531.359	-2.226.516
Project steenbreek	119.536		119.536
Rioolvervanging Veerstraat Drn	172.956		172.956
Revitalisering de Beemd Noord	495.109		495.109
Zuidflank Rheden 1e fase	132.294		132.294
Overige mutaties < € 100.000	608.877	202.781	406.096
Totaal	10.674.176	3.811.946	6.862.230

*In dit geval is er in 2020 sprake van hogere bijdragen van derden/desinvesteringen dan er aan kosten is gemaakt, de '-' kan daarmee als (financieel) positief worden beschouwd voor 2020.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa		Kapitaalver-strekkingen aan deelnemingen	Leningen aan deelnemingen	Overige langlopende leningen	Totaal
Boekwaarde 01-01-20		608.767	1.948.533	2.743.000	5.300.299
Vermeerderingen				467	467
Aflossingen				219.000	219.000
Afschrijvingen					
Boekwaarde 31-12-20		608.767	1.948.533	2.524.467	5.081.766

De vermeerderingen en verminderingen in het verslagjaar zijn:

Vermeerderingen en verminderingen	Vermeerderingen	Aflossing	Afschrijving
AV Gelre	467	4.000	
SVN		215.000	
Totaal	467	219.000	0

Vlottende activa

Voorraden	2020	2019
Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie)	557.731	1.312.066
Voorziening verliesgevende complexen	-188.411	-193.874
Totaal	369.320	1.118.192

Onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie)
Het verloop van de in exploitatie genomen bouwgronden is als volgt:

Verloop in exploitatie genomen bouwgronden	
Boekwaarde per 1 januari 2020	1.312.066
Vermeerderingen	56.020
Verminderingen	-1.609.331
Winstneming De Beemd (wordt afgesloten)	798.976
Boekwaarde per 31 december 2020	557.731
Geraamde nog te maken kosten/nog te realiseren opbrengsten	367.421
Geraamde eindresultaat (op grond van de BBG 2020)	190.292

Het geraamde eindresultaat is gewaardeerd tegen de contante waarde (conform BBG 2020).

In onderstaande tabel zijn conform de BBV per complex de nog te verwachten kosten; nog te realiseren opbrengsten en het geraamde resultaat op NCW opgenomen.

Complex - kosten - opbrengsten - resultaat NCW			
Complex	**Nog te verwachten kosten**	**Nog te realiseren opbrengsten**	**Resultaat NCW**
De Beemd	0	0	798.976
Dr. Visserstraat	52.852	345.386	-40.986
Vitatron	79.423	154.309	-146.376

In de BBG is rekening gehouden met een inflatiecijfer van 2%; de opbrengstenstijging 0% en het rentepercentage is 0,56 %.

De boekwaarde per ultimo van het jaar is als volgt te specificeren:

Complex	Boekwaarde 31-12-19	Investeringen	Opbrengsten	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-20
De Beemd	-63.934	14.708	749.750	798.976	0
Dr. de Visserstraat	333.750	1.881	0	0	335.631
Vitatronterrein	1.042.250	39.432	859.581	0	222.100
Subtotaal	1.312.066	56.020	1.609.331	798.976	557.731
Voorziening verliesgevende complexen	-193.874	5.462			-188.411
Totaal	1.118.192	61.482	1.609.331	798.976	369.320

Voor (naar verwachting) verliesgevende plannen is ultimo 2020 een voorziening getroffen van € 188.411. Deze voorziening wordt in mindering gebracht op de boekwaarde. Zoals aangegeven in de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, is de hoogte van deze voorziening gebaseerd op gegevens uit de BBG 2020. Een gedetailleerdere verantwoording per complex is opgenomen in de paragraaf Grondbeleid.

Uitzettingen < 1 jaar
De uitzettingen < 1 jaar kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Omschrijving	2020	2019
Debiteuren algemeen	1.834.404	1.309.001
Debiteuren belastingen	778.721	566.175
Voorziening dubieuze debiteuren	-515.100	-348.000
Debiteuren sociale zaken	678.117	579.334
Vorderingen op openbare lichamen	7.938.168	7.486.993
RC-verhouding	7.148	28.456
Overige vorderingen/nog te ontvangen bedragen	1.730.246	1.007.278
Totaal	12.451.705	10.629.238

Voorziening dubieuze debiteuren
Op basis van respectievelijk een statische en een dynamische beoordeling is voor het saldo van debiteuren algemeen en voor debiteuren belastingen een voorziening gevormd van in totaal € 515.100.

Debiteuren sociale zaken

Voor de jaarrekening 2020 is op basis van de beoordeling van de openstaande posten het oninbaarheidspercentage vastgesteld op 75%. Er is een voorziening dubieuze debiteuren gevormd van € 2.034.349 (2019: € 1.738.000). Deze is in mindering gebracht op de waardering van de post debiteuren sociale zaken.

Het saldo van de post debiteuren sociale zaken is als volgt samengesteld:

Debiteuren sociale zaken	
Debiteuren sociale zaken (algemeen, bijzondere bijstand, leenbijstand)	2.712.466
Voorziening dubieuze debiteuren (75%)	2.034.349
Saldo	678.117

Overige vorderingen/nog te ontvangen bedragen
De nog te ontvangen bedragen hebben met name betrekking op:

Nog te ontvangen bedragen	
Door te belasten aan andere gemeente	207.274
Gemeentefondsuitkering	231.060
Rente Alliander	194.852
Leges WABO 2020	274.786
Nedvang	150.869
Papieropbrengst 2020	112.330
CAK 2020	59.527
Eigen bijdrage WMO 2020 aanvulling	83.454
BCF 2017 aanvullend	55.751
MGR afrekening 2020	285.781
Overige posten	74.563
Totaal	1.730.246

Schatkistbankieren
In het kader van het verplicht schatkistbankieren is de gemeente verplicht is om overtollige middelen aan te houden in ’s Rijks schatkist voor zover deze boven de drempel komen. In het overzicht hieronder wordt de benutting van het drempelbedrag in het kader van het verplicht schatkistbankieren weergegeven.

Drempelbedrag	911	(0,75% van begrotingstotaal)		
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	10	846	268	180
Ruimte onder het drempelbedrag	901	65	643	731
Overschrijding van het drempelbedrag				

Liquide middelen
Dit betreft het kasgeld per 31 december 2020. Deze saldi staan ter vrije beschikking van de gemeente.

Liquide middelen	2020	2019
Kassaldi	14.534	963
Banksaldi	966.850	67.067

Overlopende activa
Hieronder zijn opgenomen de op de balans vooruitbetaalde bedragen.

Overlopende activa	2020	2019
Vooruitbetaalde bedragen	1.104.000	2.364.311
Overige nog te ontvangen bedragen	21.027	23.820

Toelichting op de afzonderlijke passivaposten

In dit onderdeel wordt er ingegaan op het eigen vermogen, de voorzieningen, de vaste schulden en de vlottende passiva.

Eigen vermogen

Eigen vermogen
Het verloop van het eigen vermogen in 2020 is als volgt:

	Algemene reserve	Bestemmings reserves	Gerealiseerd resultaat	Totaal
Saldo 01-01-2020	16.991	13.507	-3.579	26.918
Resultaat 2020			209	209
Stortingen		1.799		1.799
Onttrekkingen	4.579	2.315	3.579	3.315
Saldo 31-12-2020	12.412	12.990	209	25.611

Resultaat boekjaar
De rekening 2020 sluit met een voordelig saldo van € 209.173 Een nadere analyse van het resultaat is opgenomen in het hoofdstuk “toelichting op de programmarekening”.
Voor een totaal overzicht van de stortingen en onttrekkingen in de reserves wordt verwezen naar de toelichting op reserves en voorzieningen.

Voorzieningen

Voorzieningen
De voorzieningen zijn gevormd voor het egaliseren van de exploitatielasten en toekomstige uitgaven voor (groot) onderhoud.

Omschrijving	Voorziening t.b.v. verplichtingen	Voorziening Middelen derden	Voorziening egalisatie	Totaal
Saldo 1 januari	407.546	2.729.153	0	3.136.699
Stortingen	467.000	1.070.501	883.549	2.421.050
Onttrekkingen	247.088	190.487	573.955	1.011.530
Saldo 31 december	627.458	3.609.167	309.594	4.546.219

Voor een totaal overzicht van de stortingen en onttrekkingen in de voorzieningen wordt verwezen naar de toelichting op reserves en voorzieningen.

Vaste schulden > 1 jaar

Vaste schulden > 1 jaar
Onderhandse leningen
De onderhandse leningen bestaan uit schulden aan derden met een looptijd langer dan 1 jaar.

	Banken en Financiële instellingen binnenland	Waarborgsommen	Totaal
Boekwaarde 01-01-2020	80.500.000	249.909	80.749.909
Vermeerderingen		34.825	34.825
Aflossingen		112.325	112.325
Boekwaarde 31-12-2020	80.500.000	172.409	80.672.409

In 2020 hebben er alleen vermeerderingen en aflossingen plaatsgevonden op de waarborgsommen.
De rentelasten van de onderhandse leningen bedroegen in 2020 € 584.825

Vlottende passiva

Vlottende schulden < 1 jaar

De vlottende schulden < 1 jaar kunnen als volgt worden gerubriceerd:

	2020	2019
Kasgeldleningen	9.000.000	4.500.000
Crediteuren	2.461.590	3.141.070
Crediteuren sociale zaken	192.052	93.269
Overige vlottende schulden	9.167.261	12.013.166
Bankinstellingen	0	1.297.747
Rekening courant de Connectie	132.171	
	20.953.074	21.045.251

Het crediteurensaldo per 31 december 2020 is in 2021 afgewikkeld.

De overige schulden betreft de nog te betalen bedragen over 2020 en hebben met name betrekking op:

Specificatie	
Betalingen onderweg, afloop van deze post heeft plaatsgevonden in januari 2021.	-
Af te dragen loonheffing december 2020	1.396.341
Werkgeversafdracht ABP algemeen	289.954
Af te dragen loonheffing verstrekkingen Bijstand	2.734.652
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	791.159
Omzetbelasting	406.749
Nog te betalen	3.322.559
Gemeente Rozendaal	139.398
Overige posten < € 100.000	86.448
Totaal	9.167.261

Overlopende passiva
Dit betreft posten die na 2020 nog afgewikkeld moeten worden.

	2020	2019
Vooruitontvangen Rijksbijdragen	614.004	614.004
Vooruitontvangen subsidies	4.964.979	1.851.525
Totaal	5.578.983	2.465.529

De mutaties die hebben plaatsgevonden bij de vooruitontvangen (Rijks)bijdragen en subsidies zijn in deze jaarrekening in een separaat verloopoverzicht opgenomen.

Overzicht reserves

Reserves Omschrijving	Saldi 1-1-2020	Resultaat bestemming 2019	Vermeerdering 2020	Vermindering 2020	Saldo 31-12-2020
Reserves					
Algemene reserve					
Algemene reserve ter financiering	13.697.798	-3.579.428		-1.000.000	9.118.370
Risico reserve	3.293.210	0	0		3.293.210
Totaal	**16.991.008**	**-3.579.428**	**-**	**1.000.000-**	**12.411.580**
Bestemmingsreserves					
Res.best.2018/Versterking re-integratie	52.000				52.000
Doorontwikkeling WABO	55.000				55.000
Reserve SBO speelvoorziening	376.726		19.581		396.307
Reserve SBO gem. gebouwen	1.160.067		30.524	-217.218	973.373
Reserve SBO wegen	1.114.361		750.000	-38.439	1.825.922
Reserve SBO straatverlichting	283.818			-115.237	168.581
Reserve SBO landschapsbeleidpl	143.435			-116.887	26.548
Reserve actalisering bestemmingsplannen	145.631			-79.806	65.825
Reserve nieuwbouw zwembad	1.358.630				1.358.630
Reserve bos en natuurgebieden	110.850			-9.030	101.820
Reserve bestemmingsplan Rheden-Oost	0		0	0	0
Reserve risicobuffer grondexploitaties	1.136.086		804.438	-604.935	1.335.589
Reserve herstructuring woongebieden	1.732.040			-100.000	1.632.040
Reserve dorpsvisie Dieren (i.r.t. traverse Dieren)	2.188.615			-62.210	2.126.405
Reserve onderhoud gebouwen	655.843		0	0	655.843
Reserve te besteden gemeentelijke budgetten	2.610.668		194.152	-966.408	1.838.412
Reserve Carion	173.014			-4.943	168.071
Reserve Armoedebeleid	10.000				10.000
Reserve klimaat	200.000				200.000

Totaal bestemmingsreserves	**13.506.784**	**0**	**1.798.695**	**-2.315.113**	**12.990.366**
Totaal reserves	**30.497.792**	**-3.579.428**	**1.798.695**	**-3.315.113**	**25.401.946**

Beschrijving en toelichting reserves

Hieronder is een beschrijving opgenomen van het doel en toekomstig gebruik van de reserves en voorzieningen per ultimo 2020

Algemene reserve	Stand 31-12-2020: € 9.118.370
Functie	Bestedingsfunctie en bufferfunctie
Doelstelling	De reserve dient als buffer om nadelige exploitatiesaldi in enig jaar te dekken.
Voeding- en onttrekking	Voor- en nadelige exploitatiesaldi van enig jaar worden met deze reserve verrekend. Onttrekkingen vinden incidenteel plaats t.b.v. bestedingen. Bij de vaststelling van de programmabegroting 2020 heeft de Raad besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve van € 1,0 miljoen voor Jeugd/WMO (ten laste van de algemene reserve) voor het opvangen van tekorten op dit beleidsterrein. In 2020 is dit bedrag ingezet.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma	Diverse programma's

Risicoreserve	Stand 31-12-2020: € 3.293.210
Functie	Bufferfunctie
Doelstelling	De reserve is bedoeld om incidentele tegenvallers op te kunnen vangen die niet door een specifieke voorziening wordt gedekt. Deze reserve is onderdeel van de totale weerstandscapaciteit.
Voeding en onttrekking	Onttrekkingen aan deze reserve zullen plaatsvinden wanneer risico's zich voordoen. Conform de besluitvorming over de omgang met deze reserve bij de begroting 2020 wordt deze reserve in combinatie met de algemene reserve beschouwd als weerstandscapaciteit. Hierdoor is vooralsnog geen verschuiving vanuit de algemene reserve nodig.
Noodzakelijk niveau	De omvang van de reserve buffer is afhankelijk van de risico's die de gemeente loopt. De minimale omvang is vastgesteld op € 2.500.000.
Relatie met programma	Diverse programma's

Reserve programmamanagers Klimaat	Stand 31-12-2020: € 200.000
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Deze reserve is ter dekking voor het opstellen van een warmtetransitievisie, zoals vastgesteld bij de vaststelling van de jaarrekening 2019.
Voeding- en onttrekking	De reserve is gevoed bij de vaststelling van de jaarrekening 2019
Noodzakelijk niveau	Conform vaststelling bij Jaarrekening 2019
Relatie met programma	4 Duurzaamheid

Reserve res.best 2018 Verst. Re-integratie	Stand 31-12-2020: € 52.000
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Deze reserve is ter dekking van lasten, zoals vastgesteld bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2018.
Voeding- en onttrekking	In 2020 zijn er geen mutaties geweest.
Noodzakelijk niveau	Conform vaststelling bij Jaarrekening 2018
Relatie met programma	1 Economische ontwikkeling

Doorontwikkeling WABO	Stand 31-12-2020: € 55.000
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Dekking voor de toekomstige kosten van plantoetser c.q. klantregisseur voor doorontwikkeling WABO.
Voeding- en onttrekking	Deze reserve is gevormd uit de voormalige reserve resultaatsbestemming 2013. In 2020 hebben geen stortingen of onttrekkingen plaatsgevonden.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma	3 Gebiedsontwikkeling

Reserve SBO speelvoorziening	Stand 31-12-2020: € 396.307
Functie	Egalisatiefunctie
Doelstelling	De reserve moet toereikend zijn om de te verwachten kosten op te vangen van onderhoud en vernieuwing van speelvoorzieningen.
Voeding- en onttrekking	Bij de resultaatsbestemming 2015 is € 324.000 toegevoegd. In 2020 is er € 19.581 toegevoegd aan de reserve
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma	3 Gebiedsontwikkeling

Reserve SBO gem. gebouwen	Stand 31-12-2020: € 973.373
Functie	Egalisatiefunctie
Doelstelling	De reserve is in 2020 o.b.v. de onderhoudsbeheerplannen deels omgezet in de voorziening gebouwen.
Voeding- en onttrekking	Er is in 2020 per saldo € 186.694 onttrokken.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma	1 Economische ontwikkeling

Reserve SBO wegen	Stand 31-12-2020: € 1.825.922
Functie	Egalisatiefunctie
Doelstelling	De reserve moet toereikend zijn om de te verwachten kosten op te vangen van het groot onderhoud, de renovatie en de vervanging van de gemeentelijke wegen op basis van een opgesteld SBO wegen.
Voeding- en onttrekking	Er is in 2020 per saldo € 711.561 toegevoegd.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma	3 Gebiedsontwikkeling

Reserve SBO straatverlichting	Stand 31-12-2020: € 168.580
Functie	Egalisatiefunctie
Doelstelling	De reserve moet toereikend zijn om de te verwachten kosten op te vangen van vervanging van de gemeentelijke straatverlichting op basis van een opgesteld SBO openbare verlichting.
Voeding- en onttrekking	Er is in 2020 € 115.237 onttrokken.
Noodzakelijk niveau	
Relatie met programma	3 Gebiedsontwikkeling

Reserve SBO landschapsbeleidplan	Stand 31-12-2020: € 26.548
Functie	Egalisatiefunctie
Doelstelling	De reserve dient ter dekking van toekomstige uitgaven voor de uitvoering van het landschapsbeleidsplan.

Voeding- en onttrekking	Er is in 2020 € 116.887 onttrokken.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma	3 Gebiedsontwikkeling

Reserve actualisering bestemmingsplannen	Stand 31-12-2020: € 65.825
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Het opvangen van fluctuaties in de jaarlasten voor het opstellen of actualiseren van bestemmingsplannen.
Voeding en onttrekking	Eenmalige storting in 2002 VAN € 60.000 en € 415.000 bij resultaat-bestemming 2014. Onttrekkingen vinden plaats door jaarlijkse verrekening binnen de exploitatie. Er is in 2020 per saldo een bedrag van € 79.806 onttrokken.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma('s)	3 Gebiedsontwikkeling

Reserve nieuwbouw zwembad	Stand 31-12-2020: € 1.358.630
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Bij de voorjaarsnota 2012 is deze reserve gevormd in verband met het realiseren van een nieuwe overdekte zwemvoorziening. In februari 2016 heeft besluitvorming plaatsgevonden, waarbij een bedrag beschikbaar is gesteld voor incidentele kosten van het project.
Voeding en onttrekking	In 2020 is het Biljoenbad opgeleverd. In de loop van 2021 wordt de definitieve exploitatiebegroting waarbij deze reserve wordt ingezet ter dekking conform de doelstelling.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma	2 Welzijn

Reserve bos en natuurgebieden	Stand 31-12-2020: € 101.819
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Conform de bestuursrapportage 2013 is deze reserve gevormd ter egalisatie van de lasten voor onderhoud aan bos- en natuurgebieden.
Voeding en onttrekking	In 2020 is per saldo € 9.031 onttrokken.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma('s)	3 Gebiedsontwikkeling

Reserve bestemmingsplan Rheden-Oost	Stand 31-12-2020: € 0
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Realisatie van het bestemmingsplan Rheden-Oost
Voeding en onttrekking	De reserve is gevoed met een incidentele storting (2009) vanuit de algemene reserve voor een bedrag van € 175.000. Onttrekking vindt verder plaats op basis van jaarlijkse uitgaven. In 2019 is de reserve geheel aangewend. De mutaties in 2020 zijn per saldo nihil en de reserve wordt hiermee opgeheven.
Noodzakelijk niveau	Bij de vaststelling van het bestemmingsplan is op basis van een exploitatieopzet het noodzakelijke niveau bepaald voor de periode van uitvoering.
Relatie met programma('s)	3 Gebiedsontwikkeling

Reserve risicobuffer grondexploitaties	Stand 31-12-2020: € 1.335.589
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Voor het opvangen van macro-economische ontwikkelingen voor het bestaande beleid, alsmede voor het ontwikkelingen van toekomstige plannen zullen de verwachte winsten of verliezen met ingang van 2010 ten gunste of ten laste komen van de bestemmingsreserve Risicobuffer Grondexploitaties.
Voeding en onttrekking	De voeding en onttrekking vindt plaats bij vaststelling van de programmarekening. Een overzicht van de mutaties is opgenomen in de paragraaf grondbeleid.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma('s)	3 Gebiedsontwikkeling

Reserve herstructurering woongebieden	Stand 31-12-2020: € 1.632.040
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Deze reserve dient ter opvang van de lasten voor vernieuwing van woonwijken.
Voeding en onttrekking	In 2010 heeft een incidentele storting plaatsgevonden van € 2.000.000 ten laste van de algemene reserve. Jaarlijks wordt er prijscompensatie gestort en vindt er een onttrekking plaats voor het financieren van de projectkosten. Er is in 2020 € 0,1,miljoen onttrokken.
Noodzakelijk niveau	Op basis van prijspeil 2020 is de huidige stand voldoende, waarbij tevens is gekeken naar absolute noodzakelijkheid i.r.t. de totale financiële positie.
Relatie met programma('s)	3 Gebiedsontwikkeling

Reserve dorpsvisie Dieren	Stand 31-12-2020: € 2.126.405
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Deze reserve dient ter opvang van de lasten voor diverse verkeersmaatregelen betreffende Dieren Noord en Zuid.
Voeding en onttrekking	De stortingen zijn ten laste van de algemene reserve gekomen. Er is in 2020 € 62.210 onttrokken.
Noodzakelijk niveau	In de nota heroverwegingen 2010 is het noodzakelijke niveau vastgesteld op € 9.840.000 (inclusief de bijdrage van de Stadsregio van € 4.5 miljoen).
Relatie met programma('s)	3 Gebiedsontwikkeling

Reserve onderhoud gebouwen	Stand 31-12-2020: € 655.843
Functie	Egalisatiefunctie
Doelstelling	Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten die voortkomen uit het SBO gebouwen.
Voeding en onttrekking	-
Noodzakelijk niveau	Wordt bepaald aan de hand van de (in 2022) op te stellen Nota herziening reserves & voorzieningen.
Relatie met programma('s)	Diverse programma's

Reserve te besteden gemeentelijke budgetten	Stand 31-12-2020 € 1.838.412
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Budgetten voor benoemde projecten in enig jaar, waarvan de uitvoering vertraagd is of over de jaargrens doorloopt, beschikbaar te houden voor uitvoering/afronding in het volgende jaar. Zie de specificatie van de afzonderlijke budgetten.
Voeding en onttrekking	De voeding en onttrekking vindt plaats bij vaststelling van de jaarrekening.
Noodzakelijk niveau	Jaarlijks wordt bij de jaarrekening bepaald welke saldi er vrijvallen en welke nieuwe budgetten er toegevoegd worden aan de reserve.
Relatie met progr.	Diverse programma's

Reserve Carion	Stand 31-12-2020: € 168.071
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Deze reserve is gevormd voor de beperkte risico's die de gemeente loopt als hypotheeknemer op het vastgoed van Carion.
Voeding en onttrekking	Bij de resultaatbestemming 2014 is € 209.000 toegevoegd. Deze dient ter dekking van afschrijvingslasten i.v.m. de uitgaven voor de werkzaamheden aan De Oase. Op basis hiervan heeft in 2020 een onttrekking van € 4.943 plaatsgevonden.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma	2 Welzijn

Reserve Armoedebeleid	Stand 31-12-2020: € 10.000
Functie	Bestedingsfunctie
Doelstelling	Deze reserve is gevormd om de niet bestede middelen in enig jaar beschikbaar te houden voor armoedebeleid.
Voeding en onttrekking	In 2014 is bij resultaatbestemming 2013 € 43.000 gestort. Daarnaast is op basis van de kadernota Minimabeleid 'Samen armoede aanpakken' € 95.000 van de 'Klijnsmagelden' voor intensivering van het armoede-beleid toegevoegd aan de reserve voor besteding in 2015. In 2020 hebben geen mutaties plaatsgevonden
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma	2 Welzijn

Reserve te besteden gemeentelijke budgetten

Omschrijving	oorsponkelijk jaar	Saldi 1-1-2020	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldi 31-12-2020
Res TBGB: Inc. ODRA	2015	20.000		0	20.000
Res TBGB: trainingsveld EDS	2016	50.000	0	21.826	28.174
Res TBGB: econ.uitvoeringsprogr	2016	15.000	0	0	15.000
Herstructurering bedrijven terrein	2012	211.000		0	211.000
Duurzaam Rheden	2010	288.883	0	245.726	43.157
Res TBGB:transformk. Connectie	2016	95.600		95.600	0
Res TBGB projectmatig werken	2017	26.086		26.086	0
ResTBGB renovatie gem.gebouwen	2017	46.000		0	46.000
RTBGB implementatie omgevingsweg	2017	292.500	0	5.370	287.130
RTGB: Implementatie Office	2018	108.000		31.800	76.200
Res TBGB onderz.coal.akk.coach	2018	128.000	12.826	100.000	40.826
Res NTGB informatiemanagement	2018	68.600		0	68.600
RTGB: huisvest. vraagstuk GemH	2018	354.000	172.326	0	526.326
Res NTBG: Gevelfonds	2018	90.000	0	30.000	60.000
Res NTBG Cultuurhist.landschap	2018	75.000			75.000
RTBGB uitv.plan structuurvisie	2018	144.000		0	144.000
Doorontwikkeling	2019	148.000	9.000	95.000	62.000
Frictiebudget	2019	128.000	0	128.000	0
WNRA	2019	35.000	0	35.000	0
DU armoede/schuld 2019	2019	68.000	0	16.000	52.000
Gidsgelden 2019	2019	15.000	0	15.000	0
Ellecom CA	2019	38.000	0		38.000
Pilot Waterinterventie	2019	52.000	0	52.000	0
Pilot Plusbus	2019	30.000	0		30.000
Versterken Toegang	2019	61.000	0	61.000	0
Kansrijke Start 2019	2019	8.000	0	8.000	0
burgerparticipatie afval	2019	15.000	0		15.000
Totaal		**2.610.669**	**194.152**	**966.408**	**1.838.413**

Voorzieningen

Voorzieningen Omschrijving	Saldi 1-1-2020	Prijscom- pensatie 2020	Vermeerdering 2020	Vermindering 2020	Saldo 31-12-2020
Voorzieningen					
Voorziening frictiekosten en casco	168.029		-	-25.574	142.455
Voorziening wachtgeld ambtenaren	239.514			-221.514	18.000
Voorziening pensioen bestuur	0		467.000	0	467.000
Totaal	**407.543**	**-**	**467.000**	**-247.088**	**627.455**
Voorzieningen middelen derden					
Voorziening onderhoud riolering	988.799		632.014		1.620.813
Voorziening afkoopsom onderhoud graven	1.549.867	28.000	410.487		1.988.354
Voorziening ruimen graven	95.487			-95.487	0
Voorziening onderhoud grafrechten	95.000			-95.000	0
Voorziening SBO Gebouwen	0		883.549	-573.955	309.594
Totaal	**2.729.153**	**28.000**	**1.926.050**	**-764.442**	**3.918.761**
Totaal Voorzieningen	**3.136.696**	**28.000**	**2.393.050**	**-1.011.530**	**4.546.216**

Beschrijving en toelichting voorzieningen

Hieronder is een beschrijving opgenomen van het doel en toekomstig gebruik van de voorzieningen per ultimo 2020

Voorziening frictiekosten en Casco	Stand 31-12-2020: € 142.455
Functie	Risicovoorziening toekomstige verplichtingen
Doelstelling	Dekking van incidentele frictiekosten en kosten die voortvloeien uit de beëindiging van de muziekschool.
Voeding en onttrekking	Voeding is destijds eenmalig geweest. Deze voorziening is nog actueel tot het aangegeven bedrag. Er is in 2020 € 25.577 onttrokken.
Noodzakelijk niveau	De voorziening dient van voldoende niveau te zijn om de toekomstige wachtgelden af te dekken. Jaarlijks wordt bij het opstellen van de jaarrekening een berekening gemaakt om het niveau te bepalen. Eventuele stortingen of vrijval worden verrekend in de exploitatie.
Programma	2 Welzijn

Voorziening wachtgeld bestuur	Stand 31-12-2020: € 18.000
Functie	Risicovoorziening toekomstige verplichtingen
Doelstelling	Dekking van de wachtgeldverplichtingen die voortkomen uit het vertrek van bestuurders.
Voeding en onttrekking	Voeding is eenmalig, de kosten daarvan zijn geheel ten laste van 2017 gebracht. In 2020 is € 54.700 onttrokken voor wachtgeldverplichtingen. Daarnaast bleek € 166.814 niet meer nodig te zijn voor wachtgeldverplichtingen, zoals berekend in 2017. Voor dit bedrag is een nieuwe voorziening gevormd, namelijk de pensioenvoorziening bestuur. Voor de wachtgeldverplichtingen in 2021 zal nog een bedrag van € 18.000 nodig zijn.
Noodzakelijk niveau	De voorziening dient van voldoende niveau te zijn om de toekomstige wachtgelden af te dekken.
Relatie met programma('s)	5 Bestuur en Veiligheid

Pensioenvoorziening bestuur	Stand 31-12-2020: € 467.000
Functie	Risicovoorziening toekomstige verplichtingen
Doelstelling	Dekking van pensioenverplichtingen bestuur als gevolg van daling van de rekenrente.
Voeding en onttrekking	Voeding is eenmalig en komt deels uit de voorziening wachtgeld bestuur (167k) en deels door een extra dotatie uit de exploitatie (300k). Voor de pensioenvoorziening van de bestuurders is een verzekering afgesloten bij Loyalis, waarvoor we jaarlijks een premie betalen. Door de verlaging van de rekenrente is er een hiaat ontstaan tussen het benodigde en beschikbare beleggingstegoed waardoor een extra dotatie van 300k noodzakelijk was.
Noodzakelijk niveau	De voorziening dient van voldoende niveau te zijn om eventuele tussentijdse aanvragen voor pensioen of waardeoverdracht op te vangen.
Relatie met programma('s)	7 Overhead

Voorziening onderhoud riolering	Stand 31-12-2020: € 1.620.813
Functie	Egalisatiefondsfunctie
Doelstelling	Egalisatie van de riooltarieven.
Voeding en onttrekking	Jaarlijks wordt het resultaat op het product riolering verrekend met de voorziening. Indien de heffing hoger is geweest dan het saldo van de lasten wordt het verschil toegevoegd aan de voorziening. In het omgekeerde geval wordt er onttrokken aan de voorziening. In 2020 is € 632.014 gestort.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma('s)	3 Gebiedsontwikkeling

Voorziening afkoopsom onderhoud graven	Stand 31-12-2020: € 1.988.354
Functie	Middelen van derden
Doelstelling	De voorziening dient ter dekking van toekomstige uitgaven t.b.v. onderhoud grafbedekking.
Voeding en onttrekking	De voorziening wordt gevoed door de jaarlijks ontvangen afkoop-sommen voor onderhoud graven. De jaarlijkse toegevoegde prijs-compensatie wordt ingezet t.b.v. de exploitatie voor het onderhouden van de grafbedekking. In 2020 is per saldo € 248.000 gestort. Tevens zijn de saldi van voorziening ruimen graven (€ 95.487) en onderhoud grafrechten (€ 95.000) toegevoegd aan deze voorziening.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma('s)	3 Gebiedsontwikkeling

Voorziening ruimen graven	Stand 31-12-2020: € 0
Functie	Onderhoudsvoorziening met egalisatiefunctie
Doelstelling	Reservering van ontvangen grafrechten t.b.v. ruimen graven.
Voeding en onttrekking	Eenmalige dotatie in 2012 VAN € 120.000. Daarna jaarlijkse dotatie van € 20.000. In 2020 is deze voorziening samengevoegd met de voorziening onderhoud graven en is het saldo van € 95.487 overgeboekt.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma('s)	3 Gebiedsontwikkeling

Voorziening onderhoud grafrechten	Stand 31-12-2020: € 0
Functie	Onderhoudsvoorziening met egalisatiefunctie
Doelstelling	Reservering van ontvangen grafrechten t.b.v. onderhoud graven.
Voeding en onttrekking	Eenmalige dotatie in 2007 van € 95.000. In 2020 is deze voorziening samengevoegd met de voorziening onderhoud graven en is het saldo van € 95.000 overgeboekt.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma('s)	3 Gebiedsontwikkeling

Voorziening SBO Gebouwen	Stand 31-12-2020 € 309.594
Functie	Voorziening dekking risico's
Doelstelling	Dekking kosten Gebouwen
Voeding en onttrekking	Bij de vaststelling van Jaarrekening 2019 is besloten het saldo van de bestaande reserves 'Reserve SBO gem. gebouwen' en 'Reserve onderhoud gebouwen' toe te voegen als startsaldo (€ 1.815.910) aan de Voorziening onderhoud gebouwen. In 2020 is conform het onderhoudsbeheerplan een deel van deze reserves toegevoegd aan deze voorziening. Voedingen en ontrekkingen vinden plaats conform het beheerplan onderhoud gemeentelijke gebouwen.
Noodzakelijk niveau	-
Relatie met programma('s)	6 Financiën

Verloopoverzicht vooruit ontvangen rijksbijdragen

	Saldo 1-1-2020	Vermeer-deringen	Verminde-ringen	Saldo 31-12-2020
ISV* middelen	249.028			249.028
Geluidsmaatregelen N348	6.750			6.750
Onderwijs achterstanden beleid (OAB)	358.227			358.227
Totaal	614.005			614.005

* ISV (= Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing) wordt Uitvoeringsmaatregelen Structuurvisies.

Verloopoverzicht vooruit ontvangen subsidies

	Saldo 1-1-2020	Vermeer-deringen	Verminde-ringen	Saldo 31-12-2020
Subsidie Dreamjobs	99.999	25.000	124.999	0
Subsidie duurzame inzetbaarheid	116.925			116.925
Subsidie Kwaliteitsimpuls landgoederenzone Rheden	400.000			400.000
Natuur en landschap	74.092			74.092
Subsidie zwerfafval	56.849			56.849
Prov. GLD/Gevelfonds	134.920			134.920
Prov. GLD/Fietspad Badhuislaan	46.080			46.080
Prov. GLD/Revitalisering de Beemd	269.142			269.142
Prov. GLD/talking traffic	58.431		58.431	0
Pr. Kennedylaan geluidsanering	63.150			63.150
Vitaal sportpark Zuidflank Rheden	40.000	40.000	24.789	55.211
Subsidie bestrijding duizendknoop	54.284		54.284	0
Subsidie gemeentelijke monumenten	42.549			42.549
Prov. GLD/Cascade Beekhuizen	12.868			12.868
Prov. GLD/Toezicht op energie	7.360		7.360	

Grondverkoop De Beemd	374.875		374.875	0
Bijdrage woningmarktmonitor		8.834		8.834
Toezicht energiebesparing bedrijven		24.800	22.160	2.640
Definitieve toekenning OAB 2020		946.381	946.381	0
Subsidie student & leerling alert		40.000		40.000
Koploper OCO		311.768		311.768
Bijdrage Dullert Doorslag		28.970		28.970
Bijdrage Dullert + Nicolai Doorbraak		65.520		65.520
TOZO 2020 niet besteed		2.727.740		2.727.740
OAB 2020 niet besteed		483.262		483.262
Regeling Hulp Toeslagenproblematiek		24.458		24.458
Totaal	1.851.524	4.726.733	1.613.278	4.964.979

Overzicht investeringskredieten

Omschrijving	Krediet	Besteding	Bijdrage derden	Restant krediet	Nr.
ACTIEVE KREDIETEN					
Nieuwbouw zwembad	7.800.000	10.649.202	-1.077.806	-1.771.396	1
uitvoeringsplan de Bundel	931.700	1.394.325		-462.625	2
Rotonde VK en UK Arnh./Daalhuizerweg Velp	2.900.000	2.286.323	-1.032.604	1.646.280	
Renovatie Groen 2018	150.000	254.306	-10.000	-94.306	3
Renovatie Groen 2019	150.000	149.741	-54.284	54.543	3
Renovatie Groen 2020	150.000	243.756		-93.756	3
uitwerking winkelgebied Calluna	1.140.000	1.061.047	-7.770	86.723	
Beiltjeshof Velp Zuid	625.000	868.067	-180.000	-63.067	4
Stationsomgeving Dieren	5.023.129	10.907.277	-7.116.650	1.232.502	5
Aanleg SFR Arnhem-Dieren	1.000.000	35.532		964.468	
Fietspad Larenstein	152.000	29.689		122.311	6
Aanp.kruising v.Zwietenlaan LS	40.000	18.000		22.000	
Verv. VRA kruisingen Harderwijkerweg	298.000	144.366		153.634	
VRI Larensteinseln-waterstraat	155.000	69.467		85.533	
Muziektent Ellecom	150.000	177.192		-27.192	7
Huisvest. geb.team Velp/Dieren	312.592	305.853		6.739	
Renovatie De Pinkenberg	300.000	183.309		116.691	
Revitalisering de Beemd Noord	35.000	546.129		-511.129	8
Zuidflank Rheden 1e fase	1.565.450	143.073		1.422.377	
Fietspad Badhuislaan	150.000	16.900		133.100	
30 km/h-zone Dieren Noord-Oost	110.000	114.438		-4.438	
Totaal nog actieve kredieten	**23.137.871**	**29.597.992**	**-9.479.114**	**3.018.992**	
In 2020 afgewikkelde kredieten					
Herinr. Admiraal Helfrichlaan	982.000	990.126		-8.126	
Combinatie machine	10.500	12.566		-2.066	
Aanleg fietspad Schapenbergweg Dieren	120.000	91.636		28.364	
Totaal in 2020 afgewikkelde kredieten	**1.112.500**	**1.094.328**	**0**	**18.172**	

Nagekomen lasten				
Beregeningsinstall.sportveld Nieuwland		22.575		-22.575
Fietsvoorziening Havikerwaard		4.050		-4.050
Reconstr. Kennedyln-Tuinstr.		5.406		-5.406
UK van Kolplein Velp Zuid		1.980	-30.603	28.623
Totaal nagekomen lasten	**0**	**34.011**	**-30.603**	**-3.408**
Nieuw				9
verv. 2 VRI's Kennedylaan		108.286	-58.431	-49.856
UITBREIDING DAALHUIZEN		71.000		-71.000
Theothorne		7.170		-7.170
Aanschaf Gier/watertank	8.000	12.441		-4.441
Bodemverontreinig kunstsportvelden	125.000	93.789		31.211
DFSK Cityhopper 3-Z Kipper, 100% ele	7.000	9.680		-2.680
Totaal nieuw	**140.000**	**302.366**	**-58.431**	**-103.936**
TOTAAL	**24.390.371**	**31.028.697**	**-9.568.148**	**2.929.820**

Toelichtingen:

1. Nieuwbouw Zwembad: bijdrage derden betreft teruggave SPUK en bijdrage gemeente Rozendaal; het project wordt afgerond in 2021. De financiële afwikkeling van het project blijft binnen de begroting, mede door inzet van de, voor dit doel beschikbaar gestelde, reserve Nieuwbouw Zwembad en de nog terug te ontvangen SPUK.
2. Uitvoeringsplan De Bundel: Afronding van het project is doorgeschoven naar 2021. De verwachting is dat het project binnen de begroting wordt afgerond.
3. Renovatie Groen: Het hier gepresenteerde tekort op de jaarschijven t/m 2020 wordt vereffend met jaarschijf 2021.
4. Beiltjeshof Zuid: voor het huidige tekort wordt bij de afwikkeling in 2021 dekking gevonden binnen het project.
5. Stationsomgeving Dieren: de afronding van het project is doorgeschoven naar 2021.
6. Fietspad Larenstein: het project maakt deel uit van het fietspadenplan uit 2016.
7. Muziektent Ellecom: de financiële afwikkeling moet nog plaatsvinden, vermoedelijk medio 2021.
8. Revitalisering Beemd-Noord: het project loopt nog; de verwachting is wel dat het project binnen de begroting wordt afgerond.
9. Nieuw: voor de initiële lasten in 2020 is dekking binnen de kredieten in 2021.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Borg- en garantstellingen aan natuurlijke en rechtspersonen

Gegarandeerde geldleningen
De gemeente staat garant voor door derden aangegane geldleningen.

- Per ultimo 2020 staat de gemeente garant jegens de BNG bank voor de nakoming van alle verplichtingen van een derde partij tot een maximum van € 650.000 (exclusief boeten, kosten en wettelijke en overeengekomen rente).
- De gemeente staat borg via de Triodos bank voor een bedrag van € 30.000 voor een zakelijk krediet van een derde partij.
- Samen met de Stichting Waarborgfonds Sport staat de gemeente garant voor de leningen van een sportvereniging. Per 31-12-2020 bedraagt de totale lening € 81.063. De gemeente en Stichting Waarborgfonds Sport staan ieder voor 50% garant.

Waarborgfonds Sociale Woningbouw
De gemeente Rheden neemt deel in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en staat per 31-12-2020 in dit kader, middels een achtervangovereenkomst, garant voor € 186.697.000 aan leningen die zijn verstrekt aan woning- corporaties. Het garant staan middels achtervangovereenkomst houdt in, dat in eerste instantie het WSW wordt aangesproken indien de geldnemer niet aan zijn verplichtingen voldoet. Pas als het risicovermogen van het WSW onder een bepaald minimum komt, worden de deelnemende gemeenten verplicht om een renteloze lening te verstrekken. De gemeente loopt dus eigenlijk alleen een renterisico. Gezien de vermogenspositie van het WSW, de goede controle en toetsing door dit fonds en de spreiding van het risico over de deelnemende gemeenten is dit als een laag risico te kwalificeren. Hier komt bij dat het WSW sinds de oprichting in 1983 nog nooit is aangesproken op haar borgstelling.

Overzicht van door het WSW geborgde leningen per ultimo december 2020 (x € 1.000)				
Verstrekte lening aan:	**Hoofdsom**	**1-1-2020**	**31-12-2020**	**percentage borgstelling**
Stichting Veluwonen	4.595	1.838	1.654	100%
Stichting Habion	10.000	10.000	10.000	50%
Stichting Vivare	122.500	111.708	115.109	100%
Stichting Vivare	66.353	60.767	59.934	50%
Totaal	203.448	184.313	186.697	

Overige niet in de balans opgenomen rechten en plichten

Europese aanbestedingen
Er zijn een tweetal Europese aanbestedingen uitgevoerd waar mogelijk financiële verplichtingen mee zijn gemoeid:
- Beheer en renovatie openbare verlichting
- Inhuur vakbekwame allround medewerker riolering

Stimuleringsfondsen
Sinds 1997 neemt de gemeente Rheden deel aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Via de SVN zijn of worden stimuleringsleningen verstrekt voor de volgende regelingen:
- stimuleringsleningen aan monumenteigenaren voor de restauratie van hun monumenten (regeling beëindigd), ultimo 2020 is het saldo uitstaande leningen ca. € 12.562;
- startersleningen (2008) regeling beëindigd in 2010, saldo uitstaande leningen ca. € 70.479 (50%)
- duurzaamheidslening voor verenigingen en stichtingen (2013), saldo uitstaande leningen ca. € 178.665;
- blijvers lening (2018), saldo uitstaande leningen ca. € 29.797;
- duurzaamheidsregeling woningen (2019), saldo uitstaande leningen ca. € 1.052.384;
- stimuleringsregeling nul op de meter (2019), saldo uitstaande leningen € 219.692;
- Toekomstig wonen (2020), saldo uitstaande leningen € 21.375 (50%).

De middelen om lening te verstrekken zijn door de gemeente gestort bij de SVN en maken onderdeel uit van de financiële vaste activa.

Eigen risico WIA
De gemeente is eigen risicodrager met betrekking tot de WIA. Op het moment van opstellen van de jaarrekening 2020 krijgen twee medewerk(st)ers in dit kader een uitkering. Toekomstige verplichtingen komen ten laste van het rekeningresultaat van het jaar waarin de verplichting ontstaat.

Planschadeclaim
Als gevolg van een bestemmingsplanwijziging is in 2019 een planschadeclaim(€ 110.000) toegekend. Hierin wordt voorzien via compensatie in natura waarbij de gemeente zich inspant om voor de betreffende locatie de oorspronkelijke bestemming, zoals deze gold op 26 juni 2007, vast te (laten) stellen. Mocht om welke reden dan ook voor de locatie de oorspronkelijke bestemming niet kunnen worden vastgesteld, zal de gemeente alsnog tot uitbetaling van het vastgestelde schadebedrag van € 110.000 (vermeerderd met wettelijke rente) overgaan.

Dagvaarding gemeente
De gemeente wordt verweten dat zij op onrechtmatige wijze de onderhandelingen over het sluiten van een intentieovereenkomst heeft beëindigd en dientengevolge verplicht is de door de eisende partij als gevolg daarvan geleden schade te vergoeden. Gevorderd is om de schade te laten vaststellen in een zogenaamde schadestaatprocedure, zodat de omvang van de schade niet bekend is.

Gebeurtenissen na balansdatum

Taakvelden - Realisatie

Programma / Taakvelden	Begroting Lasten	Baten	Realisatie Lasten	Baten
1. Economische ontwikkeling				
3.1 Economische ontwikkeling	132.795	0	213.569	104.250
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	48.338	44.133	38.697	11.398
4.2 Onderwijshuisvesting	2.176.267	0	2.113.518	27.633
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.100.396	940.089	1.564.748	486.435
5.7 Openbaar groen en recreatie	170.448	0	207.751	0
6.3 Inkomensregelingen	18.529.708	14.343.452	22.135.316	19.246.381
6.4 Begeleide participatie	9.667.718	177.750	9.540.153	305.748
1. Economische ontwikkeling	**32.825.670**	**15.505.424**	**35.813.752**	**20.181.845**
2. Welzijn				
0.10 Mutaties reserves	0	1.000.000	0	1.182.000
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	384.831	129.848	350.015	115.316
5.1 Sportbeleid en activering	369.463	21.018	297.840	64.817
5.2 Sportaccommodaties	2.924.850	1.015.465	3.022.119	991.814
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	711.814	0	650.861	0
5.5 Cultureel erfgoed	14.084	0	16.653	5.802
5.6 Media	987.157	0	963.903	0
5.7 Openbaar groen en recreatie	206.430	100.000	377.451	242.640
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	3.327.894	0	3.135.864	20.778
6.2 Wijkteams	648.971	0	689.431	0
6.3 Inkomensregelingen	378.682	0	354.098	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.093.660	463.700	2.237.129	431.075
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	14.786.930	0	14.474.101	182
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	12.837.836	22.000	15.205.477	24.525
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	501.153	0	118.436	0
7.1 Volksgezondheid	1.572.543	0	1.460.525	5.323
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	737.265	805.628	917.246	891.920
2. Welzijn	**42.483.563**	**3.557.659**	**44.271.149**	**3.976.191**
3. Gebiedsontwikkeling				
0.10 Mutaties reserves	0	767.145	3.389.929	3.056.006
0.2 Burgerzaken	9.546	0	2.247	0
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	565.892	324.700	648.035	387.962
1.2 Openbare orde en veiligheid	33.775	0	31.829	8.497
2.1 Verkeer en vervoer	5.453.306	193.905	4.068.570	296.948
2.2 Parkeren	35.765	0	26.378	0
2.5 Openbaar vervoer	124.818	97.465	173.012	159.248
4.2 Onderwijshuisvesting	251.408	299.850	258.572	227.248
5.2 Sportaccommodaties	-71.021	0	-71.021	0
5.7 Openbaar groen en recreatie	3.026.131	93.392	3.455.203	103.005
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	345.194	259.000	323.049	283.958
8.1 Ruimtelijke ordening	1.167.638	10.000	1.259.703	11.912
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	52.685	129.220	1.203.099	1.721.781
8.3 Wonen en bouwen	1.511.310	407.000	1.511.820	479.707
3. Gebiedsontwikkeling	**12.506.447**	**2.581.677**	**16.280.425**	**6.736.273**
4. Duurzaamheid				
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	245.729
7.2 Riolering	3.326.172	4.749.965	3.379.442	4.688.623
7.3 Afval	4.196.688	5.258.336	4.533.535	5.324.211
7.4 Milieubeheer	1.572.844	43.373	1.822.660	357.561

4. Duurzaamheid	**9.095.704**	**10.051.674**	**9.735.637**	**10.616.123**
5. Bestuur en veiligheid				
0.1 Bestuur	2.345.196	0	2.727.511	54.700
0.10 Mutaties reserves	0	0	30.524	0
0.2 Burgerzaken	1.368.295	0	1.304.410	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.803.989	5.500	2.775.058	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.019.798	20.500	1.198.879	89.744
3.4 Economische promotie	96.109	0	43.287	0
8.3 Wonen en bouwen	340.937	0	411.884	0
5. Bestuur en veiligheid	**7.974.324**	**26.000**	**8.491.554**	**144.444**
6. Financiën				
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	100.000
0.2 Burgerzaken	186.000	585.000	170.062	498.695
0.5 Treasury	-665.369	6.000	73.181	25.188
0.61 OZB woningen	730.000	0	712.911	0
0.63 Parkeerbelasting	0	3.500	0	4.746
0.8 Overige baten en lasten	1.238.224	0	348.223	287.835
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	998	0
7.2 Riolering	0	277.300	20.727	275.926
6. Financiën	**1.488.855**	**871.800**	**1.326.101**	**1.192.390**
7. Overhead				
0.10 Mutaties reserves	0	3.444	194.152	547.292
0.4 Overhead	14.516.899	737.938	16.669.885	955.980
7. Overhead	**14.516.899**	**741.382**	**16.864.037**	**1.503.272**
8. Algemene dekkingsmiddelen				
0.5 Treasury	0	473.853	0	481.282
0.61 OZB woningen	0	6.119.825	0	6.271.226
0.62 OZB niet-woningen	0	2.298.504	0	2.274.037
0.64 Belastingen overig	0	224.027	0	216.336
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	0	76.154.790	0	79.209.006
3.4 Economische promotie	0	324.584	0	189.404
8. Algemene dekkingsmiddelen	**0**	**85.595.583**	**0**	**88.641.291**
Eindtotaal	**120.891.462**	**118.931.199**	**132.782.656**	**132.991.829**
Resultaat		**-1.960.263**		**209.173**

SISA-Bijlage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021								
FIN	B1	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	**Nee**
OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
			€ 332.647	**€ 36.800**	**€ 93.673**	**€ 358.226**		
IenW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*
		1	**IenM/BSK-2013/16978**					
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*
		1	IenM/BSK-2013/16978					
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 13.151.088	**€ 253.736**	**€ 650.742**	**€ 9.623**	**€ 81.088**	**€ 1.620**
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*
			€ 118.885	**€ 26.039**	**€ 0**	**€ 553.572**	**€ 0**	**Ja**

SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	**€ 15.449**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 10.693**
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*					
			Ja					
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	**€ 2.140.519**	**€ 107.599**	**€ 43.416**	**€ 0**	**€ 0**	
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	**€ 882.833**	**€ 131.805**	**€ 12.906**	**€ 0**	**€ 0**	
	3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	**€ 449.987**	**€ 30.314**	**€ 10.600**	**€ 0**	**€ 0**	
		Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) *Aard controle R* *Indicator: G4/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*		
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	**611**	**0**	**€ 10.507**	**Ja**		
	2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	**192**	**8**		**Ja**		
	3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	**186**	**6**		**Ja**		
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 1.257.048	-€ 7.615.861				
			Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
	1	**SPUK20-803039**	€ 8.872.909	€ 7.557.094	€ 1.315.815	€ 0		
		Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/09*	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/10*	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/11*				
	1	SPUK20-803039	€ 8.872.909	706%				
	2							
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord**	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
			€ 16.787	€ 33.965	€ 16.787	€ 33.965	**Ja**	

Kerngegevens

Kerngegevens			
		31-12-2019	31-12-2020
Sociale structuur			
Inwoners per 31-12-19	0-4 jaar	1.780	1.804
(ingevuld in kolom 2019)	5-19 jaar	6.804	6.655
	20-64 jaar	23.777	23.599
	> 65 jaar	11.421	11.471
	Totaal	43.782	43.529
Uitkeringsgerechtigden	WWB < 65 jaar	863	884
	IOAW	48	44
	IOAZ	5	4
	Bbz	9	7
Fysieke structuur			
Oppervlakte	Land (in ha)	8.173	8.173
	Binnenwater (in ha)	266	266
	Openbaar groen (in ha)	152	153
	Wegen: asfalt (in m)	1.253.563	1.228.290
	Elementen (in m)	1.223.256	1.340.421
Lengte	Riolering (in km)	243	243
Aantal	Woningen	20.861	*21.281
	Lantaarnpalen	7.064	7.781
	Bomen	12.977	12.893
	Speelplaatsen	88	95
	Speeltoestellen	412	436
Voorzieningen: aantallen op teldatum 1-10-2020			
Openbaar basisonderwijs	Aantal scholen	10	10
	Aantal leerlingen	1.463	1.498
Bijzonder basisonderwijs	Aantal scholen	10	10
	Aantal leerlingen	1.746	1.734
Voortgezet onderwijs	Aantal scholen	3	3
	Aantal leerlingen	2.450	2.485

*Het totaal aantal woningen per 31-12-2020 is gebaseerd op de cijfers van het CBS.

Monitor Sociaal Domein

Nr:	Indicator:	Begroot A	Realisatie B	Resultaat D	Toelichting F
1	**PARTICIPATIE**				
1.1	Financieel				
1.1.1	uitgave BUIG (I-deel Alg. Bijstand, IOAW/Z LO BBZ)	€ 14.048.500	€ 14.277.696	€ -229.196	2019: € 14.109.232
1..1.2	uitgave Re-integratiebudget	€ 1.893.343	€ 1.747.932	€ 145.411	2019: € 1.696.796
1.2	Inhoudelijk/beleidsmatig				
1.2.1	aantal verstrekte uitkeringen		938		2019: 926
1.2.2	aantal instroom (nieuwe uitkeringsdossiers)		312		Grootste reden instroom is geen inkomen (65), 2019 : 300
1.2.3	aantal uitstroom (beëindigde uitkeringsdossiers)		288		Grootste reden uitstroom is arbeid in dnst / ziekte-uitk (85), 2019 : 346
2	**WMO**				
2.1	Financieel				
2.1.1	uitgave voorzieningen WMO	€ 1.820.800	€ 1.982.858	€ -162.058	2019: € 2.196.274
2.1.2.a	uitgave Huishoudelijke Hulp / Dagelijkse Onderst.	€ 3.385.000	€ 4.063.176	€ -678.176	2019: € 3.351.050
2.1.2.b	uitgave Dagelijkse Ondersteuning	€ 752.000	€ 511.611	€ 240.389	2019: € 707.607
2.1.3	uitgave begeleiding PGB + Zorg in Natura (incl. vervoer)	€ 5.514.033	€ 5.014.870	€ 499.163	2019: € 5.747.741
2.2	Inhoudelijk/beleidsmatig (actuele cliënten)				
2.2.1	vervoersvoorziening		1352		2019: 1443
2.2.2	parkeerkaart		568		2019: 600
2.2.3	woonvoorziening		584		2019: 549
2.2.4	rolstoelvoorziening		339		2019: 356
2.2.5	Dagelijkse Ondersteuning		111		2019: 189
2.2.5	Huishoudelijke Hulp		1377		2019: 1358
2.2.2	voorziening begeleiding		482		2019: 822
3	**JEUGD**				
3.1	Financieel				
3.1.1	uitgave jeugdzorg PGB + Zorg in Natura (incl. vervoer)	€ 12.960.075	€ 15.032.259	€ -2.072.184	2019: € 13.762.116
3.1	Inhoudelijk/beleidsmatig (actuele, lopende voorzieningen)				
3.2.1	Unieke cliënten met zorgtoewijzing		1064		2019: 1086
3.2.2	Uitstroom		492		2019: 538
3.2.3	Instroom		332		2019: 605
4	**KLANT**				
4.1	Inhoudelijk/beleidsmatig				
4.1.1	vragen aan sociaal meldpunt (inclusief intern)		3741		2019: 5663
4.1.2	klachten		25		2019: 24
4.1.3	bezwaren		144		2019: 111
4.1.4	beroep		22		2019: 22
4.1.5	klanttevredenheid Toegang		Wmo : 7,3 ; Jeugd : 7,8		KTO 2019 Wmo : 7,6 ;Jeugd : 7,1
4.1.6	klanttevredeheid dienstverlening / zorg		Wmo : 7,8 ; Jeugd : 7,9		KTO 2019 Wmo : 7,7 ;Jeugd : 7,8